OSMANİYE

KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLER

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

ANKARA, 2025

Yayımlayan
T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

80 OSMANİYE

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

ÇEM
ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLER

PROJE EKİBİ

Proje Yöneticisi ve Baş Editör:
Prof. Dr. Mustafa VAR

Editörler:
Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU
Prof. Dr. Ahmet İLÇİM
Doç. Dr. Derya SARI

Yazarlar:
Prof. Dr. Osman TUĞAY
Prof. Dr. Selami SELVİ
Prof. Dr. Melahat ÖZCAN
Prof. Dr. Aydın TÜFEKÇİOĞLU
Prof. Dr. Zeki AYTAÇ
Doç. Dr. Alper UZUN
Doç. Dr. Derya SARI
Doç. Dr. Seyran PALABAŞ UZUN
Dr. Elif Berna ÜNAL
Öğr. Gör. Dr. Gülşah BAHÇIVAN
Hüseyin Batuhan DÜNDAR
Ömer Tarık VAR
Gizem KATIROĞLU
Nilüfer BİRİNCİ

Proje Koordinatörü:
Kenan İNCE

Proje Koordinatör Yardımcıları:
Sezgin AKSU
Evren ÇETİN
M. Mine GÜRDAL AYDIN

Yayına Hazırlayan:
M. Mine GÜRDAL AYDIN (Grafik ve Kapak Tasarımı)

Kapak Fotoğrafları:
Prof. Dr. Mustafa VAR

ISBN:
T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları
Basım Tarihi ve Yeri: Aralık 2025, Ankara

© Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın çoğaltılamaz, kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir. Rehberde kullanılan tüm görseller ile ilgili Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Her türlü telif vb. hususlarda sorumluluk FULYA Peyzaj Mimarlık Süs Bitkileri San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.

KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLER

"osmaniye"

osmaniye

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

İçindekiler

01. **TAKDİM** 2
Murat KURUM
Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı

02. **SUNUŞ** 4
Prof. Dr. Kasım YENİGÜN
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü

03. **ÖNSÖZ** 6
Prof. Dr. Mustafa VAR
Proje Yöneticisi

04. **PROJE ÖZETİ** 8
Editörler

05. **OSMANİYE DOĞAL YAPI ANALİZLER** 12

06. **OSMANİYE BİTKİ LİSTESİ** 26

07. **ODUNSU BİTKİ LİSTESİ TANITIMI** 38

08. **TABLOLAR** 272

TEŞEKKÜR 302

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TAKDİM

Murat KURUM
Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı

Günümüzün hızla kentleşen dünyasında, özellikle de Covid-19 salgın süreci sonrasında; şehirlerimizin yeşil alanları ve doğal peyzajları, insan sağlığı ve çevre sürdürülebilirliği açısından hiç olmadığı kadar büyük bir önem taşır hale gelmiştir. Kentsel yeşil alanlar, oksijen kaynağı olması, açık havadan faydalanma imkânının yanı sıra kent içi hava akımı sağlaması, gürültü, toz ve zararlı gazları absorbe etmesi, doğal aydınlatma boşlukları oluşturması gibi ekolojik faydalarının yanında kentlerde yaşayan insanlarımızın psikolojik ve fiziksel sağlığının iyileştirilmesi gibi konularda da anahtar roller üstlenmektedir.

Ülkemiz 12.000'in üzerinde bitki taksonu ve 3.000'den fazla endemik bitki türü ile floristik açıdan zengin ülkeler arasında yer almaktadır. Doğal bitki örtüsü oldukça zengin olan ülkemizdeki kentsel peyzaj tasarım alanlarında, doğal bitki türlerinin kullanılmasına yönelik uygulama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde yeşil alanların bitkisel tasarımında iklim değişikliğine dayanıklı doğal türlerin tercih edilmesine yönelik farkındalık projeleri de gerçekleştirilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak; Türkiye'nin dört bir yanındaki yerel bitki örtülerini inceliyoruz ve her şehrimizin ekolojik özelliklerine uygun doğal bitki türlerini belirliyoruz.

Şimdi de; bu bitkilerin peyzaj çalışmalarında nasıl kullanılabileceği konusunda pratik bilgiler sunmak ve sürdürülebilir kent peyzajı tasarımlarına yön vermek için Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi'mizi hazırladık.

Yeşil alanlarımızı arttırarak, doğal peyzajlarımızı koruyarak; sadece bugünün değil, gelecek nesillerin de sağlıklı bir çevrede büyümelerini sağlamayı hedefliyoruz.

Bu doğrultuda, elinizdeki "Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi"mizin ülkemizde daha fazla yeşil alan oluşması ve doğayla iç içe yaşam alanlarının artması yolunda önemli bir adım olacağına inanıyorum.

Doğaya saygılı, sürdürülebilir ve sağlıklı şehirler oluşturmak için atılacak her adımda, bu kitabın rehberliğinde hareket ederek daha yeşil bir geleceğe doğru ilerleyebiliriz. Hep birlikte daha yeşil, daha sağlıklı ve daha güzel şehirler oluşturmak temennisiyle.

SUNUŞ

Prof. Dr. Kasım YENİGÜN
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü

Kentlerimiz, insanlığın kültürel ve ekonomik gelişiminin merkezinde yer alan yaşam alanlarıdır. Şehirlerimizin peyzajı, doğal çevrenin korunması ve kentlerimizin sürdürülebilirliği için kritik bir rol oynamaktadır. Ülkemiz floristik açıdan zengin ülkeler arasında yer almakta ve bu konuda önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin temel sebepleri arasında ülkemizde iklim farklılıkları ile jeolojik ve jeomorfolojik çeşitliliğin var olması, zengin su kaynaklarının bulunması, topografik yapıda ortaya çıkan büyük yükseklik farklarının olması, Anadolu'nun doğusu ve batısı arasında ekolojik farklılıklar bulunması ve bunun floristik farklılıklara yansıması ile ülkemizin üç fitocoğrafik bölgenin (Akdeniz, İran-Turan, Avrupa- Sibirya) kesişim noktasında yer alması olarak sıralanabilir.

Doğal bitkiler; bulundukları bölgeye özgü iklim, toprak, yağış, kuraklık ve don gibi etmenlere bağlı olarak evrimleşmektedir ve bulundukları koşullara mükemmel adapte olmalarını sağlayan belirli özelliklere sahip bitkilerdir. Ancak kentsel yeşil alanlarda kullanılacak bitki türü seçiminde yöreye özgü doğal bitki türlerinden ziyade egzotik kökenli süs bitkilerinin kullanıldığı fazlasıyla göze çarpmaktadır. Oysaki doğal bitki türleri, kendi ekolojik isteklerine uygun alanlarda, çok az bakım koşulları altında peyzaj çalışmalarında kullanılabilecek karakterde olup peyzaj uygulamalarının başarısını artırıcı ve maliyetleri azaltıcı niteliktedir.

İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında, kentsel peyzaj düzenlemelerinde de, yöreye özgü ve çevre koşullarına adaptasyon sorunu olmayan doğal bitki türlerinin tercih edilmesi daha da önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, "Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi" her bir ilimizin benzersiz iklim ve ekolojik koşullarına uygun, kent kimliğini yansıtacak şekilde hazırlanan doğal bitki rehberleri ile kentlerimizin yeşil alanlarını koruma ve güçlendirme çabalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'nin 81 ilinde doğal bitkilerin kentsel peyzajda nasıl kullanılabileceğine dair yol gösterici bilgilerin sunulduğu bu rehberde, her bir ilimiz için belirlenen doğal bitki türleri ve uygulama stratejileri, o bölgenin özgün ekolojik yapısına ve iklim koşullarına göre belirlenmiştir. Bu sayede, kentlerimizin yeşil dokusunu güçlendirerek iklim değişikliğiyle mücadeleye ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemekteyiz.

Umuyorum ki bu rehber, doğal peyzajın kentlerimiz için sağladığı önemli fırsatları keşfetmenize ve uygulama imkânlarının artırılmasına fazlasıyla imkân sağlayacaktır. Kentlerimizin iklim değişikliği karşısında biyoçeşitliliğini artırarak doğal yaşam alanlarını korumak, su ve enerji tasarrufunu sağlamak, kent sakinlerinin sağlık ve refahını iyileştirmek için yerel bitki türlerini kullanma çabalarımız, sadece bugünün değil, gelecek nesillerin de daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevrede yaşamasını sağlayacak önemli bir adımdır.

ÖNSÖZ

Prof. Dr. Mustafa VAR
Proje Yöneticisi

Kent kimliği, çevresel ve toplumsal kimliklerin bir araya gelmesiyle şekillenmektedir. Çevresel kimlik ise bina, meydan, sokak gibi yapısal mimari öğeler ile topografya, jeolojik yapı, iklim, bitki örtüsü gibi kentin doğal yapı bileşenlerinden oluşmaktadır. Eski kentlerimizde mimari kimlik öğelerinin yanı sıra, çınarlar, ıhlamurlar, erguvanlar, güller gibi bitkisel kimlik öğeleri de kent kimliğini ortaya çıkartan önemli faktörlerdendi. Oysa günümüz kentleri, başta iklim olmak üzere pek çok çevre faktörü açısından farklılık göstermesine rağmen, oluşturulan bitki dokusu bakımından tekdüzelik göstermektedir. Bunun sonucunda, kentlerimizin olumsuz etkileri günümüzde bile hissedilmeye başlanan iklim değişikliğinden bugün olduğu gibi yarın da, hatta belki de daha yoğun bir biçimde etkileneceği aşikardır.

Türkiye'nin biyoçeşitlilik bakımından oldukça zengin olduğu bilinmektedir. Ancak, sahip olduğumuz ekolojik altyapı ve bitki çeşitliliğine rağmen, kentsel yeşil alanlara doğal bitki taksonlarının istenen şekilde yansıtılmadığı bilinmektedir. Akdeniz Havzası'nda bulunan ülkemizin küresel iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek ülkelerin başında olacağı, bitki seçimi tercihlerimiz eğer böyle devam ederse yakın gelecekte, özellikle kentsel yeşil alanlarda, başta egzotik bitkiler olmak üzere bazı doğal türlerin bile yok olabileceği ve kitlesel çöküntü alanlarının oluşabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma ile belirtilen tüm problemlerin çözümüne yardımcı, sürdürülebilir şehircilik anlayışına uygun, kent kimliğiyle uyumlu ve oluşabilecek iklimsel değişiklikten en az etkilenecek bitki türlerini ortaya koyarak; yeşil alanların şekillenmesinde pay sahibi olan kamu ve özel sektör kuruluşlarına rehber bir kitap hazırlanmıştır. Bu kitap, başta yerel yönetimler olmak üzere, bitkisel malzemeyi yetiştirebilecek üreticilerin de potansiyel ve hiç üretilmemiş bazı bitkileri tanıması, kullanması ve üretmesinde yol gösterici olacaktır.

İleride karşılaşılabilecek problemleri önceden sezerek akademik camiayla karşılıklı iş birliği içerisinde çözüm arama gayretleri ve bu projeye desteklerinden dolayı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM'un şahsında, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün tüm elemanlarına, ekibimiz adına teşekkürlerimi sunarım.

Projede yer alıp özverili çalışmalarda bulunan tüm ekibimize, fotoğraf desteği aldığımız paydaşlarımıza ve özellikle "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı" projesinden bazı verileri bizimle paylaşan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

PROJE ÖZETİ

Editörler

İklim değişikliği, çarpık ve hızlı kentleşme, planlama hataları gibi faktörler pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de beraberinde çeşitli sorunları getirmektedir. Bu sorunların en önemlilerinden biri de kentlerin hava kalitesini arttıran, mikroklimasını ayarlayan, biyoçeşitliliğinin korunmasını sağlayan, kullanıcıların sosyalleşmesine, dinlenmesine ya da fiziksel aktivitede bulunmasına imkan sunarak beden ve ruh sağlıklarında olumlu etkiler yaratan, kısaca kentlerin ekosistem servisi görevini gerçekleştiren yeşil alanların devamlılığı sağlanamamaktadır.

Hızlı kentleşme genellikle tarım, orman ve kentsel yeşil alanları hedef almakta ve yeşil alanlar niceliksel ve niteliksel özelliklerini kaybetmektedir. Bunun sonucunda yeşil alanlar; ekosistem servisi görevlerini yerine getiremez hale gelmektedir.

Bu gidişatın olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için dünyadaki pek çok ülke, sahip olduğu yeşil alan büyüklüğünü arttırmak adına büyük bir çaba sarf etmektedir. Ancak, bu bağlamda oluşturulan kentsel tasarım ve planlama stratejileri, sadece yeşil alanların büyüklüğünü arttırmayı amaçlamamalı; aynı zamanda iklim değişikliğinin olası negatif etkilerini de göz önünde bulunduran sürdürülebilir yaklaşımları içermelidir. Aksi taktirde, sürdürülebilir yeşil alanlar oluşturulamadığı gibi; kısa, orta veya uzun vadede kentlerimizdeki ekolojik dengenin bozulması, ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesi ve doğal bitki dokusunun yok olması gibi istenmeyen sonuçların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır.

Yukarıda belirtilen faktörlerin kentlerimizde yaratabileceği olumsuz etkileri en aza indirmeyi hedefleyen bu çalışma; kent kimliğinin ortaya çıkmasına ve gelişimine katkı sağlarken, iklim değişikliği sonucunda ortaya çıkabilecek kuraklık, aşırı yağış ya da aşırı sıcak / soğuklara uyum sağlayabilecek doğal bitki türlerini tek bir kaynakta derlemeyi ve bu bitkileri tanıtarak uygulayıcılara pratik, yol gösterici bir rehber oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda, çalışma toplam dört aşamada yürütülmüştür:

1) Doğal yapı analizlerinin yapılması,
2) İl sınırları içinde bulunan Türkiye'nin doğal odunsu türleri ile egzotik türlerinin belirlenmesi,
3) Doğal ve seçilen bazı egzotik odunsu taksonların tanıtılması,
4) Sadece il sınırları içinde yetişen doğal taksonların ve kuraklığa dayanıklılık bilgilerinin tablolaştırılması.

Bu bölümde söz konusu aşamalar kısaca açıklanmıştır.

1) Doğal Yapı Analizlerinin Yapılması

Yeryüzündeki bitki örtüsünün dağılımını etkileyen en önemli faktörler arasında genel konum, topoğrafya, jeolojik yapı, yükselti, bakı, hidrolojik yapı, toprak ve iklim yer almaktadır. Bu çalışmanın ana materyalini oluşturan bitkiler üzerinde bir fikir yürütmek ve öneride bulunmak, ancak bahsi geçen doğal faktörlerin bütüncül bir şekilde ele alınmasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle, çalışmanın başlangıcında çalışılan ile ait doğal yapı faktörlerini analiz edilmiştir.

Bu amaçla doğal yapıya ilişkin yapılan analizlerin tamamında ArcGIS yazılımı kullanılmıştır. DEM verileri aracılığıyla, ilin eş yükselti, eğim ve bakı analizleri ile alan hesaplamaları yapılmıştır. Hidroloji analizinde, ilin doğal ve yapay su yüzeyleri ile akarsu verileri kullanılmıştır.

Arazi kullanım kabiliyetleri, büyük toprak grupları ve toprak özellikleri analizlerinde, söz konusu ile ait toprak verileri haritalara işlenerek alan hesapları yapılmıştır. Ortalama en düşük sıcaklık, ortalama sıcaklık ve ortalama en yüksek sıcaklık haritaları için il sınırlarında bulunan meteoroloji istasyonlarına ait veriler, rakım ve dereceleri ile haritaya işlenmiştir. Ayrıca toplam 1000 adet sanal istasyon oluşturulmuş ve bu istasyonların yükseltileri belirlenmiştir. Her bir istasyona, mevcut istasyon verisindeki değerlere bağlı kalınarak enterpole edilmiştir. Bu atanan değerlerin, IDW (Inverse Distance Weighting) yöntemi ile mekansal dağılımı oluşturulmuş ve sıcaklık haritaları elde edilmiştir.

Yağış haritası için mevcut istasyon verisinin yıllık toplam yağış verisi, rakım değeri ile birlikte ArcGIS programında işlenmiş ve oluşturulan 1000 sanal istasyon için yıllık toplam yağış miktarı hesaplanmıştır. Toplam yağış miktarının hesaplanmasında Schreiber formülü kullanılmış ve bulunan toplam yağış miktarı değerlerinin IDW yöntemi ile değerlendirilmesi sonucu yağışın mekansal dağılımı belirlenmiştir.

Bitki sıcağa ve soğuğa dayanıklılık haritaları ile elde edilen ve enterpole edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda, ilçe bazında soğuğa dayanıklılık ve sıcağa dayanıklılık analizleri yapılmıştır. Kitapta yer alan karekodlar sayesinde, herhangi bir ilçe sınırında gerçekleştirilecek uygulamalarda uygun bitki listesi ve söz konusu bitkinin hangi zonda (4a, 5a, 5b, ...) kullanılabileceği pratik olarak anlaşılabilecektir. Bu sayede, çalışma alanında yetişemeyecek bitki türlerinin olası uygulama alanlarında kullanımının önüne geçilecektir. Bu çalışma kapsamında her bir bitki için elde edilen 1'den 12'ye kadar olan dereceler, ilgili tabloların minimum sıcaklık değerleriyle (örneğin 4a: -34,4 °C) eşleştirilmiştir.

2) İl Sınırları İçinde Bulunan Türkiye'nin Doğal Odunsu Türler ile Egzotik Türlerin Belirlenmesi

İkinci aşamada, bu il sınırları içinde doğal olarak yetişen ve yetişebilme potansiyeli olan Türkiye'nin doğal odunsu taksonlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Bu süreçte, il sınırları içinde daha önceden Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024)" esas alınmış ve tüm bitkiler arasından öncelikle odunsu olanlar seçilmiştir.

Ardından, bu odunsu taksonlar arasından peyzaj mimarlığında estetik ve işlevsel olarak kullanılabilecek, vejetatif ve generatif yollarla üretilebilecek türler belirlenmiş ve söz konusu il için odunsu taksonlar listesi oluşturulmuştur. Bu liste, il sınırları içinde yetişen, farklı bölgelere ait olsa bile Türkiye'nin doğal florasında bulunan ve ülkemizdeki kentsel yeşil alanlarda kullanılan bitkiler ile zorunlu hallerde kullanılabilecek bazı egzotik odunsu bitkileri içermektedir.

3) Doğal ve Seçilen Bazı Egzotik Odunsu Taksonların Tanıtılması

Üçüncü aşamada, tüm bitkilerin genel özelliklerini, ekolojik gereksinimlerini ve kullanım alanlarını içeren, her bir bitki için dört fotoğrafın yer aldığı birer sayfalık tanıtım sayfaları hazırlanmıştır. Endemik bitkilere ise, diğer bitkilerin aksine, iki sayfa ayrılmıştır. Ancak nesli tehlike altında olan ve kitlesel üretimi zor bazı endemik taksonlar bu çalışmaya dahil edilmemiştir.

Kitapta genel kapsam doğal türlere yoğunlaşmak ve bu türler önerilmekle birlikte ülkemizde sıklıkla rastlanan ekolojik koşullara uygun ve bu ilde yetişebilecek yüzlerce kültür , egzotik tür de önerilebilir. Ancak, bu kitap kapsamında istekleri az olan ve zorunlu hallerde kullanılabilecek Ailanthus, Robinia gibi egzotik cinslere sınırlı sayıda yer verilmiştir.

4) Sadece İl Sınırları İçinde Yetişen Doğal Taksonlarının ve Kuraklığa Dayanıklılık Bilgilerinin Tablolaştırılması

Bu çalışmada, bitkiler tanıtılırken Türkiye'ye özgü doğal ve egzotik taksonlara yer verilmiştir. İl sınırlarında yetişen doğal odunsu bitki türlerinin hangileri olduğu, oluşturulan tablolar aracılığıyla ortaya koyulmuştur. Ayrıca kitaptan beklenen en önemli çıktılardan biri, bitkilerin genel özellikleri ve ekolojik gereksinimlerini ortaya koymanın yanı sıra bitkilerin kuraklığa dayanıklılık derecelendirmelerinin de belirlenmesi ve bu hususta uygulayıcılara yol gösterici olmaktır. Bu amaç doğrultusunda, bitkilerin kuraklığa dayanıklılık derecelerini içeren tablolar oluşturulmuş ve bu tablolara kitabın sonunda yer verilmiştir.

Kitabın sonunda ilçe ölçeğinde soğuğa dayanıklılık durumuna göre hangi zonları içerdiği ve bu zonlarda hangi bitkilerin kullanılabileceği oluşturulan QR uygulaması sayesinde uygulamacılara önemli kolaylıklar sağlanması hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen tüm doğal yapı analizlerinde, il ve ilçe sınırlarına ilişkin mekânsal veriler, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sağlanan güncel resmi veri setlerinden temin edilmiştir. Analizlerin doğruluğunu ve tutarlılığını sağlamak amacıyla, söz konusu idari sınırlar referans alınarak mekânsal değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

osmaniye

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

05. OSMANİYE DOĞAL YAPI ANALİZLERİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

KONUM

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

K

LEJAND

Sınır
- Ülke Sınırı
- İl Sınırı
- Proje Sınırı

0 35 70 140 210 280 Kilometre

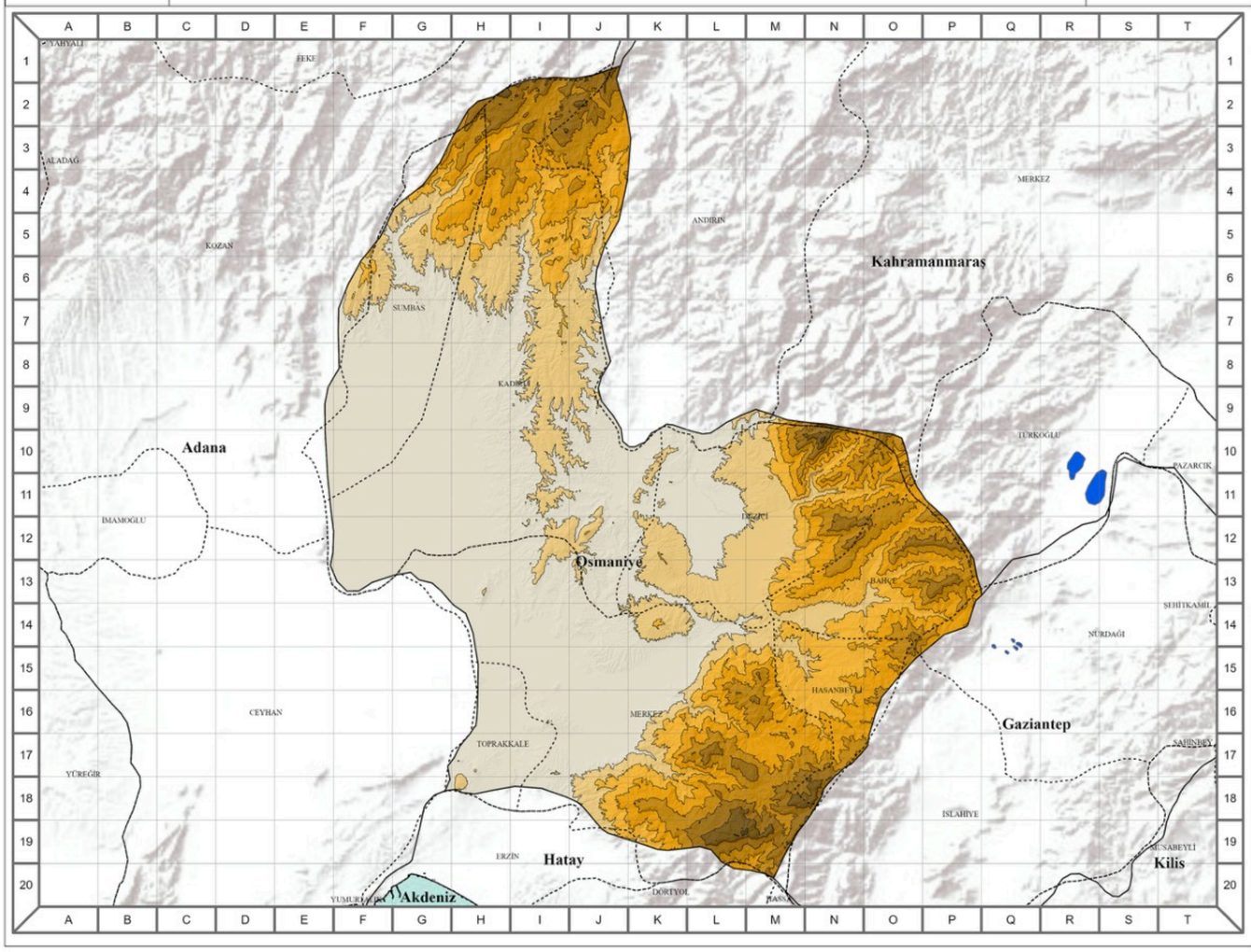
Harita 1. Osmaniye İli Konum

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

YÜKSELTİ ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

K

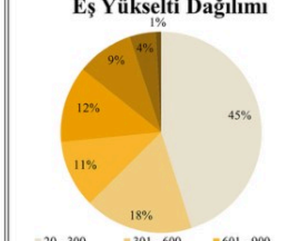
LEJAND

Yükselti (m)
- 20 - 300
- 301 - 600
- 601 - 900
- 901 - 1200
- 1201 - 1500
- 1501 - 1800
- 1801 - 2100
- 2101 - 2246
- İzohips

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

Eş Yükselti Dağılımı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

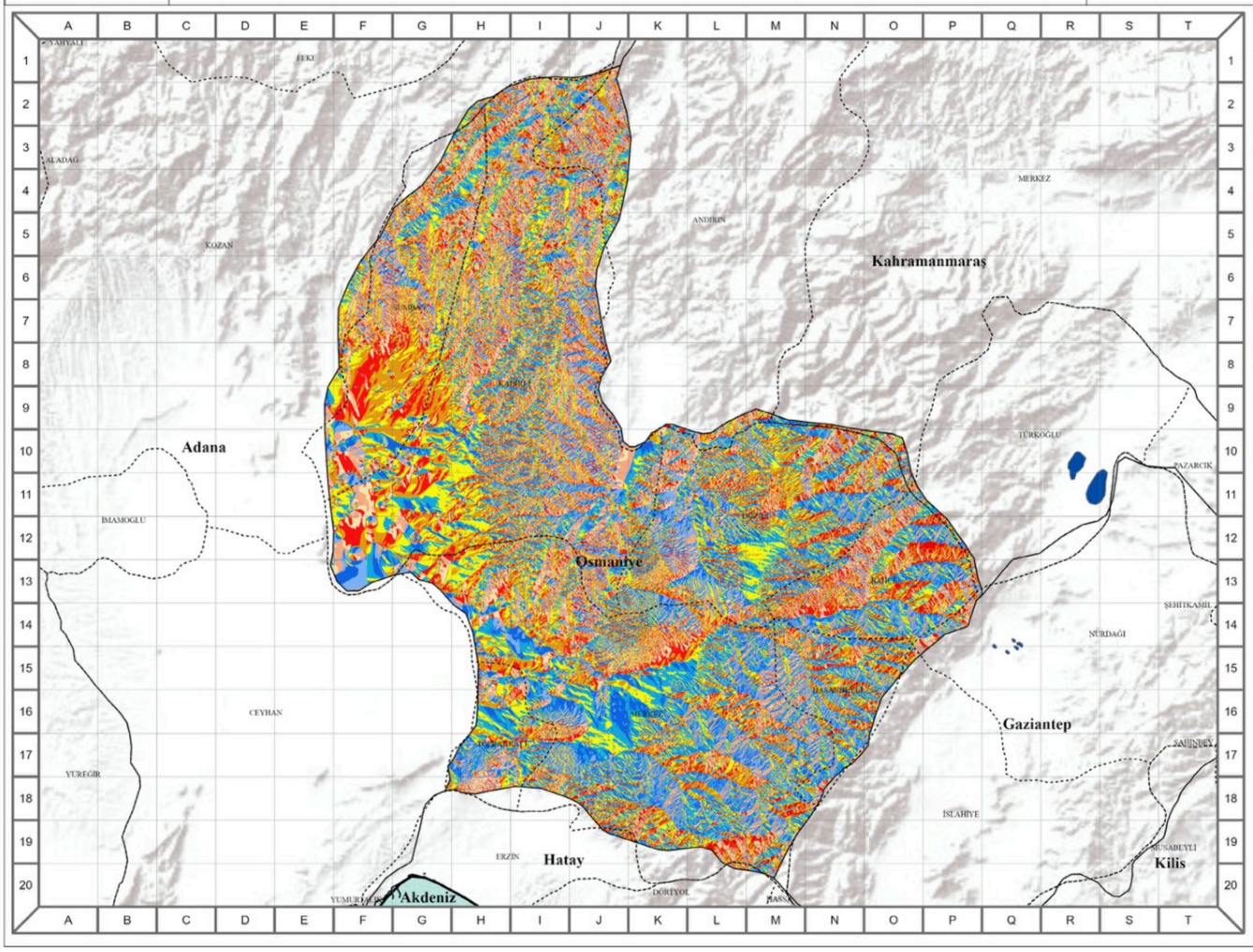
Harita 2. Osmaniye İli Yükselti Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

BAKI ANALİZİ

ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

K

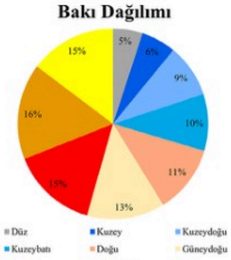
LEJAND

Bakı
- Düz
- Kuzey
- Kuzeydoğu
- Kuzeybatı
- Doğu
- Güneydoğu
- Güney
- Güneybatı
- Batı

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

Bakı Dağılımı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

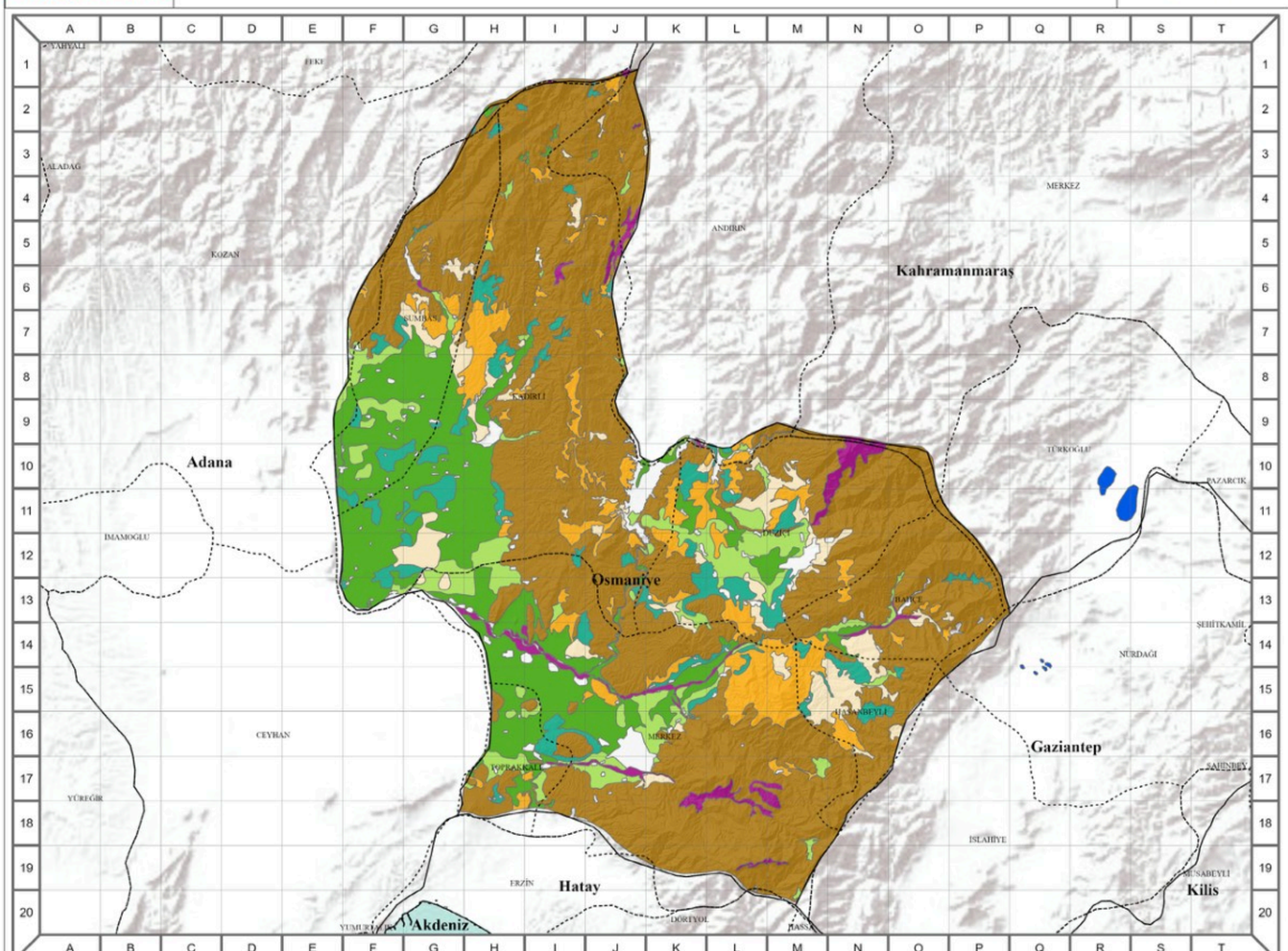
Harita 3. Osmaniye İli Bakı Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

ARAZİ KULLANIM KABİLİYETLERİ ANALİZİ

ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

K

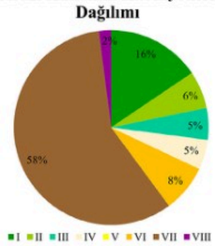
LEJAND

Arazi Kullanım Kabiliyetleri
- I. sınıf
- II. sınıf
- III. sınıf
- IV. sınıf
- V. sınıf
- VI. sınıf
- VII. sınıf
- VIII. sınıf

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

Arazi Kullanım Kabiliyetleri Dağılımı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

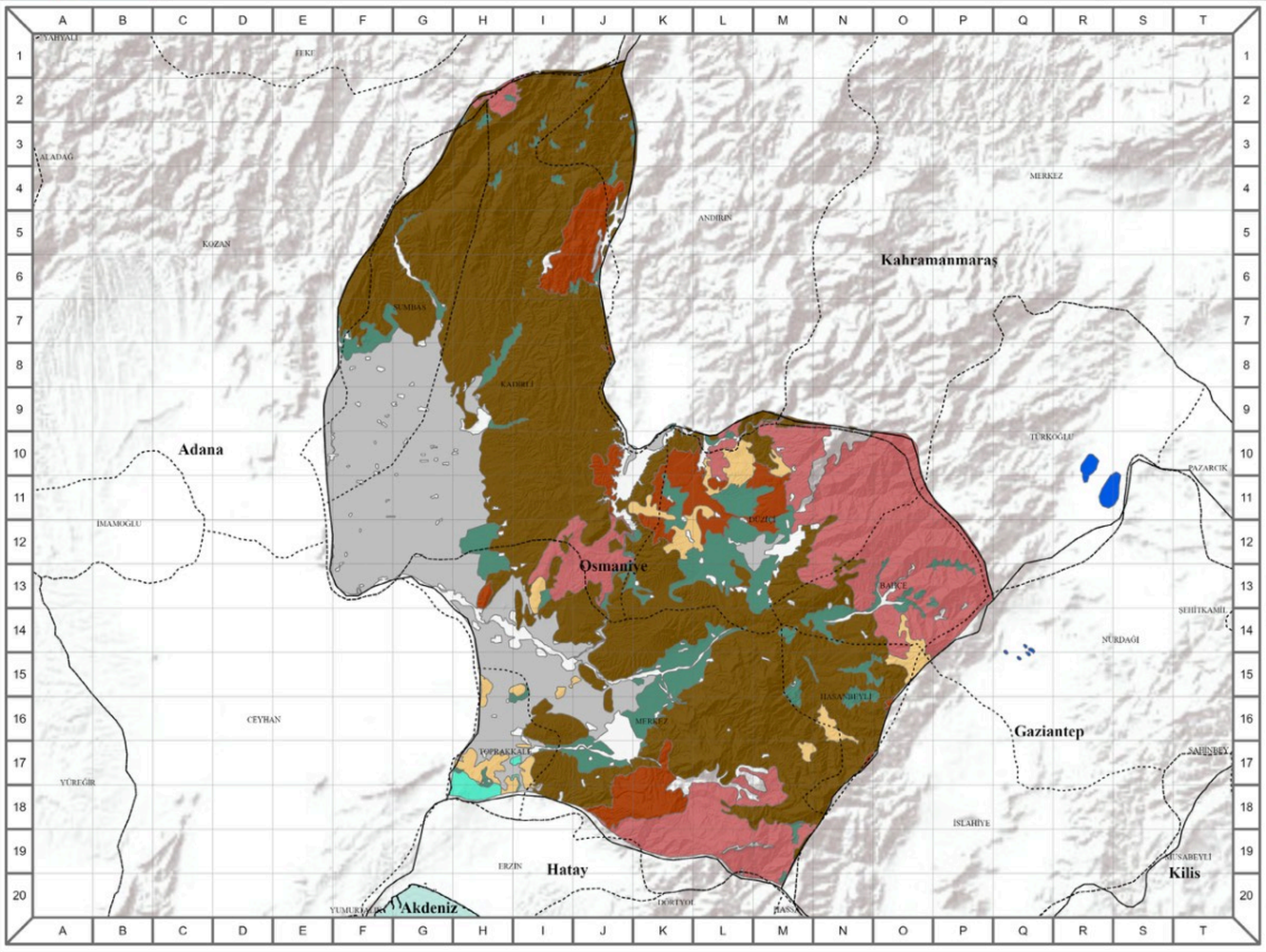
Harita 4. Osmaniye İli Arazi Kullanım Kabiliyetleri Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

BÜYÜK TOPRAK GRUPLARI ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

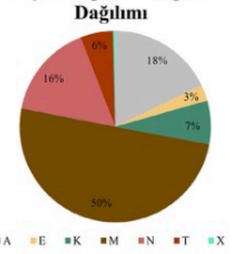
LEJAND

Büyük Toprak Grupları
- A (Alüvyal)
- E (Kırmızı Kahverengi Akdeniz)
- K (Kolüvyal)
- M (Kahverengi Orman)
- N (Kireçsiz Kahverengi Orman)
- T (Kırmızı Akdeniz Toprakları)
- X (Bazaltik)

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

Büyük Toprak Grupları Dağılımı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

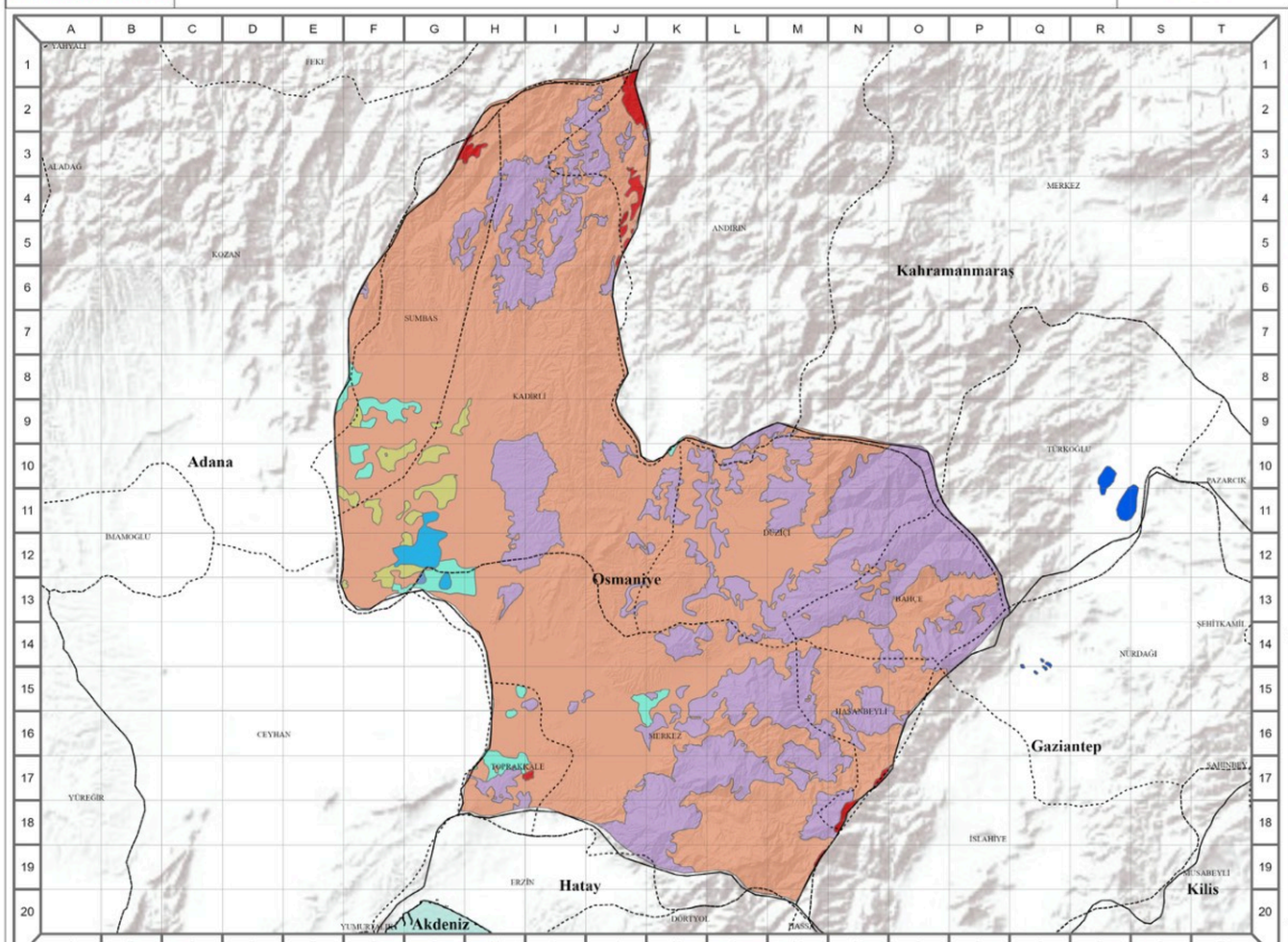
Harita 5. Osmaniye İli Büyük Toprak Grupları Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

TOPRAK ÖZELLİKLERİ ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

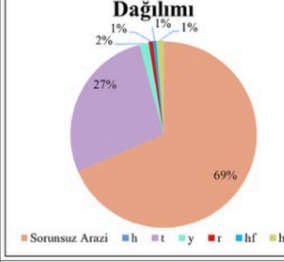
LEJAND

Toprak Özellikleri
- Sorunsuz Arazi
- h:Hafif Tuzlu
- hf:Hafif Tuzlu - Kötü Drenajlı
- hy:Hafif Tuzlu -Yetersiz Drenajlı
- r:Kayalı
- t:Taşlı
- y:Yetersiz Drenajlı

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

Toprak Özellikleri Dağılımı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

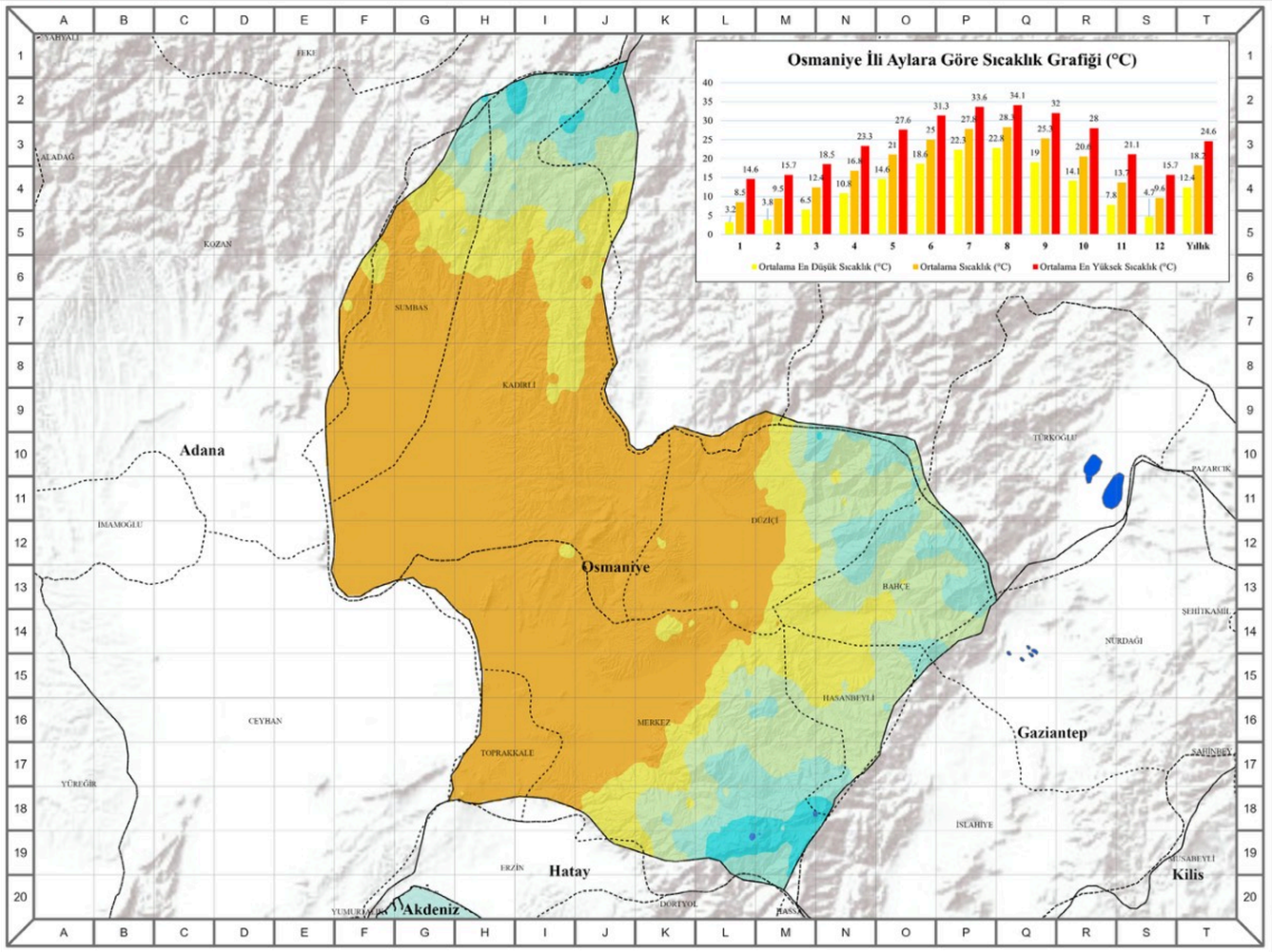
Harita 6. Osmaniye İli Toprak Özellikleri Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

ORTALAMA EN DÜŞÜK SICAKLIK ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

LEJAND

Sıcaklık (°C)
- 2.7 - 3
- 3 - 5
- 5 - 7
- 7 - 9
- 9 - 11
- 11 - 12.9

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

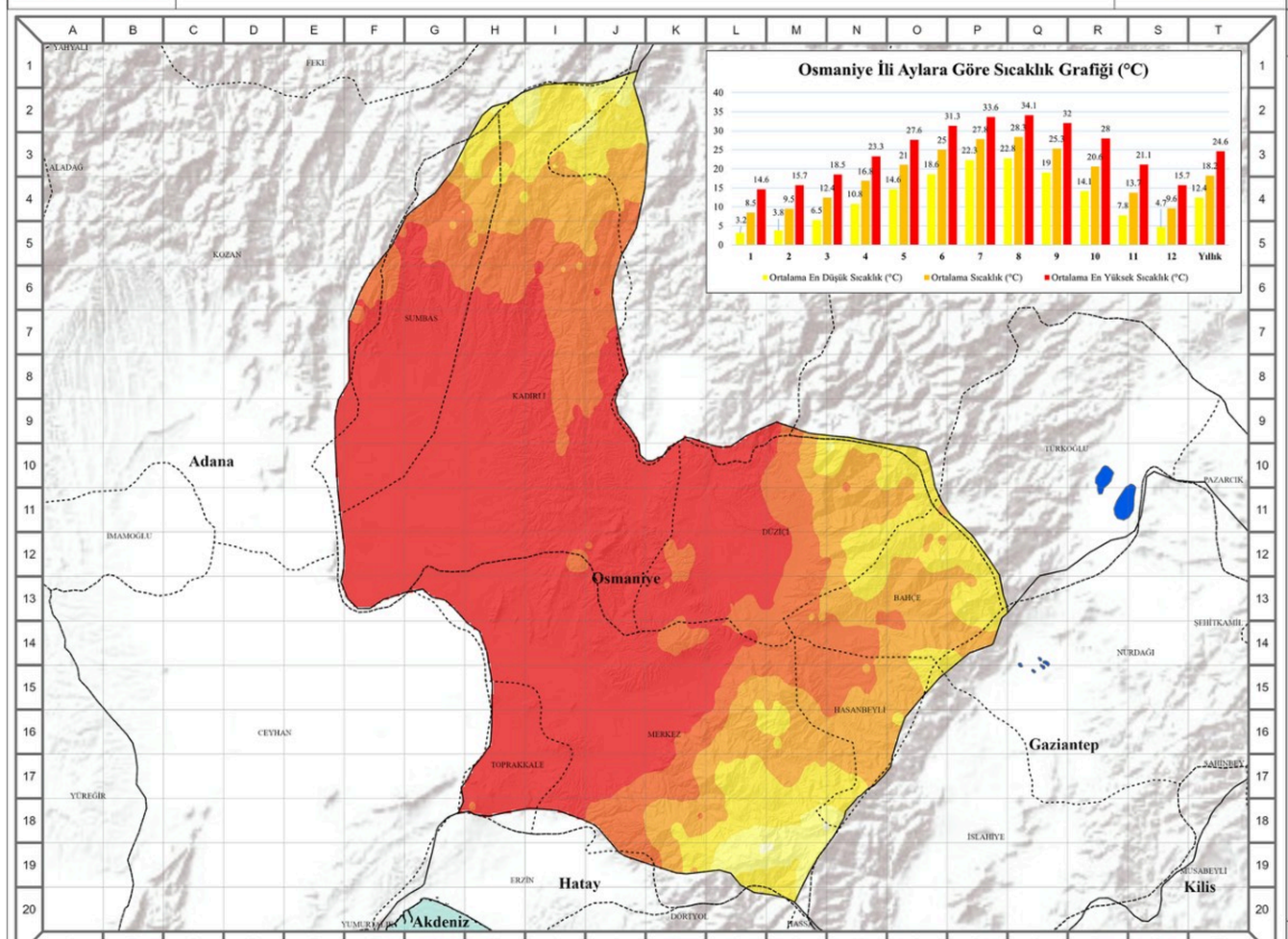
Harita 7. Osmaniye İli Ortalama En Düşük Sıcaklık Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

ORTALAMA SICAKLIK ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

LEJAND

Sıcaklık (°C)
- 8.5 - 9
- 9 - 11
- 11 - 13
- 13 - 15
- 15 - 17
- 17 - 18.7

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

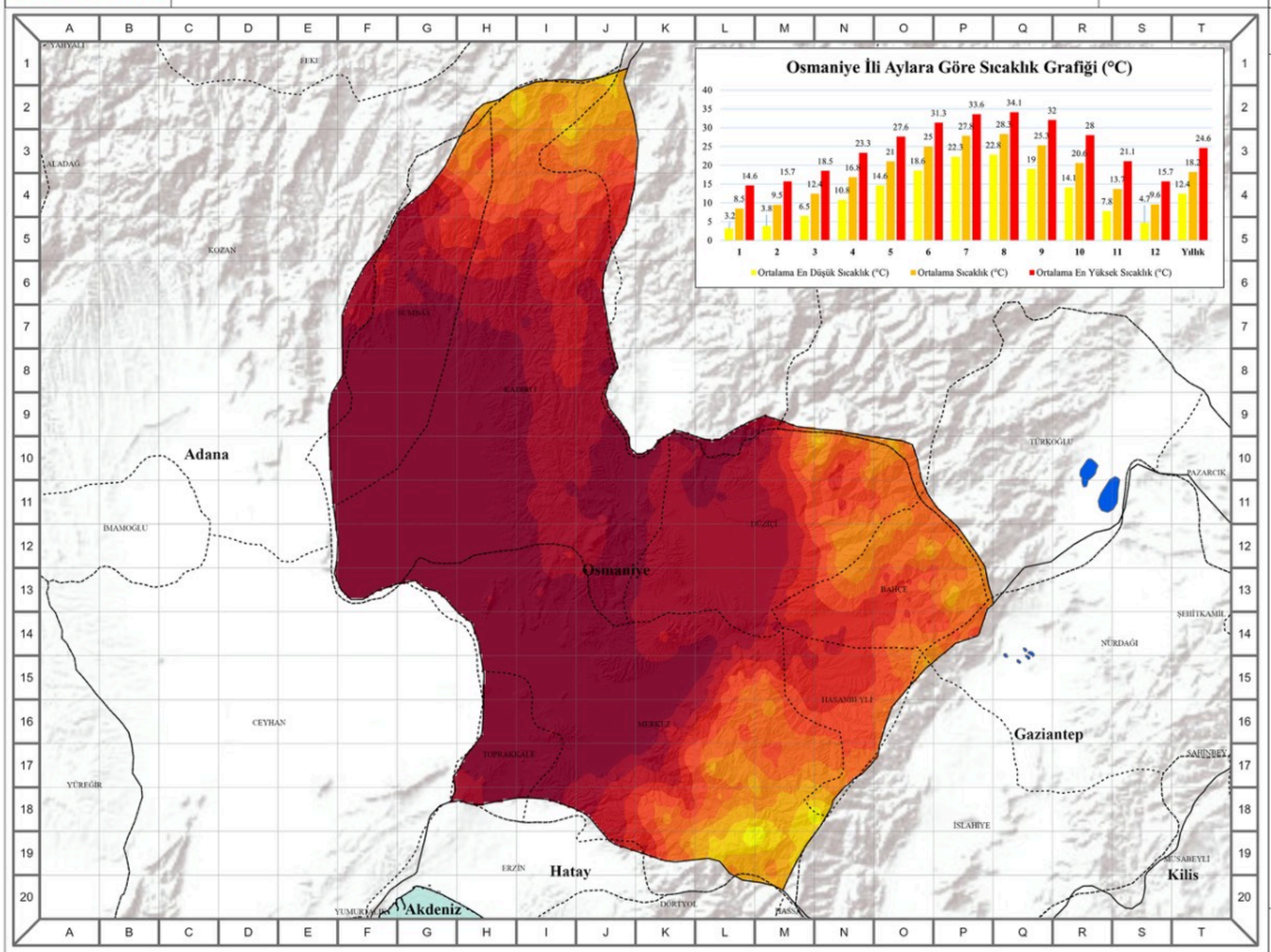
Harita 8. Osmaniye İli Ortalama Sıcaklık Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

ORTALAMA EN YÜKSEK SICAKLIK ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

K

LEJAND

Sıcaklık (°C)
- 15 - 16
- 16.1 - 17
- 17.1 - 18
- 18.1 - 19
- 19.1 - 20
- 20.1 - 21
- 21.1 - 22
- 22.1 - 23
- 23.1 - 24
- 24.1 - 25.1

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

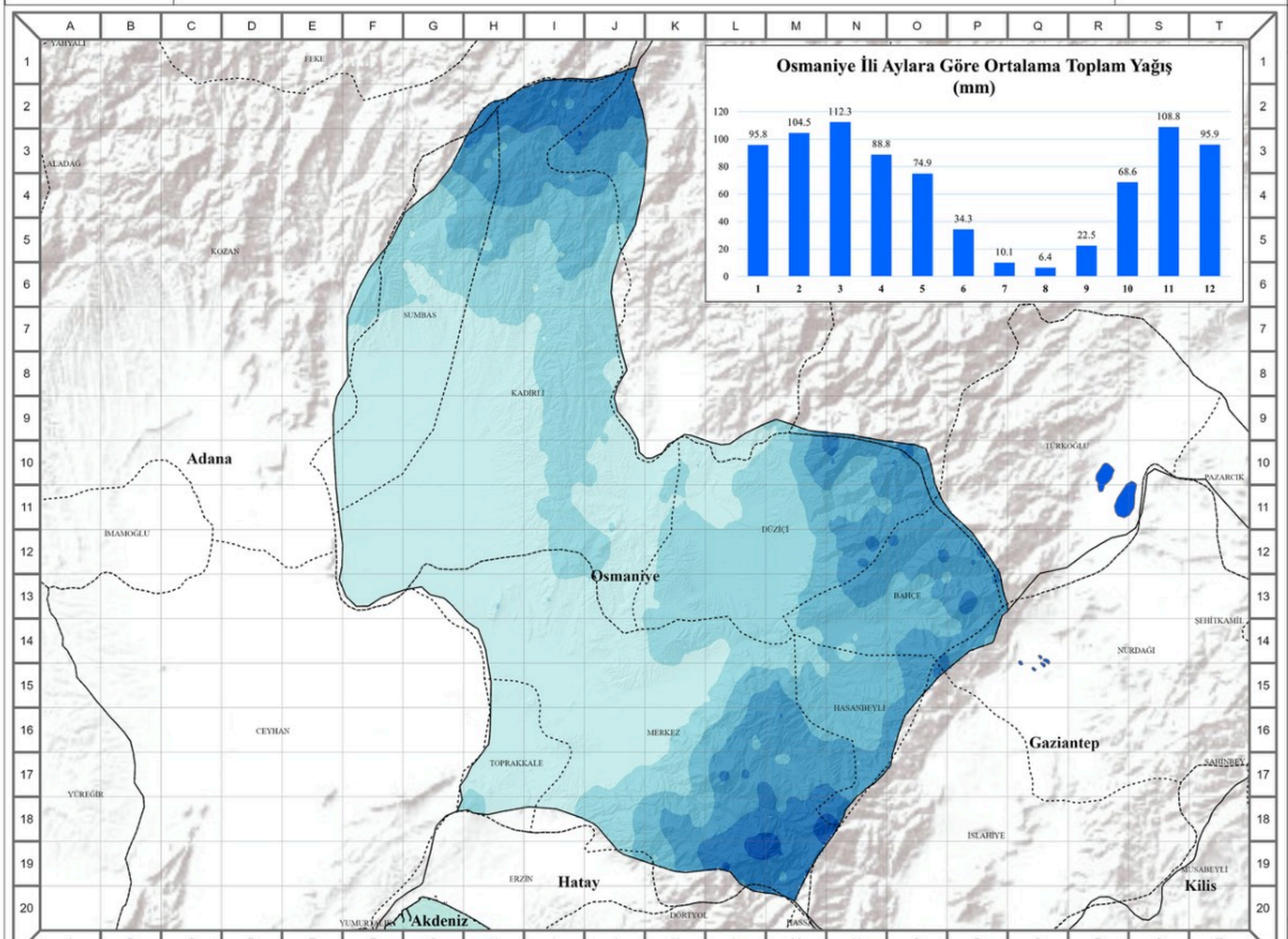
Harita 9. Osmaniye İli Ortalama En Yüksek Sıcaklık Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

YAĞIŞ ANALİZİ

ÇEM – Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

K

LEJAND

Yıllık Ortalama Yağış(mm)
- 770 - 900
- 901 - 1100
- 1101 - 1300
- 1301 - 1500
- 1501 - 1700
- 1701 - 1874

Su Yüzeyi
- Göl

Sınır
- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

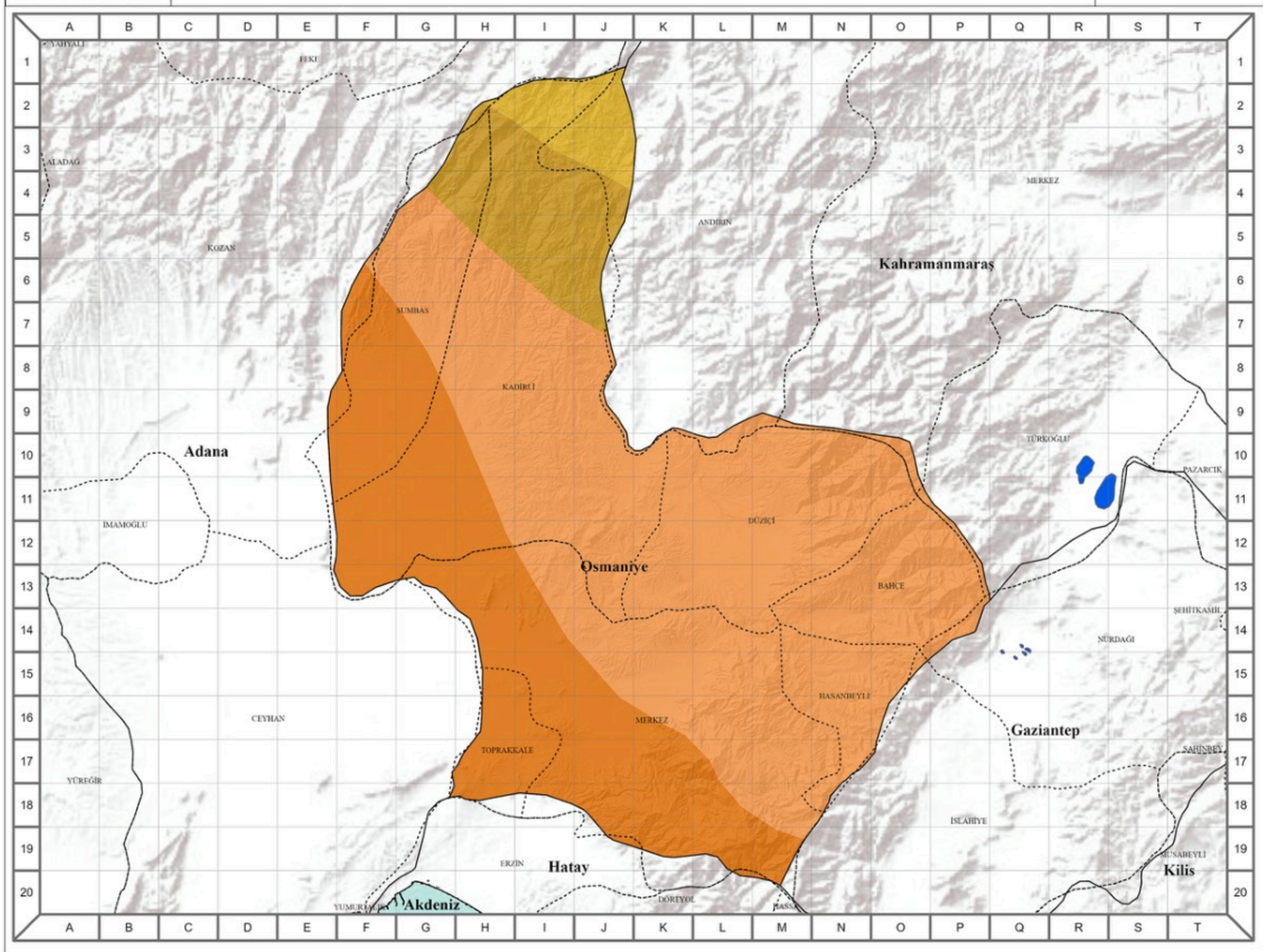
Harita 10. Osmaniye İli Yağış Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

BİTKİ SOĞUĞA DAYANIKLILIK ANALİZİ

ÇEM

LEJAND

Uzun Yıllar Ortalama Minimum Sıcaklıklar (°C) (1981 - 2020)

- 8a (-12.2 - -9.4)
- 8b (-9.4 - -6.7)
- 9a (-6.7 - -3.9)
- 9b (-3.9 - -1.1)

Su Yüzeyi

- Göl

Sınır

- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

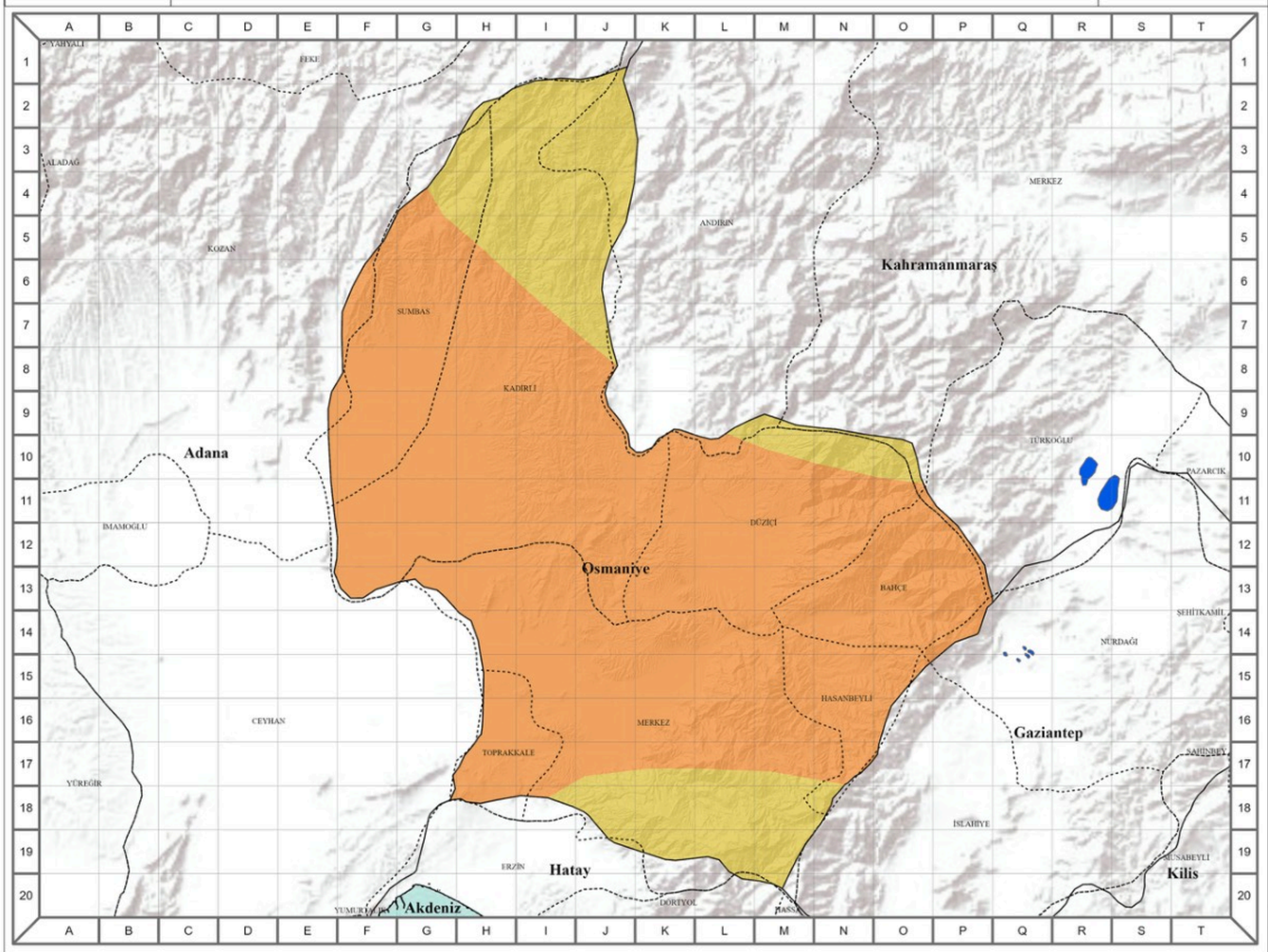
Harita 11. Osmaniye İli Bitki Soğuğa Dayanıklılık Analizi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

OSMANİYE İLİ KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLERİN BELİRLENMESİ PROJESİ

BİTKİ SICAĞA DAYANIKLILIK ANALİZİ

ÇEM

LEJAND

30 °C Üzerindeki Sıcaklıkların Yıllık Ortalama Gün Sayısı (1981 - 2020)

- >90 - 120
- >120 - 150

Su Yüzeyi

- Göl

Sınır

- Proje Sınırı
- İl Sınırı
- İlçe Sınırı

0 2.5 5 10 15 20 Kilometre

Harita 12. Osmaniye İli Bitki Sıcağa Dayanıklılık Analizi

06. osmaniye

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

06. OSMANİYE ODUNSU BİTKİ LİSTESİ

OSMANİYE

İlinde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	
6	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	
7	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	
8	*Alnus orientalis*	Zorkun	
9	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	
10	*Ampelopsis orientalis*	Bikir Asması	
11	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	
12	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	
13	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	
14	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	
15	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	
16	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	
17	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	
18	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu	
19	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	
20	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	
21	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	
22	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	
23	*Capparis spinosa*	Kebere	
24	*Carpinus orientalis*	İstiriç	
25	*Castanea sativa*	Kestane	
26	*Cedrus libani*	Toros Sediri	
27	*Celtis australis*	Çitlenbik	
28	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	
29	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	
30	*Ceratonia siliqua*	Keçiboynuzu	
31	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	
32	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	
33	*Cistus salviifolius*	Kartli	
34	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı	
35	*Clematis vitalba*	Akasma	
36	*Colutea cilicica*	Patlangaç	
37	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	
38	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	
39	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	
40	*Convolvulus oleifolius*	Sürmeli Yayılgan	
41	*Cornus mas*	Kızılcık	
42	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	
43	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	
44	*Crataegus monogyna*	Yemişen	
45	*Crataegus orientalis*	Alıç	
46	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	

OSMANİYE

İlinde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
47	*Cupressus sempervirens*	Servi	
48	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	
49	*Cytisus drepanolobus*	Has Kuşçubuğu	Endemik
50	*Daphne oleoides*	Gövçek	
51	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	
52	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	
53	*Ephedra foeminea*	Borotu	
54	*Ephedra major*	Hum	
55	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	Endemik
56	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	Endemik
57	*Erica manipuliflora*	Püren	
58	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	
59	*Euonymus latifolius*	İğağacı	
60	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	
61	*Fagus orientalis*	Kayın	
62	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	
63	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	
64	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	Endemik
65	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	
66	*Genista albida*	Ak Borcak	
67	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	
68	*Genista januensis*	Yer Borcağı	
69	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu	
70	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	
71	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	
72	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	
73	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	
74	*Inula viscosa*	Sümenit	
75	*Jasminum fruticans*	Boruk	
76	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	
77	*Juniperus drupacea*	Andız	
78	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	
79	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	
80	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	
81	*Laurus nobilis*	Defne	
82	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	Endemik
83	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	
84	*Liquidambar orientalis*	Anadolu Sığla Ağacı	
85	*Lonicera caucasica*	Çakkana	
86	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	
87	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	Endemik
88	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	
89	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	
90	*Micromeria myrtifolia*	Boğumluçay	
91	*Nerium oleander*	Zakkum	
92	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	

OSMANİYE
İlinde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
93	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni	
94	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	
95	*Onosma alborosea*	Kaya Emceği	
96	*Onosma inexspectata*	Mor Emzik	Endemik
97	*Onosma trapezuntea*	Duvar Emceği	Endemik
98	*Origanum amanum*	Büyük Mercan	Endemik
99	*Origanum bargyli*	Yarpuz Mercanı	
100	*Origanum laevigatum*	Kır Mercanı	
101	*Origanum syriacum*	Hababa	
102	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	
103	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	
104	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	
105	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	
106	*Phyla nodiflora*	Suçileği	
107	*Pinus brutia*	Kızılçam	
108	*Pinus halepensis*	Halep Çamı	
109	*Pinus nigra*	Karaçam	
110	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	
111	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	
112	*Platanus orientalis*	Çınar	
113	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	
114	*Populus tremula*	Titrek Kavak	
115	*Prosopis farcta*	Çediotu	
116	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	
117	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	
118	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	
119	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	
120	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	
121	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	
122	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	
123	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	
124	*Rosa canina*	Kuşburnu	
125	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	
126	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	
127	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	
128	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	
129	*Rubus canescens*	Çobankösteği	
130	*Rubus ibericus*	Malina	
131	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	
132	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	
133	*Salix alba*	Ak Söğüt	
134	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	
135	*Salvia tomentosa*	Şalba	
136	*Satureja amani*	Amanos Kekiği	Endemik
137	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	
138	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside	Endemik

OSMANİYE
İlinde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
139	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	
140	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	
141	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	Endemik
142	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	
143	*Smilax excelsa*	Dikenucu	
144	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	
145	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	
146	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	
147	*Stachys amanica*	Kalın Karabaş	Endemik
148	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	
149	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	Endemik
150	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	
151	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	
152	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	
153	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	Endemik
154	*Taxus baccata*	Porsuk	
155	*Telephium imperati*	Zulzula	
156	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	
157	*Thymbra spicata*	Zahter	
158	*Thymus eigii*	Çalı Kekik	
159	*Thymus kotschyanus*	Kekik	
160	*Thymus sipyleus*	Sipil Kekiği	
161	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	
162	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	
163	*Veronica beccabunga*	At Teresi	
164	*Viscum album*	Ökseotu	
165	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	
166	*Zygophyllum album*	Balduz	

OSMANİYE

İlinde Bulunan Türkiye İçin Egzotik ve Kültür Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	
2	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi	
3	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç	
4	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı	
5	*Casuarina cunninghamiana*	Demirağacı	
6	*Catalpa bignonioides*	Katalpa	
7	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri	
8	*Citrus limon*	Limon	
9	*Citrus reticulata*	Mandalina	
10	*Citrus sinensis*	Portakal	
11	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı	
12	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası	
13	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde	
14	*Eucalyptus camaldulensis*	Sıtma Ağacı	
15	*Ficus carica*	İncir	
16	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç	
17	*Maclura pomifera*	Ayıdutu	
18	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması	
19	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı	
20	*Morus alba*	Ak Dut	
21	*Morus nigra*	Kara Dut	
22	*Olea europaea*	Zeytin	
23	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı	
24	*Punica granatum*	Nar	
25	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya	
26	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin	
27	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası	
28	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı	
29	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu	
30	*Vitis vinifera*	Asma	
31	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği	

OSMANİYE
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	
6	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	
7	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	
8	*Alnus orientalis*	Zorkun	
9	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	
10	*Ampelopsis orientalis*	Bikir Asması	
11	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	
12	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	
13	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	
14	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	
15	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	
16	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	
17	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	
18	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu	
19	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	
20	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	
21	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	
22	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	
23	*Capparis spinosa*	Kebere	
24	*Carpinus orientalis*	İstiriç	
25	*Castanea sativa*	Kestane	
26	*Cedrus libani*	Toros Sediri	
27	*Celtis australis*	Çitlenbik	
28	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	
29	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	
30	*Ceratonia siliqua*	Keçiboynuzu	
31	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	
32	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	
33	*Cistus salviifolius*	Kartli	
34	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı	
35	*Clematis vitalba*	Akasma	
36	*Colutea cilicica*	Patlangaç	
37	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	
38	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	
39	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	
40	*Convolvulus oleifolius*	Sürmeli Yayılgan	
41	*Cornus mas*	Kızılcık	
42	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	
43	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	
44	*Crataegus monogyna*	Yemişen	
45	*Crataegus orientalis*	Alıç	
46	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	

OSMANİYE
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
47	*Cupressus sempervirens*	Servi	
48	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	
49	*Cytisus drepanolobus*	Has Kuşçubuğu	Endemik
50	*Daphne oleoides*	Gövçek	
51	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	
52	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	
53	*Ephedra foeminea*	Borotu	
54	*Ephedra major*	Hum	
55	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	Endemik
56	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	Endemik
57	*Erica manipuliflora*	Püren	
58	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	
59	*Euonymus latifolius*	İğağacı	
60	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	
61	*Fagus orientalis*	Kayın	
62	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	
63	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	
64	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	Endemik
65	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	
66	*Genista albida*	Ak Borcak	
67	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	
68	*Genista januensis*	Yer Borcağı	
69	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu	
70	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	
71	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	
72	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	
73	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	
74	*Inula viscosa*	Sümenit	
75	*Jasminum fruticans*	Boruk	
76	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	
77	*Juniperus drupacea*	Andız	
78	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	
79	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	
80	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	
81	*Laurus nobilis*	Defne	
82	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	Endemik
83	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	
84	*Liquidambar orientalis*	Anadolu Sığla Ağacı	
85	*Lonicera caucasica*	Çakkana	
86	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	
87	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	Endemik
88	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	
89	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	
90	*Micromeria myrtifolia*	Boğumluçay	
91	*Nerium oleander*	Zakkum	
92	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	

OSMANİYE
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
93	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni	
94	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	
95	*Onosma alborosea*	Kaya Emceği	
96	*Onosma inexspectata*	Mor Emzik	Endemik
97	*Onosma trapezuntea*	Duvar Emceği	Endemik
98	*Origanum amanum*	Büyük Mercan	Endemik
99	*Origanum bargyli*	Yarpuz Mercanı	
100	*Origanum laevigatum*	Kır Mercanı	
101	*Origanum syriacum*	Hababa	
102	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	
103	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	
104	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	
105	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	
106	*Phyla nodiflora*	Suçileği	
107	*Pinus brutia*	Kızılçam	
108	*Pinus halepensis*	Halep Çamı	
109	*Pinus nigra*	Karaçam	
110	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	
111	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	
112	*Platanus orientalis*	Çınar	
113	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	
114	*Populus tremula*	Titrek Kavak	
115	*Prosopis farcta*	Çediotu	
116	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	
117	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	
118	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	
119	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	
120	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	
121	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	
122	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	
123	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	
124	*Rosa canina*	Kuşburnu	
125	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	
126	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	
127	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	
128	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	
129	*Rubus canescens*	Çobankösteği	
130	*Rubus ibericus*	Malina	
131	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	
132	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	
133	*Salix alba*	Ak Söğüt	
134	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	
135	*Salvia tomentosa*	Şalba	
136	*Satureja amani*	Amanos Kekiği	Endemik
137	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	
138	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside	Endemik

OSMANİYE
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
139	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	
140	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	
141	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	Endemik
142	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	
143	*Smilax excelsa*	Dikenucu	
144	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	
145	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	
146	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	
147	*Stachys amanica*	Kalın Karabaş	Endemik
148	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	
149	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	Endemik
150	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	
151	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	
152	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	
153	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	Endemik
154	*Taxus baccata*	Porsuk	
155	*Telephium imperati*	Zulzula	
156	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	
157	*Thymbra spicata*	Zahter	
158	*Thymus eigii*	Çalı Kekik	
159	*Thymus kotschyanus*	Kekik	
160	*Thymus sipyleus*	Sipil Kekiği	
161	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	
162	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	
163	*Veronica beccabunga*	At Teresi	
164	*Viscum album*	Ökseotu	
165	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	
166	*Zygophyllum album*	Balduz	

07. osmanive

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

07. ODUNSU BİTKİ LİSTESİ TANITIMI

DOĞAL 5b

Kireçli topraklara dayanıklı, form güzelliği ile dikkati çeken, sıcaklıklara dayanıklı göknar türümüz...

Abies cilicica

Toros Göknarı

Herdemyeşil, 35-40 (-42) m'ye kadar boylanabilen ileri yaşlar haricinde yerden itibaren dallanan dar tepeli bir ağaçtır [1]. Kabuk gri renkte, önceleri düz, ileri yaşlarda çatlaklıdır. Tomurcuklar reçineli *(A.cilicica*.subsp.*isaurica)* ya da reçinesiz *(A.cilicica*.subsp.*cilica)*dir. İğne yapraklar uzun 2-4 cm uzunluğundadır. Doğal Göknar taksonları içinde en büyük (15-25 cm) kozalaklı olanıdır. Diğer türlerin aksine dış pul iç puldan daha kısa olduğu için dışardan bakılınca görünmez [2]. Sürgünlerde dik duran kozalaklar bol reçineli olup olgunlaşınca dağılır. Suriye, Lüblan ve Türkiye'de doğal olarak yayılış gösterir. Türkiye'de daha çok Toroslar (Antalya-Bucak), Antitoroslar (Andırın) ve Amanoslarda yayılış gösterir.

35-40 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ağacı olup ışıklı ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede hava nemi ister.

Derin ve balçık, kumlu-balçık toprakları yeğler. Kirece dayanıklıdır.

Soğuk kış şartlarına ve sıcağa dayanıklıdır. İlkbahar donlarından etkilenebilir.

Kentsel alanlarda hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurağa dayanıklılığı diğer doğal göknar türlerinden daha iyidir.

Form güzelliği ile peyzajda soliter ve gruplar halinde kullanılır. Kozalaklarında yer alan reçineler yöresinde sakız olarak değerlendirilir.

1.Bozkuş,H.F.,1986. Toros Göknarı (Abies cilica Carr.)nın Türkiye'deki Doğal Yayılışı ve Silvikültürel Özellikleri, İ.Ü Orman Fak.Dergisi ,Cilt.36, S.2, 1
2.Anşin,R.,&Özkan,Z.,C(2006).Tohumlu Bitkiler,Odunsu Taksonlar,KTÜ,Orman Fak.Yayınları,Fakülte Yayın No:19.450 s.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 4b

Çiçek güzelliği ile dikkati çeken bodur bir çalı...

Acantholimon acerosum

Pişikkeveni

Sık dallı, öbek formlu, 20-30 cm boylanabilen mavimsi yeşil renkte bir çalıdır. Yaprak şeritsi veya yassı üçgenimsi, 15-60 x 0,8-2,2 mm boyutlarında, kenarları serttir. Başakları genellikle seyrek-nadiren kompakt, 5-15 başakçıktan oluşur. Brahteler tüysüz; dış brahte (7-8 mm) iç brahteden (8-10 mm) daha kısa ve üçgenimsi-mızrak şeklindedir. Haziran-ağustos ayları arası açan çiçekleri pembe renkli ve 11-12 mm'dir. Kaliks tüpü damarları tüylü, beyaz veya soluk ten rengi, dudaklar 5 lopludur. Dünya'da Suriye, Kuzey Irak, Ermenistan, Kuzey Batı İran ve Türkiye'de Ankara, Bolu, Çankırı, Giresun, Kars, Manisa, Eskişehir, Yozgat, Sivas, Erzincan, Denizli, Burdur, Niğde, Ağrı, Konya, Adıyaman ve 800-1200 m arasındaki yükseltilerde yayılış göstermektedir [1,2].

20-30 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder.

Düşük nemli ortamlarda yetişir .

Kumlu ve kalkerli topraklarda iyi gelişir.

Öncelikle ılıman iklim ve bozkırda yetişir.

Erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir [1].

Kuraklık toleransı yüksektir.

Çiçek estetiğinin yanı sıra herdemyeşil yaprakları ve bodur yapısı ile kaya bahçesi, alpin bahçe ve kaya çatlağı tasarımlarında kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Yaldız G., Şekeroğlu N. (2013). Küresel İklim Değişikliğinde Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Önemi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi. 6 (1): 85-88.

F1: Mustafa Gökmen. iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/227951550.
F2: Mustafa Gökmen. iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/227951550.
F3: Serdar ÖLEZ ,floranatolica. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Acantholimon-acerosum.
F4: Serdar ÖLEZ ,floranatolica. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Acantholimon-acerosum.

DOĞAL 6a

Çiçek güzelliği olan, kuraklığa dayanıklı bodur bir çalı...

Acantholimon armenum

Kurre Dikeni

Mavimsi veya mavimsi-yeşil renkte 15-40 cm arası boylanabilen bir çalıdır. Yapraklar, doğrusal-mızrak veya doğrusal-üçgen şeklinde 1,5 mm genişliğinde ve kenarları serttir. Dış brahte genellikle iç brahtelere eşit veya nadiren daha kısa veya daha uzun; dış brahte üçgen-mızrak şeklinde; iç brahteler dikdörtgen-mızrak şeklinde, geniş kenarlı, kısa sivri uçlu. Kaliks tüpü tüylü, dalları beyaz veya kahverengimsi (kuru halde), belirsiz şekilde 5 veya 10 loblu; damarlar parlak mor veya nadiren dalla aynı renktedir. Taç yaprakları pembedir. Taşlık yamaçlarda 500-2740 m yükseltilerde yetişir. Türkiye'de Konya, Sivas, Erzincan, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman ve Hatay'da yayılış göstermektedir [1].

15-40 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Düşük nemli ortamları tercih eder.

Taşlı toprakları tercih eder.

Ilıman iklimi tercih eder.

Sıcak hava koşullarına dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç endüstrisinde kullanılabilmektedir. Antibakteriyel, antifungal, antibiyofilm, antioksidan ve antikanser özellikler göstermektedir [2]. Anlar için polen kaynağıdır.

1.Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol: 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Bostancı M. T., Bülbül A.S. Uygun C., Bekmezci M., Bayat R., Sen F. (2023). Antibacterial, Antifungal, Antibiofilm, Antioxidant, And Anticancer Properties Of Methanol Extracts Of Some Acantholimon Boss (Plumbagnaceae) Species. Journal of Scientific Reports-A. (54).

F1: Serap ÜSTÜNDAĞ https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikeni/acantholimon-armenum/40573-var-balansae-tunceli.html
F2: Serap ÜSTÜNDAĞ https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikeni/acantholimon-armenum/40574-var-balansae-tunceli.html
F3: Serap ÜSTÜNDAĞ https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikeni/acantholimon-armenum/40575-var-balansae-tunceli.html
F4: Serap ÜSTÜNDAĞ https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikeni/acantholimon-armenum/40572-var-balansae-tunceli.html

DOĞAL 5a

Ilıman iklimlerde yetişen ağaç...

Acer hyrcanum

Taraklık Ağacı

Kışın yapraklarını döken, 20 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yapraklar 5-7 loblu ve geniş, oval şekildedir. Yapraklar yeşil renkte olup sonbaharda sarı ve kırmızı renk alırlar. Çiçekleri küçük ve yeşilimsi-sarı renktedir. Çiçekler, genellikle ilkbahar aylarında ortaya çıkar [1,2]. Akçaağaçgiller (Sapindaceae) ailesinden bir türdür [3]. Bu türün doğal yaşam alanı Balkan Yarımadası'ndan Lübnan'a ve Kuzey İran'a kadardır [4]. Türkiye'de ise Istranca, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Orta Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış gösterir [3].

20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge alanları sever.

Yüksek nem ihtiyacı vardır.

İyi drene edilmiş, hafif asidik-nötr toprakları yeğler.

Soğuk kışlara (-20 °C'ye kadar) dayanıklıdır.

Çevre koşullarına genel olarak dayanıklıdır; ancak ağır kirlilik koşullarına karşı hassas olabilir.

Kuraklığa orta düzeyde dayanıklıdır.

Peyzaj düzenlemelerinde, park ve bahçe ağaçları olarak kullanılır. Ayrıca doğal orman ekosistemlerinin restorasyonunda rol oynar.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2), pp. 514). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. https://floranatolica.com/eularia/gui/species.php?ID=Acer-hyrcanum
4. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1

DOĞAL

6a

Kuraklığa dayanıklı ve sonbaharı çok güzel bir akçaağaç türü...

Acer monspessulanum

Fransız Akçaağacı

Yaprağını döken, 15 m'ye kadar boylanabilen, nadiren boylu çalı ya da genellikle küçük bir ağaç olarak görünür. Kabuk gençlikte düz, koyu grimtrak kahverengli, ileri yaşlarda boyuna pullar halinde çatlaklıdır. Yapraklar basit, 3 loplu (nadiren 5) kenarı tam ya da nadiren yüzeysel lobludur. Yaprak üzeri koyu yeşil, alt yüzü de açık yeşildir [1,2]. Yaprakları koparınca süt çıkarmaz. Çiçek kurulları dik durur, nisan ayında yapraklanma ile birlikte görülür. Meyve kanatları paralel, 70°'ye kadar açı yapar, bazen de kanatlar birbirine temas eder. Avrupa, Kuzey Batı Afrika ve Türkiye'de, Akdeniz flora alanında 1700 m'ye kadar [1], Manisa, Uşak, Isparta, Burdur, Konya gibi kısmi iç bölgelerde de yayılış gösterir [2].

15 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.
Yarı gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede hava nemi ister.

İyi drenajlı kireçli toprakları tercih eder. Sığ ve kayalık alanlarda da yetişebilir.

Sıcak iklimleri yeğler, soğuklara da dayanıklıdır.

Rüzgar ve ekstrem sıcaklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Özellikle sonbahar renklenmesi ve kanaatkar olması nedeniyle peyzaj mimarlığında tercih edilir.

1. SEKİ, N., Türkiye'de Bulunan Acer L. (Sapindaceae) Cinsinin Sistematik Revizyonu, Doktora Tezi, Kastamonu Üniv.Fen Bil.Ens.orman Müh.Anabilim Dalı,
2. Akkemik,Ü.,2020. Sapindaceae. Akkemik,Ü.(ed).Türkiye'nin Bütün Ağaçları ve Çalıları,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları,s.1206.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK

4a

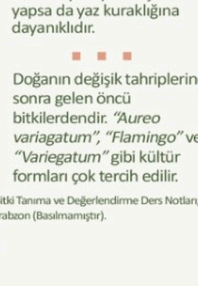

Zor şartlara dayanıklı, egzotik ve istilacı bir ağaç...

Acer negundo

Dişbudak Yapraklı Akçaağaç

Yaprağını döken 15-20 m (-25) kadar boylanabilen, geniş 10-12 m (-14) tepe taçı yapabilen, hızlı büyüyen bir ağaçtır. Gençlikte yeşilimsi olan kabuklar ileri yaşlarda boyuna çatlaklı olur. Tüysü yapraklar 3-5 (7-9) yaprakçıktan oluşur. Yaprakçıklar çok değişken formlu, tam kenarlı düzensiz dişli, loplu olabilir. Sonbaharda açık sarı sararma gösterir. Meyveleri kanatlı nuks tipi olup kanatları arasında dar bir açı vardır. Bol miktarda tohum verip çevreye yayılır. Bu nedenle doğal ortamlarının dışında dünya'da istilacı bir tür olarak kabul edilir. Kuzey ve Orta Amerika'da doğal yayılır. Türkiye'nin doğal biri türü olmamakla birlikte aşırı sıcak ve soğuğa, nemli ve kuru ortamlara, fakir topraklara en dayanaklı bir bitki olması nedeniyle sorunlu alanların bitkilendirilmesinde zorunluluk halinde kullanılabilir [1].

15-20 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Drenajı iyi, nemli ortamları tercih eder ancak killi, kumlu topaklarda da yetişebilir. Kirece toleranslıdır.

Soğuk ortamlara,dona, yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine, su baskını olan ortamlara dayanıklıdır.

Kısmen yüzeysel saçak kök yapsa da yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Doğanın değişik tahriplerinden sonra gelen öncü bitkilerdendir. *"Aureo variagatum"*, *"Flamingo"* ve *"Variegatum"* gibi kültür formları çok tercih edilir.

1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL

4a

Sonbahar sararması, kısmi kızarması ve dallanışı ile çok güzel ağaç...

Acer platanoides

Çınar Yapraklı Akçaağaç

Yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, sık dallı, geniş ve yuvarlak tepeli (15-20 m) bir ağaçtır. Kabukları gençlikte düzgün, ileri yaşlarda boyuna çatlaklıdır. Yaprakların üst yüzü, benzerlik gösteren türlere göre düzgün parlakça, canlı yeşil, her iki yüzü de çıplak olup [1] 6-23 × 8-26 cm [2], derin 5 loblu, loplar uzunca sivri uçludur. Karşılıklı iki yaprak sapı izi uç kısımlardan birbiri ile temas ederek aralık bırakmaz. Çiçekleri yapraklanmadan önce açar, altın sarısı olup dik durur. Meyveler tüysüz, kanatlar arasında geniş bir açısı vardır (160°ye kadar) [1]. Avrupa, Kafkasya, Kuzey İran, Turkiye'de 500-1900 (-2400) m'lerde yayılış gösterir. Türkiye'de Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgesinde yayılış gösterir [3].

30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.
Yarı gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Nemli ortamları yeğler, az nemli bölgelerde de yetişebilir.

Asidik-Alkali arasındaki her tür toprakta ve verimli olmayan topraklarda da yetişebilen kanaatkar bir türdür.

Ilıman ve sıcak iklimlerde bulunur, soğuğa dayanıklıdır.

Rüzgar, don ve kirli hava koşullarına dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanabilir ancak aşırı kuraklardan etkilenir.

Özellikle sonbahar renklenmesi, kanaatkar olması, rüzgara dayanması nedeniyle peyzaj mimarlığında sıklıkla tercih edilir.

1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2.SEKİ, N., Türkiye'de Bulunan Acer L. (Sapindaceae) Cinsinin Sistematik Revizyonu , Doktora Tezi , Kastamonu Üniv.Fen Bil.Ens.orman Müh.Anabilim Dalı,
3.Yaltırık,F.,1971.Yerli Akçaağaç(Acer L.) Türleri Üzerinde Morfolojik ve Anatomik Araştırmalar, İ.Ü.Orman Fak.Yayınları No 1661/179.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK

4a

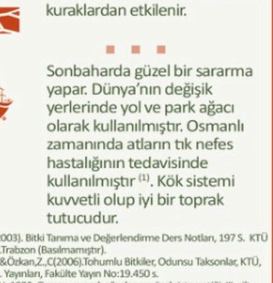

Yuvarlak tepe taçlı, çiçek ve sonbahar renklenmesi ile dikkati çeken bir ağaç...

Aesculus hippocastanum

Atkestanesi

Yaprağını döken 25-30 m'ye kadar boylanabilen (15 m'ye kadar tepe çapı) yapan yuvarlak tepeli kalın dallı kaba dokulu bir ağaçtır. Kabuk gençlikte düzgün daha sonra düzensiz levhalar halinde çatlaklıdır. Özellikle tepe tomurcuklarının büyük kestane renginde, üzeri yapışkan olması ile diğer ağaçlardan ayrılır. Yaprakları ışınsal tüysü 10 ila 25 cm arasında değişen büyüklükte, kenarları çift sıra dişli 5-7 yaprakçıktan oluşmaktadır. Dik duran çiçek kurulları beyaz renkte dip kısımları kırmızı, sarı lekelidir. Kapsül meyvenin üzeri kaba dikenli, tohumları 1-2 cm büyüklüktedir[1,2]. Tohumlar yenmez, ilaç yapımında ve hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Ana vatanı balkanlar olup, 1576 yılında İstanbul'dan Viyana'ya götürülmüş oradan da tüm Avrupaya yayılmıştır [3]. İç bölgelerimizde de dahil tüm kıyı alanlarında yetiştirilebilir [1,2].

25-30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.
Yarı gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede nemli bölgeleri yeğler, az nemli bölgelerde de yetişebilir.

Orta derecede kuru, derin balçıklı, kireçli kumlu toprakları yeğler. Besin maddesince fakir topraklarda yetişebilen kanaatkar bir türdür. Tuzlu toprakları sevmez [1].

Sıcağa ve soğuk iklim şartlarına dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğinden ve özellikle yol kenarı ağaçlandırmalarında eğer aşırı hava kirliliği varsa erken sonbaharı yaşar ve yapraklar yanarak kuru görünür.

Kuraklığa dayanabilir ancak aşırı kuraklardan etkilenir.

Sonbaharda güzel bir sararma yapar. Dünya'nın değişik yerlerinde yol ve park ağacı olarak kullanılmıştır. Osmanlı zamanında atların tık nefes hastalığının tedavisinde kullanılmıştır [1]. Kök sistemi kuvvetli olup iyi bir toprak tutucudur.

1. Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2. Anşin,R.,&Özkan,Z.,C(2006).Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar, KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No:19.450 s.
3. Kayacık, H. 1982. Orman ve park ağaçlarının özel sistematiği, III. cilt, Angiospermae 4. Baskı, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Yayın No:3013/321, İstanbul.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK 6b

Sorunlu alanların bitkilendirmesinde kullanılabilecek egzotik istilacı bir ağaç...

Ailanthus altissima

Kokarağaç

Yaprağını döken, 20-25 m'ye kadar boy ve geniş 10-12 m(-14) tepe taçı yapabilen, hızlı büyüyen bir ağaçtır. Kabukları ileri yaşlarda gri ve boyuna çatlaklı olur [1]. Tüysü yapraklar 13-41 yaprakçıktan oluşur. Yaprakçıklar geç çıkarlar, mızrak şekinde kenarları düz veya dişli, üst yüzü açık yeşil, alt yüzü soluk yeşil, sonbaharda sarımtrak kırmızıya dönerler. Erkek çiçekleri hoşa gitmeyen koku yayarlar. Meyveler kanatlı nuks, salkım şeklinde kümeler halinde ve bol miktarda olup çevreye yayılır. Bu nedenle doğal ortamlarının dışında dünyada istilacı bir tür olarak kabul edilir. Orta Asya ve Çin'de doğal yayılır. Türkiye'de doğal bir türü olmamakla birlikte ekstrem ekolojik koşullara uyumu nedeniyle Uşak'ta sorunlu alanların bitkilendirilmesinde zorunluluk halinde dikkatli kullanılmalıdır [2].

20-25 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler,yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Drenajı iyi derin ve verimli toprakları yeğler, ancak killi, kumlu, tuzlu topaklarda da yetişebilir.

Sıcağa, soğuğa ve dona, dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine, taşlık kayalık ortamlara çok dayanıklıdır [1].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Erkek çiçeklerinin hoş olmayan kokusu nedeniyle istenmemekle beraber her türlü ortama uyum sağlaması ile sorunlu alanlarda çok tercih edilir [1].

1.Anşin,R.,&Özkan,Z.,C(2006).Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar, KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No:19.450 s.
2.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 3a

Hızlı büyüyen, nemli ve ıslak alanlara uyum sağlayan bir tür...

Alnus glutinosa

Kızılağaç

Yaprağını döken, bazen 5-6 m çalı, genellikle 20-30 m kadar boy, 8-12 m (-14) tepe çapı yapan bir ağaçtır. Kabuk koyu yeşil düzgün ileri yaşlarda koyu gri ve boyuna çatlaklıdır. Yapraklar, 4 -10 cm uzunluğunda, uçları küt, yuvarlağımsı, koyu yeşil, tomurcuklanma döneminde yapışkan, kenarları düzensiz, basit ya da çift sıra dişlidir. Dikkate değer bir sonbahar rengi yoktur [1,2,3]. Çiçek kurulları 3-5 adeti bir araya gelmiş şekildedir. Odunsu kozalak 1,8 cm uzunluğunda yumurta şeklinde koyu kahverengindedir. Avrupa (ekstrem kuzey ve güney hariç), Batı Asya, Kuzey Afrika'da, daha çok 1200 m yükseltilere kadar yayılır. Türkiye'de 4 alt türü bulunmaktadır. Bu alttür Trakya, Marmara Batı Karadeniz Ordu arası ve Kazdağları'nda yayılış gösterir.

5-10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve gölge ortamlara uyum sağlayabilir.

Nemli ve yarı nemli ortamlarda yetişebilir.

Özel bir gereksinimi yoktur, besin açısından zengin, nemli hafif asitli toprakları yeğler.

Aşırı sıcakları sevmez, soğuklara ve dona karşı dayanıklıdır.

Yüksek su baskınlarına, tuzlu deniz serpintilerine, rüzgara dayanıklıdır.

Derine giden yoğun kalp kökleri vardır. Aşırı kuraklığa dayanıklı değil .

Hızlı büyümesi, istekleri az olması bazı ekstrem alanlarda (ıslak topraklar, suyu yükselen dere kenarları) yetişebilmesi nedeniyle tercih edilen öncü bitkilerdendir.

1.Anşin,R.,&Özkan,Z.,C(2006).Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar, KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No:19.450 s.
2.https://online.bruns.de/de-de/artikel/5063/alnus-glutinosa?-fromSearch=true
3.Yaltırık,F.,Efe,A.,(2000).Dendroloji Ders Kitabı,II.Baskı.İ,Ü.Orman Fak.Yayın No:465,382.s.
4.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veritabanı ,Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri 2024

F1: Nermin BAŞARAN
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

6a

DOĞAL

Çiçekleri, meyveleri ve sonbahar renklenmeleri ile gösterişli bir çalı...

Alnus orientalis

Zorkun

Yaprak döken, 20(-50) m'ye kadar boylanan bir ağaçtır [1,2]. Yapraklar oval eliptik, 5-11 x 2,5-6,5 cm, uca doğru sivrilir, her iki tarafta tüysüz veya üstte tüysüzdür, damarlarda veya sadece ana damarların açılarında altta tüylü, düzensiz iki dişli, tabanda yuvarlak veya kama şeklindedir, stomalar üst yüzeydedir, yaprak sapı 1-4 cm, tüysüz veya tüylüdür. Meyve veren kedicikler 1,8-2,6 x 1-1,6 cm. Fındıksı meyve kanatsız, 4 mm, genellikle açık kahverengi. 1.000 metreye kadar olan yüksekliklerde, vadi içlerinde ve dere kenarlarında bulunur. Doğu Akdeniz ülkelerinde yayılış göstermekte olup Türkiye'de Güneybatı ve Güney Anadolu'da özellikle Muğla, Denizli, Antalya, Mersin, Osmaniye ve Hatay çevresinde bulunur [1,2,3,4].

20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Genellikle vadi tabanlarında yer aldığından ışık isteği diğer türlere göre daha düşüktür.

Hayat süreçlerinde yüksek nem oranlarına ihtiyaç duyan bitkilerdendir.

Islak, nemli ve bataklık yerlerde yaşayan bitkilerdendir. Dere vejetasyonu elemanıdır.

Sıcaklık isteği oldukça yüksek olup yayılış gösterdiği bölgeler ılıman, sıcak veya çok sıcak bir iklime sahiptir [3].

Atmosferik olaylara ve çevre kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Suya bağımlı olduğu için kuraklığa dayanıklılığı zayıftır.

Peyzajda akarsu boyundaki patika kenarlarında değerlendirilir.

1.Davis PH 1965-85. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol I-IX., Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Yılmaz, M. 2020. Türk kızılağacı (Alnus orientalis Decne.)'nın tohum özellikleri. Ağaç ve Orman, 1(1), 58-65.
3.Yılmaz M., Ekici F., 2011. Güney Anadolu'da korunması ve değerlendirilmesi gereken önemli bir doğal ağaç türü: doğu kızılağacı (Alnus orientalis Decne.). I. Ulusal Akdeniz Çevre ve Orman Sempozyumu, 26-29 Ekim 2011, KSÜ Orman Fakültesi, K.Maraş. s.325-331.
4.Yaltırık, F., 1993. Dendroloji Ders Kitabı 2 - Angiospermae (Kapalı Tohumlular) Bölüm1 İstanbul Üniversitesi yayınları 3443,İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi yayınları 386. ISBN: 975-404-094-X., 383 sayfa.

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3:Alper UZUN
F4: OGM, https://www.ogm.gov.tr/tr/yararli-bilgiler/haftanin-agaci/dogu-kizilagaci

4b

DOĞAL

Jipsli ve serpantin topraklarda gelişen, biyoakümulatör bir bitki...

Alyssum condensatum

Kuduzotu

Üreyimli gövdelere sahip, 20 cm'ye kadar boylanan bir bitkidir. Yapraklar şeritsi, ters yumurtamsı veya mızraksı ve sivri uçludur. Çanak yapraklar yoğun tüylü, 1,5–2 mm'dir. Çanak yapraklar meyvede bazen dökülür. Taç yapraklar 2,5–3,5 mm uzunluğunda, yuvarlak ve çıplaktır. Meyveler dikdörtgen, dar eliptik veya geniş eliptik, 3,5–6 mm, enine kesit hafif S şeklinde veya dar enine eliptik, küllü-kırmızı yıldız tüylüdür. Meyveler yeşilimsi, bazen yoğun tüylüdür. Stiluslar 1–1,5 mm, tüylü veya çıplaktır[1]. Çiçeklenme mayıs-temmuz aylarında olur. Yamaçlarda ve orman açıklıklarında, 400–3500 m yükseltiler arasında yayılış gösterir. Türkiye'de iki alt türe sahip olan bu tür; Batı, Güney, Orta ve Doğu Anadolu'da yayılış gösterir. Ülkemiz dışında Suriye, Lübnan ve Kuzey Irak'tan da bilinmektedir[2].

20 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Jipsli toprakları tercih eder.

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Ağır metallerle kirlenmiş toprakların temizlenmesinde biyoakümülatör olarak kullanılabilir[4,5].

1. Dudley, T. R. (1965). Alyssum L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 1, sayfa: 362–409. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax-_id=808 (Erişim tarihi: 19.08.2025).
3. Akpulat, H. A. (2003). Sivas Florasında jips ve endemizm [Doktora tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
4. Brooks, R. R., Morrison, R. S., Reeves, R. D., Dudley, T. R., & Akman, Y. (1979). Hyperaccumulation of nickel by Alyssum linnaeus (Cruciferae). Proceedings of the Royal Society of London. Series B. Biological Sciences, 203(1153): 387-403.
5. Flynn, T., & Thomas, F. (2013). Evolution of nickel hyperaccumulation in Alyssum L. Diss. University of Oxford, Oxford.

F1. Reşit ACAR.
F2. Reşit ACAR.
F3. Reşit ACAR.
F4. Reşit ACAR.

9a

DOĞAL

Kuraklığa dayanıklı, tırmanıcı, estetik bir bahçe bitkisi...

Ampelopsis orientalis

Bikir Asması

Sürünücü veya tırmanıcı gövdeye sahip bir bitkidir. Silindirik, ince ve çıplak gövdeler, kızılımsı-kahverenginde olup sülük gözlenmez. Yapraklar basit veya bileşik, üç yapraklı, gövde üzerinde çapraz olarak dizili olup belirgin saplıdır. Yaprakçık çıplak, kenarları belirgin kaba dişli olup uç yaprakçıklar yan yaprakçıklarla eşit boyutta veya yan yaprakçıklardan daha geniştir. Çiçek durumu çoğunlukla çatalsı dallanmış veya yalancı şemsiye şeklinde, gevşek; ana çiçek ekseni sapı çiçek saplarından çok daha uzun ve tüysüzdür. Çanak yapraklar fincanı, taç yapraklar yumurtamsıdır. Meyveler üzümsü, 5 mm çapında olup olgun meyveler mavimsi-siyah renklidir. Olgunlaşan meyveler dökülür[1]. Çiçeklenme haziran-ağustos ayları arasında gerçekleşir. Kiraçtaşı kayalıklarda, yaprak döken orman açıklıklarında 50–1800 m arasındaki yükseltilerde yayılış gösterir[2]. Suriye-Lazkiye'de ve Türkiye'nin güney illerinde Antalya, Mersin, Hatay ve Kahramanmaraş'da görülür.

2–3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Kurak yerleri tercih eder.

Kalkerli toprakları tercih eder.

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Park ve bahçelerde dekoratif amaçlı kullanılabilir[3].

1. Davis, P. H. (1966). Ampelopsis L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 522–523. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=2343 (Erişim tarihi: 03.09.2025)
3. URL 2. https://en.wikipedia.org/wiki/Ampelopsis (Erişim tarihi: 03.09.2025)

F1: Ahmet İLÇİM.
F2: Ahmet İLÇİM.
F3: Ahmet İLÇİM.
F4: Ahmet İLÇİM.

Süpürge yapımında kullanılan, çok yıllık, tüysüz bir çalı...

Anarrhinum orientale

Süpürgeotu

Gövdesi yoğun dallanan, çok yıllık, tüysüz, 60-90 cm'ye kadar boylanabilen bir çalıdır. Taban yaprakları ters yumurtamsı, ince saplı, genellikle tüylü ve az dişlidir. Gövde yaprakları yoğun, sapsız,1-3 cm, bütün veya üç parçalı ve tüysüzdür. Tohumları 1 mm boyutundadır. Kayalık (genellikle kireçli) yamaç ve bozkırda yetişir. 150-2100 m yükseklikte yayılış göstermektedir. Yaygın olarak Suriye, Türkiye, Mezopotamya ve Habeşistan'da görülür. Türkiye'de Sivas, Konya, Kayseri, Malatya, Bitlis, Adana, Hatay, Kilis ve Mardin'de yayılış gösterir [1].

8a

DOĞAL

60-90 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanda yetişir.

Kuru ortamları tercih eder.

Kuru ve kireçli topraklarda yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Farklı ekolojik koşullara oldukça iyi uyum sağlar.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sert iklim koşullarına adapte olarak rekabet edebilme yeteneği sebebiyle diğer bitkilere göre avantajlıdır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 4). Edinburgh University Press.

F1: https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plantaginaceae-sinirotugiller/anarrhinum-supurgeotu/anarrhinum-orientale/30262-tunceli.html
F2: https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plantaginaceae-sinirotugiller/anarrhinum-supurgeotu/anarrhinum-orientale/30263-tunceli.html
F3: https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/plantaginaceae-sinirotugiller/anarrhinum-supurgeotu/anarrhinum-orientale/30264-tunceli.html
F4: Mustafa GÖKMEN. https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/018/ox1860_0.jpg.

7b

DOĞAL

Mor benekli kulakçıklı narin bir yer örtücü...

Andrachne telephioides

Duvarnohutu

Gövdesi yatık, 30 cm'ye kadar boylanabilen, mat yeşil renkli, çıplak ve nadiren dik bir bitkidir. Yapraklar yumurtamsı-yuvarlak, 2-10 mm uzunluğunda, 1,5-6,5 mm genişliğindedir. Erkek çiçekler sarı-yeşil çanak ve beyaz taç yapraklıdır; dişi çiçeklerin çanak yaprak kenarları beyazımsıdır. Meyve 3-4 mm çapında, tohumlar 1,5-2 mm uzunluğundadır. Dünya genelinde Akdeniz Havzası'ndan Somali'ye ve Güneybatı Asya'dan Kuzeybatı Hindistan'a kadar geniş bir coğrafyada doğal olarak bulunur. Türkiye'nin hemen hemem her bölgesinde doğal yayılış gösterir [1].

30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yüksek ışık gereksinimi vardır; güneşli ve açık alanları tercih eder [2].

Düşük nemli, yarı kurak ortamlara uyumludur [2].

İyi drene edilmiş, hafif alkali toprakları tercih eder [2].

Ilıman-sıcak iklim bölgelerine uyumludur; yaz sıcaklıklarına dayanıklıdır [2].

Tuzsuz ve besin açısından nispeten zengin topraklarda gelişir [2].

Orta düzeyde; düzenli kuraklık döngülerine uyum sağlayabilir [2].

Kuraklık toleranslı doğal peyzaj düzenlemelerinde, taşlık ve güneşli yamaçların bitkilendirilmesinde değerlendirilebilir [2].

1. Radcliffe-Smith, A. (1982). Andrachne L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 566-567, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://floraveg.eu/taxon/overview/Andrachne%20telephioides (Erişim tarihi 01.07.2025).

F1: URL 2. https://www.inaturalist.org/photos/478664638 (Erişim tarihi 24.07.2025).
F2: URL 3. https://www.inaturalist.org/photos/365653703 (Erişim tarihi 24.07.2025).
F3:Elena KURAEVA. https://www.inaturalist.org/photos/485408256 (Erişim tarihi 24.07.2025).
F4: Ibrahim HIRORY. https://www.inaturalist.org/photos/484840196 (Erişim tarihi 24.07.2025).

7a

DOĞAL

Sıcak ve kuru iklimlere dayanıklı, parlak yeşil yaprakları ve kırmızı meyveleriyle bilinen bir bitki...

Arbutus andrachne

Sandal Ağacı

Herdemyeşil, boylu çalı ya da 5-6 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Yaşlı Kırmızı gövde kabuğu levhalar halinde dökülür, yerine gelen gövde yeşil-gri sonrasında ise kızıldır. Yapraklar 5-10 cm boyunda, geniş yumurta biçiminde, parlak koyu yeşil, alt yüzü mavimsi yeşildir. Kenarları tam, nadiren düzensiz dişlidir. Çiçekleri beyaz renkte, dik duran bileşik salkım şeklinde kurullar oluşturur. Çiçeklenme mart - mayıs aylarındadır. Meyveleri yuvarlak, 1-1,5 cm çapında, yüzeyi düzdür. Meyve rengi olgunlaştıkça turuncudan kırmızıya döner. Genel coğrafi yayılışı Doğu Akdeniz çevresidir. Türkiye'nin sahil bölgelerinde, özellikle Güney Anadolu'da makiler içerisinde, kızılçam ormanlarında, kurak kayalık yerlerde 0-800 m yükseltiler arasında görülür [1].

5-6 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder [2].

Kuru ya da nemli alanları tercih eder [2].

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu ya da tınlı iyi drene edilmiş toprakları tercih eder [2].

Sıcak iklimi sever.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine dayanıklıdır, erozyon önlemek amaçlı kullanılabilir [3].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [3].

Meyveleri doğrudan ya da işlem görerek tüketilebilir. Bitkinin estetik görüntüsü nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılır, bunun dışında çit bitkisi için uygundur [2].

1. Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
2. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Arbutus+andrachne
3. https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Arbutus+andrachne

F1: Ibrahim TURNA
F2: Mustafa VAR
F3: Aydın TÜFEKÇİOĞLU
F4: Ibrahim TURNA

7a

DOĞAL

Yarı parazit yaşam tarzıyla konifer dallarına kenetlenmiş bir tür...

Arceuthobium oxycedri

Ardıç Güveleği

Yarı parazitik, herdemyeşil, 3-12 cm uzunlukta, boğumlu ve demet halinde sürgünler oluşturan bir çalıdır. Gövde eklemli, yapraklar ikili ve pul şeklinde, 0,5-1 mm uzunluğunda, yumurtamsı ve sivri uçludur. Tür 2 evciklidir; dişi çiçekler yaklaşık 1 mm kısa saplıdır. Erkek çiçekler 1-1,5 mm uzunluğunda, sapsız, 2-5 parçalı ve çan biçimli çiçek örtüsüne sahip ve anterler 1 lopludur. Patlayarak açılan meyveler oval, sivri uçlu ve 2-3 mm uzunluğunda ve yeşil renklidir. Çiçek örtüsü meyvede kalıcıdır. Türkiye'de andız ve katran ardıcı türleri üzerinde yerleşir. Akdeniz havzası ile Türkistan arasında kalan bölgede yayılış gösterir. Türkiye'de 200-1200 m yükseltiler arasında doğal yayılış gösterir [1].

Orta düzey ışığı tercih eder [2].

Kuru ortamlara adapte olmuştur [2].

Asidik toprakları tercih eder [2].

Yüksek sıcaklıkları iyi tolere eder [2].

Orta düzeyde çevresel koşullara dayanıklıdır [2].

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır [2].

Geleneksel tıpta iltihap giderici olarak kullanılır [2].

1.Miller A.G. (1982). Arceuthobium Bieb. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 546-547, Edinburgh University Press, Edinburg.
2.URL 1. https://floraveg.eu/en/taxon/overview/Arceuthobium%20oxycedri (Erişim tarihi: 01.07.2025).

F1. Ricardo IBÁÑEZ. https://www.inaturalist.org/photos/468114233 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F2. Felipe Castilla LATTKE. https://www.inaturalist.org/photos/469495310 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F3. Miroslav MARIĆ. https://www.inaturalist.org/photos/470807081 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F4. Miroslav MARIĆ. https://www.inaturalist.org/photos/470807105 (Erişim tarihi: 24.07.2025).

Güneşli yamaçların aromatik zarif çiçeği...

Artemisia absinthium

Acı Pelin

Dik büyüyen, aromatik yapraklı, bodur bir çalı türüdür. Gövdeleri yünsü tüylerle örtülü, 1 m'ye kadar boylanabilir. Yaprakları 2–3 kez parçalanmış, gri-beyaz ipeksi tüylü, yaprak parçaları dikdörtgenimsi ucu sivrice ve parça boyunca belirgin şekilde tabana doğru devamlıdır. Çiçek durumu dar veya geniş bir salkım şeklinde, başçıkları basık küresel formda, 3–6 mm çapında, sarı renkli ve çok çiçeklidir. Dış çiçekler ipliksi yapılı ve dişi, içtekiler erselik olup verimli çiçeklerdir. Haziran-eylül arasında salkım halinde açan çiçekler gri-sarı renklidir. Dere kenarları, tarlalar, yamaçlar ve bozkır habitatlarında, 2600 m yükseltiye değin yayılış gösterir. Dünya'da Kuzey Amerika, Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'da yayılış gösterir. Türkiye'de; hemen hemen her bölgede doğal olarak yayılmaktadır[1].

6b

DOĞAL

1 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve açık alanlarda bol ışık sever[2].

Kuru ortamlarda daha iyi gelişim gösterir[2].

Kireçli ve hafif alkali toprakları tercih eder[2].

Ilıman ve yarı kurak iklimlere uygundur[2].

Rüzgârlı, taşlı ve kıraç alanlarda yetişebilir[2].

Uzun süreli kuraklığa yüksek dayanıklılık gösterir[2].

Alkol oranı yüksek içki üretiminde, böcek kovucu, sindirim sorunları ve geleneksel tedavilerde kullanılır[2].

1.Cullen J. (1975). Artemisia L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 5, sayfa: 311-325, Edinburgh University Press, Edinburg.
2.URL 1. https://floraveg.eu/taxon/overview/Artemisia%20absinthium (Erişim tarihi: 01.07.2025)

F1. Stanislav MURASHKIN. https://www.inaturalist.org/photos/461192309 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F2. URL 2. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/eb/Artemisia_absinthium_P1210748.jpg (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F3. URL 3. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/eb/Artemisia_absinthium_P1210748.jpg (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F4. Stanislau BAKEI. https://www.inaturalist.org/photos/461174075 (Erişim tarihi: 24.07.2025).

DOĞAL 6a

Kuraklığa dayanıklı dikenli yer örtücü bir bitki...

Astragalus cephalotes

Başlı Geven

Kısa boylu (10-35 cm), az çok odunsu ve yastık oluşturan bir bitkidir. Yaprak rakisi dikenli, 7-22 cm, düz veya içe doğru kıvrıktır. Yaprakçıklar 6-22 mm, eliptik, diken uçlu, 6-15 çift ve seyrek basit tüylüden tüysüze değişir. Kulakçıklar 8-14 mm mızrak şeklindedir. Çiçekler sapsız, bir yaprak koltuğunda 2-5 adettir. Çiçek kurulu 25-80 çiçekli, oval-silindirik (2-5 cm), brakteler 7-12 mm, doğrusal-mızrak şeklindedir. Brakteoller yok veya 1-2 adet, zarımsı yapıdadır. Kaliks 12-17 mm, yoğun beyaz-tüylü; loblar tabana doğru bölünmüş olsa da 7-8 mm uzunluğunda bir tüp oluşturur. Korolla pembe; standart 18-28 mm'dir. Ekili alanlarda yayılır. Türkiye'de "var. *sintenisianus* ve var. *brevicalyx*" olmak üzere iki varyetesi vardır ve Orta Kızılırmak, Adana, Dicle alt bölgelerinde (Kahramanmaraş, Malatya, Elâzığ, Şanlıurfa, Mardin, Adana, Diyarbakır) yetişir [1,2,3].

10-35 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam ışık bitkisidir.

Yıllık yağışı 500 mm'den az olan, yarı kurak ortamlarda iyi gelişir.

Genellikle, az miktarda ince toprak içeren çakıllı toprakları tercih eder [4].

Düşük sıcaklıklara tolerans gösterir ancak drenajı iyi olmayan topraklarda yaşama şansı düşüktür [4].

Fakir topraklara, sert rüzgârlara karşı dirençlidir.

Kurak ve yarı kurak bölgelere iyi adaptasyon sağlar.

Polinasyon bahçelerinde , kurakçıl peyzaj çalışmalarında, rüzgâr erozyonunu önleme amacıyla ve azot bağlayıcı olarak kullanılabilir [4].

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 152). Vol: 3. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Plants of the World Online 2020. Plants of the World Online
3. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Astragalus-cephalotes-var-cephalotes
4. https://temperate.theferns.info/plant/Astragalus+cephalotes

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

DOĞAL 6b

Gösterişli çiçekleriyle göze çarpan bodur bir çalı..

Astragalus plumosus

Tavşantopağı

Yastık şeklinde habitusa sahip, 10-15 cm boylanan dikenli bir çalıdır. Yaklaşık 5 cm'e kadar uzayan, düz yaprak ekseninde yer alan yaprakçıkları; karşılıklı dizilen 3-6 çift halinde, dikenli yaprak uçlarına sahip dar eliptik şekilde, basit ipeksi ya da yayılıcı cılız tüylerle kaplıdır. Yaz aylarında açan sapsız çiçekleri; pembe, mor veya menekşe renklerinde, yaprak koltuklarında 1-2 adet yer alacak şekildedir. Küre formundaki çiçek kümeleri, 5-20 çiçekten oluşur ve 2-3 cm aralığında gelişim gösterir [1]. Karaçam, Kızılçam ormanları gibi ormanlık alan açıklıklarında ve bozkırlarda; 290-3000 m yükseltiler arasında doğal yayılış alanlarına sahiptir [1,2]. Türkiye'de İç Anadolu Bölgesi, Orta Karadeniz, Yukarı Fırat ve Adana Bölümlerinde yer alır [1,3].

10-15 cm
arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan ortamlarda yaşar.

Kurak iklimlerde yaşar.

Geçirgen toprakları sever.

Sıcak ortamları sever.

Yüksek rakımlarda yaşayabilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Hoş görüntüye sahip çiçekleriyle polinasyon bahçelerinde, kurakçıl peyzaj çalışmalarında kullanılabilir.

1.Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 136). Vol: 3. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları (ss. 294). Ankara: Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3.Aytaç, Z., Ekici, M., Akan, H. (2012). tavşantopağı. Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr.

F1: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/48314887
F2: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/48314887
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/48314887
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/48314887

8b

DOĞAL

Demet hâlinde kısa tüylü gövdesi ve pembe-mor çiçekleri ile tanınan bir tür...

Ballota saxatilis

Nemnemotu

Dik gövdeli, 20–60 cm kadar boylanan, gövdesi çok kısa yıldız biçimli tüyler ya da demet hâlinde kısa tüylerle kaplı bir türdür. Gövde üzerindeki yapraklar geniş yumurtamsı ya da yuvarlağa yakın, bazen daha dar yapıda olabilir. Yapraklar 15–36 × 8–30 mm boyutlarında, tabanı düz veya hafif kalp biçimli, kenarları dişli; alt yüzleri yıldız tüylerle kaplı ve damarları belirgindir. Çiçek sapı yaprakçıkları ince olup 2–4 mm uzunluğundadır. Çiçekler 6–10'lu kümeler hâlinde dizilir. Çanak 6–10 mm uzun, boru biçimli, üst kısmı dar huni şeklinde olup bazen eğik ağızlıdır. Taç yapraklar pembe ya da mor, nadiren beyaz renkli, 10–16 mm uzunluğundadır. Haziran-ağustos arasında çiçeklenir. Güney ve Doğu Anadolu'da 30–1400 m yükseltiler arasındaki kireçtaşı kayalıkları ve vadilerde yayılış gösterir[1].

20–60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli yerleri tercih eder.

Düşük nem toleransı yüksektir.

Kayalık, taşlık, kireçli ve iyi drene olan toprakları tercih eder.

+40 °C'ye ulaşan yüksek sıcaklıklara ve -8 °C'ye kadar düşen düşük sıcaklıklara dayanıklılık gösterebilir.

Kayalık yamaçlar, bozkır alanlar, taşlık çalılıklar ve step-maki geçiş bölgelerinde yetişir.

Yüksek kuraklık toleransına sahiptir.

İdrar ve safra söktürücü olarak kullanılır[2]. Kurakçıl peyzaj uygulamaları için uygundur.

1. Huber-Morath, A. (1982). Sideritis L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 160. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Vural, K., Ezer, N., Erol, K., & Sahin, F. P. (1996). Anxiolytic and antidepressant activities of some Ballota species. Gazi Universitesi Eczacilik Fakultesi Dergisi, 13(1): 23–29.

F1: URL 1. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/lamiaceae-ball%C4%B1babagiller/ballota-nemnemotu/ballota-saxatilis/26685-silifke-mersin.html (Erişim tarihi: 21.07.2025)

4a

DOĞAL

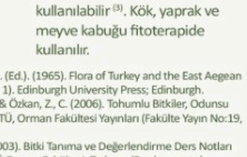

Çiçek ve meyve güzelliği olan, Kuzey Anadolu ve diğer bölgelerde yetişebilecek bir çalı...

Berberis vulgaris

Kırmızı Meyveli Karamuk

Yaprağını döken, 2,5-3 m'ye kadar boylanabilen, dikenli, küçük bir çalıdır. Grimtrak sarı veya açık kahverengimsi kabukludur. Genç gövdelerin kabuğu üzerinde siyah lentiseller bulunur. Yapraklar basit, kısa saplı, sürgün üzerindeki dikenlerden daha büyük, üst kısmı daha koyu olup ovalimsi/eliptik, kenarları ince dişlidir. Mayıs-haziran ayları arasında açan parlak sarı çiçekleri salkım şeklinde ve 15-30 çiçek taşır. Meyve, başlangıçta yeşil, olgunlaştığında parlak kırmızıdan koyu kırmızıya kadar değişen, yenilebilir ancak ekşimsi tattadır[1,2,3]. Taşlı yamaçlar, ormanlık ve çalılıklarda, 500-1500m[1,2] yükseltilerde, Avrupa, Asya ve Kafkaslar'dan Japonya'ya kadar yayılış gösterir. Türkiye'de ise Kuzey Anadolu, Kastamonu, Samsun, Tokat, Çoruh ve Kelkit Vadisinde yayılış gösterir [1].

2,5-3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever; ama gölge ortamlarda da yetişebilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kayalık yamaçlarda, kuru ve kurak topraklarda, genellikle alkali ortamlarda yetişir.

Soğuklara ve sıcağa oldukça dayanıklıdır.

Verimsiz topraklarda, rüzgara ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kanaatkar olup rüzgara dayanıklı, taşlı yamaçlarda değerlendirilebilir. Erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir [3]. Kök, yaprak ve meyve kabuğu fitoterapide kullanılır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 1). Edinburgh University Press; Edinburgh.
2.Anşin, R., & Özkan, Z., C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar, KTÜ, Orman Fakültesi Yayınları (Fakülte Yayın No:19, 450 s.).
3.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL

6b

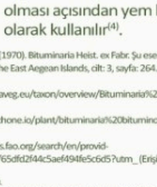

Zift gibi kokan yapısı ile dikkat çeken yer örtücü bir tür...

Bituminaria bituminosa

Asfaltotu

Bitki 20–140 cm boylanır ve ince sert tüylüdür. Yapraklar gövde üzerindedir. Yaprakçıklar 3–5 cm uzunluğunda, 1,5–2,5 cm genişliğinde, şeritsi-mızraksı ila geniş yumurtamsıya kadar; kulakçıklar şeritsi ila mızraksıya kadardır. Çiçek kurulu 7–30 çiçekli, baş-şemsiyemsi şekildedir. Brakteler 2–3 adet, uzun kılsı ila nadiren mızraksıya kadar dişli ve beyaz tüylüdür. Taç yapraklar 15–20 mm uzunluğunda, maviden menekşe rengine değişir. Meyve yukarı kısımda tüylü, 6–10 mm uzunluğunda, gagası kılçıksıdır. Mayıs-ağustos aylarında çiçeklenir. Açık alanlarda ve ormanlık bölgelerde 900 m yükseltiye kadar yetişir. Batı Suriye, Güney Avrupa, Kafkasya, Kırım, Kuzey Afrika, Mısır, Sina Yarımadası ve ülkemizde Adana, Antalya, Çanakkale, Hatay, İstanbul, İzmir, Muğla, Samsun, Sinop, Tekirdağ, Trabzon, Yozgat ve Zonguldak illerinde yayılış gösterir[1].

20-140 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş bitkisidir. Yarı gölgeye kısmen dayanabilir[2].

Hava nemi isteği ortadır[2].

Kumlu, çakıllı ve taşlı topraklarda yetişir[3].

Ortalama 20 °C civarında rahatlıkla yetişir[3].

Gölge ortamlarda büyümesi yavaşlar[3].

Kuraklığa karşı toleranslıdır[3].

Yapraklarının sindiriminin kolay olması açısından yem bitkisi olarak kullanılır[4].

1. Chamberlain, D.F. (1970). Bituminaria Heist. ex Fabr. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 264. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://floraveg.eu/taxon/overview/Bituminaria%20bituminosa (Erişim tarihi: 08.08.2025).
3. URL 2. https://earthone.io/plant/bituminaria%20bituminosa?utm_ (Erişim tarihi: 08.08.2025).
4. URL 3. https://agris.fao.org/search/en/providers/122535/records/65dfd2f44c5aef494fe5c6d5?utm_ (Erişim tarihi: 08.08.2025).
F1. Francisco MELADO. https://naturalist-open-data.s3.amazonaws.com/photos/4709734 71/original.jpeg (Erişim tarihi: 08.08.2025).
F2. Ori FRAGMAN-SAPIR. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:908440-1 (Erişim tarihi: 08.08.2025).
F3. Looby LOO LOO. https://naturalist-open-data.s3.amazonaws.com/photos/462299702/original.jpeg (Erişim tarihi: 08.08.2025).
F4. Rémy PONCET. https://naturalist-open-data.s3.amazonaws.com/photos/461648564/original.jpeg (Erişim tarihi: 08.08.2025).

EGZOTİK

6b

Mavi-mor renkli kokulu çiçekleri ile Uzak Doğu'nun güzel bir çalısı...

Buddleja davidii

Kelebek Çalısı

Yaprağını döken, genellikle 3-4 (-5) m'ye kadar boylanabilen, dağınık tepeli, hızlı büyüyen egzotik bir çalıdır. Sürgünler grimtrak yeşil renkli, tüylü, genellikle dört köşe, bazen yuvarlaktır. Yapraklar 15-20 (-25) m uzunluğunda, mızrağımsı, kenarları sık dişli ve ucu sivridir [1,2]. Yaz boyu (haziran sonu ekim başı) açan çiçekler, dik duran bileşik salkım tipinde, 25-35 (-40) cm uzunluğunda, genellikle konik formda, açık mor, mor, leylak-mor, bazı kültivarları beyaz, çok estetik ve güzel kokuludur. Yeşil alanlarda en çok kelebek çeken bitkilerin başında gelir [2]. Bu nedenle de "Kelebek Çalısı" adını almıştır. Meyveleri oval şekilli kapsüldür. Yüzeye yakın bir köklenme yapar. Asya'da (Çin ve Japonya'da) yayılış gösterir. Türkiye'de tüm kıyı bölgelerinde sıcak, korunaklı ortamlarda kullanılabilir [1,2].

3-4 m arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli ortamları yeğler.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

İyi drenajlı, besin bakımından zengin, pH'ı 5,5-7,0 olan toprakları yeğler. 8,5'e kadar alkali bir pH'a dayanabilirler.

Sıcak ve korunaklı ılıman iklimlere dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine son derece dayanıklıdır. Yeşil alanlardaki zararlılardan ve hastalıklardan az etkilenir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kokulu çiçekleri ve dayanıklılığı ile tercih edilir.

1.Kayacık, H. (1982). Orman ve park ağaçlarının özel sistematiği (III.Cilt, Angiospermae, 4.Baskı). İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları (Yayın No: 3013/321).
2.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

5a

DOĞAL

Güzel form verilebilen, çit için çok uygun ve herdemyeşil bir çalı türümüz...

Buxus sempervirens

Osmanlı Şimşiri

Genellikle 1-2 m büyüyebilen çalı ya da çok nemli yörelerde 12 m'ye kadar çıkabilen küçük ağaç formundadır. Gövde gençken 4 köşeli, çıplak veya kısa yumuşak tüylü, kısa yaprak saplı, düz ve gri renkli olup olgunlaştıkça çatlaklar görülür. Öz odunu sarımsı-beyazdır. Yapraklar gövde boyunca karşılıklı dizilişli, yumurtamsı-eliptik, 1,5 x 3 cm uzunluğunda, 0,5 x 1,3 cm genişliğinde ve yeşil veya sarı-açık yeşil rengindedir. Çiçekler gösterişli olmamakla birlikte kümeler halinde, güçlü kokulu olup beyazımsı yeşil rengindedir. Taç yaprak mevcut değildir. Kapsül 3 lobludur, 1-2 arası tohum barındırır ve bunlar siyah rengktedir[1,2]. Dünyada Batı, güney ve Orta Avrupa, Kuzeybatı Afrika, Transkafkasya, İran'ın Kuzeyi ve Ülkemiz yayılışlıdır. Ülkemiz kıyı kesimlerindeki ormanlarda, dağ eteklerinde, çalılıklarda ve kayalıklarda 100-2000 m'lerde yayılış gösterir.

1-2 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Gölgeye dayanıklıdır.

Hava nemi isteği orta-nemli şeklindedir.

Orta derin ve derin topraklarda iyi gelişir.

Serin ve orta sıcaklıktaki alanları tercih eder.

Soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Yapraklar ve kabuklar; değiştirici, romatizma tedavi edici, müshil, safra salgısı arttırıcı, terletici, ateş düşürücü, doğum başlatıcı ve kurt düşürücüdür[1].

1. Davis, P.H., 1982. Buxus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 631-632. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://ilocaelibitkileri.com/buxus-sempervirens/ (Erişim tarihi: 23.07.2025).

F1: Aydın TÜFEKÇİOĞLU
F2: Aydın TÜFEKÇİOĞLU
F3: Aydın TÜFEKÇİOĞLU
F4: jl__cc. https://www.inaturalist.org/observations/186575645 (Erişim tarihi: 23.07.2025).

DOĞAL 7b

Yoğun dikenleri ve yazın açan canlı sarı çiçekleri ile dikkat çeken, dayanıklı bir bitki...

Calicotome villosa

Keçiboğan

Kışın yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen, dik bir çalıdır. Dallar sarmal, genç sürgünler yoğun tüylerle kaplıdır [1]. Dikenler ince narin yapılıdır [2]. Yapraklar üç yaprakçığa sahiptir. Yaprakçıklar ise 5-15 mm, ters yumurtamsı, alt yüzü yoğun tüylü, üst yüzü tüysüzdür [1]. Sarı renkli çiçek kurulu çoğunlukla şemsiyemsi kümeler halinde, 3-5, nadiren 12`ye kadar çiçeklidir. Çiçeklenme mart-haziran aylarıdır. Meyve bakla tipi, 30-50 x 8-10 mm'dir [1, 3]. Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Korsika ve Doğu Akdeniz ülkeleri ile Anadolu'da yayılış gösterir [2]. Ülkemizde makilik alanlarda, taşlık yamaçlarda, sahilden 900 m yükseltilere kadar yayılış gösterir [1].

3 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

İyi güneş alan yerleri tercih eder [4].

Kuru alanları tercih eder [5].

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu ya da tınlı iyi drene edilmiş toprakları tercih eder [4].

-5 ila -10°C'ye kadar düşen kısa ömürlü sıcaklıklara dayanabilir USDA Soğuğa Dayanıklılık: 7-10 [5].

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [4].

Dikenli bir bitki olarak alçak boylu çit oluşturmada tercih edilebilir. Çiçeklerinin estetik görüntüsü sebebiyle süs bitkisi olarak tercih edilir.

1.Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:3. Edinburgh: Edinburgh University Press. pp.33-34.
2.Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3.https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Calicotome-villosa
4.https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Calicotome+villosa
5.https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Calycotome+villosa

F1: Jacques Turner-Moss, INaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/235135782
F2: Murat Kurtel, INaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/236078175
F3: https://www.inaturalist.org/observations/233492585
F4: Luis González Gallego, INaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/234113341

DOĞAL 8a

Gastronomi için değerli olan estetik bir yer örtücü...

Capparis spinosa

Kebere

Yatay formda yayılan, hızlı büyüyen, 50-100 cm (-300 cm) arası boy yapabilen, dikenli, herdem yeşil bir çalıdır. Yapraklar yuvarlak veya çok geniş oval biçimli ve yaprak diplerinde kısa dikenler bulunur [1]. Çiçekler zayıf zigomorfik formdadır. Mayıs-eylül (ekim) ayları arası açan gösterişli çiçekleri beyaz renkli ve hoş kokuludur. Meyve 3-6 cm boylarında yeşil renkli, eliptik, üzümsü, çok tohumlu kapsüldür [1]. Derin ve geniş bir kök sistemine sahiptir. Doğal yayılış alanlarında 3000 m'ye kadar yükseltilerde yetişebilir [1, 2]. Kebere, diğer adıyla kapari, antik dönemlerden beri tanınan, gıda ve tıbbi amaçlarla kullanılan değerli bir bitkidir [3].

50-100 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli yerleri tercih eder.

Kuru veya orta nemli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif asitliden çok alkali topraklara kadar birçok alanda, kayalık ve kumlu topraklarda gelişebilir [4].

Ortam sıcaklığı -5 ile -10 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Fakir ortamlara dayanıklıdır. Yıllık gündüz sıcaklıklarının 13 - 27 °C aralığında olduğu bölgelerde en iyi şekilde büyür [2].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Erozyon kontrolü için uygun bir yüzey kapatıcıdır. Yapraklar, meyveler, genç sürgünler yenilebilir özelliktedir. Tıbbi aromatik kullanımları bulunur.

1.Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1, pp. 496-497). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Capparis-spinosa
3.Yılmaz Kolancı, B. (2020). Antik Dönemde Kapari Bitkisi (Capparis spp.). in : Anadolu Prehistoryasına Adanmış Bir Yaşam: Jak Yakar'a Armağan . Barış Gür - Semra Dalloiç (edt). Bilgin Kültür Sanat Yayınları, s:263-272, Ankara.
4.https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Capparis+spinosa

F1: Francisco Flores https://www.inaturalist.org/observations/241424985
F2: Mustafa VAR
F3: https://www.inaturalist.org/observations/47487586
F4: https://www.inaturalist.org/observations/47487586

DOĞAL 5b

Ilıman iklimde gelişebilen ağaççık...

Carpinus orientalis

İstiriç

Kışın yapraklarını döken, çoğunlukla çalı formunda, bazen de 6-7 m'ye kadar boylanabilen küçük ağaçlardır. Genç sürgünler, kırmızı kahverengi ve tüylüdür. Yaprak 2,5 cm boyunda genellikle sivri uçlu, kenarları keskindir [1,2]. Yaprak üst yüzeyi tüysüz, alt yüzü cılız tüylüdür. Temmuz-ağustos aylarında çiçeklenme ve yapraklanma eş zamanlı gerçekleşir. Huşgiller (Betulaceae) ailesinden bir türdür. Bu türün doğal yaşam alanı Macaristan'dan Güney Doğu Avrupa, Kırım, Türkiye'den İran'a kadardır [4]. Türkiye'de Istranca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir. Deniz seviyesi ile 1400 m yükseklikler arasında; çoğunlukla karışık yaprak döken ormanlarda, genellikle kireçli toprakta doğal gelişim gösterir [1,2,3].

6-7 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölgeli ortamları tercih eder.

Orta nemli ortamları tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif asidik veya nötr topraklarda yetişir.

Soğuk kışlara dayanıklıdır.

Çevre koşullarına genel olarak dayanıklıdır. Kirliliğe ve tuzlu hava koşullarına toleranslı olabilir.

Orta düzeyde kuraklığa dayanıklıdır.

Peyzaj düzenlemelerinde, park ve bahçe ağaçları olarak, sınır bitkilendirmesinde ve orman rehabilitasyonunda kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, p. 684). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları (p. 684). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=-Carpinus-orientalis
4. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:295271-1

F1: https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Carpinus%20orientalis
F2: https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Carpinus%20orientalis
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:295271-1
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:295271-1

DOĞAL 5b

Dolgun gövdeli geniş ve dağınık tepeli bir ağaç...

Castanea sativa

Kestane

Kışın yaprağını döken 30 m'ye kadar boylanabilen [1,2]. Gövde kabuğu önceleri düzgün zeytinimsi esmer, sonraları esmer gri renkli, parçalı yukarıdan aşağıya doğru yarılmış durumdadır [2]. Genç sürgünler koyu kırmızımsı kahverengi, önceleri sık tüylü sonraları seyrek tüylü ya da tüysüzdür [1,2]. Yapraklar uzun mızraksı ila dikdörtgensi-elips şeklinde, sivri uçlu kenarları keskin kaba dişli, taban kama şeklindedir. Üst yüzü parlak yeşil ve tüysüz, alt yüzü soluk yeşil, önceleri gri yıldızsı-tüylü, sonraları tüysüzdür [1,2]. Haziran – temmuzda açan erkek çiçekler dik duran kedicikler halinde dişileri ise genellikle bunların diplerinde yer alır [2]. Meyve küre şeklinde [1], meyveleri saran kupula ince, batıcı, sık dikenlerle kaplıdır [1,2]. Güney Avrupa, Kafkasya, Batı, Orta ve Kuzey Avrupa'nın bazı bölgelerinde ve Türkiye'de Kuzey Anadolu'da yaygın, Batı'da ve nadiren Güney Anadolu'da, Adalar'da 30-1500 m yükseltilerde yayılış gösterir [1].

30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli, yarı-güneşli alanları tercih eder, yarı-gölge alanlara dayanabilir [3].

Ilıman iklim bölgelerini ve nemli alanları tercih eder [4,5,6].

Toprak isteği yönünden toleranslı olup, derin, orta derecede verimli, asidik ve drenajı iyi toprakları tercih eder [4,6].

Düşük sıcaklıklara (-30°C kadar) dayanabilmektedir. Ancak aşırı soğuklara, ilkbaharın geç ve sonbaharın erken donlarına karşı hassastır [5,6].

Deniz etkisine toleranslıdır [4].

Yaz kuraklığından etkilenir [5,6].

Peyzajda soliter olarak ya da gruplar halinde kullanılır, iyi bir kitle ağacıdır [3]. Ağacın farklı kısımlarının ilaç sanayinde, gıda, kozmetik alanlarında ve odun özelliğinden dolayı endüstriyel alanda kullanımı vardır.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press, s.639.
2. Anşin, R., Özkan, C.Z., 1993. Tohumlu Bitkiler (Spermatophyta) Odunsu Taksonlar. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi. Genel yayın no: 167, Fakülte yayın no: 19. Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi.
3. Pamay, B., 1992. Bitki Materyali I, Ağaç ve Ağaççıklar. İstanbul.
4. https://pfaf.org/user/plant.aspx?latinname=Castanea+sativa
5. Duran, C., 2016. Bartın-Sinop İlleri Arası (Türkiye'nin Kuzeyi) Alandaki Kestane (Castanea sativa Mill.) Ormanlarının Dağılış. TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, International Geography Symposium 13-14 Ekim, Ankara.
6. Yiğit, N., Topaçoğlu, O., Öztürk Pulatoğlu, A., Sönmezoğlu, F., Er, A., 2022. Kestane Ormanları ve Kestane Bal Üretimi El Kitabı. İhtisaslaşma Sahası Kitap Serileri Kastamonu.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK 8b

Sahil bölgeleri için başarılı bir rüzgâr perdesi bitkisi...

Casuarina cunninghamiana

Demirağacı

Gerçek yaprakları körelmiş, 12–35 m'ye kadar boy, 12-15 m'ye kadar tepe tacı oluşturan, oval eliptik formda büyüyen bir ağaçtır[1]. Kabuk gri-kahverengi, ince çatlaklı ve pulludur[2]. Dallar genellikle sarkıktır ve 100–250 mm uzunluğundadır. Yapraklar 0,3–0,5 mm uzunluğunda pullu dişlere indirgenmiştir ve dalların etrafında 6–10'luk halkalar halindedir. Yaprak halkaları arasındaki dalcık bölümleri 4–9 mm uzunluğundadır. Mayıs-haziran aylarında çiçek açar ve tohumları eylül-aralık aylarında olgunlaşır[2]. Erkek ağaçlardaki çiçekler 4–40 mm uzunluğunda başaklar şeklindedir. Olgun meyve kurulları genellikle 7–14 mm uzunluğunda ve 4–6 mm çapındadır[3]. Meyve kanatlı nus, 3–4 mm uzunluğundadır[1]. Çoğunlukla Avustralya ve Yeni Gine'deki tatlı su nehirleri ve akarsularının kıyılarındaki açık ormanlarda saf olarak yetişir[3].

12-35 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş tercih eder.

Kuru veya orta nemli ortam tercih eder.

Nemli, iyi drenajlı, çoğunlukla alüvyonlu, kumlu ve tınlı topraklarda iyi gelişir[2,4].

Ortam sıcaklığı -7°C üzerindeki bölgelerde yaşar[2].

Az bakım gerektirir, fakir topraklara uyumludur, toprak sıkışmasına ve su basmalarına dayanıklıdır. Azot sabitleyebilir. Tuza ve rüzgara dayanıklıdır[2].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Koruluk, bulvar, sahil ve akarsu kenarlarında, toprak stabilizasyonu, arazi ıslahı, rüzgâr perdesi olarak kullanılabilir.

1. URL 1. https://www.treesandshrubsonline.org/articles/casuarina/casuarina-cunninghamiana/ (Erişim tarihi: 26.09.2025).
2. URL 2. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Casuarina+cunninghamiana (Erişim tarihi: 26.09.2025).
3. URL 3. https://www.inaturalist.org/taxa/160233-Casuarina-cunninghamiana (Erişim tarihi: 26.09.2025).

F1: Bethlea BELL. https://www.inaturalist.org/observations/138764655 (Erişim tarihi: 26.09.2025).
F2: Richard FULLER. https://www.inaturalist.org/observations/154950484 (Erişim tarihi: 26.09.2025).
F3: Richard FULLER. https://www.inaturalist.org/observations/207144174 (Erişim tarihi: 26.09.2025).
F4: Bethlea BELL. https://www.inaturalist.org/observations/138764655 (Erişim tarihi: 26.09.2025).

EGZOTİK 6b

Çiçek güzelliği ve kış boyu bitkiyi süsleyen meyve kurulları ile orta boy bir ağaç...

Catalpa bignonioides

Katalpa

Yaygın dallı 10-15 m (-20) boy ve 6-10 m yuvarlak taç yapan hızlı büyüyen orta boy bir ağaçtır. Kabuk açık gri-kahverengi, ince uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar açık yeşil renkte, uzun saplı, 10-20 cm büyüklükte yürek şeklinde ve tam kenarlıdır. Bazılarında küçük bir çift lobu olabilir. Sonbaharda etkili bir sararma yapmaz [1,2]. Çiçekler beyaz renkli, çan şeklinde, dik duran bileşik salkım tipinde olup 15-20 cm. büyüklüğündedir. Haziran-temmuz arası açar. Meyve kurulları 30-40 cm uzunluğunda 6 ila 8 mm kalınlığa ince pipet gibi sarkık önce yeşil olgunlaşınca kahverengi olup, kış boyu bitki üzerinde kalırlar. Amerika'da Alabama, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, Texas, Vermont'ta yayılış gösterir. Türkiye'de -20°C'ın altına düşmeyen bölgelerde kullanılabilir.

10-15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder, kısmen gölge ortamlara da uyum sağlayabilir.

Nemli ve yarı nemli ortamlarda yetişebilir.

Genel olarak kanaatkardır, verimli toprakları yeğlemekle birlikte kireçli topraklara, hafifi nemli, ağır killi topraklara da toleranslıdır.

Sıcak ve Ilıman iklimleri yeğler, Dona dayanıklıdır ancak şiddetli donlardan zarar görebilir.

Endüstriyel alanlardaki ve kentsel iklime dayanıklıdır.Rüzgardan korunaklı mekanları yeğler.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Yuvarlak formunun dışında "Aurea", "Globosum" ve "Nana"gibi kültivarları form ve çiçek güzelliği için kullanılabilir. Erozyon kontrol amacıyla da kullanılmaktadır.

1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2.Arışın, R.,Terzioğlu,S.,1998.Doğu Karadeniz Bölgesinin Özellikle Trabzon Yöresinin Egzotik Ağaç ve Çalıları,KTÜ. Orman Fakültesi, Fakülte Yayın No:29.
3.https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:30194969-2.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

7b

EGZOTİK

Piramidal tepe tacı yapan ağaç...

Cedrus deodora

Himalaya Sediri

Herdemyeşil, 40-50 m kadar boy ve 3 m'ye kadar gövde çapı yapabilen ağaçlardır[1]. Cedrus türleri içerisinde en uzun iğne yaprağa ve en büyük kozalağa sahip olan türdür. İğne yaprakların uzunlukları 2,5 – 7 cm arasında değişir. Kozalakları 7 - 10 cm uzunluğunda, 5 - 6 cm çapında olup fıçı biçimindedir[2][3]. Kozalak rengi önceleri mavimsi, sonraları ise kırmızı-kahve renklidir. Kısa sürgünler üzerinde çevrel olarak dizilen iğne yapraklarının sayısı 15 - 20 ila 30 arasında değişiklik gösterir. İğne yapraklar açık mavi-gri, yeşil renklidir. Dallar yatay, sürgünleri sarkık görünümlüdür. Tepe sürgünü aşağıya sarkıktır. Kuzeybatı Himalaya, Afganistan ve Belucistan dağlarında doğal olarak yayılma gösterir [1].

40-50 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve bol ışıklı alanları tercih eder.

Nem istekleri yüksektir.

İyi drenajlı, nemli toprak ister. Kuru-kireçli toprak istemez.

Sıcak yerler ister. Soğuklara en fazla hassas olan sedir türüdür.

Kuvvetli rüzgar ve sürekli düşük sıcaklıklardan zarar görür.

Yeterli kök gelişmesini takiben kuraklığa dayanıklıdır.

Kıymetli bir orman ağacıdır. Peyzajda, geniş veya dar yeşil alanlarda, özellikle çim alanlarda tek veya gruplar halinde kullanımı uygundur.

1. Zencirkıran, M. (2024). Peyzaj Bitkileri I. (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae). 3. Basım. Nobel, Yayın No: 605, Fen Bilimleri: 57. 475 s. Ankara.
2. Kayacık, H. (1980). Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistematiği. I. Cilt. Gymnospermae (Açık Tohumlular). İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 2642, O. F. Yayın No:281, Dördüncü Baskı, Bozak Matbaası, 388 s.
3.Cope, A.E. (1986). Native and Cultivated Conifers of Northeastern Nort America. Cornell University Pres, Ithaca and London. 231 p.

F1: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I.-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025).
F2: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I.-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025).
F3: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I.-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025).
F4: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I.-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025).

7a

DOĞAL

Renk, form ve kuraklığa dayanıklılığı ile estetik ve fonksiyonel amaçlarla kullanılan bir doğal türümüz...

Cedrus libani

Toros Sediri

Herdemyeşil, 35-40 m'ye kadar boylanabilen, gençlikte piramit, orta yaşlarda geniş piramit formlu bir ağaçtır. Kabuk grimtrak kahve, yaşlanınca kalın ve boyuna çatlaklıdır. Yapraklar uzun, sürgünlerde teker teker, kısa sürgünlerde ise buket halinde 10-20 (-30) adeti bir arada, 1-3,5 cm uzunluğunda koyu yeşil, boz yeşil, bazı doğal bireylerinde mavidir [1]. Erkek çiçekler silindirik, 5 cm uzunluğunda, sarı renkli, dişi çiçekler 1-1,5 cm yeşilimsi renkte, 26 ayda olgunlaşan kozalakları fıçı şeklinde 8-10 (-14)cm boyunda ve 4-6 cm eninde sürgün üzerinde dik durur, üzeri reçineli olup olgunlaşınca dağılırlar [2]. Lübnan, Suriye ve asıl yayılışını Türkiye'de Akdeniz bölgesinde özellikle Toroslarda 800-1000 m'den 2000 m'ye kadar, ayrıca lokal olarak Tokat'da (Niksar, Erbaa, Çatalan) yayılış gösterir.

35-40 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam bir ışık ağacıdır. Yarı gölgeye kısmi dayanabilir.

Hava nemi isteği azdır.

Oldukça kanaatkardır. Doğal olarak sığ, taşlı, kalkerli, kuru topraklarda yetişir.

Sıcaklık isteği yüksek olmakla birlikte Orta Anadolu şartlarına bile dayanıklıdır.

Donlara ve rüzgâra dayanıklı, kentsel hava kirliliğine hassastır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Form ve bazı kültivarlarının de renk güzelliği ile peyzajda soliter ve gruplar halinde kullanılır. Odunu değerli olup yüzyıllardır çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır.

1.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2.Anşin, R. & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Yayın No:19, 450 s).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 6b

Kentsel adaptasyonu yüksek, meyveleri yenebilen bir karakter ağacı...

Celtis australis

Çitlenbik

Kışın yaprağını döken, 25 m'ye kadar boylanabilen, geniş tepe çapına sahip ağaçlardır. Geniş mızrak şeklinde olan tırtıklı kenarlı yaprakları, orta ila koyu yeşil, üst yüzeyi pürüzlü, alt yüzeyi daha soluk yeşil ve tüylüdür. Nisan-mayıs arasında açan çiçekler, erdişi veya tek cinsiyetli olabilir. Uzun saplı (1,5-2,5cm) erdişi çiçekler, yaprakların koltuklarında yer alırken, kısa saplı erkek çiçekler 3-5 tanesi bir arada, sürgünün dip kısımlarında toplu halde bulunur. Çanak yapraklar 4-5 parçalı olup, stamen sayısı çanak yaprak sayısı ile aynıdır. Çiçek sapı 3,5 cm'ye kadar uzayabilir ve en yakın boğumdan daha uzun bir yapıdadır. Sonbaharda mor-siyaha dönen küçük meyveleri yenilebilirdir. Aslen Akdeniz elementi bir bitki olup Güney Avrupa, Kuzey Afrika ve Batı Asya kökenlidir. Türkiye'nin hemen hemen tüm kıyı şeridi boyunca doğal olarak yayılış gösterir [1,2,3].

25 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Sıcak iklim koşullarında iyi gelişim gösterir.

Humusça fakir kumlu ya da sığ topraklarda gelişir.

-20 °C ile +40 °C arasında yaşamını sürdürebilir.

Ekstrem sıcaklık toleransı olup kentsel ortamlara adaptasyonları kolaydır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Yenilebilen meyvelerinden ziyade geniş tepe tacı ile soliter gölge amaçlı olarak kentsel alanlarda, kuraklık toleransı ile de kırsal kurak alan ağaçlandırmalarında kullanılabilir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.
2.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3.Turner, R. J., & Wasson, E. Jr. (1997). Botanica: The illustrated A-Z of over 10,000 garden plants and how to cultivate them.

F1:https://www.inaturalist.org/observations/184846446
F2:SerdarÖLEZ,https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/003/xx370_1715410944.jpg
F3:SerdarÖLEZ,https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/003/xx370_1715410944.jpg
F4:SerdarÖLEZ,https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/003/xx370_1715410944.jpg

DOĞAL 4a

Beyaz renkli güzel kokulu çiçeklere sahip, erozyon konrtolünde kullanılabilecek ağaç...

Cerasus mahaleb

Mahlep

Yaprağını döken, 10 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formlu ağaçlardır. Kabuk uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar daireselden geniş yumurtamsıya kadar, 3-6 cm uzunluğunda, üstte parlak yeşil, altta orta damar tüylüdür [1]. Çiçeklenme nisan-mayıs ayları arasında yapraklarla birlikte olur [2]. Çiçekler 1,5 cm genişliğinde, hoş kokulu ve beyaz renklidir. Meyveler sert çekirdekli, küresel-oval, tabanda sığ basık, olgunlaşmamış hali yeşil, kırmızı ve koyu mor, olgun hali ise siyah, tüysüz, pürüzsüz, parlak, 8-10 mm çapındadır [1,2]. Genel yayılışı; Avrupa'dan Orta Asya, Kuzey Pakistan ve Fas'tır [4]. Türkiye'de farklı bölgelerde kültüre alınmıştır [4].

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Hafif gölgede başarılıdır ancak güneşli alanlarda meyveler daha iyi gelişir [4].

Her ortama uyum sağlar.

Kumlu ve kuru topraklar için uygundur [6].

Sıcaklık isteği az olup soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır [6].

Sıcağa ve rüzgara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır [7].

Erozyon kontrolü, revejetasyon ve gölge sağlamak için kullanılır.

1.Krüssmann , G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
2.Kitlioğlu, M. (2019). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:729931-1
4.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları (684 pp.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
5.https://pfaf.org/USER/Plant.aspx?LatinName=Prunus+mahaleb
6.Cepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Orman Fakültesi Yayın No. 391). İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayınları.
7.https://www.ebben.nl/en/treeeelbj/prmahale-prunus-mahaleb/

F1: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/45678634
F2: Mustafa GÖKMEN
https://www.inaturalist.org/observations/206287685
F3: Mustafa GÖKMEN
https://www.inaturalist.org/observations/226834241
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/40877650

DOĞAL 4b

Gösterişli çiçeklere, olağanüstü sonbahar renklenmesine sahip, hafif kokulu kaya bahçesi çalıları...

Cerasus prostrata

Taş Kirazı

Yaprağını döken, 1 m'ye kadar boylanabilen çalılardır. Yaprakları; genişçe yumurtamsı, 2-3 cm uzunluğunda, az pürüzlü, tırtıklı, ara sıra derinden yarılmış, üst kısmı koyu yeşil, alt tarafı beyaz kaba tüylü, ancak bazen her iki tarafı da tüylü veya (nadiren) tüysüz yapıdadır [1]. Çiçekleri mayıs ayında yapraklarla birlikte görülür [2]. Pembe, tek veya eşleştirilmiş, genellikle sapsız, yaklaşık 1,2 cm genişliğindedir. Meyveleri; neredeyse küre şeklinde, 1 cm çapında, siyah-kırmızıdır [2]. Genel yayılışı; Himayalardan Balkanlara kadar uzanır. Türkiye'de yayılışı; daha çok Akdeniz Bölgesinin dağlık bölümleri ve kayalıklardır [3].

1 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşe ihtiyaç duyar [3].

Seçici olmayıp düşük nemden hoşlanır.

İyi drenajlı, nem tutan, tınlı ya da kireçtaşlı topraklara ihtiyaç duyar [3].

İdeal yetişme sıcaklığı 5-25°C'dir [5].

Kentsel kirliliğe karşı toleranslıdır [1].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçeleri için uygundur. Yapraklarından ve meyvelerinden boya elde edilir [6].

1.Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
2.İdilojlić, M. (2019). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
3.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları (684 s.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
5.https://www.picturethisai.com/faq-temperature/Prunus-prostrata.html
6. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Prunus+prostrata

F1: Dmitry Boldyrev https://www.inaturalist.org/observations/208120234
F2: Dmitry Boldyrev https://www.inaturalist.org/observations/208120234
F3: Dmitry Boldyrev https://www.inaturalist.org/observations/208120234
F4: Dmitry Boldyrev https://www.inaturalist.org/observations/208120234

Akdeniz elementi olan kuraklığa oldukça dayanıklı, estetik bir türdür...

DOĞAL 9a

Ceratonia siliqua

Keçiboynuzu

Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü yerlerde doğal olarak yetişen herdem yeşil ağaç (8-10 m) ya da çalı formunda olan bir bitki türüdür. Yaprakları sert-derimsi yapıda tüysü bileşik tiptedir. Çiçek kurulu çok çiçekli bir salkım şeklinde. Apetal ve kaliks kalıcı değil, stamenler 5, serbest. Çiçek salkımında yaklaşık 50 çiçekli. Çiçekler tek eşeyli veya hermafrodit, yeşil. Legümen meyve 10-20 × 1-5-2 cm, yanlardan basık, derimsi, koyu kahverengi ve aşağıya sarkık. Karpeller açılmaz, içinde dairesel şekilli tohumlar bulunur. Sabitlenmiş kumullar ve makilik alanlarda bulunur. 300 m'ye kadar çıkabilmektedir. Güney Avrupa, Kıbrıs, Batı Suriye, Kuzey Afrika'da yayılış gösteren bu tür Türkiye'de, Doğu Ege Adaları ve Güney Anadolu'da yayılış gösterir [1,2].

8-10 m
arası boy yapmaktadır.

Işık isteği yüksek olan bitki tam güneş ortamları sever [4,5].

Yıllık ortalama su isteği bakımından 500-600 mm yağış ideal olsa da 100 mm'lik yağışta bile idare edebilir [3].

Fakir, nötr, asit düzeyi düşük ve hafif bünyeli topraklar bu tür için uygundur. Tuzlu, kumlu ve alüvyon topraklardan hoşlanır [4,5].

Sıcaklık isteği ortalama 24ºC olup, özellikle 30-45ºC arasında en iyi gelişimi sergilemektedir [4,5].

Ekstrem çevre koşullarına oldukça dayanıklıdır.

Şiddetli kuraklığa karşı oldukça dayanıklı olup, oldukça derinlere inen (20-25 m) kök sistemine sahiptir [4,5].

Alle ağacı olarak ve fon bitkisi olarak peyzaj çalışmalarında tercih edilir. Meyveleri şifalıdır, yenilir ve pekmezi yapılır [5].

1. Davis PH 1965-85. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol I-IX., Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Plants of the World Online 2020. Plants of the World Online [link] (erişim: 25.08.2024)
3. Demirtaş, Ö., 2007. Keçiboynuzu (Ceratonia siliqua) Çekirdeklerinden Gam Üretim Yollarının Araştırılması, Basılmamış. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, 2007, Adana.
4. Taşlıgil, N. 2011. Keçiboynuzu (Ceratonia siliqua L.)'nun coğrafi yayılışı ve ekonomik özellikler. ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi 2(3): 252-266.
5. Tunalioğlu, R., Özkaya, M.T. 2003. Keçiboynuzu. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Bakış 3: 1-4.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Alper UZUN

DOĞAL 6b

İlkbaharda açan, son derece dekoratif çiçekleri ile tercih edilen bir ağaç...

Cercis siliquastrum

Erguvan

Yaprağını döken, 2-5 m çok gövdeli çalı ya da 7-8 m'ye kadar boy, 8-10 m yuvarlak tepe çapı yapan küçük ağaçlardır. Kabuk ince levhalar halinde koyu kahverengidir. Yapraklar basit, tam kenarlı dip kısmı yürek, üç kısmı yuvarlak 9x12 cm büyüklüğündedir. Yapraklanmadan önce nisan (mayıs) ayında açan çiçekleri çok renge de ismini vermiş erguvan renginde (pembe-kırmızı arası) sürgünler haricinde kalın dallar ve bazen gövdeler üzerinde de görülür [1,2]. Meyveler bakla, kırmızımsı-kahverenginde 10-12 cm uzunluğunda, ince ve basık, kış boyu bitki üzerinde görülür. Güney Avrupa, Orta ve Batı Asya başta olmak üzere geniş bir coğrafyada yayılış gösterir. Türkiye'de daha çok Ege, Akdeniz ve Güney Doğu Anadolu'da 1370 m'lerde yayılır.

Cercis siliquastrum subsp. *siliquastrum* ve *Cercis siliquastrum* subsp. *hebecarpa* adında iki alt türü vardır [3].

7-8 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kurak, kuru, kumlu, kireçli ve ağır balçık topraklarda bile yetişebilir, Kayalık yamaçlar kuru ve kurak topraklarda da yetişebilir.

Sıcağı sevmekle birlikte İç Anadolu'daki soğuklara bile dayanabilir.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Özellikle çiçek güzelliği için tercih edilir. Ayrıca kanaatkâr olması ile karayolu şevleri ve erozyon kontrol çalışmalarında değerlendirilir.

1.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. Trees and Shrubs Online (treesandshrubsonline.org/articles/cercis/cercis-siliquastrum/). Erişim 2024-09-07.
3.Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 3, pp.8-9). Edinburgh University Press, Edinburgh.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 7b

Ilıman ve sıcak bölgelerde çiçek güzelliği ile dikkati çeken dayanıklı bir çalı...

Cistus creticus

Pembe Çiçekli Laden

Herdemyeşil, çok dallı, kompakt, 60-120 (-150) cm boyunda bir çalıdır[1,2]. Yapraklar karşılıklı dizilmiş, kenarları düz, oval şekilli ve yaklaşık 5 cm uzunluğundadır. Yaprak üzeri yıldızımsı tüylerle kaplıdır [2,3,4]. Mart-temmuz ayları arasında açan pembe renkli çiçekleri, terminal durumlu, yalancı şemsiye benzeri salkım şeklinde 40-50 (-70) mm çapındadır [1,3]. Bitki üzerinde seyrek olarak bulunurlar[5]. Doğal ortamlarında kayaların üzerindeki çalılık yerlerde, kuru tepelerde, deniz seviyesinden 1000 m'ye kadar olan maki alanlarında yetişirler [6]. Güney Avrupa, Doğu Akdeniz'de yayılır [7]. Türkiye'de Çatalca Kocaeli, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir [8].

60-120 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Orta derece nemli ve kuru nem koşullarına uyum sağlar.

Hafif kumlu topraklarda iyi gelişir.Kumlu-tınlı ya da az killi topraklara da dayanır.

Ortam sıcaklığı -8 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Fakir ortamlara ve deniz tuzu etkisine karşı dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

Parfümeri ve ilaç sanayinde etkilidir ve hoş kokulu sakız hasatı yapılır. Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1.Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain. Supplement Murray, 4, 12-25.
2.Şen Gökmen, F. (2021). Türkiye Cistus L. Türlerinin Morfolojik Özellikleri ve Sistematiği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
3.Davis, P. H. (Ed.). 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
4.Pamay, B. (1993). Bitki Materyali II, Odunsu Kökenler-Çiçekli Çalılar, Sarmaşıklar, Kaktüsler ve Sukulent Bitkiler, Saz ve Kamışlar. Orhan Ofset, İstanbul.
5.https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cistus+creticus
6.Coode, M. J. E. (1988). Cistaceae. P. Davis, Mill, R., Tan, K. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (c. 10, s. 61). Edinburgh: Edinburgh University Press.
7.Özalp, G. (2013). Belgrad Ormanı'nın Çalıları, Belgrad Ormanı (Bir Doğa ve Kültür

F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?deails_view=observations&taxon_id=64318
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?deails_view=observations&taxon_id=64318
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?deails_view=observations&taxon_id=64318

DOĞAL

8a

Beyaz çiçekleriyle dikkati çeken, kuraklığa çok dayanıklı bir çalı...

Cistus salviifolius

Kartli

Herdemyeşil, sık dallı, yaklaşık 50 cm'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formlu küçük bir çalıdır [1,2]. Yapraklar oval-eliptik şekilli ve 1,5-3,5 cm uzunluğundadır. Yaprağın üst ve alt yüzlerinde yıldız şeklinde tüyler vardır [1]. Çok sayıdaki çiçekler 3-4,5 cm çapında, beyaz renklidir ve her bir taç yaprağının tabanında sarı bir leke vardır [1,2]. Doğal yayılışını Kuzey, Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde, Çatalca-Kocaeli, Erzurum-Kars, Antalya ve Adana yörelerinde yapar [1]. Kuru ormanlık alanlarda, çalılıklar ve kıyılar, genellikle asitli topraklarda ve kireçtaşında, deniz seviyesinden 1200 m'ye kadar olan yükseltilerde yetişir [3].

50 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif kumlu toprakta iyi gelişir.

-8 ºC'ye dayanabilir.

Fakir topraklara ve deniz etkisine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı çok dayanıklıdır.

Çiçek güzelliği nedeniyle yer örtücü olarak değerlendirilir. İlaç sanayisinde kullanılır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2.Burnie, G., Forrester, S., Greig, D., Guest, S., Harmony, M., Hobley, S., & Ryan, S. (2004). Botanica. Konemann: Tandem Verlag GmbH.
3.Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain (4th ed., Supplement, pp. 12–25). John Murray.

F1. Mustafa Var
F2. Mustafa Var
F3. Mustafa Var
F4. https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=76365

KÜLTÜR

10a

Herdem yeşil kültür bitkisi...

Citrus limon

Limon

Herdem, 4-8 m kadar boylanan çalı veya küçük bir ağaçtır. Birçok çeşitte dikenli dallara sahiptir. 10 cm'ye kadar oval, parlak, koyu yeşil yaprakları bulunur. İlkbahardan başlamak üzere vejetasyon dönemi içerisinde 5 cm çapa kadar kokulu beyaz çiçekler açar. Meyveler sivri uçlu, oval şekilli ve olgunlaşınca sarı renklidir. Meyvenin kabuğunda esansiyel yağlar bulunur, aromatik olan meyve dış kabuğu sarı renkli bir tabakaya sahiptir. Meyve içi, beyaz süngerimsi öz tabakasına sahiptir. İçeride radyal segmentler halinde düzenlenmiş birden fazla karpel bulunur. Her segmentin içindeki boşluk, meyve suyu kesecikleriyle dolu bir bölmeye sahiptir. Meyve, zengin bir C vitamini kaynağıdır[1]. Akdeniz havzası ve subtropik bölgeler önemli yetişme alanlarıdır. Ülkemizde Akdeniz, Ege ve Doğu Karadeniz kıyı bölgelerinde yetiştirilir[1,2].

4-8 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Orta seviyede nem ister.

İyi drene edilmiş, humuslu topraklarda iyi gelişir.

Sıcaklık aralığı 2-36 °C arasında olup subtropik iklimlerde yetişir.

Kış donları çok tehlikelidir.

Kuraklığa toleransı zayıftır.

Park ve bahçelerde bireysel olarak, yaprak renkleri, çiçekleri ve meyve için kullanılır.

1. Townsend, C. C., (1967). Citrus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa:507-508. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Di Giacomo, A. ve Dugo, G. (2002). Citrus: The Genus Citrus. 642 sayfa, Taylor & Francis pub. ISBN: 0-415-28491-0.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

KÜLTÜR 9b

Herdem yeşil kültür bitkisi...

Citrus reticulata

Mandalina

Herdem yeşil küçük ağaçlar oluşturan bir türdür. Yayvan büyüme eğilimindedir. Yapraklar basit, almaşık, ince, az sayıda yan damarlı, yaprak sapları genellikle kanatlı veya kenarlı, genellikle yaprak tabanıyla eklemlidir. Çiçekler beyaz veya kızarmış morumsu veya kısa yan durumlu salkımlar halinde bulunur. Çanak yaprak 4-5 parçalı, taç yaprak 4-8 parçalı, erkek organı taç yaprakların 4-10 katı kadar uzunluktadır. Yumurtalık değişken, genellikle 10-14 gözlü, meyve etli bir hesperidyumdur. Tohumlar saplı, iğ biçimli pulpa kesecikleriyle çevrilidir. Önemli ekonomik öneme sahip bir tür olup pek çok çeşidi de içermektedir. Dünyada Akdeniz kıyı şeridinde yaygın yetiştirilen bu tür ülkemizde Akdeniz ve Ege illerinde (çoğunlukla İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Adana ve Hatay) ve Kuzeydoğu'da (Trabzon, Rize) yetiştirilmektedir[1,2].

4-8 m'ye
kadar boy yapmaktadır

Güneşli alanları sever.

Orta seviyede nem ister.

İyi drene edilmiş, humuslu topraklarda iyi gelişir.

Sıcaklık aralığı -2°C ile +40°C arasında olup subtropik iklimlerde yetişir.

Kış donlarına dayanıksızdır.

Kuraklığa toleransı zayıftır.

Park ve bahçelerde soliter olarak, yaprak renkleri, çiçekleri ve meyve için kullanılır.

1. Townsend, C. C., (1967). Citrus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa:507-508. Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Di Giacomo, A., Dugo, G. (2002) Citrus: The Genus Citrus. 642 sayfa, Taylor & Francis pub. ISBN: 0-415-28491-0

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Herdemyeşil bir kültür bitkisi...

Citrus sinensis

Portakal

Herdemyeşil, 4-10 m'ye kadar boylanan çalı veya küçük bir ağaçtır. Oval, parlak, koyu yeşil yaprakları bulunur. İlkbahardan başlamak üzere vejetasyon dönemi içerisinde kokulu beyaz çiçekler açar. Meyveler yuvarlak veya oval şekilli ve turuncu renkliddir. Meyvenin kabuğunda uçucu yağlar bulunur, aromatik olan meyve dış kabuğu turuncu renkli bir tabakadan oluşur. Meyve içinde beyaz süngerimsi öz tabaka bulunur ve radyal segmentler halinde düzenlenmiş çok sayıda karpel bulunur. Her segmentin içindeki boşluk, meyve suyu kesecikleriyle dolu bölmeler içerir. Meyve, zengin bir C vitamini kaynağıdır[1]. Akdeniz havzası ve subtropik bölgeler önemli yetişme alanlarıdır. Ülkemizde Akdeniz ve Ege kıyı bölgelerinde iyi yetişir. Marmara ve Karadeniz bölgelerinde de lokal mikroklima alanlarında yetişebilir[1,2].

4-10 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

KÜLTÜR 9b

Güneşli alanları sever.

Orta seviyede nem ister.

İyi drene edilmiş, humuslu topraklarda iyi gelişir.

Sıcaklık aralığı -2°C ile +40°C arasında olup subtropik iklimlerde yetişir.

Kış donları çok tehlikelidir.

Kuraklığa toleransı zayıftır.

Park ve bahçelerde soliter olarak, yaprak renkleri, çiçekleri ve meyve için kullanılır.

1. Townsend, C. C., (1967). Citrus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa:507-508. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Di Giacomo, A., Dugo, G. (2002) Citrus: The Genus Citrus. 642 sayfa, Taylor & Francis pub. ISBN: 0-415-28491-0.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

DOĞAL 8b

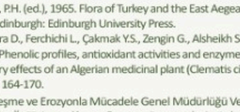

Krem renkli çiçekleri ile güzel bir sarılıcı...

Clematis cirrhosa

Bahar Sarmaşığı

Odunsu sarılıcı bir bitkidir. Sürgünleri tüysüzdür. Uzun sürgünlerin yaprakları genellikle üçlü, yaprak sapı kıvrımlı; kısa sürgünlerin yaprakları basit, derin dişli, seyrek tüylüdür. Çiçekler büyük çanak şeklinde çifter olarak brahtelerden çıkar. Çiçekler tek tek ya da demetler halinde, krem renkli, iç kısmı tüysüz dış kısmı tüylüdür. Temmuz-eylül aylarında çiçek açar. Çalılık ve makiliklerde 1-350 m arasında görülmektedir. İspanya, Batı ve Güney Anadolu, Batı Akdeniz, Kıbrıs, Batı Suriye'de görülen Akdeniz havzası elamanıdır. Türkiye'de Çanakkale, İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Antalya, Isparta ve Mersin'de yayılış göstermektedir [1].

Güneşli alanlarda yetişir.

Nemli ortam sever.

Nemli iyi drene edilmiş toprak sever.

Ilıman iklimde yetişir.

Soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Geleneksel tıpta (romatizma, idrar söktürücü) kullanılmaktadır [2]. Gösterişli çiçekleri ve geç çiçeklenmesi ile kış bitkisi olarak peyzajda tercih edilmektedir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Chohra D., Ferchichi L., Çakmak Y.S., Zengin G., Alsheikh S.M. (2020). Phenolic profiles, antioxidant activities and enzyme inhibitory effects of an Algerian medicinal plant (Clematis cirrhosa L.). 132. 164-170.

F1: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Veri Tabanı
F2: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Clematis-cirrhosa
F3: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Clematis-cirrhosa
F4: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Veri Tabanı

DOĞAL 5a

Hoş kokulu, güzel çiçekleri ile dikkat çeken tırmanıcı bitki...

Clematis vitalba

Akasma

Herdemyeşil odunsu 12 m'ye kadar boylanabilen tırmanıcı bir bitkidir. Yapraklar oval, 8 cm uzunluğunda, 3 ila 5 cm genişliğinde, kenarı düz ya da dişli, seyrek tüylü veya tüysüzdür. Dizilişleri karşılıklıdır. Çiçekler kurullar halinde, hoş kokuludur. Çiçekler uzun saplı; çiçek salkımları yaprak koltuk altındadır. Çiçekler 1-1,5 cm büyüklüğünde çiçek örtüsü krem beyazı ile sarımsı, dış kısmı yoğun tüylüdür. Haziran-ağustos ayları arasında çiçek açar. Fundalık ve ormanlarda 1-1500 m yükseltiler arasında yetişmektedir. Doğal olarak Avrupa ve Akdeniz havzası ile Afganistan arasında kalan bölgede yayılış gösterir. Ayrıca Güney Avrupa'da yayılmaktadır. Ülkemizde Kuzey batı Anadolu'da yaygındır. Türkiye'de Tekirdağ, İstanbul, Zonguldak, Karabük, Samsun ve İzmir'de görülmektedir [1].

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da yarı gölge (orman alanı) tercih eder.

Nemli ortamı sever.

Kireçli, iyi drene olmuş toprak tercih eder.

-27°C'ye kadar olan sıcaklıklara dayanabilir.

Soğuğa ve gölgeye dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıpta ağrı ve ateş düşürücü olarak kullanılmaktadır [2]. Stres ve sinir tedavisi için faydalıdır. Analjezik, idrar söktürücü, homeopatik ve rubefacienttir.

1.Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Yeşilada E., Küpeli E. (2007). Clematis vitalba L. aerial part exhibits potent anti-inflammatory, antinociceptive and antipyretic effects. Journal of Ethnopharmacology. 110 (3). 504-515.

F1:Douneika, https://www.inaturalist.org/photos/812946
F2:Hüseyin Cahid Doğan , https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050
F3: Hüseyin Cahid Doğan , https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050
F4: Hüseyin Cahid Doğan , https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050

6a

DOĞAL

Dik yamaçlar ve fakir topraklarda kullanılabilecek sarı çiçekleri ile dikkati çeken dayanıklı bir çalı...

Colutea cilicica

Patlangaç

Yaprak döken, çok dallı, 5 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır [1]. Tüysü özelliğinde olan yapraklar oval şekilli 9-13 yaprakçıktan oluşur. Sarı renkli çiçekleri, kısa salkımlar halinde üç veya beş tane bir arada bulunur [2,3]. Çiçekten sonra bakla türü meyveleri oluşur [2]. Dağlık yamaçlarda, fakir topraklarda gelişen, hızlı büyüyen bir bitkidir [4,5,6]. Dünyada Kafkasya, İran, Yunanistan ve Kırım'da yayılır. Türkiye'de Istranca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van, Hakkari, Antalya, Adana alt bölgelerinde, Hatay'da Amanos dağları eteklerinde doğal yayılış göstermektedir [7,8].

5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Hem nemli hem de kuru iklimlerde yetişebilir.

Fakir topraklarda iyi gelişir.

Ortam sıcaklığı -20 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Soğuğa, deniz tuzu etkisine ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanır.

İlaç sanayinde değerlendirilir. Yaz boyu devam eden çiçek etkisi ve sonbaharda meyve güzelliği nedeniyle değerlidir.

1.Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain. Supplement Murray, 4, 12-25.
2. https://www.treesandshrubsonline.org/articles/colutea/colutea-cilicica/
3.Davis, P. H. (Ed.) (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3). Edinburgh: Edinburgh University Press.
4.Phillips, R. & Rix, M. (1989). Shrubs. Pan Books, UK ISBN 0-330-30258-2
5.Thomas, G. S. (1992). Ornamental shrubs, climbers and bamboos. Sagapress/Timber Press.
6. https://www.biodiversitylibrary.org/page/52463739#page/59/mode/1up
7. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Colutea-cilicica
8.Kayacık, H. (1982). Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistematiği. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları.

F1.https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:486820-1
F2: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?de-tails_view=observations&taxon_id=501680
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?de-tails_view=observations&taxon_id=501680
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?de-tails_view=observations&taxon_id=501680

Kozmopolit ve sarılıcı bir sarmaşık türü...

Convolvulus arvensis

Tarla Sarmaşığı

Boyu 3 m'den uzun, tırmanıcı, çıplak ya da seyrek kısa yumuşak tüylü, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar 5 cm boyunda 3 cm genişliğinde, ucu küt ya da sivridir. Çiçekler genellikle bir, nadiren iki veya üçlü; çanak yapraklar ters yumurtamsı ya da geniş dikdörtgenimsi, 4 mm uzunluğunda, 2,5 mm genişliğinde, küt uçlu, kesik ya da küçük dikencikli; taç yapraklar beyaz, pembe, nadiren mavi ve 15 mm uzunluğunda, 25 mm genişliğindedir. Meyve çıplak, tohumlar kabarcıklıdır. Nisan-eylül aylarında çiçeklenir. Tuzlu bozkır alanlar, nadasa bırakılmış tarlalar, meralar, nehir ve göller, kayalıklar, kum tepeleri ve yol kenarları gibi farklı habitatlarda, 3050 m yükseltiye kadar yetişir. Ilıman ve subtropikal bölgelerin tamamında, ülkemiz hemen hemen tüm bölgelerinde bulunur[1,2,5,6].

6b

DOĞAL

3 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş bitkisidir[4].

Ortalama neme sahip topraklar uygundur[4].

Kuru, nemli, taşlı topraklarda yaşayabilir[2,4].

18 – 27 °C olup düşük ve yüksek sıcaklığa dayanıklıdır[3,4].

Ekolojik toleransı yüksek olup farklı habitatlara uyum sağlayabilen bir bitkidir[2,4].

Kuraklığa karşı dayanıklı bir türdür[4].

Sahip olduğu kimyasal içeriklerden dolayı tıbbi öneme sahiptir[4,5].

1. Parris, B.S. (1978). Convolvulus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.tör), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 6, sayfa: 213, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Convolvulus_arvensis (Erişim tarihi: 16.07.2025).
3.https://www.picturethisai.com/question/Convolvulus_arven-sis-temperature0.html?utm_source=chatgpt.com (Erişim tarihi: 16.07.2025).
4. https://floraveg.eu/taxon/overview/Convolvulus%20arvensis (Erişim tarihi: 16.07.2025).
5. https://www.gbif.org/species/2928390 (Erişim tarihi: 16.07.2025).
6. Aykurt, C. (2012). Convolvulus L. Şu eserde: Güner. A., Aslan. S., Ekim. T., Vural. M., Babaç. M.T. (Edlr.), Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, sayfa: 376, İstanbul.

F1.Raymond SHOBE
https://www.inaturalist.org/observations/48146207
F2. Christian MOLINÉ
https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:265849-1
F3. Arpad_THOMA
https://www.inaturalist.org/observations/120127399
F4. Francisco Rodriguez LUQUE
https://inaturalist-open-data.s3.amazonaws.com/photos/462282502/original.jpg

8a

DOĞAL

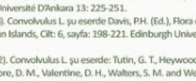

Kısa toprak altı gövdeleri ile kuraklığa oldukça dirençli, geniş kullanıma sahip bir bitki...

Convolvulus cantabrica

Çadırçiçeği

Tabanda odunsu yapılı, çok yıllık bir bitkidir. Dik ve yükselici gövdeleri 15–50 cm uzunluğundadır. Yapraklar mızraksı, 10–50×2–5mm, sivri veya küt uçlu, tabana doğru daralıcı, kısmen dağınık gri tüylüdür. Taban yaprakları gövde yapraklarına benzer, belirgin saplıdır. Çiçekler, gövde ucunda, yaprak koltuklarında sapı 1–16cm, çiçek sapları 1–5mm, brakteleri çiçek sapından uzun 1–4 çiçekli kurul halindedir. Çanak yapraklar ters mızraksı-yumurtamsı, 6–13.5mm, sivri uçlu, yeşil renkli ve siyah noktalıdır. Taç yapraklar 15–25×20–30mm, pembe, beyaz, boğazı sarı veya beyaz renklidir. Meyve 2–4 tohumlu kapsüldür. Çiçeklenme nisan-ağustos, meyve dönemi haziran-eylül aylarıdır. Türkiye'de Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Karadeniz Bölgelerinde, kireçli, güneşli kayalık yamaçlar, kurakçıl çayırlar ve çalılıklarda, 7-2300m yükseltler arasında yayılış gösterir [1-4].

Güneş ışığını sever, ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir.

Az su ister, iyi drene olan toprakları tercih eder.

Genellikle kireçli, killi ve kumlu alkali veya nötr topraklarda iyi gelişir.

Yüksek sıcaklığa ve kısa süreli soğuğa dayanıklıdır.

Yol kenarları, hareketli, kumlu, kalkerli yamaçlar, makilik alanlar, kızılçam orman kenarlarında yayılış gösterir[1-4].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Su kısıtlılığı alanlarda kuraklığa dayanıklı türlerle birlikte, eğimli arazilerde, kaya bahçelerinde, düşük bakım gerektiren kentsel alanlarda, polinatör bahçelerde kullanılır.

1. Aykurt, C., Sümbül, H. (2014). Taxonomic Revision of the Genus Convolvulus L. (Convolvulaceae) in Turkey, Biodicon, 7(2): 1-28.
2. Karamanoğlu, K. (1964). The Species of Convolvulus L. in Turkey. De la Faculte des Sciences de L'Université D'Ankara 13: 225-251.
3. Parris, B.S. (1978). Convolvulus L. şu eserde Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Cilt: 6, sayfa: 198-221. Edinburgh University Press, Edinburg.
4. Stace, C. A. (1972). Convolvulus L. şu eserde: Tutin, G. T., Heywood, V. H., Burgess, N. A., Moore, D. M., Valentine, D. H., Walters, S. M. and Webb, D. A. (eds.), Flora Europaea Cilt: 3, sayfa:79-82. Cambridge Univ. Press, Londra.

F1: Candan Akyurt
F2: Candan Akyurt
F3: Candan Akyurt
F4: Candan Akyurt

7b

DOĞAL

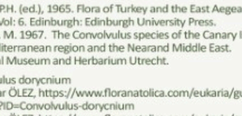

Kuru ve taşlıklı alanlardaki pembe çiçekli küme formlu bir yer örtücü...

Convolvulus dorycnium

Bağarcık Urganı

50-90 cm boyuna ulaşabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde sert ve çatallı dallanmış olup, taban kısmı odunsu bir yapıdadır; yüzeyleri ise basık-havlıdır. Yapraklar 4,5 x 1 cm boyutlarında, şeritsi veya ters mızrak şeklinde olup, sapsız ve kenarları düzgündür. Çiçeklenme dönemi nisan ile temmuz ayları arasında gerçekleşir. Mayıs-temmuz arası açan çiçekler yaprak koltuklarında ve terminalde, tek başına veya 2-13 çiçekli salkım şeklinde yer alır; çanak yapraklar 3-5 mm uzunluğunda ve basık-havlıdır; taç yapraklar pembe renkte olup 20-25 mm çapındadır; ovaryum ise hemen hemen tüysüzdür. Orta Asya ve Kuzey Afrika kökenli bitki ülkemizde Adana, Gaziantep, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Mersin, Şanlıurfa ve bazı güney ege illerinde yayılış göstermektedir [1,2].

50-90 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli ya da yarı gölge alanları tercih eder.

Sıcak iklim koşullarını sever.

Kumlu toraklarda iyi gelişim gösterir.

Sıcaklık toleransı yüksektir.

Kumlu topraklar, bozulmuş tarım ve atıl araziler, yol kenarları ve kayalık alanlarda yayılış göstermektedir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçek estetiği ile yer örtücü olarak kaya bahçeleri ve kuru taş bahçelerinde kullanılabilir.

1.Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 6. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Saad F. M. 1967. The Convolvulus species of the Canary Isles, the Mediterranean region and the Nearand Middle East. Botanical Museum and Herbarium Utrecht.

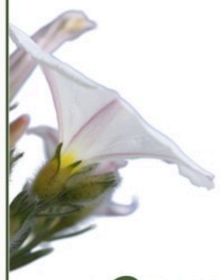
Convolvulus dorycnium
F1: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Convolvulus-dorycnium
F2: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Convolvulus-dorycnium
F3: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Convolvulus-dorycnium
F4: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Convolvulus-dorycnium

10a

DOĞAL

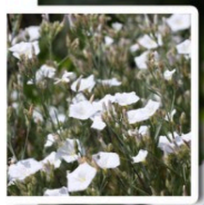
Kuraklığa toleranslı, kumul, kurak alanlar ve kaya bahçeleri için gösterişli bir tür...

Convolvulus oleifolius

Sürmeli Yayılgan

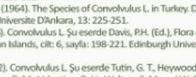
Tabanı odunsu, yatık ipeksi tüyleriyle gümüşi görünümlü, çalımsı bir bitkidir. Dik, yükselici veya yatık gövdeleri 10–50 cm uzunluğundadır. Yapraklar şeritsi, mızraksı-kaşıksı şekilli, 10–60×1.5–7 mm, ucu sivri, sapsız, tabana doğru daralıcı, taban yapraklar yoğun kümelidir. Gövde ucu ve yaprak koltuklarındaki çiçekler, gövde yapraklarına benzer brakteler, 5–60 mm sapa sahip, çiçekler kurul oluşturur. Çanak yapraklar 8–12mm uzunluğunda, eliptik-mızraksı, uzun sivri uçlu, dağınık tüylüdür. Taç yapraklar 15–25 mm uzunluğunda, pembe/gül pembe, boğazı sarı renklidir. Meyve beyaz tüylü ve pürüzlü yüzeyli, 2–4 tohumlu kapsüldür[1-5]. Çiçeklenme nisan-haziran, meyve dönemi, haziran-temmuz aylarıdır. Türkiye'de Akdeniz Bölgesinde sınırlı yayılımlı var. oleifolius, Ege Bölgesinde geniş yayılışlı var. deserti varyeteleri ile kireçli kayalık güneşli yamaçlar, kuru otlaklar ve çalılık alanlarda, 0-250 m'ler arasında yayılış gösterir[1-5].

Tam güneş ışığını sever, ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir.

Orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder.

Genellikle kireçli, alkali taşlı veya kumlu topraklarda iyi gelişir.

Optimum sıcaklık 20–25°C arasında olup soğuğa dayanıklıdır.

Kayalık, kalkerli, kireçtaşlı yamaçlar, makilikler, garig ve denize yakın kumullarda yayılış gösterir [1-5].

Kuraklığa dayanıklı, soğuğa ve tuzluluğa az toleranslıdır.

Gümüşi rengi ve dikkat çekici çiçekleri ile kaya bahçeleri ve kurakçıl peyzaj tasarımları için uygundur.

1. Aykurt, C., Sümbül, H. (2014). Taxonomic Revision of the Genus Convolvulus L. (Convolvulaceae) in Turkey, Biodicon, 7(2): 1-28.
2. Aykurt, C., Sümbül, H. (2010). Varieties and Chorology of Convolvulus oleifolius Desr. (Convolvulaceae) in Turkey. Biological Diversity and Conservation, 3(2): 155-162.
3. Karamanoğlu, K. (1964). The Species of Convolvulus L. in Turkey. De la Faculte des Sciences de L'Universite D'Ankara, 13: 225-251.
4. Parris, B.S. (1978). Convolvulus L. Şu eserde Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 6, sayfa: 198-221. Edinburgh University Press, Edinburg.
5. Stace, C. A. (1972). Convolvulus L. Şu eserde Tutin, G. T., Heywood, V. H., Burges, N. A., Moore, D. M., Valentine, D. H., Walters, S. M. and Webb, D. A. (eds.), Flora Europea, cilt: 3, sayfa:79-82. Cambridge Univ. Press, Londra.

F1: Candan Akyurt
F2: Candan Akyurt
F3: Candan Akyurt
F4: Candan Akyurt

8a

EGZOTİK

Palmiye benzeri, soğuğa dayanıklı, peyzajda sıklıkla kullanılan bir bitki...

Cordyline australis

Kordilin-Lahana Ağacı

Gövdesi yaklaşık 20 metre yüksekliğe ve 1,5 m-2 m kalınlığa erişebilen bir ağaçtır. Kılıç şeklindeki, ince uzun yapraklar, maksimum 100 cm uzunluğa ve 7 cm genişliğe ulaşabilir. Ölü yapraklar gövdeye yapışarak uzun süre ağaca asılı kalırlar. İlk çiçeğini 6 yaş civarı açar, ardından dallanma başlar. Salkım çiçek kurulu 60-100 cm uzunluğunda sap üzerinde olup 5-6 mm çapındaki küçük, kokulu, beyaz geriye dönük çiçekleri mayıs-temmuz aylarında açar. Meyveler 5-7 mm çapındadır. Kök ve gövdeler şeker bakımından zengindir. Yaprakların çıktığı yumuşak gövde, lahana gibi yenilebilmektedir. Yapraklardan elde edilen lif, kâğıt, kumaş, sepet vb. amaçlarla kullanılmıştır. Bitki Yeni Zelanda endemiği olup, birçok kültürü peyzaj bitkisi olarak dünyanın ılıman iklim bölgesine sahip ülkelerinde kullanılmaktadır. Ülkemizde, Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz sahil kuşaklarında kullanımı uygundur[1,2].

20 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş veya yarı gölgede iyi gelişim gösterir.

Orta nemli veya nemli ortamları sever.

İyi drene olan toprakları tercih eder. pH için seçici değildir.

Sıcaklık isteği orta derecedir. -10 ºC soğuğa dayanabilir.

Rüzgâra, tuzluluğa dayanıklı olup, sulak ortamlara uyum sağlar.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Pembe, kırmızı ve alacalı yaprak rengine sahip varyeteleri park ve bahçe bitkisi olarak ve yol ağaçlandırmasında kullanılmaktadır.

1. De Lange, P.J. (2025). Cordyline australis Fact Sheet. New Zealand Plant Conservation Network. https://www.nzpcn.org.nz/flora/species/cordyline-australis/
2. Page, S. & Olds, M. (2004). Botanica, 249 S., Köneman- Italy.

F1: Ragıp ESENER
F2: Ragıp ESENER
F3: Ragıp ESENER
F4: Ragıp ESENER

DOĞAL 4a

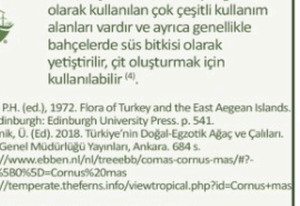

İlkbaharda açan sarı çiçekleri ve kırmızı meyveleriyle, gösterişli bir bitki...

Cornus mas

Kızılcık

Kışın yaprağını döken, 3-5 m'ye kadar boylanabilen çalı veya ağaççıktır [1]. Yaşlı gövde kabukları koyu esmer renkte ve çatlaklıdır. Genç sürgünler yeşilimsi sarı renkli ve tüylüdür [2]. Yapraklar iki sıralı sarmal dizilişli, oval-eliptik şekilli, 4-10 cm boyunda ve belirgin yan damarlıdır. Sivri uçlu ve düz kenarlıdır. Üst yüzü parlak yeşil, alt yüzü tüylüdür. Çiçekler sarı renkte, şemsiye kurullar oluşturur, mart ayında yapraklanmadan önce çiçeklenir. Küçük çiçek kümeleri 10-25 çiçekten oluşur, kısa saplıdır ve kümenin dibinde 4 sarımsı dış çiçek zarı içerir. Meyve kırmızı renkte 12-15x7 mm ebatlarında ve eliptik şekillidir. Meyve önceleri sarı, olgunlaşınca kırmızı renklidir [1,2]. Orta ve Güney Avrupa ile Batı Asya'da yayılır. Türkiye'nin kuzeyinde ve Güney Anadolu'da, çalılık ve orman içlerinde, 20-1500 m yükseltilerde yayılır [1].

3-5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneş alan ya da kısmi gölge yerleri tercih eder [3].

Kuru yerleri tercih eder [3].

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu, killi, iyi drene edilmiş toprakları tercih eder [3].

-25°C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilen çok dayanıklı bir bitkidir [4].

Rüzgârlara ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır [3].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [3].

Gıda, ilaç ve malzeme kaynağı olarak kullanılan çok çeşitli kullanım alanları vardır ve ayrıca genellikle bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir, çit oluşturmak için kullanılabilir [4].

1.Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:4. Edinburgh: Edinburgh University Press. p. 541.
2.Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3.https://www.ebben.nl/nl/treeebb/comas-cornus-mas/#?-search%5B0%5D=Cornus%20mas
4.https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cornus+mas

F1: https://www.vdberk.nl/bomen/cornus-mas/
F2: Mustafa VAR
F3: Svatava Coupková, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/233257932
F4: Mustafa VAR

Yaz aylarında yeşil yaprakları ve sonbaharda parlak kırmızı meyveleriyle estetik bir bahçe bitkisi...

Cornus sanguinea

Yaban Kızılcığı

Kışın yaprağını döken, 4-5 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Gövde dik, ince uzun ve kırmızı renktedir [1]. Yapraklar oval, karşılıklı dizili, kenarları dişsiz, lopsuz, 4-10 cm boyundadır. Sonbaharda koyu kırmızı renge döner [1, 2]. Beyaz renkli çiçekler 3-4,5 cm çapında şemsiyemsi kurullar halindedir. Çiçekler mayıs-haziran aylarında açar [1,2]. Meyve 5-8 mm çapında, küremsi, parlak siyahımsı-mavi renklidir [2]. Avrupa'dan Lübnan ve Kafkasya'ya kadar uzanan bir coğrafyada yetişmektedir [4]. Türkiye'de geniş bir yayılışa sahiptir. Genellikle çalılıklar, orman kenarları, deniz seviyesi ile 1400 m yükseltiler arasında yayılış yapar [2].

DOĞAL 6a

4-5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da yarı gölge yerleri tercih eder [3].

Orta nemli yerleri tercih eder [5].

İyi drene edilmiş killi toprakları tercih eder [5].

-25°C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilen, çok soğuğa dayanıklı bir bitkidir [5].

Rüzgarlara ve ılımlı deniz rüzgarına karşı toleranslıdır [3].

Kuraklığa karşı kısmen dayanıklıdır [5].

Bitkinin meyvesi çiğ ya da pişirilerek tüketilmektedir. Ayrıca meyve ateş düşürücü olarak ilaç sektöründe kullanılmaktadır. Estetik görüntüsü ve ilgi çekici kabuk yapısı nedeniyle peyzajda çit bitkisi ya da süs bitkisi olarak da kullanılmaktadır [5].

1.Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:4. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.540.
2.Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3.https://www.ebben.nl/nl/treeebb/cosangui-cornus-sanguinea/#?search%5B0%5D=Cornus%20sanguinea%20%20%20%20%20
4.https://plants.ces.ncsu.edu/plants/cornus-sanguinea/
5.https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cornus+sanguinea

F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Ali İSLAM
F3: Salih TERZİOĞLU
F4: Ali İSLAM

6a

DOĞAL

Dekoratif çiçekleri ile çocukların sevdiği pamuk helvaya benzeyen estetik bir çalı...

Cotinus coggygria

Boyacı Sumağı

Yaprağını döken, 5 m'ye kadar boylanabilen, geniş yuvarlak ya da dağınık tepeli bir çalıdır. Yapraklar ovalimsi bazen dairemsi, 4-8 cm uzunluğunda, mavimsi yeşil, alt yüzü morumsu yeşildir. Sonbaharda sarı-turuncu, kırmızı, bazen de bordo renk alır. Bazı kültivarlarında yaprak ilk çıktığı andan itibaren bordomsudur. Çiçekler nisan sonu temmuz ayları arasında sarımsı yeşil, tohuma dönerken soluk et/pembemsi bileşik salkım tipinde, 10-25 cm'lik adeta çocukların pamuk helvasına benzeyen gösterişli çiçek topluluğu görülür. Meyve böbrek biçiminde tek tohumludur [1]. Orta ve Güney Avrupa, Orta ve Doğu Asya'da, Türkiye'de ise Akdeniz, Marmara, Karadeniz, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesinde 1300 m'lere kadar doğal yayılış gösterir [2].

Cotinus coggygria'nın "Flame", "Golden Spirit", Royal Purple" gibi kültivarları sıklıkla kullanılır.

5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kurak, kuru, tuzlu, kireçli, ağır killi ve balçık topraklarda bile yetişebilir. Taşlık ve kayalık yamaçlarda da yetişebilir.

Sıcağı sevmekle birlikte soğuklara ve donlara dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır, güçlü yayvan kök geliştirir.

Özellikle çiçek güzelliği için tercih edilir. Ayrıca kanaatkâr olması sebebiyle karayolu şevleri ve erozyon kontrol çalışmalarında da değerlendirilir. Odun ve köklerinden kumaş boyası elde edilir.

1.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2.Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2, pp.542-543). Edinburgh University Press, Edinburgh.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4. M.Mine GÜRDAL AYDIN

6b

EGZOTİK

Sürünücü gövdeli, her dem yeşil olan ve sonbahar renklenmesi ile ilgi çeken bir çalı...

Cotoneaster dammeri

Ayı Üzümü Muşmulası

Herdemyeşil-yarı herdemyeşil, yaklaşık 30 cm kadar boy yapan, yayılıcı ve sürünücü formda odunsu bir çalıdır[1,2]. Yoğun ve sık dallı olup yatay dalları yere değdiği yerde kök salabilir ve zamanla çalılık oluşturabilir[1,3]. Koyu yeşil eliptik -dikdörtgen yapraklar 8-20 mm boyundadır, yaprakların alt yüzeyleri gri-yeşildir. Sonbaharda yaprak rengi bronz-kırmızıdan mora kadar değişir[2,4]. Beş yapraklı, küçük beyaz çiçekleri tek tek veya çiftler halinde oluşur. Çiçeklenme mayıs – haziran aylarında görülür[1,3]. Çiçekler arılar ve kelebekler için çekicidir. Küre şeklinde, yaklaşık 6-7 mm boyunda, parlak kırmızı meyveler yaz sonundan sonbahara kadar olgunlaşır ve kış mevsiminde de bitki üzerinde kalır. Meyveler yenilmez ancak kuşlar için çekicidir. Tibet'te, Çin'in orta ve güney bölgelerinde dağlık ortamlarda doğal olan bu egzotik çalı[1,4], süs bitkisi olarak ülkemizde kullanılır.

20-40 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş veya kısmi gölgeyi tercih eder.

Orta nemli ortam tercih eder.

Orta nemli, iyi drenajlı, çeşitli toprak tiplerinde yetişebilir[1].

Ortam sıcaklığı -20°C üzerindeki bölgelerde yaşar[2].

Az bakım gerektirir, farklı topraklara uyumlu, toprak tutucudur[1].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçesi ve eğimli alanlarda, süs bitkisi olarak park ve bahçelerde kullanılabilir.

1. URL 1. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/cotoneaster-dammeri/ (Erişim tarihi: 14.08.2025)
2. URL 2. https://www.rhs.org.uk/plants/4590/cotoneaster-dammeri/details (Erişim tarihi: 14.08.2025)
3. URL 3. https://www.gardenia.net/plant/cotoneaster-dammeri (Erişim tarihi: 14.08.2025)
4. URL 4. https://en.wikipedia.org/wiki/Cotoneaster_dammeri (Erişim tarihi: 14.08.2025)

F-1: URL 5. https://www.inaturalist.org/observations/282941701 (Erişim tarihi: 14.08.2025)
F-2: David Hocken, https://www.inaturalist.org/observations/82160578 (Erişim tarihi: 14.08.2025)
F-3: URL 6. https://www.inaturalist.org/observations/247965292 (Erişim tarihi: 14.08.2025)
F-4: Roland Kaiser, https://www.inaturalist.org/observations/259661240 (Erişim tarihi: 14.08.2025)

DOĞAL 4a

Çiçek, meyve güzelliği ve kanaatkar olması ile değerli bir ağaçtır...

Crataegus monogyna

Yemişen

Kışın yaprak döken, 10 m'ye kadar boylanabilen çalı ya da ağaç formunda bitkilerdir. Dallar üzerinde 2 cm'ye kadar uzayabilen dikenler vardır. Yapraklar oval veya ters yumurtamsı, yaprak tabanı çoğunlukla kama şeklindedir. Yaprakların üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü kısa tüylü ya da çıplaktır. Yapraklar, derin bölünmüş lopludur. Lopların uçları sivri veya küt, tam veya uçlara yakın yerde seyrek dişlidir. Nisan-haziran aylarında açan çiçekler beyaz veya pembemsi renkte ve hafif kokuludur. Meyve, kırmızı veya kahverengimsi-kırmızı, küremsi veya oval, 6-10 mm çapındadır [1]. Güney Avrupa, Akdeniz çevresindeki ülkeler, Kuzey Afrika, Suriye, Azerbaycan, İran ve Türkiye'de doğal yetişir. Türkiye'nin hemen her yerinde 0-1800 (-2000) m yükseltilerde yayılış gösterir [1].

10 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder, ancak gölgeye toleranslıdır [4].

Sıcak ve kuru kontinental iklimlerde yetişir [4].

Hemen her tür toprakta yetişir [4]. Kanaatkardır, kireçli topraklara dayanır.

Soğuk hava şartlarına dayanıklıdır.

Hava kirliliğine ve kent iklimine dayanıklıdır [3,4]. Rüzgara dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [4].

Öncü bitki ve çit bitkisidir. Rüzgar perdelerinde, yamaç, şev ve yolların bitkilendirilmesinde gruplar halinde veya soliter olarak kullanılabilir [4].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2.Akkemik, Ü. (Ed.). (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3.Fichtner, A., & Wissemann, V. (2021). Biological flora of the British Isles: Crataegus monogyna. Journal of Ecology, 109(2), 541–571. https://doi.org/10.1111/1365-2745.13576
4.Pamay, B. (1992). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. İstanbul.

F1: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/61606421
F2: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/47961053
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/38035023
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/50524365

DOĞAL 5a

Hoş kokulu beyaz çiçekleri ile çok dekoratif bir bitki...

Crataegus orientalis

Alıç

Yaprak döken 3-5 m boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Yapraklar 3-5 x 2,5-4 cm boyutlarında, derin 3-7 loblu ters yumurtamsı-dikdörtgensi veya baklava dilimi şeklinde, iki tarafa yatık gri tüylüdür [1]. Nisan ve mayıs aylarında, beyaz veya pembemsi renklerde çiçek açan alıç, bu dönemlerde etrafa da çok güzel koku saçar [2]. Meyve yaklaşık 2 cm çapında, kırmızımsı turuncu renkli, seyrek ve yumuşak tüylüdür [1]. *Crataegus orientalis* subsp. *orientalis* meyvenin çekirdek sayısının 4 (-5); çanak yapraklarını meyvede geri kıvrık olması ile ayırt edilir. Türkiye'de Kuzey, İç Anadolu'nun kuzeye komşu kesimlerinin kayalık alanlarında, ormanlar ve açık alanlarda 450-2240 m yükseltilerde yayılış gösterir [3].

3-5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder, ışık sever [4].

Kontinental iklimlerde yetişir [4].

Sığ, kuru balçık toprakları tercih eder [4].

Soğuk hava koşullarına dayanıklıdır [4].

Rüzgara karşı dayanıklıdır [4].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [4].

Çiçek, yaprak ve meyveleri ile çok dekoratiftir. Grup yada soliter olarak peyzajda kullanılabilir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 136-137). Edinburgh University Press.
2.Ertem, H. İ. (2022). Bingöl'ün farklı lokasyonlarından elde edilen Crataegus orientalis (Doğu alıcı) meyvesinin bazı biyokimyasal değerlerinin tespit edilmesi [Yüksek Lisans Tezi, Bingöl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].
3.Akkemik, Ü. (Ed.). (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4.Pamay, B. (1992). Bitki materyali I, ağaç ve ağaççıklar. İstanbul.

Crataegus orientalis
F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Salih TERZİOĞLU
F3:https://www.treesandshrubsonline.org/articles/crataegus/-crataegus-orientalis/
F4: Salih TERZİOĞLU

4a

DOĞAL

Bozkırlarda yayılış gösteren gösterişli bir bitki...

Cruciata taurica

Kırım Güzeli

Yarı çalımsı-otsu, çok yıllık, küme şeklinde, 10-45 cm boylanan, dik ya da yükselici, dört köşeli, çıplak veya kısa kıvrık tüylü bir bitkidir. Yapraklar 10-25 mm uzunluğunda, derimsi, dikdörtgenimsi- eliptik, ucu yuvarlak ya da sivri, yüzeyi çıplak, kenarları kısa tüylü, 1-3 damarlıdır. Brakteler 30 mm uzunluğunda, sarımsı- mor, ucu geriye doğru kıvrıktır. Çiçek kurulu 5-9 çiçekli; çiçek sapı yumuşak ya da yatık tüylü veya nadiren çıplak, 3-4 mm uzunluğunda ve geriye doğru kıvrıktır. Taç yapraklar sarımsı-yeşil, yumurtamsı- eliptik, ucu sivridir. Meyve tek merikarp, küresel, 3-4 mm çapında, çıplak ya da yumuşak tüylüdür. Mart-temmuz aylarında çiçeklenir. Kuru kayalıklar, bozkır ve çalılıklarda yetişir. Dünyada Yunanistan, Kırım, Kafkasya, İran, Türkmenistan, Irak, Suriye ve Lübnan'da, Türkiye'de ise tüm bölgelerde yayılış gösterir[1,4].

10-45 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Işıklı ortam bitkisidir ancak %40'a kadar gölgelik alanlarda da yaşayabilir[3].

Orta seviyede nem isteğine sahiptir. Islak ya da kuru ortamlar uygun değildir[3].

Taşlı step topraklarda yetişir[3,4].

Ilıman iklim bitkisidir[3].

Ilıman iklim bitkisi olup ekstrem şartlara dayanıklı değildir[3].

Kuraklığa karşı dayanıklı değildir[3].

Tıbbi öneme sahip olup bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılır[2].

1. Ehrendorfer F. ve Schönbeck-Temesy E. (1982). Cruciata Miller Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.tor), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 851. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. https://www.selinawamucii.com/plants/rubiaceae/cruciata-taurica/#:~:text=Cruciata%20taurica%20is%20used%20as,%2C%20headaches%2C%20and%20stomach%20aches (Erişim tarihi: 22.07.2025).
3. https://floraveg.eu/taxon/overview/Cruciata%20taurica (Erişim tarihi: 22.07.2025).
4. https://www.floranatolica.com/eukaria/jgui/species.php?ID=Cruciata-taurica (Erişim tarihi: 22.07.2025).

F1. Felix RIEGEL
https://www.inaturalist.org/observations/74498240
F2. ERELLAH
https://www.inaturalist.org/observations/53176201
F3. Ori FRAGMAN-SAPIR
https://www.inaturalist.org/observations/29433442
F4. VV Krylenko
https://www.inaturalist.org/observations/151200626

Güzel kokusu ve estetik formuyla peyzajda tercih edilen konik formlu bitki..

7b

DOĞAL

Cupressus sempervirens

Servi

Herdemyeşil, 20-30 (-40) m'ye kadar boylanabilen, 6 m tepe çapı yapabilen, piramit formlu, dalları gövdeye dik gelebilecek şekilde horizontal ya da yayvan-yaygın bir ağaçtır. Uzun ömürlü olup 500 yıl ve üzeri yaşayan bireyleri vardır [1]. Gövde kabuğu düz, ince-uzun çatlaklıdır [2]. Sürgünleri 4 köşeli, pul yaprakları ise koyu yeşil renklidir. Önceleri yeşilimsi, sonraları grimsi kahverengiye dönüşen kozalakları terminal durumlu, yuvarlak, 2-3cm çapında ve 8-14 pulludur [1]. Doğu Akdeniz Bölgesi ve Kuzey İran'da yayılır. Türkiye'de Antalya ve İçel yörelerinde, 300-1200 m yükseltiler arasında doğal gelişim gösterirler [3]. Ülkemizde *Cupresus sempervirens* var. *pyramidalis* ve *Cupressus sempervirens* var. *horizontalis* olmak üzere iki varyetesi yayılış gösterir. Piramit olan varyetesi ve bundan elde edilen "Stricta" ve "Totem" kültivarları formu açısından çok tercih edilirler [1].

20-30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek yörelerde yetişmekle birlikte genelde kuru iklimlerin hakim olduğu bölgelerde bulunur.

Kuru, taşlı alanlarda, kireç kayalarında ve yamaçlarda yetişir. Kireçli topraklara oldukça dayanıklıdır.

-15º C'ye kadar soğuğa dayanabilir.

Donlara ve aşırı kar yüküne karşı duyarlıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Genelde mezarlıklarda kullanılmakla birlikte, peyzajda özellikle piramit ve sütun olanları çok güzel form kontrast elde etmek için kullanılır. Odunu kokulu ve değerlidir. Kozalaklak ve genç sürgünleri tıbbi alanda değerlendirilir.

1.Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamıştır)
2.Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. İstanbul: Orhan Ofset.
3.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol 1). Edinburgh University Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Kaya bahçelerinde süs bitkisi olarak kullanılabilir, aromatik bir bitki...

Cyclotrichium origanifolium

Dağnanesi

Çok yıllık yarı çalı formda, 11–35 cm boylarında, yükselici ya da yatık, çıplak ya da yumuşak tüylü bir bitkidir. Yapraklar yeşilimsi ya da grimsi, 6–19 mm, yumurtamsı-dairemsi, nadiren eliptik, her iki yüzeyi de basit ya da salgı tüylüdür. Brakteler 6–16 mm, kısa saplı, yumurtamsı ya da dairemsidir. Taç yapraklar yeşil ya da morumsu, hafifçe geriye kıvrık, 4–7 mm, tüp şeklinde, 13 damarlı, iki dudaklı, basit ya da salgı tüylü; çanak yapraklar ucu mor, tüp beyaz, 6–11 mm ve tüylüdür. Erkek organ 4 adet ve çanak yapraklardan uzundur. Dişi organ 8–15 mm ve tepecik dallanmıştır. Meyve açık kahverengi, tüysüz ve üçgenimsidir. Temmuz-eylül aylarında çiçeklenir. Kireçtaşı kayalıkları, taşlık alanlar ve dağlardaki kurak alanlarda yetişir. Ülkemizde Ege ve Akdeniz bölgelerinde yayılış gösterir[1,2].

11-35 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Işıklı ortam bitkisidir[3].

Kuru ortamları tercih eder nem isteği düşüktür[2,3].

Taşlı, kireçtaşlı ve kuru topraklarda yetişir[2,3].

Ilıman iklim bitkisidir[3].

Yüksek dağ kuşağında yetişir ve çevre şartlarına karşı dayanıklıdır[3].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır[3].

Zengin uçucu yağ içeriğine sahiptir. Kaya bahçelerinde yer örtücü süs bitkisi olarak kullanılır[3,4].

1. Leblebici, E. (1982). Cyclotrichium (Boiss.) Manden & Scheng. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 347. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Kaya, A., Başer, K. H. C., Satıl, F. ve Tümen, G. (2000). Morphological and Anatomical Studies on Cyclotrichium origanifolium (Labill.) Manden. & Scheng. (Labiatae). Turkish Journal of Botany, 24 (5): 273–278.
3. Öz, M. (2022). Adana Yöresinden Elde Edilen Cyclotrichium origanifolium (Labill.) Manden. & Scheng. (Dağ nanesi) Bitkisi Uçucu Yağının Kimyasal İçeriği ve Antimikrobiyal Aktivitesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 24(3): 465–475.
4. Aydın, B., Akkuyruk, S. B., Tekman, E., Yuca, H., Karadaya, M., Gülşahin, Y., Çeçen, Ö., Bona, G. E., Demirci, B., Bona, M., ve Karakaya, S. (2025). Investigating the phytochemical profile, biological potentials, morphological, and anatomical characteristics of Cyclotrichium origanifolium (Labill.) Manden. & Scheng. (Lamiaceae) from Turkey. Protoplasma, 262(2):279–298.

F1. Ramez ATALLAH. https://inaturalist.lu/observations/229289717 (Erişim tarihi: 22.07.2025).
F2. Ramez ATALLAH. https://inaturalist.lu/observations/229289717 (Erişim tarihi: 22.07.2025).
F3. URL 1. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:446348-1 (Erişim tarihi: 22.07.2025).
F4. URL 2. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/lamiaceae-ball%C4%B1babagiller/cyclotrichium-da%C4%9Fnanesi/cyclotrichium-origanifolium/38759-alanya-antalya.html (Erişim tarihi: 22.07.2025).

ENDEMİK

9b

50-150 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişir; gölgeye toleransı düşüktür [1].

Düşük hava nemine toleranslıdır.

İyi drene olan, taşlı ve kireçli topraklarda yetişir[1].

Akdeniz ikliminin sıcak ve kuru yaz koşullarına dayanıklıdır; yüksek rakımlarda da bulunur[1].

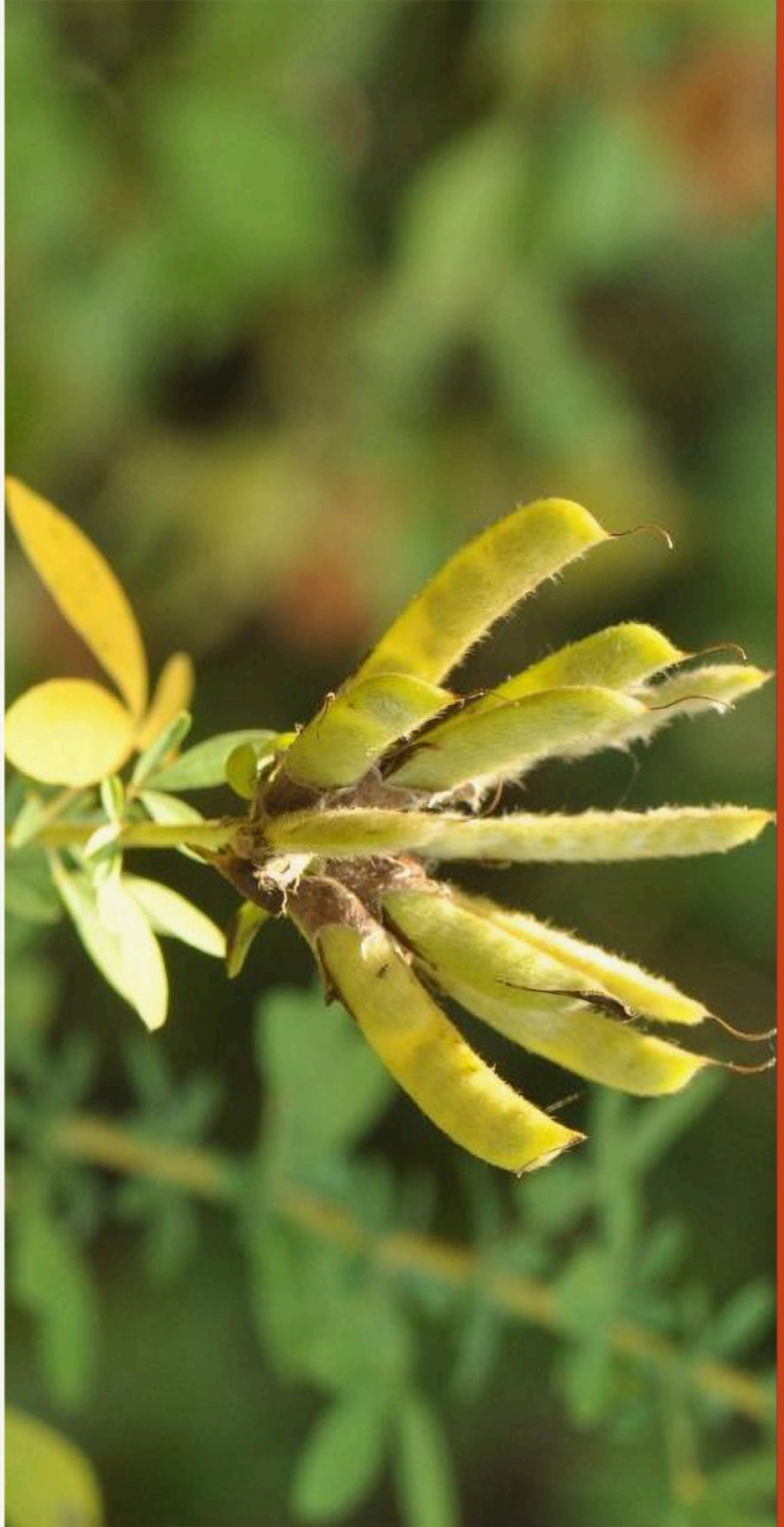
Açık dağ yamaçları, kalkerli kayalıklar ve seyrek çalılıklar içinde yaşar[1].

Orta düzeyde kuraklığa dayanıklıdır; yaz kuraklığına adaptasyon göstermektedir [1].

Doğal peyzajlarda, kurak ve kireçli yamaç rehabilitasyonlarında ve yerli flora temelli ekolojik tasarımlarda kullanılabilir.

1. Gibbs, P. E. (1970). Chamaecytisus. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 18. Edinburgh University Press, Edinburg.

F1. Koçak, S. Cytisus (Fabaceae) Cinsinde Yer Alan Taksonların Karyolojileri Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans, Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoteknoloji Anabilim Dalı, 2022.

Cytisus drepanolobus

Has Kuşçubuğu

Yoğun tüylü, sarı çiçekli, kalkerli Güney Anadolu dağlarına özgü bir çalı...

Yere yatık ya da yükselici gövdeye sahip, 50–150 cm boylanan bir çalıdır. Dallar kısa ve hemen hemen dik tüylerle kaplıdır. Yaprakçıkları 10–25 mm uzunluğunda, 4–8 mm genişliğinde olup ters mızraksıdan yumurtamsıya kadar değişir; üst yüzleri çıplak veya çok seyrek tüylü, alt yüzeyleri ağınık-basık tüylerle kaplıdır. Çiçekleri 4–15'li salkımlar hâlinde dizilidir; taç yapraklar sarı renkte ve 18–22 mm uzunluğundadır. Çanak tüylü, bakla tipi meyve kıvrık, 25–30 mm uzunluğunda ve sık tüylerle örtülüdür. Nisan–haziran aylarında çiçeklenir. Endemik bir tür olup yalnızca Güney Anadolu'da (Hatay, Adana, Mersin) kireçtaşlı dağlık bölgelerde yayılış gösterir. Amanos Dağları'nda bazı örnekler, C. supinus ve C. austriacus türleriyle ara formlar göstermektedir[1].

DOĞAL 5b

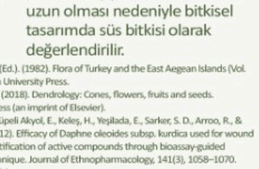

Hoş kokulu çiçekleri ile çok etkili,iyi bir yerörtücü...

Daphne oleoides

Gövçek

Herdemyeşil, 15-60 cm'ye kadar boylanabilen bir çalıdır. Genç sürgünleri yoğun bir şekilde kısa yumuşak tüylüdür. Yaşlı dallar tüysüz, kabukları gridir. Yaprakları; donuk mavimsi yeşil, derimsi, hemen hemen sapsız gibi veya 1-2 mm sapa sahiptir. Yapraklar, ters oval, ters mızraksı veya elips şeklindedir [1]. Çiçekleri; sapsız, hoş kokulu, mayıs-haziran (nisan-eylül) aylarında çiçek açar. Meyveleri; sert çekirdekli, elips ile oval, parlak, sulu, 8-10 mm uzunluğunda, tek tohumlu, zehirlidir. Avrupa, Kuzey Afrika ve Asya'da yayılış göstermektedir [2]. İç Anadolu ve Kıyı ardı bölgelerinde meşe çalılıkları, karaçam ormanları, dere ve yol kenarında, 1050-3200 m yükseklikte yetişir. Türkiye'de Bursa, Kastamonu, Sivas, Gümüşhane, Balıkesir, Isparta, Niğde, Denizli, Burdur, Konya, Erzincan ve Kahramanmaraş'ta yayılış göstermektedir [1].

15-60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir, gölgeli alanlardan kaçınır.

Kuru veya nemli ortamda yetişir.

Kireçtaşı yamaçları, taşlık, kayalık, taşlı topraklarda ve bazen nemli topraklarda yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Dona ve soğuklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç, gıda ve tarım endüstrilerinde kullanılmaktadır[3].Çiçeklerinin hoş kokusu ve çiçeklenme süresinin uzun olması nedeniyle bitkisel tasarımda süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2.Idžojtic, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press (an imprint of Elsevier).
3.Süntar, İ., Küpeli Akyol, E., Keleş, H., Yeşilada, E., Sarker, S. D., Arroo, R., & Baykal, T. (2012). Efficacy of Daphne oleoides subsp. kurdica used for wound healing: Identification of active compounds through bioassay-guided isolation technique. Journal of Ethnopharmacology, 141(3), 1058–1070.

Daphne oleoides
F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Daphne-oleoides.

DOĞAL 6a

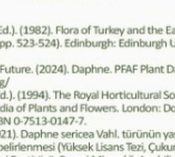

Hoş kokulu pembe çiçekleriyle etkili bir çalı...

Daphne sericea

Tavukbüzüğü

Dik büyüyen, 30-100 (-150) cm boyunda, gri kabuklu ve çalı formunda bir bitkidir. Genç sürgünler kırmızımsı-kahverenkli tüylü, yaşlı sürgünler çıplaktır. Yapraklar derimsi, eliptik veya eliptik-ters mızraksı şekillerde, üst yüzeyi mavimsi renkli ve çıplaktır, alt yüzü tüylüdür. Şubat-mayıs aylarında açan çiçeklerin (2-) 5-10 adeti kümeler halinde bulunur. Çiçekler hoş kokulu ve pembe renklidir. Meyve, oval biçimli, turuncu, kırmızı renktedir. Türkiye'de Kuzeybatı, Batı ve Güney Anadolu'da kireçtaşı, serpantin, kil veya siltten oluşan kayalık alanlarda, deniz seviyesinden 1500 m yükseltilere kadar yayılış göstermektedir [1].

30-100 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yarı gölge alanlarda yetişir [2].

Nemli alanları tercih eder [3].

Verimli orta tınlı ve ağır killi toprakları tercih eder [2].

Sıcağa karşı toleranslıdır [3].

Kentsel alanlarda kullanılabilir [4].

Kuraklığa dayanıklıdır [4].

Kurakçıl peyzaj tasarımlarında kullanılabilir [4].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol.7, pp. 523-524). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Plants For A Future. (2024). Daphne. PFAF Plant Database. https://pfaf.org/
3.Brickell, C. (Ed.). (1994). The Royal Horticultural Society Gardener's Encyclopedia of Plants and Flowers. London: Dorling Kindersley Limited. ISBN 0-7513-0147-7.
4.Satar, M. (2021). Daphne sericea Vahl. türünün yaşam alanları farklılıklarının belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).

Daphne sericea
F1: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/151457605
F2: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F3: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/151457605

8a

DOĞAL

Ekolojik toleransı yüksek, yer örtücü özellikleri olan bir bitki..

Ecballium elaterium

Eşek Hıyarı

Çok yıllık, dallanmış tüylü, 25 cm boyunda ve sürünücü gövdeli bir bitkidir. Yapraklar oldukça kalın, dökülücü, kenarları dalgalı, üçgen veya kalp şeklinde, sert koyu yeşil ve üst yüzü yoğun hispit tüylü, alt yüzü soluk yeşil ve keçe tüylü olup sarmal dizilişlidir. Çiçekler açık sarı renkli, erkek çiçekler salkım durumunda ve dişi çiçekler uçlarda tek olarak meydana gelir. Meyvenin sarkık, etli kısmı keskin şekilde acıdır ve olgunlaştığında rengi yeşilden sarıya döner. Çiçeklenme nisan ile ekim ayları arasında olur. Azorlar, Akdeniz alanları, Rusya, Kırım, Kafkasya ve Türkiye yayılışlıdır[1]. Türkiye'de Avrupa yakasında, Batı ve Orta Karadeniz'de, Batı ve Güney Anadolu'da boş arazilerde, yol kenarlarında ve akarsu kenarlarında 600 m yükseltiye kadar yayılış göstermektedir[1].

25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneş ışığını sever, açık alanları tercih eder[2].

Su isteği azdır, orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder[2].

Her türlü toprakta yetişebilir. Kumlu, killi, geçirgen, organik maddece zengin topraklarda iyi gelişir[2].

Ortam sıcaklığı -12,5 dereceye kadar yerlerde yetişebilir.

Kuraklığa dayanıklı, her türlü ortama adapte olabilmektedir[4].

Soğuk, tuzluluk ve kuraklığa dayanıklı, ekolojik toleransı yüksektir [4].

Yer örtücü olarak[2]. Meyve özsuyu sinüzit tedavisinde, kulak ağrısında ve kökleri tümor ve egzama tedavisinde kullanılmaktadır[3,5].

1. Jeffrey, C. (1972). Ecballium A.Rich. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands. cilt: 4, sayfa. 200-201, Edinburgh University Press, Edunburg.
2. Yücel, E. (2002). Çiçekler ve yer Örtücüler, 978975937461 72. Etam Matbaa Tesisleri, Eskişehir. 357s.
3. Gülü, İ.B. ve Özal, N. (2016). Tıbbi bir bitki olarak Ecballium elaterium (L.)'un tedavi alanlarının araştırılması. BAUN Fen Bil. Enst. Dergisi,18(1): 49-57.
4. Sağlam Yılmaz, S. ve Akyıldız, E. (2018). Acı Kavun (Ecballium elaterium (L.) A. Rich.) Bitkisinde Kallus Kültürü Araştırmaları. Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi, 11(2): 15-19.
5. Baytop, T. (1999). Türkiye'de Tıbbi Bitkiler ile Tedavi, Nobel Tıp Kitabevleri. 480 s.

F1: URL 1, https://www.inaturalist.org/observations/71385534 (Erişim tarihi: 12.07.2025)
F2: Joey BOIM, https://www.inaturalist.org/observations/196010358 (Erişim tarihi: 21.07.2025)
F3: Josef WIRTH, https://www.inaturalist.org/observations/98503282 (Erişim tarihi: 12.07.2025)
F4: URL 2, https://www.inaturalist.org/observations/71385534 (Erişim tarihi: 12.07.2025)

7a

EGZOTİK

Meyveleri yenilebilen, dikenli bir tür...

Elaeagnus pungens

Dikenli İğde

Herdem yeşil, dikenli, meyvesi yenen, çalı formunda bir bitkidir. 7 metreden fazla yüksekliğe ve 4 metreden fazla genişliğe ulaşabilen yoğun, dallı bir çalıdır. Gövde üzerinde bazı noktalarda 8 cm'ye kadar uzun dikenler bulunur. Yaprakları 5-10 cm kadardır. Yaprak alt tarafları kahverengi benekli gümüş beyazıdır. Çiçekler sarımsı veya beyaz, tatlı ve kokuludur. Meyve, bir tohum içeren 1,5 cm uzunluğunda bir sulu meyvedir. Çiçeklenme sonbaharda başlar ve meyve ilkbaharda gelişir. Bitki hızlı büyür ve sürgünler mevsim başına bir metreden fazla uzar. Meyveleri doğal habitat için önemli bir besin kaynağıdır. Bu tür Çin ve Japonya dahil olmak üzere Asya'ya özgüdür[1].

7 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nem isteği yüksek değildir, kuru bölgelerde iyi büyüme gösterir.

İyi drene edilmiş, tınlı topraklarda iyi gelişir.

Sıcak yaz koşullarına iyi uyum sağlamıştır.

Ilıman iklim bitkisidir.

Kuraklığa toleranslıdır.

Rekreasyon alanlarında iç bahçe elemanı olarak değerlendirilir.

1. Abdalla, T. E. (2019). Some wild Elaeagnus species: overview, description, biochemistry, and utilization. Wild fruits: composition, nutritional value and products, 507-521.

F1: URL 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Elaeagnus_pungens (Erişim tarihi: 12.09.2025).
F2: URL 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Elaeagnus_pungens (Erişim tarihi: 12.09.2025).
F3: URL 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Elaeagnus_pungens (Erişim tarihi: 12.09.2025).
F4: URL 1. https://en.wikipedia.org/wiki/Elaeagnus_pungens (Erişim tarihi: 12.09.2025).

DOĞAL 6b

Farklı dokusu ile dikkat çeken kanaatkâr bir çalı...

Ephedra foeminea

Borotu

Genellikle 2-3 m büyüyebilen gövdeleri yere yakın, gevşek dallı, sürünücü bir çalıdır [1]. Yapraklar körelmiştir, nodlarda kın şeklini alır. Dallar 1,2-1,9 mm kalınlığında, yeşil veya grimsi renktedir. Yaz aylarında oluşan çiçekler sarı renklidir. Erkek ve dişi organlar aynı bitkide ancak farklı çiçeklerdedir. Kozalak oluşturmaz, dişi çiçekler üzümsü meyve benzeri, 7-9 mm bir oluşuma dönüşürler ve her biri iki adet tohum taşır. Tohumlar ağustos ve ekim aylarında olgunlaşır [2]. Türkiye'de Çatalca-Kocaeli, Batı ve Orta Karadeniz, Asıl Ege, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Antalya, Adana alt bölgelerinde, deniz seviyesi ile 975 m yükseklikler arasında doğal yayılış gösterir [3]. Kayalık yerler, kaya yarıkları, maki ve seyrek çam ormanlarında, çoğunlukla kireçtaşı ana kaya üzerinde görülür.

2-3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Kuru veya nemli ortamlarda gelişebilir.

Geçirgen, kumlu, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kireçli topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Peyzajda sınırlayıcı, çit, yer örtücü olarak kullanılabilir. Tıbbi kullanımları mevcuttur [4].

1. Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol.1, pp.84-85). Edinburgh University Press.
2.https://kocaelibitkileri.com/ephedra-foeminea/
3.https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Ephedra-foeminea
4. Hajleh, M. N. A., Khleifat, K. M., Alqaraleh, M., Al-Hraishat, E., Al-Limoun, M. O., Qaralleh, H., & Al-Dujaili, E. A. S. (2022). Antioxidant and antihyperglycemic effects of Ephedra foeminea aqueous extract in streptozotocin-induced diabetic rats. Nutrients, 14(11), 2338. https://doi.org/10.3390/nu14112338

F1: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
F2: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
F3: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
F4: Serdar ÖLEZ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea

DOĞAL 4a

Kaligrafik yapısı ve meyveleri ile güzel bir çalı...

Ephedra major

Hum

Dik büyüyen, sık ve kalın dallı, 40-120 (-200) cm boylanabilen bir çalıdır[1,2]. Dallar 0,5-1 (-1,6) mm kalınlığında, açık veya koyu yeşil, nadiren sarımsıdır [2]. Körelmiş yapraklar 1,5-2 (-3) mm uzunluğunda ve kın şeklindedir. Erkek çiçek kurulları salkım başına 4-8 çiçekli, dişi çiçekler tekildir. Kozalak oluşturmaz, dişi çiçekler üzümsü meyve benzeri, 4-6 mm ve kırmızı, kestane, nadiren sarı renktedir [3]. Türkiye'de Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Asıl Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış gösteren tür daha çok 300-3000 m yükseltiler arasında, kayalık-taşlık alanlarda yayılış gösterir [4].

40-120 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, hafif kumlu ve orta tınlı topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir [5].

-30 °C'e kadar dayanabilir.

Kireçli topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıbbi kullanımları mevcuttur [6,7]. Peyzajda sınırlayıcı, çit, yer örtücü olarak kullanılabilir.

1.Davis , P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol.1, pp.84-85). Edinburgh University Press.
2.Güner, A., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Ekşi, G., Güner, İ., & Çimen, A. Ö. (Eds.). (2018). Resimli Türkiye florası (Vol. 2). ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları.
3.Baytop, A., & Akgöksel, H. (1972). Trakya'da Ephedra cinsi. İstanbul Eczacılık Fakültesi Dergisi, 8, 55-62.
4. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Ephedra-major
5. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Ephedra+major
6.Aghdasi, M., Mofid Bojnoordi, M., Mianabadi, M., & Nadaf, M. (2015). Chemical components of the Ephedra major from Iran. Natural Product Research, 30(3), 369–371. https://doi.org/10.1080/14786419.2015.1058794
7.Tanker, M. & Kılıçer. 1. (1978). Ephedra major Host, herbasında d-pseudoefedrin yanında 1-N-metil efedrin saptanması. J. Fac. Pharm. Ankara 8, 101-113.

F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Salih TERZİOĞLU
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:323646-1
F4: Salih TERZİOĞLU

ENDEMİK

Tam güneş ışığını sever[3].

Su isteği azdır, kurak yerlerde yaşar[3].

Genellikle organik maddece fakir, kumlu topraklarda iyi gelişir[3].

-18°C'de yaşayabilir, soğuğa dayanıklıdır[4].

Kuraklığa dayanıklı, kaya bahçe gibi zorlu ortamlarda kullanılabilir[3].

Soğuk ve kuraklığa dayanıklıdır[3].

Çiçek arajmanlarında, kaya-kıyı bahçelerinde ve dağ manzarası oluşturmada peyzaj amaçlı olarak kullanılmaktadır[3].

1. Mcneill, J. (1967). Arenaria L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands, Cilt: 2, Sayfa: 34-36, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Eremogone-acerosa (Erişim tarihi: 22.07.2025).
3. URL 2. https://www.illahereareplants.com/shop/p/arenaria-acerosa (Erişim tarihi: 22.07.2025).
4. URL 3. https://www.mgm.gov.tr/tarim/bitki-soguga-ve-sicaga-dayanikli-lik.aspx (Erişim tarihi: 22.07.2025).

F1: URL 4. https://species.wikimedia.org/wiki/Eremogone_acerosa#/media/File:Arenaria_acerosa_3.JPG (Erişim tarihi: 22.07.2025).

Eremogone acerosa

Sivri Kumotu

Kayalık alanlarda zayıfça kümelenmiş, beyaz çiçekli ve yer örtücü bir bitki...

Dikenli, tüysüz-seyrek salgı tüylü ve çok yıllık çalımsı bir bitkidir. Yastık formunda, zayıfça kümelenmiş 1-5'li çift gövdeye sahiptir. Yapraklar 15 mm, dikenli, sivri uçlu-sert, genellikle kirpikli, yeşilimsi mavi renkli, sonradan morumsudur. Çiçek kurulu 3-20 çiçekli, 3-6 panikulalı, 1-7 simoz çiçekli, sıklıkla yoğun salgı tüylüdür. Çanak yapraklar 5 adet, 4,5-6 mm uzunluğunda, yumurtamsı-mızraksı şekilli ve morumsu renktedir. Taç yapraklar 5 adet, yumurtamsı-eliptik ile dikdörtgensi şekilde ve çanak yaprakların 1,25-2 katı kadardır[1]. Çiçekler beyaz renktedir ve çiçeklenme haziran ile ağustos ayları arasında olur[1]. Endemik bir türümüzdür. İç Batı Anadolu, Güneybatı Anadolu, Yukarı Kızılırmak, Yukarı Fırat, Antalya, Adana alt bölgelerinde[2] kayalık yamaçlarda ve dağ molozlarında 1350-2450 m yükseltiler arasında yayılış gösterir[1].

ENDEMİK

6b

15-25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Çakıllı toprakları tercih eder[3].

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Dünyanın farklı bölgelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilen Arenaria cinsi taksonları için genel olarak güneş gören kaya bahçeleri, teraslar ve havuz kenarları tercih edilmektedir[4].

1. Mcneill, J. (1967). Arenaria L. Şu eserde: Davis, P.H. (ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands. Cilt: 2, Sayfa: 20-38, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=811(Erişim tarihi: 3.09.2025).
3. Erdem, S. Ö. (2017). Türkiye'deki Arenaria L. grup B (Caryophyllaceae) taksonlarının polen morfolojisi / Pollen morphology of Arenaria L. group b (Caryophyllaceae) taxa in Turkey. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
4. Zhengyi, W., Lihua, Z. & Wagner W. L. (2001). Flora of China, Arenaria L. Wu, ZY., Raven, P.H. & Hong, DY. (eds.). Science Press, Beijing and Missouri

F1: URL 2. https://flora.kadel.cz/Images/OriSize/10350_Eremogone_drypidea_2.jpg (Erişim tarihi: 3.09.2025).

Eremogone drypidea

Ova Kumotu

Yastık oluşturan, kurakçıl, gösterişli çiçekli bir bitki...

15-25 cm boylanabilen çok yıllık, otsu, genellikle yastık formunda ve çatalsı dallanmış, tabanda bol yapraklı bitkilerdir. Gövde yaprakları 4-12 çift, özellikle çiçeklenme döneminde alt yapraklar çok sayıda ve belirgin demetler içerir. Çiçek kurulu gevşek, hafifçe daralmış bir salkım şeklindedir. Salkımlar 4-10 adet, yalancı şemsiye şeklinde ve 3-5 çiçeklidir. Çiçek yaprakları dar üçgen şekillidir. Çanak yapraklar yeşil, kenarları belirgin şekilde zarımsı, dıştakiler genişçe oval, kısa sivri uçludur. Taç yapraklar oval-eliptik, nadiren darca ters mızrakı şekildedir. Taç yapraklar çanak yapraklardan 2-3 kat daha uzundur. Staminal bezler 5 adet, belirgin olup kapsül çanak yapraklardan daha uzundur[1]. Haziran-ağustos aylarında çiçeklenir. Türkiye'ye özgü endemik olan tür olup doğu Akdeniz, Orta ve Güney Anadolu'da 850-2450 m arasındaki yükseltilerde, taşlı yamaç ve çalılıklarda yayılış gösterir[2].

DOĞAL

8a

Uzun süre çiçekli kalan, estetik bir yer örtücü...

Erica manipuliflora

Püren

Genellikle 4 m kadar büyüyebilen, herdemyeşil, dik formlu bir çalıdır [1]. Yapraklar çevrel dizilişli, 3-7 mm uzunluğunda ve 0,4-0,8 mm genişliğindedir. Çiçek kurulu birleşik salkım şeklinde, 1-5 çiçeklidir [2]. Beyaz veya pembe renkli, çan şeklinde çiçekler temmuz-kasım ayları arasında görülür [3]. Meyve kapsül şeklinde, tohumlar ise yumurtamsıdır. Maki elemanı olan bu funda türü, ormanlık alanların sınırlarında, açık alanlarda, kızılçam altlarında, kayalık, taşlı, çakıllı kurak yamaçlarda yetişir. Türkiye'de Istranca, Çatalca-Kocaeli, Asıl Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde, deniz seviyesinden 1530 m yüksekliklere kadar doğal yayılış gösterir [2, 3].

4 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

Geçirgen, hafif kumlu, orta tınlı, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -10 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Fakir topraklarda yetişebilir. Rüzgâra dayanıklıdır [4].

Formu ve çiçek estetiği nedeniyle kullanılabilecek başarılı bir yer örtücüdür. Çeşitli tıbbi kullanımları mevcuttur [5]. Arılar için nektar kaynağıdır.

1.Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal – Egzotik Ağaç ve Çalıları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
2.Davis, P. H. (1985). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol:11, pp. 339). Edinburgh University Press.
3. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Erica-manipuliflora
4. https://pfaf.org/user/plant.aspx?latinname=Erica+vagans
5.Burcu Omuzbuken, Kacar, A. & Avunduk, S. (2021). The Antifungal Activity of Erica manipuliflora Salisb. Extracts and Secondary Metabolite: Ursolic Acid. Moscow Univ. Chem. Bull. 76 (3), 227–229. https://doi.org/10.3103/S0027131421030032

F1: Dmitry SEMIGRADSKY. https://www.inaturalist.org/observations/181338329.
F2: Francesco CECERE. https://www.inaturalist.org/observations/128294360.
F3: Francesco CECERE. https://www.inaturalist.org/observations/128294360.
F4: Paul BRAUN. https://www.inaturalist.org/observations/44586146.

Geniş toleranslı, kuraklığa dayanıklı hoş çiçekli bir bitki...

Erysimum scabrum

Sülün zarife

Gövdeleri 30-100 cm boylanan, seyrek iki parçalı tüylerle kaplı bir bitkidir. Taban yaprakları kaşık şeklinde veya ters mızraksı, 2–9 cm, tepede sivri, kenarı loplu, dişli veya tamdır. Gövde yaprakları sapsız, dikdörtgen - mızrak şeklinde, tam veya tüysü, 2–4 cm, tepede sivri, tabanda daralmış, taban yapraklarıyla benzer tüy örtüsüne sahiptir. Çiçek durumu salkım şeklinde, yaklaşık 40 çiçeklidir. Çanak yapraklar dikdörtgen, 5–7 mm, ışınsı tüylüdür. Taç yapraklar sarı, 7–14 mm'dir. Meyveler 2,5–4,5 cm, yoğun dallanmış tüylerle kaplı ve gövdeye basıktır. Stilus 2–3 mm uzunluğunda, 2-3 ışınlı tüylü, stigma 2 lopludur[1,2]. Nisan-temmuz aylarında çiçeklenir, 0-1650 m yükseltiler arasında, yamaçlarda yayılır. Türkiye'de güney, orta ve güney doğu Anadolu'da yayılış gösterir. Türkiye dışında Suriye'de yayılış gösterir[3].

DOĞAL

8a

30-100 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Serpantin ve jipsli toprakları tercih eder.

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Ağır metallerle kirlenmiş toprakların temizlenmesinde biyoakümülatör olarak kullanılabilir[4,5].

1. Moazzeni, H., Assadi, M., Zare, G., Mirtadzadini, M., & Al-Shehbaz, I. A. (2016). Taxonomic novelties in Erysimum for the Flora of Iran: E. polatschekii, a new alpine-endemic, and E. scabrum, a new record. Phytotaxa, 269(1): 47-53.
2. Cullen, J. (1965). Erysimum L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 1, sayfa: 466-478. Edinburgh University Press, Edinburg.
3. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=1002 (Erişim Tarihi: 23.07.2025).
4. Brooks, R. R., Morrison, R. S., Reeves, R. D., Dudley, T. R., & Akman, Y. (1979). Hyperaccumulation of nickel by Alyssum linnaeus (Cruciferae). Proceedings of the Royal Society of London. Series B. Biological Sciences, 203(1153), 387-403.
5. Flynn, T., Thomas, F. (2013). Evolution of nickel hyperaccumulation in Alyssum L. Diss. Oxford University, UK.

F1. Mehmet ÇELİK. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/brassicaceae-tursplller/erysimum-zarifeotu/erysimum-scabrum/29080-osmaniye.html (Erişim Tarihi: 3.09.2025).
F2. Mehmet ÇELİK. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/brassicaceae-tursplller/erysimum-zarifeotu/erysimum-scabrum/29080-osmaniye.html (Erişim Tarihi: 3.09.2025).
F3. Mehmet ÇELİK. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/brassicaceae-tursplller/erysimum-zarifeotu/erysimum-scabrum/29080-osmaniye.html (Erişim Tarihi: 3.09.2025).

EGZOTİK

9a

Restore için sulak alan civarlarına dikilen ve odunu için yetiştirilen bir süs bitki...

Eucalyptus camaldulensis

Sıtma Ağacı

Herdemyeşil, genellikle 20-30 m boylanan bir bitkidir. Gövde pürüzsüz, beyaz ya da krem renkli ve sarı, pembe ya da kahverengi lekelidir. Kabuklar boyuna yönde uzun şeritler halinde soyulup dökülür. Genç yapraklar mızraksı-tırpan şeklinde, 8 - 18 cm uzunluğunda ve 1 - 2,5 cm genişliğindedir. Olgun yapraklar mat yeşil - grimsi yeşil renkli, 5 - 30 cm uzunluğunda ve 1 - 3 cm genişliğindedir. Çiçek tomurcukları 7- 9 arası küme halindedir. Olgun tomurcuklar oval ila küresel, yeşil ila kremsi sarı renklidir. Çiçekler beyaz renklidir. Meyve odunsu, yarı küresel kapsüldür[1]. Türkiye'de doğal değil, kültüre alınmış bir türdür. Akdeniz, Ege ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, özellikle sulak taban arazilerde ve drenaj kanalları çevresinde yetiştirilmektedir[2].

30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Büyümek için güneşli bir konumu tercih eder[3].

Nem tutan topraklara karşı toleranslıdır, su baskınlarına dayanıklıdır[3].

Hafif (kumlu), orta (tınlı) ve ağır (killi) topraklar, iyi drene edilmiş toprakları tercih eder ve besin açısından fakir topraklarda bile yetişebilir[3].

Gölgede yetişemez[3].

Özellikle mineral elementleri düşük olan fakir ve kuru topraklara tolerans gösterir[3].

Kurakçıl bir ağaçtır, hafif tuz toleranslıdır[3].

Bu türün doğal yaşam alanı Avustralya'dır. Ağaç formunda olup, çoğunlukla çöl veya kuru çalılık alanlarında yetişir[4].

1. URL 1. https://kocaelibitkileri.com/content/eucalyptus-camaldulensis-sitma-agaci/ (Erişim Tarihi:13.08.2025)
2. URL 2. https://pfaforg.translate.goog/user/Plant.aspx?LatinName=Eucalyptus+camaldulensis&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc (Erişim Tarihi:13.08.2025)
3. Özkazanç, N.K., Yıldız, D. (2011). "Türkiye'de Yetiştirilen Egzotik Ağaç Türleri ve Ekolojik Etkileri." Orman ve Av Dergisi, 5(2): 45–53.
4. URL 3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:592777-1 (Erişim Tarihi:13.08.2025)

F1: URL 4. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:592777-1/images (Erişim Tarihi:13.08.2025)
F2: URL 5. https://www.inaturalist.org/observations/305614793 (Erişim Tarihi:13.08.2025)
F3: URL 6. https://www.inaturalist.org/observations/ (Erişim Tarihi:13.08.2025)
F4: URL 7. https://www.inaturalist.org/observations/305767165 (Erişim Tarihi:13.08.2025)

DOĞAL

5b

Meyve güzelliği ile tercih edilen boylu bir çalı...

Euonymus latifolius

İğ Ağacı

Yaprağını döken, 6 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Pürüzsüz olan genç dallar, genellikle yuvarlak ve düzdür. 5-18 mm uzunluğundaki terminal tomurcukları iğ şeklindedir. Yapraklar elips ile oval arasında, çıplak, genellikle sivri uçlu, çok ince tırtıklıdır. Simoz olan çiçek kurulları genellikle birden fazla çiçeklidir. Çiçekler yeşilimsi beyaz, 4-5 gözlüdür. Meyve geniş kanatlı ve sarkıktır. Tohumlar portakal rengi tohum zarı ile kaplıdır. Avrupa, Kuzey İran, Kafkasya ve Türkiye'de Kırklareli, Kastamonu, Samsun, Ordu, Gümüşhane, Artvin, Çanakkale, Balıkesir, Bilecik, Yozgat, Kayseri, Van, Isparta, Antalya, Hatay'da 800-2000 m arası yükseltilerde çalılık ve ormanlık alanlarda doğal olarak yayılış gösterir [1, 2].

6 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve gölge alanları tercih eder [3].

Nemli alanlarda iyi gelişir.

Kireç ve kil bakımından zengin, ağır humuslu toprakları tercih eder [3].

Sıcaklık isteği azdır.

Soğuk iklimleri tercih eder.

Kuraklığa karşı dayanıksızdır [3].

Renkli meyveleri, büyük yaprakları ile canlı çit bitkisi olarak kullanılabilir [4].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, p. 551). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Eminağaoğlu, O. (2014). Euonymus L. Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. (https://www.academia.edu/25442287/Euonymus_L)
3.Günal, N. (2003). Geniş yapraklı papaz külahı (Euonymus latifolius)'nın Türkiye'de coğrafi yayılışı. Türk Coğrafya Dergisi, 40, 1-16.
4.Sarı, D., & Oktürk, Z. (2023). Etnobotanik kullanımı olan bazı doğal bitkilerin peyzaj değerleri: Maçka (Trabzon) örneği. Turkish Journal of Forest Science, 7(2), 189-209.

Euonymus latifolius
F1: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/40947418
F2: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/37889966
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/236580522
F4: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/122777400

6b

DOĞAL

Mavimsi yaprağı ve dik yükselen odunsu gövdesiyle dayanıklı çok yıllık bir bitki...

Euphorbia rigida

Sütleğen

Herdemyeşil, odunsu yapıya sahip çok yıllık bir bitkidir. Gövdeden çıkan birkaç basit, yoğun yapraklı sürgün 60 cm'ye kadar boylanır. Gövde yaprakları mızrak biçimli, 2–7 × 0,5–1,7 cm ebatlarında, sivri uçlu, kalın ve etlidir. Çiçek çevresindeki yaprakçıklar yuvarlağa yakın, böbrek veya üçgen-oval biçimli, 7–20 × 7–23 mm, uçları sivri, tabanı kamamsıdır. Çiçekler 7–16 ışınlı olup nadiren yan dallarda ek ışın bulundurur. Nektar bezleri iki boynuzludur. Meyveler oval-konik, üç köşeli, 6–7 mm, seyrek siğillidir. Tohumlar silindirik-oval, 3,5–4 mm, soluk gri veya beyazdır. Çiçeklenme dönemi mart–ağustos arasıdır. Kızılçam orman açıklıkları, makilikler, taşlık yamaçlar ve bozkırlarda yayılır; deniz seviyesinden 2000 m yükseltiye kadar görülür[1,2].

60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölgeli yerleri tercih eder[3].

Düşük nemli ortamlarda iyi gelişir[4].

Kumlu, taşlı ve iyi drene olan fakir topraklarda yetişebilir[3].

Ilıman iklimlerde kışın don olaylarına dayanıklıdır[4].

Kötü topraklara, tuzlu ortamlara ve otlatmaya karşı toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır[3].

Kayalık bahçeler, su tasarrufu gerektiren peyzajlar, çöl bahçeleri ve saksı bitkisi olarak kullanılır.

1. Radcliffe-Smith, A. (1982). Euphorbia L. Şu Eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt:8, sayfa: 571-630. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Brickell, C. (Ed.). (2019). RHS A-Z Encyclopedia of Garden Plants. Dorling Kindersley.
3. Swift, J. (2010). The aliens in the garden - Euphorbias come in all shapes and sizes and will add drama to your borders, says Joe Swift. Times, The (London, England) (01 ed.), 20,21. Retrieved May 13, 2010, from NewsBank on-line database (Access World News).
4. URL 1. https://earthone.io/plant/euphorbia%20rigida?srsltid=AfmBOopejXsVtWQLTKFcwUbCR2JBILq2IZ8TAVIfrlpngnwCYHJcqWiI&utm_source=chatgpt.com (Erişim Tarihi: 27.08.2025).

F1: URL 2. https://xeraplants.com/wp-content/uploads/2017/11/Euphorbia-rigida-2.jpg (Erişim Tarihi: 27.08.2025).
F2: URL 3. https://d2j6dbq0eux0bg.cloudfront.net/images/20233137/4030642876.jpg (Erişim Tarihi: 27.08.2025).
F3: URL 4. https://www.bethchatto.co.uk/conditions/plants-for-dry-conditions/euphorbia-rigida.htm (Erişim Tarihi: 27.08.2025).
F4: URL 5. https://www.bethchatto.co.uk/conditions/plants-for-dry-conditions/euphorbia-rigida.htm (Erişim Tarihi: 27.08.2025).

DOĞAL 6a

Soğuğa dayanıklı, formu ve sonbahar renklenmesi ile etkili bir bitki...

Fagus orientalis

Kayın

Kışın yaprağını döken, 40 m'ye kadar boylanabilen ve geniş bir tepe çapı yapan bir ağaçtır. Gövde kabuğu gri renkli ve pürüzsüzdür. Genç sürgünleri kırmızımsı-kahverengi ve tüylüdür. Yaprakları 6,5-15,5 x 3,5-8 cm boyutlarında, geniş eliptik, ters yumurtamsı-dikdörtgen, kenarlar tam veya hafif dalgalı ve sivri uçludur [1]. Dört brahtecikten oluşan meyve örtüsü-kupula dört parçalı olup üzeri pullarla örtülüdür. Meyve örtüsünün içinde üç köşeli, kırmızımtırak kahverengi, sert kabuklu ve yağlı iki tohum bulunur [2]. Bulgaristan, Romanya, Yunanistan, Türkiye, Kırım, Kafkasya ve Kuzey İran'da yayılış yapar. Türkiye'de Kırklareli, Balıkesir, İstanbul, Bursa, Sakarya, Kastamonu, Amasya, Tokat, Giresun, Kutahya, Eskişehir ve Adana'da doğal yayılış göstermektedir. Doğal ortamlarında (30-) 700-1300 (-2000) m yükseltiler arasında, karışık ve yaprak döken ormanlarda Meşe-Kestane-Gürgen veya Göknar-Kara Çam-Sarı Çam grupları ile birlikte bulunur [1].

40 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları ve yarı gölge alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek olan ortamlarda yetişir.

Taze, derin ve balçık toprakları tercih eder.

-25º C'ye dayanabilir.

Soğuğa ve gölge alanlara dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Bitkinin tohumları gıda sanayinde kullanılır. Odunu ise mobilya sanayinde değerlidir. Form güzelliği ve sonbahar renklenmesi ile soliter olarak ya da grup kullanımlarında etkilidir. Başarılı bir gölge ağacıdır.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Yılmaz, H. 2018. Fagus L. (Ed. Ü. Akkemik) Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. s: 335-337

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Salih TERZİOĞLU
F4: Salih TERZİOĞLU

KÜLTÜR 7b

Şifalı meyveleri ve kaba dokulu yaprakları ile orta boy bir ağaç...

Ficus carica

İncir

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, orta büyüklükte ağaçlardır. İncir bitkisi, 7-10 m'ye kadar büyüyen, pürüzsüz beyaz kabuğu olan ağaçtır. İncirin kültüre alınışı insanlık tarihi kadar eski ve bütün dinlerde kutsal bir meyve ağacıdır. Subtropik yerlerde ve ılıman kuşağın sıcak kesimlerinde yayılış gösterir. Sofralık çeşitlerin bir kısmı partenokarptır. Kuru incir üretimi için tozlanma (ilekleme) önemlidir. Derin kök yapar. Suya ulaşmak için oldukça uzak mesafelere gidebilir. Gövdesi düzgün ve açık renklidir. Geniş açılı dallar oluşturur. Yaprakları büyük, 3-5 lobludur. Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir. Ülkemizin kıyı şeritlerin iyi yetişir. Ege bölgemiz kuru incir üretimi ile üne sahiptir [1].

7-10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Yüksek nemden hoşlanmaz. Meyvede çatlama yapar.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi topraklar tercih edilir.

Kış soğuklarının -15 ºC altına inmediği iklim şartlarında yetişir.

İncir bir subtropik (ılıman) iklim bitkisi olup, kışları ılık, yazları sıcak ve kurak yerleri sever.

Kuraklığa dayanıklı bir ağaçtır.

Hem meyvesi hem de süs bitkisi olarak dünyada yaygın yetiştirilir. İncir genellikle taze ve kuru meyvesi için tercih edilir. Kanaatkar bir ağaçtır.

1.Aksoy, U., Can, Z., Hepaksoy, S. & Şahin, N. (2001). İncir yetiştiriciliği. TÜBİTAK Yayınları.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

DOĞAL 6a

Uzun saplı, sarı çiçekli bodur çalı...

Fumana aciphylla

Kır Güneşotu

Tabanda yatık ve odunsu sonrasında dik, esnek ve çiçekli gövdelere sahip 30 cm'ye kadar boylanabilen bitkilerdir. Yapraklar stipul bulundurmayan alternat konumlu, kenarları tüylü ve yukarıdaki yapraklarda daha az belirgin, doğrusal sivri yapıdadır [1]. Mayıs-haziranda açan sarı renkli çiçekler [2] bir dal üzerinde 3-5 çiçek şeklinde ve çiçek sapları uzundur. Her kapsülde 3 adet tohum bulunur. Tohumların yüzeylerinde yoğun olarak çukursu yapılar görülür. Sepaller zarımsıdır. İran- Turan elementi olup, Türkiye'de Ankara, Çankırı, Kütahya, Eskişehir, Malatya, Erzincan, Burdur, Muğla ve Konya illerinde kuru kalkerli tepeler ve bozkırlarda 800-2100 m yükseltilerde yayılış gösterir [1].

30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder [3].

Kuru alanlarda iyi gelişir [2,3].

Jipsti ve kumlu topraklarda yetişir [2].

Sert kış şartlarına dayanıklıdır [3].

Kayalık, çorak, taşlı veya kumlu ortamlara uyum sağlar.

Kuraklığa dayanıklıdır [3].

Çiçek güzelliği nedeniyle yer örtücü olarak kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press, s. 521-522.
2. Varol, T., 2023. Farklı Habitatlarda (Serpantin, Jips, Kireçtaşı) Yetişen Bitki Türlerinin Antioksidan Aktivitelerinin Belirlenmesi. T.C. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilimdalı, Yüksek Lisans Tezi. Erzincan.
3. Akman, A., Ketenoğlu, O., Quézel., P. 1985. A new syntaxon from Central Anatolia. Ecologia Mediterranea, 11(2), 111-121.

F1. Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/219516151
F2. Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/217666376
F3. Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/207738883
F4. Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/photos/84187022

DOĞAL 7b

Kireçli topraklara dayanıklı kurakçıl peyzaj bitkisi...

Fumana arabica

Arap Güneşotu

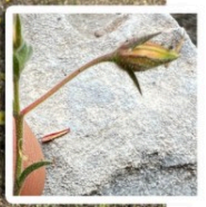
Yaprak döken, 10-25 cm boyunda çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar kulakçıklı, sarmal, dörtgensi-eliptiktir. Tüm yapraklar yeşil veya en azından genç sürgünler ve yapraklar beyaz kıtıksı tüylüdür. Alt yapraklar daha küçük ve daha sık dizilişlidir. Yapraklar yumurtamsı-mızraksı, 5-15 mm uzunluğunda ve 1-3 mm genişliğinde, kenarı hafifçe geri kıvrık, almaşıktır. Çiçek kurulu seyrek 3-6 çiçeklidir. Çiçekler sarı ve 2 cm çapındadır. Tohumlar her kapsülde 8-12(-13) tanedir. Çiçeklenme zamanı mart–haziran aylarıdır. Genel coğrafi yayılışı İtalya, Balkanlar, Kuzey Afrika, Kırım, İran, Suriye, Kıbrıs, Yunanistan, Arabistan ve Türkiye'dir. Türkiye'de Marmara, Karadeniz, Ege, İç Anadolu, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yayılış gösterir. 0-1700 m arasındaki rakımlarda makilikteki kireçtaşlı tepeler, garig ve çam ormanlarında yetişir [1].

10-25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Nem isteği düşüktür.

İyi drenajlı ve kumlu topraklarda gelişir. Kireçli ve taşlı topraklarda da yetişebilir.

-15º C'ye kadar dayanabilir. Optimal büyümesi 15-30º C'dir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Soğuğa kısmen toleranslıdır. Su ihtiyacı çok düşüktür.

Kaya bahçeleri ve kurakçıl peyzajda da tercih edilebilir.

1.Akkemik, Ü. 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Genel Müdürlüğü. ISBN: 978-605-9550-14-7.

F1:https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?view=tree&details_view=observations&taxon_id=514647
F2:https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?view=tree&details_view=observations&taxon_id=514647
F3:https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?view=tree&details_view=observations&taxon_id=514647

ENDEMİK 8a

2,5-10 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerlerde iyi gelişim gösterir.

Kurak yerleri tercih eder[1].

Kireçli taşlık kayalıklarda iyi gelişim gösterir[1].

-12 ile -9 °C arasındaki soğuğa dayanıklıdır[3].

Güneşli, kurak, kireçli kayalıklarda iyi gelişim gösterir [1].

Kuraklığa toleranslıdır[1].

Kayalık ve taşlık alanlarda küme oluşturan kısa boylu bir bitki olduğundan botanik bahçelerinde yer örtücü olarak kullanılabilir.

1. Ehrendörfer, F., & Schönbeck-Temesy, E. 1982. Galium L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 816-817. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Korkmaz, E. 2017. Bursa İlinde Yayılışı Olan Galium L. (Rubiaceae) Taksonları Üzerinde Morfolojik ve Anatomik Araştırmalar, Y. Lisans Tezi, Uludağ Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 102 s.
3. URL 1. https://www.mgm.gov.tr/tarim/bitki-soguga-ve-sicaga-dayaniklilik.aspx?g=h (Erişim tarihi:14.07.2025)

F1: Ruziye DAŞKIN

Galium incanum

Külah İplikçiği

Kurak, kireçli kayalıklarda iyi gelişen, bodur ve yer örtücü bir yoğurtotu...

Çok gövdeli, kuruduğunda siyahlaşan, 2,5-10 cm'ye kadar boylanabilen otsudan yarı çalımsıya kadar değişen çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler dik yükselici, kısa yumuşak tüylü, nadiren çıplaktır. Tabanda bulunan yapraklı kısa sürgünler oldukça belirsizdir. Yapraklar halkalarda 5-8 adet, 3-15 × 0,4-1,2 mm boyutlarında, şeritsiden şeritsi-kılıçsıya kadar, hafifçe sivri veya şeffaf mukrolu, kenarlar düz ya da geriye dönüktür. Çiçek durumu indirgenmiştir. Çiçek sapları çiçeklere eşittir. Çiçekler beyaz, huni şeklinde, loblar mızraksı, 1,5-3 mm uzunlukta, tabanda daralmış, hafif kukuletalı, uçta tepecikli yada sivridir. Merikarplar yumurtamsı, 1,25-1,75 × 1 mm, kısa yumuşak tüylü ya da tüysüzdür[1,2]. Haziran-temmuz aylarında çiçeklenir. Dünya üzerinde Suriye'nin güneyi, Transkafkasya, İran'ın kuzeyi ve ülkemiz yayılışlıdır. Türkiye genelinde 1400-2500 m yüksekliklerde kireçli kayalıklarda, taşlık yamaçlarda yayılış gösterir [1,2].

8a

DOĞAL

Orman altı gölgeliklerde yetişen, gevşek, narin yapılı, küçük beyaz çiçekli bir yoğurtotu...

Galium rotundifolium

Koru Yoğurtotu

Rizomlu, sürünücü, çoğunlukla köklenmiş stolonlu, 13-40 cm'ye kadar boylanabilen çok yıllık bitkilerdir. Gövdeler silindir, gevşek yapılı ve tüysüzdür. Yapraklar 14-23 × 5-12 mm, yumurtamsı'dan hemen hemen dairemsi'ye kadar değişken, kısa saplı, ince, seyrek tüylü ya da tüysüzdür. Çiçek durumu şemsiyemsi salkım şeklinde ve birkaç çiçeklidir. Çiçek sapları 2-15 mm boyundadır. Çiçekler beyaz ya da sarımsı, 3-4 mm çapında ve tekerleksidir. Meyveler genişçe yumurtamsı, 2,5-3×2-2,1 mm boyutlarında yayık kanca şeklinde tüylerle kaplıdır (1,2). Haziran-eylül aylarında çiçeklenir. Dünya üzerindeki genel yayılışını Batı, Orta ve Güney Avrupa, Güney Rusya, Transkafkasya, İran, Afganistan ve ülkemizde yapar. Avrupa-Sibirya elementi olup Türkiye'de 500-2000 m yüksekliklerde orman altları gölgelik yerlerde yayılış gösterir [1,2].

13-40 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Gölgelik yerlerde iyi gelişim gösterir.

Nemli yerleri tercih eder [1].

Kahverengi orman topraklarında iyi gelişim gösterir [1].

-12 ile -9° arasındaki soğuğa dayanıklıdır [3].

Gölgelik nemli orman altlarında iyi gelişim gösterir [1].

Kuraklığa hassastır [1].

Bazı Galium türlerinin içeriğinde bulunan bir enzimin sütün koagüle edilmesinde kullanıldığı bilinmektedir. Bu nedenle halk arasında yoğurtotu olarak bilinirler [4].

1. Ehrendörfer, F. ve Schönbeck-Temesy, E. (1982). Galium L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 780. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Korkmaz, E. (2017). Bursa İlinde Yayılışı Olan Galium L. (Rubiaceae) Taksonları Üzerinde Morfolojik ve Anatomik Araştırmalar, Y. Lisans Tezi, Uludağ Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 102 s.
3. URL 1. https://www.mgm.gov.tr/tarim/bitki-soguga-ve-sicaga-dayaniklilik.aspx?g=h (Erişim tarihi:14.07.2025)
4. Ergün, F., Dellorman, D., Velioğlu, A., Senerand, B. ve Bozok-Johanson, C. (1999). Antimicrobial activities of Galium species. Journal of Faculty of Pharmacy, Gazi, (GUEDE), 16: 7-11.

F1: Ruziye DAŞKIN
F2: Ruziye DAŞKIN
F3: Ruziye DAŞKIN
F4: Ruziye DAŞKIN

Çiçek güzelliği ile çok değerli bir kaya bahçesi bitkisi...

6b

DOĞAL

Genista albida

Ak Borcak

Yatık veya yayvan formda, 5-15 cm boylanabilen küçük bir çalıdır. Yaprakları 3-7x5-3 mm, sapsız, eliptik, genellikle alt yüzeyinde yoğun ipeksi tüylüdür. Çiçekler tek başına veya kısa salkımlar halinde eşleştirilmiş olarak bulunur. Brahteler yapraklıdır; brahteller azalmış veya eksik; pedisel 1-3 mm'dir. Çanak yaprak 5-7 mm, ipeksi tüylüdür. Çiçek mayıs-haziran aylarında açar. Meyvesi, dar dikdörtgensi, yoğun tüylü, 3-8 tohumludur. Kırım Yarımadası'nda yayılış gösterir. Doğal ortamlarında kızılçam ormanlarında, kayalıklarda, kalkerli yamaçlarda yetişir. Türkiye'de Kayseri, Antalya, Adana, Maraş, Tunceli, Elazığ ve Amasya'da doğal yayılış göstermektedir [1].

5-15 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nemli ortamı tercih eder.

Kireçli toprakta yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Soğuklara ve kireçli ortamlara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçeleri, kayalık ve taşlık alanlarda yer örtücü olarak kullanılır.

1.Gibbs Gibbs, P.E. (1966). A revision of the genus Genista L. Notes from the Royal Botanic Garden Edinburgh, 25(1), 1-20., P.E. (1966). A revision of the genus Genista L. Notes From The Royal Botanic Garden Edinburgh

F1: Sergey CHERKASOV https://www.inaturalist.org/observations/163295452
F2: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Ebenus-laguroides
F3: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Eb
F4: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Eb

DOĞAL 7a

Şehir ortamında hava kirliliğine karşı yüksek toleransa sahip, estetik bir çalı...

Genista anatolica

Kandaş Dikeni

Kışın yaprağını döken, 60-100 cm'ye kadar boylanabilen, dikenli bir çalıdır. Genç sürgünleri uzun, yumuşak tüylüdür. Yaprakları 5-10 mm uzunluğunda, 1-2,5 mm genişliğinde, dar eliptik, alt yüzü tüylü, üst yüzü çıplaktır. Çiçekler kısa, terminal salkım şeklinde kurullar halindedir. Çiçekli dal bir dikenle son bulur. Çiçekler sarı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçeklenme zamanı mayıs-haziran ayları arasındadır. Küçük çiçek sapı 1-2 mm uzunluğundadır. Bakla meyve yumurta şeklinde, ipeksi tüylü ve tohumludur. Avrupa'da ve Ege Adalarında yayılışını yapar. Türkiye'de Güney Marmara, Batı ve Güney Anadolu'da yayılış gösterir. Çam ormanlarında ve işlenmemiş topraklarda deniz seviyesinden itibaren başlar ve 1350 m'ye kadar çıkar [1,2].

60-100 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nemli ortamı tercih eder.

Kireçli toprakta yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Soğuklara ve kireçli ortamlara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçeleri, kayalık ve taşlık alanlarda yer örtücü olarak kullanılır.

1.Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:3. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.30.
2.Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. s. 313.

F1: Mehmet Çelik https://www.inaturalist.org/observations/152771887
F2: Mehmet Çelik https://www.inaturalist.org/observations/152771887
F3: Ahmet Güngör https://www.inaturalist.org/observations/79673619
F4: Ahmet Güngör https://www.inaturalist.org/observations/79673619

DOĞAL 8a

Zorlu koşullara dayanıklı, ılıman iklimlerde yetişen zarif bir peyzaj ögesi...

Genista januensis

Yer Borcağı

Kışın yaprağını döken, 1-2 m boylanabilen, sürünücü ya da çalı formunda bir bitkidir. Gövde sık yoğun dallı, açık renkli ve diktir. Yapraklar 3−15×1−2(−3) mm boyutlarında, basit, şeritsi veya eliptik, neredeyse tüysüz veya seyrek tüylüdür. Çiçekler kırılgan, eğrilmiş, yükselici veya yanal dallanmış, 2-8 çiçekli salkım kurul şeklindedir. Çiçek sapları 1−2 mm'dir. Çiçekler sarı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçeklenme zamanı nisan−haziran aylarındadır. Çanak 3,5−5 mm, tüysüz veya seyrek tüylüdür. Bakla tipi meyve dar dikdörtgensi, çıplak ve birkaç tohumludur. Türkiye, Doğu Balkanlar ve Suriye'de yayılış gösterir. Türkiye'de yayılış gösteren "*Genista januensis* subsp. *Lydia*" alttürü bulunmaktadır. Ana türden ayıran özelliği çiçeklerin kısa (2−5 cm) olması ve çanakların genellikle tüysüz ve kirpikli damarlı olmasıdır [1].

1-2 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölgeli veya yarı gölgeli yerlerde büyümekte zorlanabilir.

Nemli ve yağışlı olmayan hava koşullarını tercih eder.

İyi drene olmuş, kumlu veya hafif killi topraklarda gelişir. Toprak pH'ı genellikle nötr veya hafif asidik olabilir.

Ilıman iklime adapte olmuştur. -12°C'ye kadar soğuklara dayanabilir.

Hava kirliliğine karşı orta düzeyde bir toleransa sahiptir, şehir ortamlarında kısmen dayanıklı olabilir. Rüzgâra karşı ise genellikle dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Antioksidan özelliği sebebiyle ilaç üretiminde kullanılır [2].Kuru bahçelerde, kaya bahçelerinde kullanılabilir. Bunun dışında peyzajda süs bitkisi ya da çit bitkisi olarak da kullanılabilir. Kök sistemi sayesinde erozyon kontrolünde de tercih edilebilir.

1. http://ibuflora.ibu.edu.tr/tur/genista-januensis
2. Güler, N., 2021. Genista Januensis Bitkisindeki Fitokimyasalların Antikanser, Antioksidan Aktivitelerinin Araştırılması

F1: Mirko Ubović, İNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/207257618
F2: AndreaC, İNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/226980876
F3: https://www.inaturalist.org/observations/223971287
F4: Mirko Ubović, İNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/207257618

8b

DOĞAL

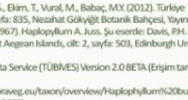

Kurak bahçelerin sarı çiçekli bitkisi...

Haplophyllum buxbaumii

Sedefotu

Çok yıllık bir bitki olup, gövde 15-48 cm, seyrek ya da uçlara doğru yoğun tüylüdür. Yapraklar uzun ters mızraksı, yaprak sapına doğru gittikçe daralan, kırılgan tüylü, bazen 3 parçalı veya basit yapraklıdır. Çiçekler 20 cm, gevşek kurullar halinde, dallar kırılgan tüylü veya hemen hemen yoğun beyaz-yünsü tüylüdür. Çanak yapraklar üç köşeli-yumurtamsıdır. Taç yapraklar parlak sarı, dikdörtgenimsiden eliptiğe kadar, 5-7 mm uzunluğundadır. Kapsül parçalarının uçları yuvarlak, dışbükey salgı bezli, genellikle beyazımsı kenarlı, tüylü-tüysüz veya tamamen yünsü tüylüdür. Haziran-temmuz aylarında çiçeklenir. Bozkır ve boş araziler, nadasa bırakılmış veya ekili tarlalarda 1-1400 m yükseltiler arasında yayılış gösterir[1]. Tür, Cezayir'den Akdeniz'e kadar geniş bir alanda, Türkiye'de ise Marmara, Ege ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde doğal olarak yetişir[2,3].

15-48 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Işık seven bir tür olup, açık alanlar, çayırlarda iyi gelişme gösterir[4].

Kurakçıl türdür (kurak topraklar)[4].

İyi drene edilmiş, kumlu veya taşlı (bazik) toprakları tercih eder[5].

Sıcak sever[4].

Orta derecede ve daha az sıklıkla fakir ve zengin alanları tercih eder[4].

Kurak ve yarı kurak bölgelere iyi adaptasyon sağlamış son derece kurakçıl bir türdür[4].

Diğer kurakçıl bitkiler ile birlikte kaya bahçelerine renk kazandırmak ve özellikle eğimli alanlarda toprağı stabilize etmeye yardımcı olabilir[4].

1.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 835, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
2.Townsend, C.C. (1967). Haplopyllum A. Juss. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 503, Edinburgh University Press, Edinburg.
3. Turkish Plants Data Service (TÜBİVES) Version 2.0 BETA (Erişim tarihi: 27.06.2025)
4. URL 1. https://floraveg.eu/taxon/overview/Haplophyllum%20buxbaumii (Erişim tarihi: 27.06.2025).

F1. Jacques Turner-Moss
https://www.inatu.../photos/481787372 (Erişim tarihi: 27.06.2025).
F2. Yael Orgad
https://www.inatu.../photos/298332709 (Erişim tarihi: 27.06.2025).
F3. Yael Orgad
https://www.inatu.../photos/382443886 (Erişim tarihi: 27.06.2025).
F4. Ron Frumkin
https://www.inaturalist.org/observations/44468151 (Erişim tarihi: 27.06.2025).

7b

DOĞAL

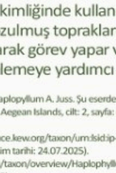

Bahçelerin sarı gelini...

Haplophyllum suaveolens

Taş Sedefotu

Gövde 15–30 cm, kıvrımlı veya nadiren parlak tüylüdür. Yapraklar sapsız veya nadiren saplı, mızrak-yumurtamsı veya mızrak şeklinde, basit, kenarları düz, kısa tüylü veya nadiren çıplaktır. Çiçek salkımı sıkıdır. Çanak yaprakları mızrak, üçgensi-yumurtamsı ve sivri; taç yaprakları ise geniş oval ila dikdörtgen şeklinde, sert ve 7–10 mm uzunluğundadır. Filamentler dar, tabandan tepeye doğru giderek incelir. Meyve kapsüldür. Tohumlar çok yakın enine çıkıntılara sahiptir. Mayıs-temmuz ayında çiçeklenir. Kireçtaşı üzerinde kayalık yerler, özellikle çam ormanlarının yakınında, 800–2100 m arasındaki yükseltilerde bulunur. Güneydoğu Avrupa, Balkanlardan Güney Rusya'ya kadar uzanan tür, ülkemizde Adana, Niğde ve İçel dolaylarında doğal olarak bulunur[1,2].

15-30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları sever; ancak nadir durumda hafif gölgeyi tolere edebilir[3].

Kuru ila orta derecede nemli koşullarda, bozkır, kayalık yamaçlar ve yarı çöl koşullarda gelişir[3].

Drenajı mükemmel olan kumlu veya çakıllı toprakları tercih eder[3].

Aşırı sıcaklık dalgalanmalarına uyum sağlar; 40°C veya daha yüksek, bazı bölgelerde -15°C veya daha düşük sıcaklıkları atlatabilir[3].

İyi drene edilmiş, alkali ve besin açısından fakir topraklarda iyi yetişir. Tuzlu ve kireçli topraklara dayanıklıdır[3].

Derin kök sistemi ve su tutan yaprakları sayesinde kuraklığa karşı oldukça dayanıklıdır[3].

Bazı ülkelerde halk hekimliğinde kullanılır. Bozulmuş topraklarda öncü tür olarak görev yapar ve erozyonu önlemeye yardımcı olur[3].

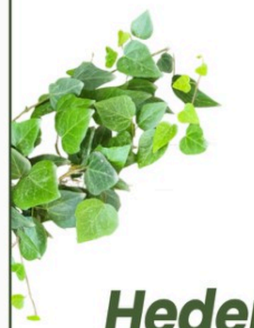
1. Townsend, C. C. (1967). Haplopyllum A. Juss. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 498, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:771327-1 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
3. URL 2. https://floraveg.eu/taxon/overview/Haplophyllum%20suaveolens (Erişim tarihi: 24.07.2025).

F1. Екатерина Полякова. https://www.inaturalist.org/photos/506356400 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F2. Rossen VASSILEV. https://identify.plantnet.org/k-southeastern-europe/observations/1022110861 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F3. Наталия Пикалова. https://www.inaturalist.org/photos/499443375 (Erişim tarihi: 24.07.2025).
F4. URL 3. https://turkiyebitkileri.com/fotograf-galerisi/rutaceae-turuncgiller/ruta-sedefotu/ruta-suaveolens.html (Erişim tarihi: 24.07.2025)

7a

DOĞAL

Gösterişli yaprakları ile dikkat çeken, yaban hayatını destekleyen, güçlü ve uzun ömürlü bir sarmaşık...

Hedera colchica

Kara Sarmaşık

Herdemyeşil, yaklaşık 30 m boylanabilen tırmanıcı, odunsu bir bitkidir. Parlak yeşil kalpsi yaprakların uç tarafı sivri, alt kenarları yuvarlaktır. Yaygın olan Hedera helix'ten sürgün ve çiçek salkımı tüylerinin 0,4-0,75 mm genişliğinde, sıklıkla 15-25 ışınlı ve yarıya kadar birleşik olması ve daha büyük yapraklarının 12-25 cm uzunluğunda olması, kısır sürgünlerdeki yaprakların çoğunlukla hafifçe loplu olması ile ayırt edilir[1]. Yaz sonu ile sonbahar başı arasında gösterişsiz yeşilimsi-sarı renkli çiçek açar. Meyvesi siyahtır ve yenilmez. Ancak yaban hayatı için meyveler ve nektarlı çiçekler besin kaynağı oluşturur[2]. Deniz seviyesinden 1460 m'ye kadar olan rakımlarda görülebilir[1]. İran, Türkiye, Gürcistan, Kafkasya olmak üzere Yakın Doğu'da görülür.

30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge yerleri tercih eder.

Nemli ortam tercih eder.

Nemli, geçirgen, alkali ve humuslu topraklarda en iyi şekilde büyür.

Ortam sıcaklığı -15°C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Hızlı büyür. Gölgeli ve güneşli alanlara, farklı toprak tiplerine ve budanmaya dayanıklıdır. Şiddetli kışlardan zarar görebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Erozyon kontrolü, çit ve duvarları kapatmak için yaygın kullanılır. Orta derecede zehirlidir, tıbbi bazı kullanımları mevcuttur. Yaban hayatını destekler.

1. Chamberlain, D. F., & Matthews, V. A. (1972). Araliaceae Juss. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 4, sayfa: 539. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. Gardenia, Plant Database, https://www.gardenia.net/plant/hedera-colchica-persian-ivy (Erişim tarihi: 12.06.2025)

F1: Stephen James McWILLIAM. https://www.inaturalist.org/observations/153790231 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F2: URL 2. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:90679-1 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F3: URL 3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:90679-1 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F4: Patrick SOWERS. https://www.inaturalist.org/observations/40406898 (Erişim tarihi:21.07.2025).

Gölgeye dayanıklı bu sarmaşık, düşük ışıkta bile yeşil kalır ve karanlık köşelere doğal bir canlılık katar...

Hedera helix

Duvar Sarmaşığı

Herdemyeşil, sürgünleri 30 m'ye kadar uzayabilen, sürünücü ya da tırmanıcı bir bitkidir. Gövdesi ince, esnek yapıda, gençken yeşil, ileri yaşlarda kahverengi olmaktadır. Yapraklar tüysüz, çiçekli sürgünlerde dar eliptik, genellikle tamdır ve 5-8 x 5-10 cm boyutlarındadır. Vejetataif sürgünlerdeki yapraklar 3-5 loplu, 4-8x2-6 cm boyutlarındadır. Taç yaprakları 3-5 mm, yeşilimsi renktedir [1]. Çiçekler açık yeşil/sarı renkte, çiçeklenme sonbaharda başlar ve aralık ayına kadar devam eder [2]. Meyve sarı/mavimsi-siyah renkte, 6-12 mm boyutlarındadır [1]. Avrupa ve Asya'da yayılış göstermektedir. Türkiye'de orman ekosistemlerinde, sahilden 1500 m yükseltilerde yayılır [1].

5a

DOĞAL

30 m'ye
kadar tırmanmaktadır.

Gölgeye dayanıklıdır [3].

Orta ve yüksem nemli hava koşullarını tercih eder [3].

Çok kuru ve asitli topraklar dışında her toprakta kolay yetiştirilebilir. Toprakta az miktarda kireç tercih eder.

-25°C'ye kadar soğuklara dayanabilir [4].

Kuraklığa, hava kirliliğine ve sıcaklığa toleranslıdır [2].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [2].

Bitki gut, romatizmal ağrı, boğmaca, bronşit tedavisinde ve parazit öldürücü olarak kullanımı mevcuttur[5]. Yabani ot bastırıcıdır ve gölgeli yerlerde yer örtücü olarak kullanılabilir. Dallarından boya elde edilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:4. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.538.
2. https://www.ebben.nl/nl/treeebb/hehelix-hedera-helix/#?search%5BO%5D=Hedera%20helix
2. Chittendon, F., 1956. RHS Dictionary of Plants plus Supplement. 1956. Oxford University Press.
3. Phillips. R., Rix. M., 1989. Shrubs.
4. Bown. D., 1995. Encyclopaedia of Herbs and their Uses. Dorling Kindersley, London.

F1: https://www.inaturalist.org/observations/236986931
F2: https://www.inaturalist.org/observations/236911600
F3: Deborah McLeroy, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/236752282
F4: https://www.inaturalist.org/observations/236882414

7a

DOĞAL

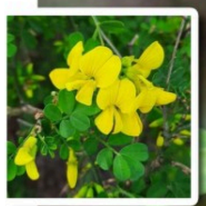
Sarı şemsiyemsi çiçekli ve tüysü yapraklı çalı...

Hippocrepis emerus

Gevrecik

Kışın yapraklarını döken, çalı formlu bir türdür. Gövde 30-250 cm boyunda, yapraklar tek tüysü bileşik; yaprakçıklar yeşil, 2-4 çift, eliptik-ters yumurtamsı ve yaprak sapı yaprak boyunun 2-3 katıdır. Çiçek durumu şemsiye, 4-8 adettir. Taç yapraklar sarı renkli, 16-22 mm, bayrakçık yarı-dairesel, kanatçıklar kanca şeklinde-ters yumurtamsı-dikdörtgenimsi, kayıkçıklar gagalı-sivri; taç yaprakların taban kısmı çanak yaprakların iki katından fazladır. Meyve 5-11 cm, boğumlu ve silindir şeklindedir[1,2]. Mart-mayıs aylarında çiçeklenir. Çalılıklar arasında, deniz seviyesinden 1300 m yükseltiye kadar yetişir[1]. Yunanistan, Kıbrıs, Batı Suriye, Kırım ve Kafkasya'nın batısında yayılışlıdır[1]. Marmara, Batı Karadeniz, İç Batı Anadolu bölümleri ve Akdeniz bölgesinde yayılış gösterir[3].

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder[4].

Yarı nemli ya da yarı kurak yerleri tercih eder[4].

Orta derecede zengin tınlı topraklarda yetişir[4].

Ilıman sıcak olan bölgelerde yaşayabilir[4].

Soğuğa dayanıklıdır, soğuk rüzgârlara karşı hassastır[4].

Kurağa dayanıklıdır[4].

Tıbbi amaçlı ve boya bitkisi olarak kullanılmaktadır[4].

1. Chamberlain, D.F. (1970). Hippocrepis L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 545-547, Edinburh University Press, Edinburg.
2. Lassen, P. (1989). A new delimitation of the genera Coronilla, Hippocrepis and Securigera (Fabaceae). Willdenowia, 19(1): 49-62.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 466, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
4. URL 1. https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Hippocrepis+emerus (Erişim tarihi: 28.07.2025)

F1. Tony KM
https://www.gbif.org/occurrence/5134041387 (Erişim tarihi: 28.07.2025)
F2. Mete TOPPARE
https://www.gbif.org/occurrence/3949393762 (Erişim tarihi: 28.07.2025)
F3. Gianluca CONGI
https://www.inaturalist.org/observations/290756137 (Erişim tarihi: 28.07.2025)
F4. Teddy DOLSTRA
https://www.inaturalist.org/observations/299342561 (Erişim tarihi: 28.07.2025)

9a

DOĞAL

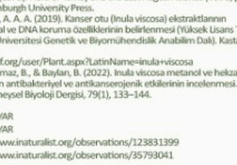

Parlak sarı çiçekli, yapışkan özelliğe sahip bir bitki...

Inula viscosa

Sümenit

Akdeniz havzasında yaygın olarak bulunan, 1 m ve 2 m'ye kadar uzayan, çalımsı büyümeye sahip bir bitkidir [1]. Yapraklar mızrak şeklinde veya ters mızrak şeklinde, 2-9 x 0,3-1,5 (-2) cm boyutlarında ve kenarları dişlidir [1]. Birleşik salkım veya gevşek salkım kurullarında oluşan sarı renkli çiçekler haziran-kasım ayları arasında görülür. Meyveler sert kabuklu, uç kısımlar kıvrık, seyrek havlı ve salgılı tüylüdür. Bitki yapışkan ve kötü kokuludur. Kuzey Afrika (Libya, Fas, Cezayir, Tunus, Mısır), Batı Asya, Türkiye, Kıbrıs, Filistin, Lübnan, Ürdün, Suriye ve Avrupa (Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, İtalya, Fransa ve İspanya)'da yayılış gösterir [2]. Ülkemizde deniz seviyesinden 800 m yükseltilere kadar, terkedilmiş alanlarda ve yamaçlarda yayılış gösterir.

1-2 m
arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede yetişemez.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

Geçirgen, kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik, fakir topraklarda ve bataklık alanlarda gelişebilir [2].

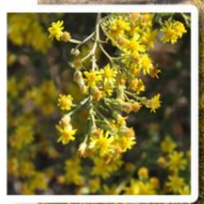
Sıcak bölgeleri sever, -5 °C'den daha düşük bölgelerden kaçınır.

Tuzlu ve fakir topraklarda gelişebilir. Rüzgâra dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıbbi kullanımları mevcuttur [3,4]. Köklerinden sarı bir boya elde edilir [2].

1.Davis, P. H. (1975). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 5, pp. 54–497). Edinburgh University Press.
2.Aboujanah, A. A. A. (2019). Kanser otu (Inula viscosa) ekstraktlarının antimikrobiyal ve DNA koruma özelliklerinin belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Genetik ve Biyomühendislik Anabilim Dalı). Kastamonu Üniversitesi.
3. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=inula+viscosa
4.Erdal, B., Yılmaz, B., & Baylan, B. (2022). Inula viscosa metanol ve hekzan ekstraktlarının antibakteriyel ve antikanserojenik etkilerinin incelenmesi. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, 79(1), 133–144.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: https://www.inaturalist.org/observations/123831399
F4: https://www.inaturalist.org/observations/35793041

DOĞAL 7a

Az bakım gerektiren, çiçekli canlı çit yapımı için uygun bir çalı...

Jasminum fruticans

Boruk

Herdem veya yarı herdemyeşil 50-200 cm kadar boylanan bir çalıdır. Dallar narin yapılı, köşeli, koyu yeşil ve tüysüzdür [1]. Yapraklar almaçlı dizili, genellikle 3 parçalı bileşik formda ve 0.7-2 cm boyutundadır. Hafif kokulu sarı renkli çiçekler 12-15 mm çapında ve 5 lopludur [1, 2]. Nisan-mayıs (eylül) arası çiçeklenir. Meyve üzümsü yapıda, küremsi şekilli, 7-9 mm çapında, parlak siyah veya derin mavi-eflatun renktedir [1]. Çoğunlukla kuru kayalık makiliklerde, *Pinus brutia* (Kızılçam) ormanı veya karışık yaprak döken ormanlık alanların kenarlarında, meşe çalılıkları ve tarla kenarlarında görülebilir. Doğal olarak Akdeniz havzasında ve Orta Doğu'dan Kuzey İran'a kadar yayılış gösterir. Deniz seviyesinden 1500 m'ye kadar olan rakımlarda gözlemlenebilir [1].

50-200 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Kuru veya çoğunlukla nemli ortam tercih eder [3].

İyi drene edilmiş çoğunlukla nötr topraklarda yetişebilir.

Ortam sıcaklığı -5 °C üzerindeki bölgelerde yaşar. Kuvvetli donlardan kaçınır.

Genellikle zararlılara ve hastalıklara dayanıklıdır. Bakımı kolay bir çalıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Dermatolojik kullanımları mevcuttur [4]. Sık ve yaygın dallı bir çalı türü olduğu için budanmaya elverişlidir ve çiçekli canlı çit uygulamaları için bir seçenek olabilir.

1.Davis, P. H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, p. 151). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Akkemik, Ü. (2014b). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3.https://plants.ces.ncsu.edu/plants/chrysojasminum-fruticans/
4.https://florapal.org/plant/jasminum-fruticans/#tcompInt

F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Salih TERZİOĞLU
F3: https://botany.cz/cs/jasminum-fruticans/
F4: Hüseyin Cahid DOĞAN https://kocaelibitkileri.com/chrysojasminum-fruticans/#jp-carousel-17217

DOĞAL 3a

Dünyada en yaygın ardıç türlerinden biri olup 2700 m'lere kadar yayılış gösterir...

Juniperus communis

Bodur Ardıç

Herdemyeşil genelde 2-3 m'lik bir çalı, bazen de 12-15 m'ye kadar boylanabilen konik formlu bir ağaçtır. Kabuk; kırmızı kahverengi, gençlikte pürüzsüz, daha sonra ince kağıt gibi boyuna soyulur. Sürgüne üçlü çevrel dizilen iğne yapraklar, sert sivri uçlu mavimsi yeşil renkte, üzerinde geniş tek bir stoma bandı bulunur [1,2,3]. Küremsi kozalaklar mavimsi/morumsu siyah renkte 2 veya 3 yılda olgunlaşır. Kozalak 3 tohum içerir, pullarının birleşme yerlerinde tüm oxycedrus seksiyonunda görülen 3 kollu yıldız işareti vardır [3]. Kuzey yarımkürede en geniş yayılışı olan bu ardıç türü, Amerika, Meksika, Kuzey Afrika, Avrupa'dan Japonya'ya kadar yayılış gösterir.

2-3 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Orta derecede kuru, hafif asidik, humusça zengin ortamları yeğler. Çoğunlukla besin açısından fakir, tınlı, killi, ortamlarda bulunur. Kumul alanlardan kaçınır.

Soğuk ortamları sever. Dona karşı çok dayanıklıdır. Yaz kuraklığını ve hafif gölgeyi (çalı altı) tolere eder. Duman hasarına karşı hassastır.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır. Kireçli topraklara da dayanabilir.

Köklenmesi kısmen yüzeysel olsa da yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Meyveleri içki yapımında kullanılır. Ayrıca değişik organları gıda maddeleri, entegratörler, kozmetik ve ilaç yapımında kullanılır [3].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2, pp.542-543). Edinburgh University Press; Edinburgh.
2.Anşin, R. & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Yayın No:19, 450 s).
3.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
4.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar genel Müdürlüğü Verileri.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 7a

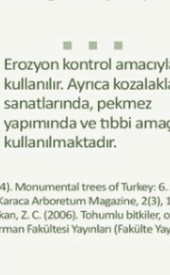

Taşlık ve kayalık alanlar üzerinde görülen, kuraklığa dayanıklılığı ile geleceğin bitkilerinden...

Juniperus drupacea

Syn: Arceuthos drupacea / Andız

Herdemyeşil, 10-20 (-40) m boyunda, genellikle konik bir ağaçtır. Kabuk oldukça kalın, kahverengi-gri, uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar iğne benzeri sivri ve batıcı, 3'lü halkalar halinde, yatay olarak yayılan, sert, 15-25 mm uzunluğunda, 2,5-3,5 (-4) mm genişliğinde, 2 beyaz stoma bandı vardır [1]. Kozalaklar küresel veya oval formda, etli yapıda, 2-2,5 cm (iri bir fındık büyüklüğünde)'dir. 2 yılda olgunlaşır, yenilebilir, 6-9 etli puldan oluşur. Önceleri mavi-mor, olgunlaşınca kahverengiye döner. Genellikle 3 ama bazen 1-6 arası tohum taşır [2]. Yunanistan, Suriye, Lübnan, İsrail ve Türkiye'de 600-1500 m'ler arasında yayılış gösterir. Türkiye'de Güney Anadolu'da Toroslar-Amonoslar arasında yayılır. Kahramanmaraş Hartlap-Kalekaya Köyü 980 m'de yaklaşık 40 m boyunda anıt bireyine rastlanmıştır [1].

10-20 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder, kısmen gölge ortamlara da uyum sağlayabilir.

Yarı nemli ve kurak ortamlarda yetişebilir.

Genel olarak kanaatkardır. Fakir, kurak, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcak ve ılıman iklimleri yeğler. Şiddetli donlardan zarar görebilir.

Endüstriyel alanlardaki ve kentsel alanlardaki koşullara dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Erozyon kontrol amacıyla kullanılır. Ayrıca kozalakları el sanatlarında, pekmez yapımında ve tıbbi amaçlarla kullanılmaktadır.

1.Karaca, H. (1994). Monumental trees of Turkey: 6. Juniperus drupacea Labill. Karaca Arboretum Magazine, 2(3), 135-136.
2.Anşin, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, odunsu taksonlar. KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Fakülte Yayın No: 19). 450 s.

F1: Mustafa VAR
F2:Serdar Ölez
https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/005/xx597_1682267883.jpg
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 4b

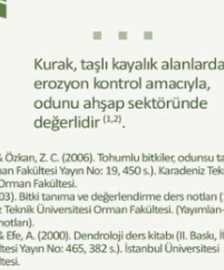
Zor koşullara en iyi uyum sağlayan ağaçlardan...

Juniperus excelsa

Boz Ardıç

Herdemyeşil, 15-20 (-25) m boyunda, genellikle konik tepeli, ileri yaşlarda dağınık tepeli bir ağaçtır. Kabuk grimtrak kahverengi boyuna lifli çatlaklıdır. Yapraklar ilk yaşlarda, alt ve gölgedeki sürgünlerde iğne, 7-8 yaşından sonra pul yaprak şeklinde, çapraz üst üste binmiş, çoğunlukla içe kıvrık, sırtlarında yuvarlak yağ bezesi bulunur. Yeşil, mavi-yeşil renklerdedir. Üzümsü kozalaklar 8-12 mm büyüklüğünde, 4-6 puldan meydana gelir. 2 yılda olgunlaşır. Önce- leri morumtırak, olgunlaşınca mavi, dumanlı siyahımsı mor renkte, içinde 3-13 tohum bulunur [1,2]. Balkanlar, Türkiye, Lübnan, Kafkasya, İran'da 300-3500 m'ler arsında doğal yayılış gösterir [3]. Türkiye'de iki alt türü (*Juniperus excelsa* subsp. *polycarpus ve Juniperus excelsa* subsp.*excelsa*) bulunur. Yaz kuraklığına ve sıcağa dayanıklıdır; ancak subsp. *polycarpos*'tan daha az dayanıklıdır. Esas olarak taşlı, kayalık kireçli veya kireçsiz yamaçlarda yetişir. Saf, açık ormanlar oluşturabilir.

15-20 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder.

Genelde kurak ortamlarda yetişir.

Genel olarak kanaatkardır, kuru, fakir, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcak ve ılıman iklimleri yeğler, soğuklara da dayanıklıdır. Stebe girebilir.

Endüstriyel alanlara ve kentsel kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Kurak, taşlı kayalık alanlarda ve erozyon kontrol amacıyla, odunu ahşap sektöründe değerlidir [1,2].

1.Anşin, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, odunsu taksonlar (KTÜ Orman Fakültesi Yayın No: 19, 450 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi.
2.Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi. (Yayımlanmamış ders notları).
3.Yaltırık, F., & Efe, A. (2000). Dendroloji ders kitabı (II. Baskı, İÜ Orman Fakültesi Yayın No: 465, 382 s.). İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 6a

Konik formu ve kanaatkâr olması sebebiyle çok tercih edilen ardıçlardan...

Juniperus foetidissima

Kokulu Ardıç

Herdemyeşil, 15-20 (-25) m boyunda, genellikle konik ileri yaşlarda dağınık taçlı bir ağaçtır. Kabuk kahverengi grimsi, boyuna çatlaklı ve diğer ardıçlara göre daha kalındır. Yapraklar ilk yaşlarda iğne, 10-15 yaşından sonra pul yaprak şeklindedir. Sürgüne karşılıklı olarak üst üste binmiş yaprakların uçları kalkık durumda, renkleri parlak yeşil-sarımtrak yeşildir [1]. Üzümsü kozalaklar 8-12 mm büyüklüğünde, 2 yılda olgunlaşır. Olgunlaşmadan önce yeşil, daha sonra kırmızımtrak-kahverengi/siyah ve üzeri mavi dumanlı 1-3 tohum taşırlar [1]. Balkanlar, Kıbrıs, Lübnan, Ermenistan, Azerbaycan, Ukrayna ve Türkiye'de Artvin, Orta Karadeniz'in iç kesimleri, Ankara, Bolu, Güney Marmara, Orta ve Güneydoğu Toroslar, Batı Akdeniz ve Kuzey Ege'de 0-2000 m'ler arasında ve yıllık yağışın 400-1000 mm arasında olan alt bölgelerde yayılış gösterir [1,2,3].

15-20 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder.

Orta derecede neme ihtiyaç duyar, kurak ortamlara da toleranslıdır.

Genel olarak kanaatkardır, kuru, fakir, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcaklara ve soğuklara dayanıklıdır. Stebe girebilir.

Endüstriyel alanlara ve kentsel kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tüm yeşil alanlarda konik formu sık dokusu nedeniyle tercih edilir. Taşlık-kayalık alanlarda ve erozyon kontrol amacıyla da değerlendirilebilir.

1. Anşin, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler: Odunsu taksonlar. KTÜ Orman Fakültesi Yayınları, Fakülte Yayın No: 19. (450 s.).
2. https://www.treesandshrubsonline.org/articles/juniperus/juniperus-foetidissima
3. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK 5b

Yayılıcı-sürünücü özelliğe sahip bodur bir çalı...

Juniperus horizontalis

Yatık-Yayılıcı Ardıç

Herdemyeşil, 45-50 cm boylanabilen, dalları toprak üzerinde yayılıcı özelliğe sahip olan bir ardıç türüdür. İğne yaprakları 2 - 6 mm uzunlukta, 3'lü dizilmiş ve yeşil mavi veya çelik mavisi renklidir. Pul yapraklar mavi renkte, dar-eliptik formda, uçları sivri ve sürgün üzerine yatık değildir. Küçük yuvarlak, mavimsi, üzerleri dumanlı olmayan, geriye doğru kıvrılmış sapa sahip kozalakları ile Türkiye'de doğal olarak yayılan ve bu türe dikkat çekici oranda benzer olan Sabin Ardıcı'ndan kolaylıkla ayırt edilir. Yapraklar kış aylarında renk değiştirir. Çok sayıda kültüvara sahiptir. Kuzey Amerika'da doğal yayılış gösterir[1]. Kanaatkâr bir tür olması nedeniyle doğal yayılış alanı dışında peyzaj planlamalarında ve erozyon önlemede çokça kullanılan bir türdür.

45-50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda ister. Yarı gölgede de bulundurulabilir.

Yüksek hava nemi istemez.

İyi drenajlı birçok toprak tipine ve pH'a kolaylıkla uyum sağlar.

Sıcak hava ve soğuk iklim şartlarına dayanıklıdır[2].

Kent iklimine uyumlu olup kirli hava ve tuza dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tek ya da küçük gruplar halinde örtü elemanı, kaya bahçeleri ve kaplar için uygundur.

1.Zencirkıran, M. (2024). Peyzaj Bitkileri I. (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae). 3. Basım. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. Yayın No: 605, Fen Bilimleri: 57. 475 s. Ankara.
2.Anonim, (2025). Juniperus horizontalis. NC Cooperative Extension. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/juniperus-horizontalis/

F1: Patrick BREEN.
https://landscapeplants.oregonstate.edu/plants/juniperus-horizontalis (Erişim tarihi:16.07.2025).
F2: Patrick BREEN.
https://landscapeplants.oregonstate.edu/plants/juniperus-horizontalis (Erişim tarihi:16.07.2025).
F3: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025).
F4: Murat ZENCİRKIRAN. Peyzaj Bitkileri I-2024 (Erişim tarihi:16.07.2025)

DOĞAL 8a

10-15 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan ya da orman içi kısmi gölgeli alanları tercih eder [1,5].

Nemli olmayan, kurak-yarı kurak iklim koşullarını tercih eder [5].

Drenajı iyi, nötr veya hafif alkali toprağı tercih eder [5].

Dona dayanıklıdır ve -15 °C'ye kadar soğuğa dayanıklıdır [5].

Rüzgâra, hava kirliliğine ve dona karşı dayanıklıdır [4].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Yol şevlerinde ve maden rehabilitasyon sahalarında kullanılabilecek değerli bir türdür. Bitki, ilaç ve gıda sanayinde (aroma) kullanılır [4].

1.https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Juniperus+oxycedrus
2.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalıları (p. 82).
3.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1, pp. 80–83). Edinburgh University Press.
4.https://temperate.thefems.info/viewtropical.php?id=Juniperus+oxycedrus
5.Huxley, A. (1992). The New RHS Dictionary of Gardening. MacMillan Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Bartmuys, İNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/241161641.

Kalkerli ve taşlı topraklara uyum sağlamış, kuraklığa dayanıklı, yavaş büyüyen ardıç...

Juniperus oxycedrus

Katran Ardıcı

Herdemyeşil, 10-15 m boylanabilen, geniş tepeli-sık dalları olan piramidal/konik ağaç/çalıdır [1,2,3]. Kabuk gri-kahverengi, çatlaklıdır [1,2]. İğne yapraklar sürgünlere üçlü çevrel dizilir, sivri-batıcı uçludur [2]. Yapraklar mızrak şeklinde, 6-25 x 1,5-2,5 mm, sivri uçlu, yeşil, üst yüzeyde 2 belirgin stoma bantlıdır [3]. Erkek çiçek kozalakçıkları sarı-kahverengi, iğne yaprakların koltuğunda yer alır. İlkbahar ile birlikte gelişir. Dişi çiçek kozalakçıkları ise yaprak koltuklarında kısa bir sap ucunda tekli bulunur. İki yılda olgunlaşan küre/yumurta kozalak 5-11 mm'dir, 3-6 puldan oluşur. Kozalaklar 2-3 tohumludur. Tohumlar, mor, yumurta biçiminde 4-6mm'dir ve ekim ayında olgunlaşır [1,2]. Türkiye'de "subsp. oxycedrus ve subsp. macrocarpa" olmak üzere iki alttürü vardır [3]. Yayılışı Akdeniz bölgesi boyunca doğuda Türkiye ve Kafkaslar üzerinden Irak ve İran'a kadar ulaşır [4].

DOĞAL 8a

Tarihten günümüze barış ve zaferin sembolü olarak kullanılmış aromatik bir bitki...

Laurus nobilis

Defne

Herdemyeşil, 2-15 m boylanabilen sık dallı bir ağaççık ya da ağaçtır. Gövde kabuğu düz ve koyu gri renktedir. Aromatik kokulu yaprakları 3-10(-l 1) x 2-4(-5) cm boyutlarında, dar dikdörtgen-mızrak şeklinde veya geniş oval şekilli, üst yüzü parlak yeşil renkli, sivri uçlu ve dalgalı kenarlıdır. Demetler halindeki sarı veya yeşil renkte çiçekleri yaprak koltuklarından çıkar. Erkek çiçeklerinde 8-12 adet, dişi çiçeklerinde ise 4 adet stamen bulunur. Meyve 10-12(-20) mm boyutlarında, küresel veya elips şekilli ve siyah renktedir. Güney Avrupa, Kuzey Batı Afrika, Batı Suriye, Kırım ve Anadolu'da yayılır. Türkiye'de Çanakkale, Balıkesir, İstanbul, Bursa, Zonguldak, Kastamonu, Sinop, Samsun, Trabzon, Rize, İzmir, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin ve Kahramanmaraş yörelerinde, 1-1200 m yükseltiler arasında kayalık yamaçlarda, nemli geçitlerde, eski yerleşim yerlerinde karışık yoğun çalılıklarda doğal olarak yayılış gösterir [1].

2-15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek ve orta derece nemli olan ortamlarda yetişir.

Nemi tutan iyi drene edilmiş verimli toprakları tercih eder.

-12º C'ye dayanabilir.

Rüzgara dayanıklıdır ancak deniz etkisindeki kuru rüzgarlarda zarar görür.

Aşırı kuraklığa karşı dayanıklı değildir.

Meyveleri, çiçekleri ve aromatik yaprakları parfümeride ve yağ üretiminde kullanılır. Budanarak gürültü ve görüntü perdesi ve çit bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1967. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 2. Edinburgh: Edinburgh University Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Müberra PULATKAN
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

ENDEMİK

30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Farklı özelliklere sahip topraklarda yetişir.

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Gösterişli çiçekleri ile park ve bahçelerde kullanılabilir. Keten tohumu yağı, boya ve döşeme (linolyum) endüstrileri de dahil olmak üzere endüstride çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır[3].

1. Davis, P. H. (1967). Linum L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 425–450. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=2194 (Erişim tarihi: 19.08.2025).
3. Jhala, A. J. & Hall, L. M. (2010). Keten (Linum usitatissimum L.): Günümüzdeki kullanımları ve gelecekteki uygulamaları. Australian Journal of Basic and Applied Sciences, 4 (9): 4304–4312.

F1: Sultan KOÇ

Linum obtusatum

Akdağ Keteni

Volkanik ve kalkerli alanlara uyum sağlayabilecek, hoş çiçekli bir bitki…

Çiçekli gövdeler dik veya yükselici (nadiren yatık), 10–30 cm, yoğun yapraklı ve 1–9 çiçekli, yarı çalımsı bir bitkidir. Yapraklar şeritsi çok sivri uçlu, 8–10 mm, belirsiz bir şekilde bir damarlı ve tüysüzdür. Çiçek sapları meyvede diktir. Brakteler yapraksı, gövde yapraklarından küçüktür. Çanak yapraklar 4–6 mm, dikdörtgen-eliptik, küt, alt kısımda belirgin şekilde 3(–5) damarlı, içteki daha geniş, hepsi bezelidir. Taç yapraklar mavi renkli, 12–18 mm uzunluğunda ve neredeyse tepeye kadar örtüşür. Kapsül genişçe oval, 7–9 mm'dir[1]. Çiçeklenme mayıs-temmuz ayları arasında olur[1]. Türkiye'ye özgü olan bu endemik tür, Kuzey, Orta ve Doğu Anadolu'da yayılış gösterir. Kayalık kireçtaşı ve magmatik yamaçlarda, 2000–3000 m'ler arasındaki yükseltilerde yayılır[2].

6a

DOĞAL

İnce yaprakları ve zarif görünümlü çiçekleriyle etkili bir herdemyeşil...

Linum tenuifolium

Narin Keten

Herdemyeşil, çok yıllık, 15-50 cm civarında büyüyebilen bir yarı çalıdır [1,2,3]. Şerit yaprakları çok sert ve batıcı, 1 x 20 mm boyutlarındadır. Talkım çiçek durumu seyrek dallanmıştır. Yazın açan pembe, beyaz, lila renkteki çiçekleri 12-15 mm uzunluğundadır. Çanak yaprakları yumurtamsı ve uçlarına doğru sivrilen görünümde, 6-7 mm boyutundadır. Genellikle 200-2500 m rakım aralığındaki bozkır, taşlık alanlar, kireçli, çalılık yamaçlar ya da çam ormanları açıklıklarında gözlemlenir. Güney Avrupa'dan Kuzeybatı İran'a kadar doğal yayılışa sahiptir [1]. Türkiye'nin hemen hemen tüm bölgelerinde yer alır [4].

15-50 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş veya yarı gölgede yaşayabilir [3].

Kuru havaları sever [5].

Besince fakir, kireçli, taşlı topraklarda yaşayabilir [1,5].

Besince fakir, kireçli, taşlı topraklarda yaşayabilir [1,5].

Eğimli ve taşlık alanlarda kullanıma elverişlidir.

Kuraklığa toleranslıdır [3].

Polinasyon bahçelerinde kullanıma uygundur [3], sert ve batıcı yapraklarından dolayı kullanım alanlarına dikkat edilmelidir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2). Edinburgh University Press.
2.TÜBİVES Veri Tabanı. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=2165.
3. https://garden.org/plants/view/337111/Linum-tenuifolium/.
4.Ekim, T. (2012). Linum. Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr.
5. https://floraveg.eu/taxon/overview/Linum%20tenuifolium.

F1: Halil Nuri HEPDİNÇ, https://acikerisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/796.
F2: Halil Nuri HEPDİNÇ, https://acikerisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/796.
F3: Halil Nuri HEPDİNÇ, https://acikerisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/796.
F4: Halil Nuri HEPDİNÇ, https://acikerisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/796.

9a

DOĞAL

Sığla yağıyla değerli, formu ve rengiyle dikkat çeken relikt bir tür...

Liquidambar orientalis

Anadolu Sığla Ağacı

Kışın yaprağını döken, 20 m'ye kadar boylanabilen, gençken tepesi sivri, ileri yaşlarda ise yuvarlak görünüme sahip bir bitkidir. Yapraklar elsi parçalı, 5–10(–12)×6–13 cm boyutlarında olup, 5 loba sahiptir. Her bir lop bölünmemiş ya da seyrekçe lopludur, kenarları ince dişli veya testere dişlidir[1]. Yapraklar çıplak ya da ana damarların tabanında seyrek kısa tüy demetleri bulunabilir. Meyve başı 2,5–3 cm çapında, sarkık durumdadır. Çiçeklenme dönemi mart–nisan aylarıdır. Tür genellikle 1–800 m rakımlar arasında, bataklık-taban araziler ve dere kenarları gibi nemli habitatlarda doğal olarak yayılış göstermektedir[2]. Rodos Adası'ndaki sınırlı yayılışı dışında, ana yayılış alanı Muğla olmakla birlikte, Aydın, Denizli, Burdur ve Antalya' da doğal olarak yayılır[3].

20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını tercih eder. Gölge toleransı düşüktü[4].

Yüksek nemli ortamlarda iyi gelişir[1].

Nemli, alüvyal, killi ve iyi drene edilmiş toprakları tercih eder[2].

Ortalama sıcaklığın 14–20°C arasında olduğu bölgelerde iyi gelişim gösterir[4].

Düşük sıcaklıklara hassastır; donlara karşı duyarlıdır [3].

Kuraklığa orta düzeyde tolerans gösterir[3].

Form renk güzelliği ile peyzajda soliter ve alle bitkisi olarak tercih edilir. Sığla yağı, tıbbi, kozmetik ve aromaterapi alanlarında kullanılır.

1- Peşmen, H. (1972). Liquidambar L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt:4, sayfa: 264-265. Edinburgh University Press, Edinburg.
2- Yaltırık, F., Efe, A. ve Uzun, A. (1993). İstanbul Adalarının Doğal ve Egzotik Bitkileri. İstanbul: İstanbul Adaları İmar ve Kültür Vakfı Yayınları, No: 1.
3- Köse N. ve Yılmaz R., (2018). Liquidambar L. (Sığla ağaçları). Ünal Akkemik (Editör) Türkiye'nin Doğal Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. sayfa: 138-140.
4- Öztürk, M., Çelik, A., Güvensen, A. & Hamzaoğlu, E. (2008). Ecology of tertiary relict endemic Liquidambar orientalis Mill. forests. Forest Ecology and Management, 256(4), 510-518.

F1: Konstantinos Kalaentzis, https://www.inaturalist.org/observations/199352949
F2: John Kenrick Gibson, https://www.inaturalist.org/observations/268353769
F3: Ori Fragman-Sapir, https://www.inaturalist.org/observations/27825965
F4: Ori Fragman-Sapir, https://www.inaturalist.org/observations/27825965

DOĞAL 5a

Yüksek alanlara uyum sağlayabilen çiçek güzelliği olan bir çalı...

Lonicera caucasica

Çakkana

Yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen çalı formunda bir bitkidir. Sürgünleri tüysüzdür. Yapraklar eliptik veya yumurtamsı, 2-10x15 cm uzunluğunda, sivri uçlu, üst kısmı tüysüz veya çok seyrek tüylü, alt kısmı tüysüz, kısa saplı, üst yüzü yeşil alt yüzü grimtırak yeşil renktedir. Çiçekler yaprak koltuklarından çıkmakta, pembemsi beyaz, 10-13 mm, tüylü veya tüysüz, dışbükey, mayıs-haziran arasında açar. Sapı 6-14 mm uzunluğunda, yaprak saplarından daha uzundur. Olgun meyveleri siyah renkli, 5-10 mm çapındadır. Çalılıklarda, iğne yapraklı ya da yaprak döken ormanlarda, 500-2790 m yükseltiler arasında Kafkasya, Kuzeybatı ve Kuzey İran'da ve Türkiye'de Trabzon, Artvin, Kars, Muş ve Bitlis'de yayılış göstermektedir [1].

3 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanda yetişir.

Nemli ortam tercih eder.

Geçirimli ve nemli toprak sever.

Ilıman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Ekolojisine uygun tüm yeşil alanlarda değerlendirilebilir. Yapraklarının antimikrobiyal ve antioksidan özellikleri ile ilaç sanayinde etkilidir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.

F1:Ahmet Demirtaş. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Lonicera%20caucasica.
F2:Mustafa Gökmen. https://www.inaturalist.org/observations/38610575.
F3:Mustafa Gökmen. https://www.inaturalist.org/observations/38610575.
F4:Ahmet Demirtaş. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Lonicera%20caucasica.

DOĞAL 7a

Yaprak döken ağaçlar üzerinde sarı üzümsü meyveleriyle dikkat çeken bir yarı parazit...

Loranthus europaeus

Ardıçburcu

Yaprağını döken, 50 cm'ye kadar boylanan, yarı parazit bir çalıdır. Ters yumurtamsı-dikdörtgensi yaprakları yaklaşık 0,5-1,5 cm eninde ve 1-6 cm boyunda, küt uçludur. Mayıs-haziran aylarında açan çiçekleri etkili değildir. 6 parçalı çiçeklerinin dişisinde tepaller 3-4,5 mm, yumurtamsı ve sivri iken; erkeğinde tepaller 1,5-2 mm, dar ve dikdörtgensi şekildedir. Armutsu ya da küremsi görünümdeki sarı meyveleri, 10 mm'ye kadar büyüme gösterir. Çoğunlukla Fagaceae familyasındaki türler üzerinde yaşam alanı bulan bu tür, 600-2000 m rakım aralığında gözlemlenmiştir [1]. Dünya üzerindeki yayılışı Orta ve Güneydoğu Avrupa, Batı İran arasında kalan ülkelerde ve Doğu Himalaya'da görülür [2]. Türkiye'de Istranca, Asıl Ege, Hakkari ve Adana Bölümlerinde doğal olarak yer alır [3].

50 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da gölge alanlarda kalan dallar üzerinde yaşayabilir.

Fazla neme ihtiyaç duymaz, kuru havalarda yaşayabilir.

Kestane, meşe gibi ağaçların dallarını sever.

Aşırı sıcak ya da soğuk olmayan ılımlı alanlarda yaşayabilir.

Tam bir kök yapısına sahip olmadığı için konakladığı bitkilerden daha az suya ve besine ihtiyaç duyar [5].

Fazla suya ihtiyaç duymaz; ancak su ihtiyacını konakladığı bitkiden aldığı için susuzluğa dayanıksızdır.

Konakladığı bitkilerin gelişimini azaltabildiği için dikkat edilmesi gereken bir bitkidir . Bundan farklı olarak meyvelerinin yaban hayatındaki diğer canlı gruplarına besin sağlaması, ekolojik döngülere katkı sağlaması gibi olumlu kullanım alanlarına da sahiptir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press.
2.https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:549404-1
3.Ekim, T. (2012). Loranthus. Şu tstede: Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr.
4.Scalon, M. C., & Wright, I. J. (2015). A global analysis of water and nitrogen relationships between mistletoes and their hosts: broad-scale tests of old and enduring hypotheses. Functional Ecology, 29(9), 1114-1124.
5.Pennings, S. C., & Callaway, R. M. (2002). Parasitic plants: parallels and contrasts with herbivores. Oecologia, 131(4), 479-489.

F1: Martin A. PRINZ https://www.inaturalist.org/observations/196023464.
F2: Martin A. PRINZ https://www.inaturalist.org/observations/99995873.
F3: Mustafa GÖKMEN https://www.inaturalist.org/observations/158568456
F4: Martin A. PRINZ https://www.inaturalist.org/observations/91625584.

ENDEMİK

7a

Güneşli alanlarda yetişir.

Nemli ortamları tercih eder.

Kuru, kireçli topraklarda yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Akdeniz ikliminin baskın olduğu yerlerde iyi gelişir; kurak koşullara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıbbi ve aromatik bitkidir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 3). Edinburgh University Press.

İbrahim KARAKISA. Van Herbaryum. http://vanherbaryum.yyu.edu.tr/flora/azortandir/dorycniumpeha/pages/Dorycnium%20pentaphyllum%20%20%20subsp_%20haussknechtii_jpg.htm

Lotus dorycnium

Kaplanotu

Yaz aylarında açan çiçekleri polinatörler için önemli olan çok yıllık çalı…

Çok yıllık çalıdır. Yoğun ipeksi, yatık kısa tüylüdür. Yaprakçıklar doğrusal ve 8-20 x 1,5-5 mm'dir. Çiçek salkımı çoklu, çiçekler 3-6 mm, pembe veya mor çizgili beyazdır. Çiçeklenme zamanı mayıs-ağustos aylarıdır. Tek tohumludur. Kuru kireçtaşı, yamaçlar, makilik ve iğne yapraklı ormanlarda görülür. Tür, 200-1650 m arasında yayılış gösterir. Endemiktir. Türkiye'de Muş, Bingöl, Siirt, Gaziantep, Adana, Antalya, Hatay, Kilis ve Maraş'ta yayılış gösterir [1].

Küçük beyaz çiçekleri ile dikkat çekici, yayılıcı ve kanaatkâr bir bitki...

Lotus graecus

Ak Kaplanotu

Çok yıllık otsu veya küçük bir çalıdır. Gövdeler gevrek, kıvrık tüylerle kaplıdır. Yapraklar kısa eksenli birleşik yaprak tipinde; yaprakçıklar 10-30 x 3-15 mm boyutlarda ve ters yumurtamsı-dikdörtgenimsi veya ters mızraksı formdadır, yapraklar arası mesafe 1.5-10 cm gibi değişken aralıktadır. Beyaz renkli çiçekler 5-8 mm, çiçek kurulu 10-30 çiçeklidir. Çiçeklenme nisan-ağustos ayları arasında gerçekleşir. Bakla meyve 4-10 x 1.5-3 mm boyutlarda, dikdörtgenimsi-silindirik veya hafifçe konik formdadır, 1-4 tohumludur. Bitki doğal olarak Balkanlar ile Kafkasya arasında yayılır. Sahilden 2000 m yükseltiy kadar; yol kenarları, açık yamaçlar, makilikler, orman altlarında yetişir. Türkiye'de Istranca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Erzurum-Kars alt bölgelerinde doğal yayılış gösterir[1].

35-50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli, yarı gölge alanlar tercih eder.

Orta nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, tınlı toprak, alkali ve nötr topraklarda gelişir [2].

Ortam sıcaklığı -10°C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Bakım ihtiyacı azdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Arı bitkisidir. Yer örtücü, kaya bahçeleri, çiçek tarhları, bordür bitkilendirmeleri için uygundur.

1. Demiriz, H. (1970). Dorycnium Miller. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 514. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. Gardenia, Plant Database, https://www.gardenia.net/plant/dorycnium-hirsutum (Erişim tarihi: 12.06.2025)

F1: Yurih DANILEVSKY. https://www.inaturalist.org/observations/83823950 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F2: Serdar ÖLEZ. https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/009/xx-921_1715831422.jpg (Erişim tarihi:21.07.2025).
F3: Yurih DANILEVSKY. https://www.inaturalist.org/observations/62028742 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F4: Ori FRAGMAN-SAPIR. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:503664-1 (Erişim tarihi:21.07.2025).

Akdeniz havzasına özgü, dekoratif yaprak ve çiçeklere sahip kurakçıl bir bitki...

Lotus hirsutus

Kıllı Kaplanotu

Gövdesi 20-50 cm boylarında, çok yıllık otsu veya yarı çalı formda bir bitkidir. Hem gövdeler hem de yapraklar ince tüylerle kaplıdır. Yumuşak, gümüş-gri yaprakları 1-3 mm; yaprakçıklar 8-20 x 3-10 mm, dikdörtgen-ters yumurtamsı, yoğun tüylüdür. Yonca benzeri çiçek kümeleri 4-10'lu, 9-15 mm, beyaz veya pembe renkli; çiçek sapları çanak yaprak tüpünden daha kısadır[1]. İlkbahar sonundan sonbahar başına kadar çiçek açar. Silindirik kırmızımsı kahverengi tohum kabukları oluşturur[2]. Tohumlar 2-6 adet, legümen 6-10 x 2-4 mm ve dikdörtgen biçimdedir. Deniz seviyesinden 900 m rakımlara kadar, kireçli yamaçlar ve uçurumlar, kuru tepeler, makilikler, kızılçam ormanlarında yetişirler[1].

20-50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanlar tercih eder.

Az nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, tınlı toprak, alkali ve nötr topraklarda gelişir[2].

Ortam sıcaklığı -10°C üzerindeki bölgelerde yaşar[3].

Bakım ihtiyacı azdır. Fakir topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Arı bitkisidir. Yer örtücü, kaya bahçeleri, çiçek tarhları, bordür bitkilendirmeleri için uygundur.

1. Demiriz, H. (1970). Dorycnium Miller. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 512-513. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. Gardenia, Plant Database, https://www.gardenia.net/plant/dorycnium-hirsutum (Erişim tarihi: 14.06.2025)
3. URL 2. https://www.inaturalist.org/taxa/334740-Dorycnium-hirsutum (Erişim tarihi: 14.06.2025)

F1: Stephen GASSON. https://www.inaturalist.org/observations/231866796 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F2: Peresol. https://www.inaturalist.org/observations/80865914 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F3: Crebassa JASON. https://www.inaturalist.org/observations/280498443 (Erişim tarihi:21.07.2025).
F4: Viridian. https://www.inaturalist.org/observations/48367160 (Erişim tarihi:21.07.2025).

6a

EGZOTİK

Kuraklık ve ışık koşullarına göre farklı uyum stratejileri geliştirebilen bir ağaç...

Maclura pomifera

Ayı Dutu

Kışın yaprağını döken, düzensiz tepeli ve 20 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Gövdesi derin çatlaklı ve boz renklidir. Sürgünlerinde 1-2,5 cm uzunluğunda kuvvetli dikenler bulunur. Yapraklar 5-12 cm uzunluğunda, oval biçimli ve sivri uçludur; üst yüzü parlak, dip kısmı yürek şeklindedir. Meyve 10-12 cm çaplı küremsi şekilli, olgunlaşmadan önce yeşil, sonbaharda sarı renktedir ve yenmez. Tohumları 1 cm civarındadır. Sarı renkli odunu morin maddesi içerir. Dikenli sürgünleri nedeniyle bahçelerde canlı çit olarak yetiştirilir[1]. Kuzey Amerika'da, özellikle Arkansas ve Teksas arasında doğal olarak yetişen tür, Türkiye'de Çatalca-Kocaeli ve Güney Marmara, Doğu Karadeniz bölgelerinde parklarda ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir[2].

20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever; tam güneş ışığında en iyi gelişimini gösterir[2].

Orta derecede nemli ortamlarda iyi gelişir[2].

Kireçli, killi ya da tınlı topraklarda yetişebilir. Drenajı iyi olan toprakları tercih eder[3].

Sıcak iklim koşullarını sever. Ilıman ve yarı kurak bölgelerde yetişebilir[2].

Farklı toprak ve iklim koşullarına adapte olabilen güçlü bir türdür. İstilacı potansiyele sahiptir[2].

Uzun süreli kuraklığa dayanıklıdır[2].

Canlı çit, rüzgâr perdesi, erozyon kontrolü, odun üretimi ve dekoratif amaçlarla park-bahçelerde kullanılabilir.

1. Karlıoğlu, N. (2018). Maclura Nutt., Ünal Akkemik (Ed.).Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. s: 425.
2. Liu, C.C. et al. (2011). Comparative ecophysiological responses to drought of two shrub and four tree species from karst habitats of south-western China. Trees, 25, 897–907.

F1. Eric DOBBS. https://www.inaturalist.org/observations/290579366 (Erişim tarihi: 30.06.2025).
F2. Jean H. https://www.inaturalist.org/observations/293902800 (Erişim tarihi: 30.06.2025).
F3. Russell SANDERS. https://www.inaturalist.org/observations/293898327 (Erişim tarihi: 30.06.2025).
F4. Russell SANDERS. https://www.inaturalist.org/observations/293898327 (Erişim tarihi: 30.06.2025).

4a

EGZOTİK

Kırmızımsı küçük meyveleriyle dikkat çeken, zarif bir süs ağacı...

Malus floribunda

Japon Süs Elması

Kışın yaprağını döken, 3–6 metreye kadar boylanabilen, yuvarlak formlu, küçük ağaç ya da boylu bir çalıdır. Genç sürgünleri morumsu tonlarda ve incedir. Yaprakları yumurtamsı-oval, kenarları dişli, ilkbaharda bronzumsu, yazın koyu yeşil, sonbaharda ise sarımsı-turuncu renge döner. Çiçeklenme, yapraklanmadan kısa süre sonra olur[2,3]. Çiçekler 3–4 cm çapında, tomurcuk halinde koyu pembe, açıldığında açık pembe-beyaz renktedir. Salkımlar hâlinde çok sayıda çiçek taşır. Meyveleri 6–10 mm çapında, sarımsı-kırmızı, küçük ve bol miktarda görülür; kuşlar için önemli bir besin kaynağıdır[2,3]. Doğal yayılışı Japonya'dır. Türkiye'de doğal yayılışı bulunmamakla birlikte, peyzaj ve süs bitkisi olarak yaygın olarak kullanılmaktadır[1].

3-6 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder, yarı gölgeye toleransı sınırlıdır.

Orta derecede nemli ortamlarda iyi gelişir.

İyi drene edilmiş, humusça zengin, hafif asidik veya nötr pH'lı toprakları tercih eder.

Soğuk iklimlere dayanıklıdır, donlara karşı toleranslıdır.

Kent iklimine uyum sağlayabilir; dona dayanıklı, kuraklığa orta derecede toleranslıdır.

Uzun süreli kuraklığa hassastır; düzenli sulama ile daha sağlıklı gelişir.

Soliter veya grup halinde park ve bahçelerde kullanılır. Çiçeklenme döneminde görsel etki yaratır; küçük meyveleri kuşlara besin kaynağıdır.

1. Dirr, M. A. (1998). Manual of Woody Landscape Plants. Stipes Publishing.
2. Royal Horticultural Society (RHS) Plant Finder, https://www.rhs.org.uk/plants/10771/malus-floribunda/details?utm_source= (Erişim tarihi: 25.06.2025)
3. Municipal Infrastructure Standards (2022). Part 25 Plant Species for Urban Landscape Projects Transport Canberra City Services, ACT, Australia.

F1: Atila GÜL
F2: Atila GÜL
F3: Şevket ALP
F4: Şevket ALP

EGZOTİK 7a

Meyveleri oldukça zehirli, çiçekleriyle etkili, gösterişli ağaç...

Melia azedarach

Tespih Ağacı

Kışın yaprağını döken, 10-15 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Genel görünüm olarak dişbudakları anımsatır. Çatlaklı gövde kabuğuna sahiptir. Çift-katlı tüysü bileşik yaprakları vardır. Yaprakçıklar, 2-5 cm uzunluğunda yumurta-elips şeklindedir. Yaprakçık kenarları dişli, uçları sivridir. Leylak rengindeki çiçekler ilkbahar-yaz aylarında açar. Yaprakların koltuğundan çıkan çiçekler salkım halinde kurul oluşturur. Tespih tanesi büyüklüğündeki iri ve yuvarlak çekirdekli sulu oldukça zehirli meyveler demetler halinde bulunur ve sürgünlerde uzun zaman kalabilirler. Olgunlaşınca kabuğu açık sarı bir renk alır [1]. Anavatanı Hindistan, Çin ve Himalaya'dır. Türkiye'de ise Çatalca-Kocaeli, Asıl Ege, Antalya, Adana, Orta Fırat, Dicle alt bölgelerinde doğal yayılış gösterir [2].

10-15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Yüksek nem isteğine sahiptir.

İyi drenajlı ve hafif nemli toprakları tercih eder.

Yüksek sıcaklıkları tercih eder. 25-35 °C arası ideal yetişme ortamıdır.

Rüzgarlı koşullara karşı orta düzeyde dayanıklıdır.

Orta derecede kuraklığa dayanıklıdır.

Tespih ağacından elde edilen Melia yağından, kabuklarından faydalanıldığı gibi, İtalya'da meyvelerinden kolye yapılır. Odunu nefesli müzik aletlerinin yapımında kullanılır.

1.Akkemik, Ü. (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Genel Müdürlüğü (ISBN: 978-605-9550-14-7).
2.https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Melia-azedarach

F1. Mustafa GÖKMEN (CC BY-NC 4.0) via iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/139893790

F2. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:578949-1
F3. https://tuncbotanik.com/urun/tespih-agaci-fidani-melia-azedarach/1572
F4: Mehmet ÇELİK https://www.inaturalist.org/observations/150863367.

DOĞAL 9a

Pembe veya leylak renkli çiçekleri ile etkili, çok yıllık ve aromatik bir tür...

Micromeria myrtifolia

Boğumluçay

Gövdesi 10-45 cm arasında boylanabilen, odunsu tabanlı, çok yıllık ve aromatik bir bitkidir [1]. Orta yapraklar yumurtamsı-eliptik formda, 7-11 mm uzunluğunda ve 3-5,5 mm genişliğindedir. Kenarları darca kıvrık, yüzeyi havlı veya kısa tüylüdür. Ucu neredeyse sivri-keskince sivri, yaprak sapı ise yaklaşık 1 mm'dir. Çiçek kurulu genellikle gevşek, 10-20 cm uzunluğunda olup halkalar sıkı, küresel ya da yarı küresel dizilimlidir [1,2]. Çiçekler çok sayıda ve ikincil bırakteler çanak tüpüyle aynı uzunluktadır. Çanak silindirik, 3-3,5 mm, taç ise 5 mm uzunluğunda olup leylak veya pembe rengindedir [2]. Meyve 1 × 0,3 mm boyutlarında, dikdörtgensi formdadır. Kayalık yamaçlar, orman açıklıkları ve çalılıklarda görülmektedir. Bitki doğal olarak Yunanistan ile İran arasında kalan bölgede yayılış gösterir [3].

10-45 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş isteyen bir türdür [4].

Düşük nemli ortamlarda iyi gelişir [4].

İnce tekstürlü, iyi drene olmuş, özellikle kireçtaşı ve granitik kayaçlı, fakir topraklarda yetişir [4].

Yazları sıcak, kışları serin ve kısa süreli donlara dayanıklıdır [4].

Düşük besinli habitatlarda rekabet gücü yüksektir [4].

Kuraklık toleransı yüksektir [4].

Kaya bahçelerinde, taş yarıklarda ve kurakçıl peyzaj çalışmalarında tercih edilebilir.

1. Davis, P. H. (1972). Micromeria Bentham. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 335-346. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1.https://kocaelibitkileri.com/content/micromeria-myrtifolia-bogumlu-cay/ (Erişim tarihi: 05.08.2025).
3. URL 2. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax-_id=7935 (Erişim tarihi: 05.08.2025).
4. URL 3. https://floraveg.eu/taxon/overview/Micromeria%20myrtifolia (Erişim tarihi: 01.08.2025).

F1: Ron FRUMKIN. https://www.inaturalist.org/observations/266394568 (Erişim tarihi: 01.08.2025).
F2: Umut Nuri ERDOĞAN. https://www.inaturalist.org/observations/275527905 (Erişim tarihi: 01.08.2025).

F3: URL 4. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:451831-1#other-data (Erişim tarihi: 01.08.2025).
F4: Alexey P. SEREGIN. https://www.inaturalist.org/observations/293389756 (Erişim tarihi: 01.08.2025).

KÜLTÜR 5b

Günümüzde özellikle konut bahçelerinde çok kullanılan şifalı bir meyve...

Morus alba

Ak Dut

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, büyük ve geniş taç yapabilen bir ağaçtır. 15 m'ye kadar boylanabilir. Sürgünleri parlak sarımsı hafif tüylü olup kesildiğinde süt kıvamında sıvı salgılar. Yapraklar kaba-yaprak kenarları dişlidir. Yaprak ince yapılı, parlak ve açık yeşil renklidir. Yaprak şekli farklılık göstermekte olup bazı yapraklar loplu iken bazıları lopsuzdur. Çiçekler salkım halinde, çiçek ekseni üzerinde birbirine çok yakın yerleşmiş çok sayıda çiçekten oluşan çoklu meyvedir. Meyve haziran ayında olgunlaşır ve silkeleme ile örtü üzerinde hasat edilir. Park ve peyzaj alanlarında hasat geciktirilirse zeminde kirlenme yapar. Beyaz dut, Güney Asya, Güney Avrupa, Yakın Doğu, Kuzey Afrika'da yayılmıştır. Ülkemizde yetişen dut ağaçlarının %95'i *Morus alba*'dır [1].

15 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Çiçeklenme döneminde sis ve nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik ve ılıman iklimlerde yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyveler taze olarak tüketildiği gibi pekmez pestil, köme yapımında yaygın kullanılır. Yaprakları antioksidan madde miktarı çok zengin olup çay olarak içilir.

1.Ağaoğlu, Y. S., & Gerçekçioğlu, R. (2013). Üzümsü meyveler. Tomurcukbağ Ltd. Şti. Eğitim Yayınları No: 1.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

KÜLTÜR 6b

Uzun ömürlü, kuraklığa dayanıklı şifalı bir meyve...

Morus nigra

Kara Dut

Kışın yaprağını döken, yaygın ve sık dallı, yuvarlak taç yapısına sahip, büyük ve geniş taç yapabilen bir ağaçtır. 10 m'ye kadar boylanabilir. Gövde kısa, kuvvetli, koyu gri renktedir. Sürgünler koyu kahverengidir. Yeni sürgünleri parlak koyu yeşilimsi, tüylü olup kesildiğinde süt kıvamında sıvı salgılar. Yaprakları kaba, yaprak kenarları dişlidir. Yaprakları kalın koyu yeşil, 5-15 cm uzunlukta, genellikle 3-5 parçalı oval veya yuvarlağa yakındır. Meyveler koyu kırmızı-siyahımsı mor renklidir. Çiçekler salkım halinde, çiçek ekseni üzerinde birbirine çok yakın yerleşmiş çok sayıda çiçekten oluşan çoklu meyvedir. Meyve haziran ayında olgunlaşır. Orijini Transkafkasya ve Kuzey İran olup Akdeniz havzası ve Güneydoğu Amerika'da doğal olarak yetişmektedir. Meyveleri için ya da süs bitkisi olarak yetiştirilebilir. Uzun ömürlü bir ağaçtır [1].

10 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Çiçeklenme döneminde sis ve nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik ve ılıman iklimlerde yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyveler taze olarak tüketildiği gibi pekmez pestil yapımında kullanılır. Büyük ağaçlar oluşturduğu için iyi gölge yapar. Gölge ağacı olarak değerlendirilir.

1.Ağaoğlu, Y. S., & Gerçekçioğlu, R. (2013). Üzümsü meyveler. Tomurcukbağ Ltd. Şti. Eğitim Yayınları No: 1.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

DOĞAL 8a

Cazip çiçekleri ve etkili formu ile çekici ancak zehirli bir peyzaj bitkisi...

Nerium oleander

Zakkum

Herdemyeşil, yuvarlak formlu, 6 m'ye kadar boylanan, çok dallı bir çalı veya küçük bir ağaçtır. Sert dokulu yaprakları 6-30 x 1-3 cm, genellikle 3`lü çevrel dizilişli, dar eliptik, sivri uçlu ve ortasında beyaz bir çizgi bulunur [1,2]. Çiçekler; beyaz, pembe veya koyu kırmızı, gösterişli, 3-4 cm çapta, güzel kokuludur. Nisan-eylül (ekim) aylarında açar. Folikül meyve silindirik ve 10-18 cm uzunluktadır. Deniz seviyesinden başlayarak 800 m yükseltiler arasında; göl, nehir, çay ve dere kenarlarında görülebilir [1]. Bitkinin geniş bir kök sistemi vardır [3]. Yaprakları kauçuk yapmak için kullanılabilen az miktarda lateks içerir [3]. Hızlı büyüyen ve az bakım gerektiren türün çok sayıda kültüvarı yetiştirildiğinden, günümüzde dünyanın büyük bölümünde yaygın kullanılan peyzaj bitkileri arasında yer alır.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede büyüyemez.

Kuru veya nemli ortamları tercih eder.

İyi drene edilmiş kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitliden alkali, kireçli topraklara kadar çok çeşitli topraklarda büyüyebilir [3,4].

Ortam sıcaklığı -10 °C üzerindeki bölgelerde yaşar. Don olmayan koşullar için uygundur [4].

Kuraklığa ve denizel etkilere dayanabilir. Tuza ve atmosferik kirliliğe dayanıklıdır [3]. Budanmaya elverişlidir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Bitkinin tamamı insanlar ve hayvanlar için zehirlidir. Otoyollarda, refüjlerde, kentsel alanlarda, toprak stabilizasyonunda, canlı çit yapımında, kıyılarda, estetik ve fonksiyonel amaçlar için kullanılabilir.

1.Davis, P. H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, p. 159). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalıları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. https://pfaf.org/User/Plant.aspx?LatinName=Nerium+oleander
4. https://www.rhs.org.uk/plants/98456/nerium-oleander-i/details

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

KÜLTÜR 9a

Kanaatkar olması, meyvesi, yağı ve diğer kullanım alanları ile çok değerli bir ağaç...

Olea europaea

Zeytin

Herdemyeşil, yuvarlak taç yapısına sahip, orta büyüklükte, genellikle 2-5 m kadar taç boyu yapabilen bir ağaç olmasına rağmen bazı bölgelerde 10 m'yi bulabilmektedir. Çeşitlere göre yayvan, sarkık ya da dikine büyüyebilir. Yapraklar sivri küçük elips şekillidir. Çiçeklenme mayıs ayı gibi olup meyveler geç sonbaharda hasat edilir. Zeytin bitkisi uzun ömürlü olup 1000 yılın üzerinde yaşayabildiği bilinmektedir. Zeytinin kök yapısı dikine ve lateral gelişen ana kökler, saçak ve emici köklerdir. Zeytinin anavatanı Güneydoğu Anadolu Bölgemizi içine alan Mezopotamya olarak bilinir. Güney Avrupa, Balkanlar, Suriye ve Lübnan'da doğal olarak yayılır. En uzun ömürlü ağaçların başında gelen zeytin, bütün semavi dinlerde kutsaldır [1].

8-10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Zeytin ışık isteyen bir bitkidir. Güneşli habitatları tercih eder.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenaji iyi topraklar tercih edilir. Kanaatkar bir ağaçtır.

Kış soğuklarının -7 ºC'nin altına inmediği iklim şartlarında ve rakımı 400 m'yi aşmayan yerlerde iyi yetişir.

Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir. Yıllık yağışın 600 mm olduğu yerlerde sulamaksızın yetiştirilir.

Kuraklığa dayanıklı bir ağaçtır.

Peyzaj için güzel bir ağaç olup ileri yaşlarda bile nakli, kolaylıkla yapılabilmektedir. Meyvesinin yenilir. Yağ, sabun ve parfümeri sanayiinde kullanılır.

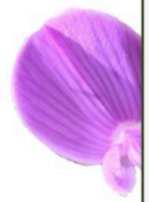
1.Anonim, 2003. Zeytin. Hasad yayıncılık, İstanbul.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 5a

Genel görünüşü ve çiçek güzelliği ile öne çıkan erozyon kontrolü için ideal bir çalı...

Onobrychis cornuta

Kuşkaçıran

Kubbemsi ya da dikenli yastık formunda 60 cm çapında kümelerden oluşan, 50 cm yüksekliğinde çok dekoratif bir çalıdır. Yapraklar; 2-5 çift şeritsi ya da şeritsi-mızraksı yaprakçıklı olup her iki yüzü de ince tüylü veya yayılıcı kısa-ince-zayıf tüylerle örtülüdür. Çiçekler mayıs-temmuz arasında açarlar. Çiçek kurulu 2-5 çiçeklidir. Taç yapraklar kırmızımsı mor, eflatun, beyaz veya pembe renkte, kanatları 10-14 mm, omurga 12-16 mm uzunluğundadır. Ovaryum tüysüz veya kısa-ince-zayıf tüylüdür. Meyve tüysüz veya kısa tüylü, yarım küre şeklinde, sıkıştırılmış ve sorguçlu olup 9-13 mm uzunluğundadır.Kuzey Kafkasya,Türkiye,Suriye, İran, Afganistan, Irak, Kırgızistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan'da; 1200-3500 metre yükseltiler arasında; kayalık dağ zirveleri ve kuru kayalık subalpinlerde dağlık yamaçlarda yayılış gösterir. Türkiye'de ise Karadeniz, İç Batı Anadolu bölgesi ve Kütahya, Isparta, Antalya, Mersin Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Yukarı Murat-Van, Hakkari'de doğal yayılış göstermektedir[1,2].

50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya soğuk ve kuru ortamları tercih eder.

Geçirgen, kayalık ve taşlık alanlarda sığ topraklarda gelişebilir.

Soğuk iklime sahip bölgelerde yetişebilir.

Fakir topraklarda yetişebilir ve soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Özelikle erozyon kontrol amacıyla karayolu şevleri ve diğer yeşil alanlarda değerlendirilebilir.

1. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Onobrychis-cornuta
2. Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.

F1: Nasip Demirkuş http://vanherbaryum.yyu.edu.tr/flora/azortandir/onobrychisco/index.htm
F2: Павлик Лисицын , https://www.inaturalist.org/photos/104230589
F3: Eva Rencová https://botany.cz/cs/onobrychis-cornuta/
F4: Eva Rencová https://botany.cz/cs/onobrychis-cornuta/

8b

DOĞAL

Donlara dayanıklı kısa boylu bir bitki...

Ononis pusilla

Yaltak Dikeni

Çok yıllık, 5-30 cm kadar boylanabilen bir bitkidir. Gövde dik ya da yükselici, bir ya da çok sayıda dallanmıştır. Yapraklar 4-13 mm, üç yaprakçıklı, yaprakçıklar küçük dişli, neredeyse dairesel veya dikdörtgenimsi şekildedir. Çiçekler salkım halindedir. Çanak yapraklar 6-11 mm ve çan şeklindedir. Taç yapaklar 5-12 mm ve sarı renklidir. Meyve 4-9 mm uzunluğundadır. Tohumlar 2 mm ve dairemsi şeklindedir. Mayıs-temmuz aylarında çiçeklenir[1]. Kireçtaşı çatlaklarında, yol kenarlarında, 1-1700 m yükselti aralığında yetişir. Dünya'da; İran'da ve Portekiz'den Kafkasya'ya kadar yayılış gösterir[1]. Türkiye'de; Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Orta Karadeniz, Yukarı Sakarya, Orta Fırat bölümleri ve Ege ve Akdeniz bölgelerinde yayılış gösterir[1,2].

5-30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık bitkisidir[3].

Orta nemli koşulları tercih eder[3].

İyi drenajlı tınlı topraklarda yetişir[3].

Ortam sıcaklığı 20°C olan bölgelerde yaşayabilir[3].

Donlara dayanıklıdır[4].

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır[4].

Kaya bahçelerinde ve doğal görünümlü peyzajlarda kullanıma uygundur[3].

1. Huber-Morath, A, (1970). Ononis L., Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 3, sayfa: 373, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 483, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
3. URL 1. https://earthone.io/plant/ononis%20pusilla (Erişim tarihi: 18.07.2025)
4. URL 2. https://www.picturethisai.com/wiki/Ononis_pusilla.html (Erişim tarihi: 18.07.2025)

F1. Александра
https://www.inaturalist.org/photos/404010078 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F2. Sonja BOUWMA-GRINGHUIS
https://www.inaturalist.org/photos/437347476 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F3. Javier Peralta de ANDRES
https://www.inaturalist.org/observations/289226006 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F4. Sonja BOUWMA-GRINGHUIS
https://www.inaturalist.org/observations/245122805 (Erişim tarihi: 18.07.2025)

6a

DOĞAL

Kayalık alanları seven dikenli bir bitki...

Ononis spinosa

Kayışkıran

Çok yıllık, 30-60 cm'ye kadar boylanabilen dikenli bir bitkidir. Gövde dik ya da yükselici, stolonsuz, salgı tüylü veya çıplaktır. Üst gövde yaprakları sıklıkla tek yaprakçıklı diğerleri üç yaprakçıklı, yumurtamsı-dikdörtgenimsidir. Çiçekler kısa saplı ve salkım halindedir. Çanak yapraklar 5-11 mm uzunlukta ve çan şeklindedir. Taç yapaklar 6-15 mm, pembe nadiren beyazdır. Meyve yumurtamsı şekilli ve salgı tüylüdür. Tohumlar 2 mm, dairesel şekillidir[1]. Mayıs-temmuz aylarında çiçeklenir. Taşlık yamaçlar, bağlar, ekili arazilerde ve 1-2250 m yükselti aralığında yetişir[1]. Dünya'da; Balkanlar, Kıbrıs, Batı Suriye ve İran'ın batısında yayılır[1]. Türkiye'de; Ege, Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleri, Ergene, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars bölümlerinde yayılış gösterir (1,2).

30-60 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık bitkisidir[3].

Nemli koşulları tercih eder[3].

Tınlı topraklarda yetişir. Geçirgen ve nemli toprakları tercih eder[3].

Ortam sıcaklığı -15°C üzerindeki bölgelerde yaşayabilir[3].

Orta derecede soğuğa dayanıklı olup fazla sulanmaya karşı hassastır[3].

Kurağa dayanıklıdır[4].

Kaya bahçelerinde ve doğal görünümlü peyzajlarda kullanıma uygundur[4].

1. Huber-Morath, A, (1970). Ononis L., Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt 3, sayfa: 373, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 483, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
3. URL 1. https://evrimagaci.org/tur/ononis-spinosa-987?snlitid=AfmBOoo-cvoVgEVWIwBlO95WKR6d-5ckUVedkOSDuM75ee2R-yp5eHnS (Erişim tarihi: 18.07.2025)
4. URL 2. https://www.picturethisai.com/care/Ononis_spinosa_subsp._hircina.html (Erişim tarihi: 18.07.2025)

F1. Alexandra HALASZ
https://www.inaturalist.org/observations/300180679 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F2. Donald DAVESNE
https://www.inaturalist.org/observations/299515471 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F3. giassoupaaalou
https://www.inaturalist.org/observations/299466900 (Erişim tarihi: 18.07.2025)
F4. Sergio IBARRA
https://www.inaturalist.org/observations/298657879 (Erişim tarihi: 18.07.2025)

9b

DOĞAL

Kayalık alanlarımızın pembe-beyaz süsü...

Onosma alborosea

Kaya Emceği

Gövdesi 10-20(-25) cm boylanabilen dik veya yükselici, yatık kısa tüylü, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar 25-60 x 6-12(-15) mm, ters yumurtamsı-dikdörtgenimsi şekillidir. Çiçeklenme tek tek veya daha fazla salkım şeklindedir. Çanak yapraklar 14-16 mm, genellikle meyvede az kıvrımlı, loplar doğrusal-mızraksı, yoğun tüylü, tüyler tabana yakın yatık kılsı tüylüdür. Taç yapraklar başlangıçta beyazımsı, pembe veya mor ve son olarak mavimsi-mor veya yoğun mor renkli olup, 18-30 mm uzunluğunda, ince uzun boru veya çan şeklindedir. Çiçeklenme nisan ve temmuz aylarında gerçekleşir. Dünyada Suriye, Batı Irak ve İran'da yayılış göstermekte[4] olup Türkiye'de Amasya, Kastamonu, Antalya, Erzincan, Bitlis, Kahramanmaraş, Adana ve Kayseri'de yayılış gösterir.

10-20 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneş ışığını sever, ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir[3].

Orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder[3].

İyi drene olan toprakları tercih eder. Genellikle kumlu veya tınlı, nötr veya hafif alkali topraklarda iyi gelişir.

Optimum sıcaklık 15-25°C arasındadır ancak -3,9 °C'ye kadar soğuğa dayanıklıdır[3].

Kireçtaşı kayalıkları[1].

Soğuk ve kuraklığa dayanıklıdır[3].

Pek çok tıbbi özelliğe sahip olduğu ortaya konmuştur[2].

1. Riedl, H. (1978). Onosma L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 6, sayfa: 326-409. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Özcan, K., Acet, T. (2024). Endemik Onosma nana DC'nin Kimyasal Bileşimi, Antimikrobiyal, Antioksidan ve Enzim İnhibisyon Aktivitesinin Araştırılması. Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi, 14(2): 982-996.
3. URL 1. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=ANTALYA (Erişim Tarihi:10.08.2025)
4. URL 2. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:119521-1 (Erişim Tarihi:10.08.2025)

F1: URL 3. https://www.inaturalist.org/observations/241930055 (Erişim Tarihi:10.08.2025).
F2: URL 2. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/boraginaceae-hodangiller/onosma-emzikotu/onosma-alborosea.html (Erişim Tarihi:10.08.2025).
F3: URL 3. https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/boraginaceae-hodangiller/onosma-emzikotu/onosma-alborosea.html (Erişim Tarihi:10.08.2025).
F4: Jabbar, A. A. (2021). Onosma mutabilis: Phytochemical composition, antioxidant, cytotoxicity, and acute oral toxicity. Food Science & Nutrition, 9, 5755–5764. https://doi.org/10.1002/fsn3.2544.

ENDEMİK

Güneş ışığını sever ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir[3].

Orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder[3].

İyi drene olan toprakları tercih eder. Genellikle kumlu veya tınlı, nötr veya hafif alkali topraklarda iyi gelişir.

Optimum sıcaklık 12-18°C arasında olup, -3,9°C'ye kadar soğuğa dayanır[3].

700-2400 m'lerde aşınan kıyılar ve kireçtaşı yamaçları, magmatik kayalıklar ve dağlık bozkırlarda yetişir[1].

Soğuk ve kuraklığa dayanıklıdır[3].

Tıbbi açıdan antioksidan, mide rahatsızlıkları gibi pek çok şifa özelliği vardır[4].

1. Riedl, H. (1978). Onosma L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands. CİR: 6, sayfa: 326-409. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:119687-1 (Erişim tarihi: 11.09.2025).
3. URL 2. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=A&m=ISPARTA (Erişim tarihi: 11.09.2025).
4. Özcan, K., Acet, T. (2024). Endemik Onosma nana DC.'nin Kimyasal Bileşimi, Antimikrobiyal, Antioksidan ve Enzim İnhibisyon Aktivitesinin Araştırılması. Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi, 14(2), 982-996.

F1: URL 3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:119687-1/images (Erişim tarihi: 11.09.2025).

Onosma inexspectata

Mor Emzik

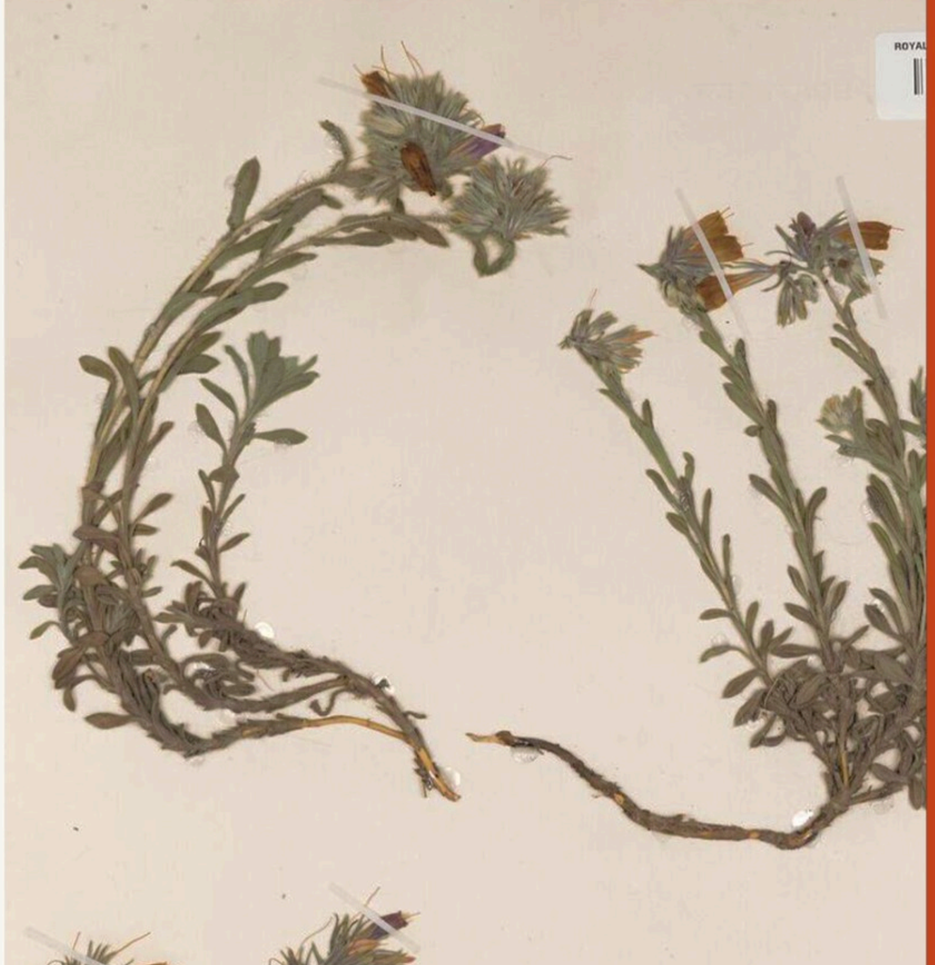
Kayalık alanların mor süsü…

Çok yıllık, tabanda odunsu bir bitkidir. Çok gövdeli, dik ve yatık kısa tüylüdür. Yapraklar 20-40 x 3-8 mm, kısa tüylü, küt veya yarı sivri uçludur. Kenarları kıvrık, tabanda kssıksı, şerit-kaşık şekilli, kısa saplı, gövde yaprakları genellikle daha geniş, sapsız ve geniş tabanlıdır. Çiçek durumu çiçeklenmeden sonra uzayan başçık şeklinde tek bir terminal daldan oluşur. Çanak yapraklar 15-18(-20) mm, taç yapraklar 18-20 mm ve tohumlar ise 3 x 2-5 mm uzunluktadır. Taç yapraklar başlangıçta ten renginden kırmızımsı turuncu ve sonra mavi-mora dönüşür. Çiçekler nisan-temmuz ayları arasında açar. Isparta, Adana ve Hatay'da yetişmektedir[1,2].

ENDEMİK 9a

Davis 42237
Onosma trapezuntinum
TURKEY.C6.Seyhan: N
Nur Dağ pass(Osmaniy
1000-1100 m. Banks i
scrub. Perennial. Fl
pink, fading bluish.
1 May 1966.

Güneş ışığını sever, ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir[3].

Orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder[3].

İyi drene olan toprakları tercih eder. Genellikle kumlu veya tınlı, nötr veya hafif alkali topraklarda iyi gelişir.

Optimum sıcaklık 19-25°C arasında olup, -6,7°C'ye kadar soğuğa dayanır[3].

Kayalık yamaçlarda 380-2440 m'ler arasında yayılış gösterir[1].

Soğuk ve kuraklığa dayanıklıdır[3].

Tıbbi açıdan antioksidan, mide rahatsızlıkları gibi pek çok şifa özelliği vardır[4].

1. Riedl, H. (1978). Onosma L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 6, sayfa: 326-409. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:119858-1#distributions (Erişim tarihi:25.07.2025).
3. URL 2. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=A&m=ADANA (Erişim tarihi:25.07.2025).
4. Özcan, K., Acet, T. (2024). Endemik Onosma nana DC.'nin Kimyasal Bileşimi, Antimikrobiyal, Antioksidan ve Enzim İnhibisyon Aktivitesinin Araştırılması. Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi, 14(2): 982-996.

F1: URL 3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:119858-1/images (Erişim tarihi:25.07.2025).

Onosma trapezuntea

Duvar Emceği

Duvarlar için kullanılabilecek güzel bir bitki...

Çok gövdeli, 10-20 cm kadar boylanan, altta seyrek basık tüylü, üstte daha çok sayıda ince kısa gevrek tüylere sahip, tabanda odunsu ve çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar 12-25 cm, şerit-kaşık ile çizgisel-dikdörtgenimsi şekillerde, küt uçlu ile hafif sivri uçludur. Çiçek durumu genellikle birkaç çiçekli tek bir dallanma gösterir. Çanak yapraklar 8-10 mm, loplar şerit-mızrak şekilli ve basık tüylüdür. Taç yapraklar başlangıçta soluk pembe veya sarı, mavimsi veya kırmızımsı, 15-17 mm, silindirik-çan şekilli ve tüysüzdür. Çiçekler mayıs-haziran aylarında açar. Duvar ve kayalıklarda, meşe çalılıkları arasında, 50-1400 m yükseltilerde yetişir. Endemik bir tür olup dünyada sadece Türkiye'de Trabzon, Kayseri ve Adana'da yayılmaktadır[1,2].

ENDEMİK

9a

20 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Killi-milli toprakları tercih eder [3].

Oldukça değişken sıcaklıklarda yetiştirilebilir .

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Hoş çiçekleri nedeniyle peyzajda kullanılabilir [4].

1. Ietswaart, J. H. (1982). Origanum L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and The East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 297-313. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=7869(Erişim Tarihi: 23.07.2025).
3. Bayaç F. U. Ve Çınar, O. (2020). Kültür koşullarında yetiştirilen farklı Origanum spp. türlerinin bazı verim ve kalite parametreleri. Derim, 37(1): 10-17.
4. Pouya, S. ve Demir, S. (2017). Peyzaj Mimarlığında Tibbi Ve Aromatik Bitkilerin Kullanımı. Journal of International Social Research, 10: 54.

F1:Mehmet ÇELİK.

Origanum amanum

Büyük Mercan

Yüksek rakımlara adepte olmuş, tıbbi aromatik değere sahip bir bitki...

Yarı çalı, 20 cm'ye kadar, boylanabilen tüylü bir bitkidir. Yan dallar yaklaşık 1 cm uzunluğundadır. Yapraklar yarı sapsız, gövde üzerinde karşılıklı dizili, kalpsi, nadiren yumurtamsı, 6-19 mm, sivri uçlu ve grimsi renklidir. Başakçıklar 15-40 mm, çiçek yaprakları yumurtamsı veya eliptik, nadiren mızraksı, 8-21 mm, sivri uçlu, mor renklidir. Çiçek kurulları 2-10 çiçeklidir. Çanak yapraklar 5-12 mm; üst dudak üçgen dişli; alt dudak üst dudak kadar uzun, dar üçgen dişlerden oluşur. Taç yapraklar pembe, 15-40 mm'dir. Çiçeklenme ağustos-ekim aylarında olur[1]. Kalkerli kayalıklarda ve yamaçlarda, 1500-2300 m arasındaki yükseltilerde yayılış gösterir. Ülkemize endemik bir tür olup güney illerinden Hatay ve Osmaniye'de; Amanos Dağları'nda yayılış göstermektedir[2].

9b

DOĞAL

Kuraklığa dayanıklı, yarı çalı, aromatik bir bitki...

Origanum bargyli

Yarpuz Mercanı

Yarı çalı, 40 cm'ye kadar boylanabilen ince tüylü bir bitkidir. Dallar gövde başına 4 çift, yan dallar 4 cm uzunluğundadır. Yapraklar gövde üzerinde karşılıklı dizili, kalpsi veya yumurtamsı lekillerde, 4-19 mm, küt veya sivri uçlu, otsu, mavimsi renklidir. Başakçıklar 10-25 mm, çiçek yaprakları ters yumurtamsı veya eliptik, 5-17 mm, sivri uçlu, kısmen mor renklidir. Çiçek kümeleri 2-6 çiçeklidir. Çanak yapraklar 5-8 mm; üst dudak üçgen dişli; alt dudak üst dudak kadar uzun, üçgen dişlerden oluşmuştur. Taç yapraklar pembe, 11-16 mm. Temmuz ayında çiçeklenir[1]. Türkiye'de oldukça dar bir yayılışa sahip olan bu tür güney doğu Amanoslar'da sadece Osmaniye'den bilinir. Türkiye dışında Suriye Lazkiye'de yayılış gösterir. Çam ormanları açıklıklarında, 1150-1350 m'ler arasında kalker kayalıklarda yetişir[2].

40 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Killi-milli toprakları tercih eder.

Oldukça değişken sıcaklıklarda yetiştirilebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Hoş çiçekleri nedeniyle peyzajda kullanılabilir [3].

1. Ietswaart, J. H. (1982). Origanum L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 297-313. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=7871(Erişim Tarihi: 23.07.2025).
3. Pouya, S. ve Demir, S. (2017). Peyzaj Mimarlığında Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanımı. Journal of International Social Research, 10: 54.

F1.URL 2. https://www.ville-ge.ch/musinfo/bd/cjb/chg/adetail.php?id=328633&base=img&lang=en (Erişim Tarihi: 23.07.2025).

9a

DOĞAL

Kuraklığa dayanıklı, tüylü mor çiçekli aromatik bir bitki...

Origanum laevigatum

Kır Mercanı

Yarı çalı, 70 cm kadar boylanabilen, dik ve yükselici gövdeli bir bitkidir. Gövdeler morumsu kahverengi, çıplak veya az tüylüdür. Yapraklar gövde başına 20 çift, yaprak sapları 8 mm, yumurtamsı veya oval, uçları küt veya sivri, 17 mm uzunluğunda, derimsi, mavi-mor renkli ve çıplaktır. Başaklar genellikle gevşek, 8 (5–20) mm uzunluğundadır. Brakteler mızrak şeklinde, uçları sivri, 4,5 mm uzunluğunda, çıplak ve mor renklidir. Çiçekler hemen hemen sapsız, çanak yapraklar 5 mm uzunluğunda, çıplak, dişler 1,5 mm uzunluğundadır. Taç yapraklar 12 mm uzunluğunda, mor renkli, dışı tüylüdür[1]. Mayıs-ekim ayları arasında çiçeklenen bu bitki, 0–2000 m'ler arasında, makiliklerde, seyrek yaprak döken veya karışık çalı ve koruluklarda yayılış gösterir. Türkiye ve Kıbrıs'ta yayılır. Osmaniye, Hatay, Kahramanmaraş ve Gaziantep'de görülür[2].

70 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Milli-killi, kalkerli kayalıkları tercih eder.

5–35 °C sıcaklıklarda yetiştirilebilir.

Milli-killi bünyeye sahip, tuzsuz ve kuvvetli alkalidir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Hoş çiçekleri nedeniyle peyzajda kullanılabilir[3].

1. Ietswaart, J. H. (1980). A taxonomic revision of the genus Origanum (Labiatae). Leiden Botanical Series, 4(1): 1–153.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=7886 (Erişim tarihi: 23.07.2025).
3. Pouya, S. ve Demir, S. (2017). Peyzaj Mimarlığında Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanımı. Journal of International Social Research, 10(54): 1114–1125.

F1: URL 2. https://www.ville-ge.ch/musinfo/bd/cjb/chg/adetail.php?id=328633&base=img&lang=en (Erişim tarihi: 23.07.2025)

9b

DOĞAL

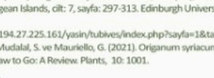

Kuraklığa dayanıklı, yarı çalı formunda çok yıllık, aromatik bir bitki...

Origanum syriacum

Hababa

Yarı çalı formunda, 90 cm'ye kadar boylanabilen tüylü bir bitkilerdir. Yan dallar her gövdede 10 çift ve 10 cm'ye kadar uzayabilirler. Yapraklar saplı veya yarı sapsız (yaprak sapı 8 mm'ye kadar), oval, 5-35 mm, sivri veya küt, kenarları düz veya testere dişli veya tırtıklı, alt yüzeyde damarlar kabarıkdır. Çiçek salkımında başakçıklar yaklaşık 5-25 mm. Brakteler obovat veya eliptik, 2-5 mm, sivri veya küt, düz veya dişlidir. Çanak yapraklar yaklaşık 2,5 mm. Taç yapraklar 4,5-7,5 mm. Mayıs- ekim ayları arasında çiçeklenme gösterir. Kalkerli kayalıklarda ve yamaçlarda, kısmi gölgede, 200-2700 m yükseltiler arasında yayılış gösterir. Ülkemiz dışında Kıbrıs, Lübnan ve Suriye'de yayılışı vardır[1]. Ülkemizde Mersin, Adana ve Hatay'da yayılış gösterir[2].

90 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Kısmi gölge ve tam güneşte yetişir.

Kurak yerleri tercih eder.

Kalkerli-killi toprakları tercih eder.

Farklı sıcaklıklarda yetiştirilebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kurak alanların peyzajında kullanılabilir. Aromatik bir türdür. Son yıllarda, *O. syriacum*'un antioksidan, anti-inflamatuar, antikanser, nöroprotektif, antibakteriyel ve antihelmintik aktiviteler dahil olmak üzere çeşitli biyolojik özelliklere sahip olduğu gösterilmiştir[3].

1. Ietswaart, J. H. (1982). Origanum L. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and The East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 297-313. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=7881
3. Alwafa, R.A., Mudalal, S. ve Mauriello, G. (2021). Origanum syriacum L. (Za'atar), from Raw to Go: A Review. Plants, 10: 1001.

F1: Ahmet İLÇİM.
F2: Ahmet İLÇİM.
F3: Ahmet İLÇİM.
F4: Ahmet İLÇİM.

DOĞAL 6a

Toprak stabilizasyonuna katkı sağlayan dikenli bir çalı...

Paliurus spina-christi

Karaçalı

Kışın yaprağını döken, 2-4 m arası boy yapan, gevşek formlu bir çalıdır. Dallar esnek ve aşırı dikenlidir. Basit oval formda yapraklarında dipten gelen 3 damar belirgindir. Mayıs-temmuz arası sarı renkli, hafif kokulu çiçekler oluşturur. Çiçek kurulu salkım şeklindedir. Meyveler küresel formda ortada geniş bir kanatla çevrilidir ve 2-2.5 (-3) cm çaptadır [1]. Meyveler önceleri sarımsı yeşil daha sonra kahverengi renkte, yassı, sert ve kuru bir görünümdedir [1, 2]. Dünya üzerinde Güney Avrupa'dan (Fas, İspanya) Batı Asya'ya kadar (Tacikistan) yayılmakta, Türkiye'de ise doğal olarak 1400 m yükseltiye kadar yetişmektedir. Yavaş veya orta düzeyde büyüme hızına sahiptir. Böceklerle tozlaşmakta olup iyi bir nektar kaynağıdır [3].

2-4 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölge yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortamları tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif asitliden çok alkali topraklara kadar birçok alanda gelişebilir [4].

Ortam sıcaklığı -20 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Kentsel hava kirliliğine dayanıklıdır. Kuraklık koşullarına karşı toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Canlı çit uygulamaları ve erozyonla mücadele için uygun bir türdür. Meyveler çiğ veya kurutulmuş olarak yenilebilir özelliktedir [4]. Tıbbi amaçlarla sıklıkla kullanılır.

1.Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, p. 523). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3.Malkoç, M., Kara, Y., Özkök, A., Ertürk, Ö., & Kolaylı, S. (2019). Karaçalı (Paliurus spina-christi Mill.) balının karakteristik özellikleri. U.Arı D.-U.Bee J., 19(1), 69-81.
4.https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Paliurus+spina-christi#:~:text=It%20can%20grow%20in%20semi,soil%20and%20can%20tolerate%20drought

F1: https://www.inaturalist.org/observations/46398821
F2: https://www.inaturalist.org/observations/194913369
F3: https://www.inaturalist.org/observations/180945952
F4: https://www.inaturalist.org/observations/46398821

DOĞAL 8a

Kayalık alanlarda öbekler halinde yetişen çalı...

Phagnalon rupestre

Kaya Bozçalısı

Gövde dik veya yatık, 15-30 cm boylanan, Asteraceae ailesine ait odunsu bir türdür [1]. Yapraklar 10-25x2-4 mm boyutlarında akut veya akuminat biçimlidir [2]. Yaprakların kenarları kıvrık, dalgalı veya dişlidir [1]. Kapitula genellikle dal uçlarında soliterdir. Akenler yaklaşık 1 mm boyutlarında ve tüylüdür [1,2]. Şubat ayından Haziran ayına kadar çiçeklenir. Meyveler başlangıçta yeşildir. Mayıs başında meyveler olgunlaşmaya başlar ve haziran sonunda tohuma geçer [3]. Kumtaşı kayalıkları arasında ve kireçtaşı kayalıklarında yayılış gösterir [4]. Bitkinin doğal yayılışı 0-150 m 'de Hatay, İskenderun, Adana ve Osmaniye dolaylarında gerçekleşir [3].

15-30 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri tercih eder.

Nem isteği azdır.

Alkali topraklarda iyi gelişim gösterir.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Hafif tuzlu esintilere dayanıklıdır.

Kuraklık toleransı yüksektir.

Bodur yapısı ile kaya bahçesi ve kaya çatlağı tasarımlarında kullanılabilir.

1.Davis, P.H. (ed.), (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2.Cicio, A., Badalamenti, N., & Bruno, M. (2023). The ethnobotany, phytochemistry, and biological properties of genus Phagnalon (Asteraceae): a review. Natural Product Research, 37(12), 2083-2097.
3.NGBB (2024). Bizim Bitkiler. https://bizimbitkiler.org.tr.
4.Tübives, (2024). Türkiye Bitkileri Veri Servisi. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php

F1: https://www.inaturalist.org/observations/107622452
F2: https://www.inaturalist.org/observations/107622452
F3: https://www.inaturalist.org/observations/107622452

DOĞAL 7b

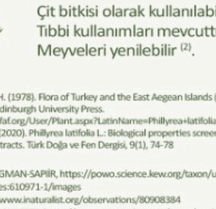

Deniz koşullarına dayanıklı herdemyeşil bir çit bitkisi...

Phillyrea latifolia

Akçakesme

Herdemyeşil, 5 m'ye kadar boylanabilen, çalı veya küçük ağaç formunda bir türdür [1]. Yavaş büyüyen bir bitkidir. Tomurcuk ve genç sürgünleri kısa tüylüdür. Yapraklar yumurtamsı-kalpsi, yumurtamsı-mızraksı, 10-32 x 5-17 mm boyutlardadır. Her iki yüzü çıplak yapraklarının kenarları dişli veya testere dişli, nadiren tam kenarlıdır. Yaprak sapı ince keçemsi tüylüdür. Nisandan mayısa kadar çiçek açar. Çanak sarımsı renkte, loplar üçgen biçimli, taç yaprak 2-2,.5 mm uzunluktadır [1]. Çiçeklerin zengin bir meyve kokusu vardır [2]. Meyve küremsi, 3-8 mm çapta, mavimsi siyah renkte ve bir çekirdeklidir. Makiliklerin tipik elemanlarından biridir. 10-1350 m yükseklikler arasında; kızılçam, yaprak döken meşe ormanlarında ve çalılıklarda yayılır [1].

5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

Geçirgen toprak tercih eder. Kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik topraklarda gelişebilir [2].

Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Bitki deniz koşullarına dayanabilir. Budamaya dayanıklıdır. Orta kalitedeki herhangi bir toprakta gelişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çit bitkisi olarak kullanılabilir. Tıbbi kullanımları mevcuttur [2,3]. Meyveleri yenilebilir [2].

1. Davis, P.H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, pp. 157-158). Edinburgh University Press.
2. https://pfaf.org/User/Plant.aspx?LatinName=Phillyrea+latifolia
3. Uysal, S. (2020). Phillyrea latifolia L.: Biological properties screening of different extracts. Türk Doğa ve Fen Dergisi, 9(1), 74-78

F1: Ori FRAGMAN-SAPİR, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:610971-1/images
F2: https://www.inaturalist.org/observations/80908384
F3: Rafaël GOVAERTS, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:610971-1/images
F4: Konrad and Roland GREINWALD, https://www.inaturalist.org/observations/182151941

DOĞAL 9b

Kuraklığa dayanıklı yer örtücü narin bir bitki...

Phyla nodiflora

Suçileği

Çok yıllık, sürünücü, 12-60 cm boyunda bir bitkidir. Gövdeleri düğümlerden köklenen, vejetatif kısımları ve brakteler az çok yoğun, sıkıca yatık beyaz tüylerle örtülü. Yapraklar 7-30 mm boyunda, kamamsı-ters yumurtamsı, üst kenar çevresinde 7-9 kaba keskin dişli. Çiçek sapı 5-30 mm boyunda, tek, yaprak koltuklarında; başakçıklar yumurtamsı, yoğun, silindirik meyvede yaklaşık 25 mm uzunluğa ulaşır; brakteler sıkıca iç içe geçmiş, 2 geniş yanal parçalı ve keskin merkezi küçük çıkıntılı, 2 mm. Çanak yapraklar yaklaşık 1,25 mm uzunluğunda. Taç yapraklar pembe, dikdörtgen-yumurta şeklinde, dış yüzeyi tüysüz veya hafif tüylü. Nisan-ağustos aylarında çiçeklenir. Deniz seviyesinde, kıyı kumları ve kumul boşluklarında yetişir. Dünyada tropikal ve subtropikal bölgelerde, ülkemizde Çatalca-Kocaeli, Orta Karadeniz bölümleri ile Akdeniz bölgesinde yayılış gösterir[1,2,3].

12-60 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ya da yarı ışık bitkisidir[4].

Toprak nemi yüksek, ancak su birikimi olmayan alanlarda yetişir.

Nemli ve ıslak toprakları tercih eder, ancak farklı topraklara adapte olabilir[5].

Akdeniz havzası ile Güney-Orta Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişir.

Geniş ekolojik toleransa sahip kuraklık ve su taşkınlarına dayanıklılık gösterir.

Adapte olduktan sonra kuraklığa dayanıklıdır ve düşük sulama gereksinimi gösterir.

Kuru ve güneşli kıyılara uygun bir yer örtücüdür. Yangın önleyici yer örtücü olarak önerilmektedir[4].

1.Townsend, C.C. (1984). Phyla Lour. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 32-33, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. WFO: The World Flora Online (Erişim tarihi: 12.07.2025).
3.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 882, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
4. FloraVeg.EU: https://floraveg.eu/taxon/overview/Phyla%20nodiflora (Erişim tarihi: 12.07.2025)
5. Plants For A Future: https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Phyla+nodiflora (Erişim tarihi:12.07.2025).

F1. Chiuluan
https://www.inaturalist.org/photos/461232834
F2. Richard HAYES
https://www.inaturalist.org/photos/462106757
F3. Nicokayak
https://www.inaturalist.org/photos/461699112
F4. Nick HELME
https://www.inaturalist.org/photos/471341898

DOĞAL 7a

Hızlı büyüyen, sahillerde ve sıcak bölgelerde yayılan çam türü...

Pinus brutia

Kızılçam

Herdemyeşil, 25 m'ye kadar boylanabilen, düzgün gövdeli bir ağaçtır [1]. Gövde kabuğu kırmızımsı-kahve renkli ve büyük plakalıdır [2]. Yapraklar 180 x 0,5-1,5 mm boyutlarında, koyu yeşil-yeşil, sert ve batıcıdır. Kozalaklar kahverengi, yaklaşık 6-10 cm uzunluğunda ve 4-8 cm çapında, konik biçimli; göbek büyük ve basık, kısa saplı, 2-6 adeti bir arada çevrel olarak ve sürgünlere dik ya da eğik halde bulunur [1,2]. Uzaktan bakıldığında üzerinde yüzlerce kuş olan bir etki oluşturur. Dünyada Güney İtalya, Güney Ege, Kırım, Kıbrıs, Kuzey Irak, Batı Suriye ve Batı Kafkasya'da yayılır. Türkiye'de ise Güney Marmara, Batı ve Orta Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu Bölgelerinde, Zonguldak, Sinop, Samsun, Muğla ve Antalya yörelerinde, 1200 m'ye kadar olan yükseltilerde, sık sık baskın bir orman ağacı olarak doğal yayılış gösterir [1].

25 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek, deniz etkisindeki kıyılarda/yörelerde yetişir.

Kuru, fakir, kireçli, taşlık ve kayalık alanlarda, kumlu topraklarda yetişir. Kanaatkardır.

-15 ºC'ye dayanabilir.

Rüzgara, tuz etkilerine, soğuğa ve dona dayanır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Kurak yamaçların ve kumul alanların ağaçlandırılmasında, çam balı üretiminde, reçinesi ise tıbbi alanda değerlendirilir [3].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2.Parnay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. Orhan Ofset.
3.Johnson, C. P. (1862). The useful plants of Great Britain. William Kent & Co.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4:https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:677009-1

DOĞAL 9a

Yaşlanınca dağınık tepe yapan ağaç...

Pinus halepensis

Halep Çamı

Herdemyeşil, 10-15 m boylanabilen, eğri gövdeli, genç iken sivri, yaşlanınca dağınık tepeye sahip ağaçlardır. Gövde kabuğu açık kül renginde olup uzun süre çatlaksız ve düzgün kalır. Tomurcukları sarımsı kahverengi, yumurta şeklinde, kısa ve reçinesizdir. İğne yaprakları 6-15 cm uzunluğunda, açık yeşil renginde olup genellikle 2'li nadiren de 3'lü, narin ve kenarları çok ince dişlidir. Sürgün uçlarında sık dizilmiş olup fırça veya püskül şeklinde bir arada toplanmıştır. Kozalakları uzun ve konik, 8-18 cm uzunluğunda, tek veya birkaç tanesi bir arada çevrel olarak dizilmiştir. Akdeniz ülkelerinin sahil ağacı olup Türkiye'de Adana, Kadirli ile Milas-Bodrum arası, Güvercinlik Körfezi dolaylarında saf veya Kızılçamlar ile birlikte doğal yayılma yapar[1].

10-15 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerler ister.

Düşük hava nemi ister.

İyi drenajlı, nemli, serin ve derin topraklarda iyi gelişme gösterir.

Ilıman iklim şartlarında iyi gelişir. Yüksek sıcaklıklara dayanır[2].

Kentsel kirlilik, tuz ve düşük sıcaklıktan zarar görür.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kent peyzajı için uygun olmayıp kırsal peyzajda, kumlu ve kurak sahil kesimleri için uygundur.

1. Zencirkıran, M. 2024. Peyzaj Bitkileri I. (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae). 3. Basım. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic.Ltd.Şti. Yayın Nu: 605, Fen Bilimleri: 57. 475 s. Ankara.
2. Alptekin, Ü. 1990. Halepçamı (Pinus halepensis Mill.)'nin Türkiye Ağaçlandırma Çalışmalarındaki Yeri ve Doğal Yayılişına Ait Bazi Tesbitler. İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, Seri A. Cilt:40, Sayı:2, 110-122.

F1: Andrea MORO, https://dryades.units.it/floritaly/index.php?procedure=taxon_page&tipo=all&id=9322 (Erişim tarihi: 14.07.2025).
F2: Andrea MORO, https://dryades.units.it/floritaly/index.php?procedure=taxon_page&tipo=all&id=9322 (Erişim tarihi: 14.07.2025).
F3: Andrea MORO, https://dryades.units.it/floritaly/index.php?procedure=taxon_page&tipo=all&id=9322 (Erişim tarihi: 14.07.2025).
F4: Andrea MORO, https://dryades.units.it/floritaly/index.php?procedure=taxon_page&tipo=all&id=9322 (Erişim tarihi: 14.07.2025).

DOĞAL 4a

Anadolu'nun soğuklara ve step koşullarına en dayanıklı çam ağaçlarından biri...

Pinus nigra

Karaçam

Herdemyeşil, 30-40 (-50) m'ye kadar boylanabilen, yaygın tepe çapı yapan bir ağaçtır. Gövde kabuğu koyu gri ila siyahımsıdır[1]. Iğne yaprakları 7-18 x 0,2 cm boyutlarında, koyu yeşil, sert ve genellikle kıvrıktır [2]. Kozalakları kısa saplı, 3.5-10 (12) cm boyutlarında, oval-konik şekilli ve simetriktir. Kozalağın uç kısmındaki karpellerin çoğunun ortasında genellikle iğne gibi ufak dikenimsi çıkıntılar bulunur [2]. Kıbrıs, Kırım, Batı Kafkasya, Balkanlar ve Güney Karpatlar ve Batı Suriye'de yayılır. Türkiye'de Orta Anadolu'da, Ankara, Kastamonu, Sinop, Balıkesir, Kütahya, Yozgat ve Hatay yörelerinde, 300-1800 m'ler arasında baskın ağaç olarak ya da kayalık, dağlık alanlarda bulunur [2].

30-40 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder, yarı gölgeye dayanabilir.

Yüksek hava nemine ihtiyaç duyar.

İyi drene edilmiş kuru, kumlu ve kireçli toprakları tercih eder.

-32° C'ye dayanabilir.

Endüstriyel kirliliğe, rüzgara, soğuğa ve deniz etkilerine dayanıklıdır.

Derin topraklarda kazık kök yapar. Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Step bölgeleri başta olmak üzere soğuk ve donlu alanrda, rüzgar perdesi olarak ve kıyı kumullarının sabitlenmesinde kullanılır. Tohumları yenilebilir. Reçinesi tıbbi alanda değerlendirilir [4].

1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2.Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
3.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
4.Johnson, C.P. (1862). The Useful Plants of Great Britain, William Kent & Co. , 23, Paternoster Row, London.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Yuvarlak-şemsiyemsi tepe tacı ile karakterize olmuş kanaatkar bir ağaç...

Pinus pinea

Fıstık Çamı

İlk yaşlarda yuvarlak, ileri yaşlarda şemsiyemsi bir taç yapan 25-30 m'ye kadar boylanabilen dekoratif bir çam türüdür. Kabuk gençlikte ince levhalı yaşlı bireylerde kırmızımsı kahve renginde derin çatlaklı ve büyük plaka yapısı ile dikkati çeker [1]. 10-20 cm uzunluğunda parlak batıcı, sivri uçlu kenarları dişli iğne yapraklara sahiptir [2]. Erkek çiçekler silindirik biçimde sarı renkli, dişi çiçekler terminal durumlu teker teker yada 2-3 tanesi bir arada bulunur [1,2]. Kozalaklar parlak kırmızımsı kahverenginde 10-15 cm çapında yuvarlağımsı bazılarında hafif sivri uçludur. Tohumlar sert kabuklu, diğer çamlardan çok farklı ve içinde yenilen çam fıstığı diye adlandırılan tohumlara sahiptir. Doğal yayılışını Portekiz-Suriye arasında, en geniş yayılışını Türkiye'de yapar. Özellikle Aydın, Muğla, Bergama, Gemlik Körfezi, kısmi olarak Kahramanmaraş,Trabzon-Kalanema ve Artvin-fıstıklı 'de yayılış gösterir [1,2,3].

DOĞAL 7b

25-30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder. Işık ağacıdır.

Akdeniz ikliminin hakim olduğu orta derecede nemli veya az nemli bölgelerde yetişebilir.

Ağrı olmayan iyi derenajlı toprakları yeğler, durgun sudan hoşlanmaz. Besin maddesince fakir topraklarda yetişebilen kanaatkar bir türdür.

Sıcağlık isteği yüksektir. İç bölgelerde soğuk ve donlardan etkilenir.

Kuru,kumlu,sahil ve tuzlu ortamlar için idealdir. Soğuk iklimlerde kullanılmamalıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Parklarda, Kazık köklü olduğu için şevlerde ,kumul ağaçlandırmalarında , rüzgar perdelerinde kullanılır. Tohumları yiyecek olarak kullanılır.

1. Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2. Anşin,R.,&Özkan,Z.,C(2006). Tohumlu Bitkiler, Odunsu Taksonlar, KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No:19.450 s.
3. Gülez S., Var M. Biogenetik Rezerv ve Trabzon–Kalenema Deresi Vadisinin Biyogenetik Rezerv Olarak Değerlendirilmesi,X. Ulusal Biyoloji Kongresi, Erzurum, Türkiye, 18 - 20 Temmuz 1990, ss.215-219

F1: Mustafa VAR
F2: Salih TERZİOĞLU
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 7b

Meyve güzelliği, sonbahar renklenmesi ile tercih edilen dayanıklı bir tür...

Pistacia terebinthus

Menengiç

Yaprağını döken, genellikle 2-5 m boyunda çalı, bazen 8-10 m'ye ulaşan yuvarlak tepeli bir ağaçtır [1,2]. Yaprakları tüysü, 4-8 cm uzunluğunda, oval biçimli, parlak koyu yeşil 5-13 yaprakçıktan oluşur. Çiçek kurulları 3-50 çiçekten oluşan dik duran salkım şeklindedir. Yenilebilir meyveleri 4-6 mm çapında yuvarlak kırmızı renklidir[1,3]. Doğal ortamlarında 1850 m'ye kadar olan yükseltilerde genellikle yamaçlarda, kireçli topraklarda açık ormanlarda bulunur. Kanarya Adaları'ndan başlayarak Doğu Akdeniz'e ve Türkiye'ye kadar uzanır [4]. Türkiye'de Batı ve Güney Anadolu'da maki, pseudomaki ve Trakya, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı Karadeniz'de doğal yayılış göstermektedir [5].

Ayrıca bu türün iki alt türü bulunur:
Pistacia terebinthus subsp. *terebinthus* (Kuzey Batı Anadolu)
Pistacia terebinthus subsp. *palaestina* (Akdeniz Sahili, Kayseri, Malatya, Amasya Tokat, Trabzon ve Karadeniz'de yayılır)[6].

2-5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

İyi drenajlı, kuru alanları tercih eder.

Derin, hafif ve kumlu toprakları tercih eder.

Ortam sıcaklığı -5 °C üzeri bölgelerde iyi gelişir.

Fakir ortamlara ve kireçli topraklara dayanır. Donlardan etkilenebilir.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

Bitki gıda, ilaç ve sabun yapımında ve dericilikte değerlendirilir. Gövdesinden elde edilen reçine sakız olarak kullanılmaktadır.

1.Al-Saghir, M. G., & Porter, D. M. (2012). Taxonomic revision of the genus Pistacia L.(Anacardiaceae). American Journal of plant sciences, 3(1), 12.
2.Pamay, B. (1993). Bitki Materyali I, Ağaç ve Ağaççıklar. Orhan Ofset, İstanbul.
3.Traveset, A. (1994). Cumulative effects on the reproductive output of Pistacia terebinthus (Anacardiaceae). Oikos, 152-162.
4.Kayacık, H. (1982). Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistematiği, İ.Ü. Orman Fak. Yayınları.
5. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Pistacia-terebinthus
6.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:70274-1
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:70274-1
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 6a

Nehir ve dere kenarlarında heybetli gövdesi ve geniş yaprakları ile bilinen, uzun ömürlü bir ağaçtır...

Platanus orientalis

Çınar

Kışın yaprağını döken, 30 m boylanabilen, geniş tepeli bir ağaçtır [1]. Gövde açık gri veya yeşilimsi gri renktedir. Gövde kabuğu küçük pullar halinde çatlar ve dökülür [2]. Açık yeşil renkli yapraklar 5-7 loblu, loblar derin, orta damara kadar ilerler. Yaprak 10-20 cm ve kenarları kaba dişli, dişlerin uçları sivridir. Yaprak sapı 3-8 cm arasında değişir. Yaprak tabanı huni gibi genişleyerek tek pullu tomurcuğu içerisinde saklar. Çiçeklenme mart-mayıs aylarındadır. Bileşik meyve küreleri (2-2,5 cm) uzun bir sap üzerinde 2-6 adettir. Çok sayıda tüylü aken meyveden oluşur ve olgunlaştığında dağılır [3]. Yayılışı Güneydoğu Avrupa, Türkiye ve Batı Asya'dan Himalayalar'a kadar uzanır [1]. Türkiye'de hemen hemen tüm ormanlık alanlarda ve dere içlerinde doğal olarak bulunur.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve kısmi gölgeli vadi tabanlarını tercih eder [3].

Dere vejetasyonu elemanıdır ve yüksek hava nemini sever.

Derin, verimli, drenajı iyi toprakta yetişir.

Ilıman iklimleri (10-35 °C) sever, yine de -25°C'nin altına kadar soğuğa dayanıklıdır.

Rüzgâra, egzoz gazlarına ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır [3].

Su kıtlığını sevmez, kuraklığa karşı hassastır [4].

Peyzajda soliter olarak ya da yol kenarı (alle) ağaçlandırmalarında kullanılmaktadır. Yapraklarının tıbbi özellikleri vardır [5].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 656–657). Edinburgh University Press.
2.https://www.treesandshrubsonline.org/articles/platanus/platanus-orientalis/
3.https://www.ebben.nl/nl/treeebb/plorient-platanus-orientalis/#?search%5B0%5D=Platanus%20orientalis
4.Huxley, A. (1992). The new RHS dictionary of gardening. MacMillan Press.
5.Chopra, R. N., Nayar, S. L., & Chopra, I. C. (1986). Glossary of Indian medicinal plants (including the supplement). Council of Scientific and Industrial Research.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

EGZOTİK

6a

Egzotik olmakla birlikte kültivarları Türkiye'de çoğu bölgelerde sıklıkla kullanılan güzel bir bitki...

Platycladus orientalis

Doğu Mazısı

Herdemyeşil, genelde 4-5 m (10 m) boylanan, 4-5 m tepe çap yapabilen, çok dallı, yaklaşık oval ya da konik tepeli çalı ya da küçük bir ağaçtır. Gövde grimtrak kahve/ kırmızı renkte ve boyuna çatlaklı ve ince kabukludur. Pul yapraklarının iki yüzü de yeşil, üst yüzlerinde yarık şeklinde yağ bezesi bulunur. Yapraklar elde ovulunca hafif bir reçine kokusu verir. Bir yılda oluşan kozalakları 1-1,5 cm büyüklüğünde oval şekilli, pulları mahmuzlu, başlangıçta yeşil, olgunlaştığınsa kahverengi ve odunsudur, Kozalağın içinde kanatsız sert kabuklu tohumları bulunur [1]. Çok sayıda form ve renklerde kültivarı bulunmakta ve ekolojik koşullara uygun ülkelerde çok yönlü kullanılmaktadır. Çin ve Kore'de doğal olarak yayılış gösterir.

4-5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş az nemli topraklarda iyi gelişir.

Derin, gevşek balçık topraklarda iyi gelişir.

Ilıman iklimlerin bitkisidir. -23º C'ye de dayanabilir.

Gölgeye, dona ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Formu ile peyzaj alanlarında soliter olarak ya da çit bitkisi olarak bazı kültür formları kaya bahçeleri için idealdir.

1.Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notlar (197 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL

6a

Kuraklığa dayanıklı yer örtücü bir süs bitkisi...

Plocama calabrica

Belumçalısı

Çok yıllık yerde sürünücü bir çalıdır. Gövdeler dipte odunsu, (5-)10-20(-30) cm, karışık dallıdır. Yapraklar (10-15 x 2.5-3.5 mm) karşılıklı, dikdörtgen-mızrak şeklinde, ucu küt, kenarları kıvrılmıştır. Kulakçıklar küçük, yaprak sapları arasında, kaynaşmıştır. Çiçekler hermafrodit, 4 parçalı, kısa saplı simoz kurullar halinde gruplanmıştır. Kaliks kısa tüplü ve 4 eşit olmayan üçgen dişlidir. Korolla pembe, 10-17 mm, huni şeklinde, loblar kapak şeklindedir. Stamenler korolla boğazına yerleşmiş, anterler dorso-bazifiks, dışarı çıkmış haldedir. Çekirdekli sulu meyve (drupa) yaklaşık 4,5-6 mm, parlak, kırmızı renklidir. Çiçeklenme mayıs-ağustos. 2000 m'ye değin kayalık yamaçlarda, genellikle de kireçtaşı üzerinde bulunur. İtalya'dan başlayarak Akdeniz bölgesine yayılır. Türkiye'de Adalar bölgesi, Orta ve Güney Anadolu'da (Tokat, İzmir, Uşak, Antalya, Konya, Adana, Hatay ve Adıyaman) bulunur [1,2].

10-20 cm arası boy yapmaktadır.

Tam ışık bitkisidir, gölgeden kaçar.

Güneşli kuru havaları, düşük nemli iklim şartlarını sever. Aşırı yağışlardan olumsuz etkilenir.

Drenajı iyi, besince fakir ve genellikle yol kenarındaki çıplak aşınmış kumlu-tınlı yamaçlarda veya karstik kaya yarıklarında yetişir.

Yüksek ve düşük sıcaklıklara dayanıklıdır.

Fakir topraklara ve soğuklara karşı dayanıklıdır.

Kurak ve yarı kurak bölgelere iyi adaptasyon sağlamış bir türdür.

Peyzajda yer örtücü bitki olarak değerlendirilir. Bitkinin köklerinden Paskalya yumurtalarını kırmızıya boyamak amacıyla kullanılan bir boya üretilir.

1. Davis PH 1965-85. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol I-IX., Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Plants of the World Online 2020. Plants of the World Online [link]

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

DOĞAL 2a

Hızlı büyüyen, gövde ve form estetiği olan, sonbahar renklenmesi güzel bir kavak türü...

Populus tremula

Titrek Kavak

Kışın yaprağını döken, 20-25 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Bazen çok gövdeli küçük ağaççık veya çalı formlu büyüme gösterebilir. Kabuk gençken pürüzsüz, yeşilimsi veya zeytin grisi renkte yaşlanınca çatlaklıdır [1]. Yapraklar geniş oval yuvarlak şekilli, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü daha açık renktedir. Yaprağın kenarı dalgalı ve kaba dişlidir [2]. Yaprak sapı yandan basık ve uzun (7-8 cm) hafif bir rüzgârda bile titremesi nedeniyle bu adı almıştır. Yapraklar sonbaharda çok güzel sarı-turuncu ve kırmızı renk alır. Çiçeklenme mart-nisan aylarında olur [1]. Meyve 1 cm, koyu yeşil ve parlaktır [2]. Tüm Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Sibirya'dan Japonya'ya kadar yayılır.

20-25 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanlarda yetişebilir.

Orta derece hava nemi ister.

İyi drene edilmiş, nemli topraklardan kuru topraklara kadar dayanabilir. Kireçli topraklardan kaçınır.

Soğuk iklimlerde -40 °C'ye kadar düşen sıcaklıklara dayanabilir.

Rüzgâra karşı orta derecede dirençlidir. Bazı kirlilik türlerine karşı da dayanıklı olduğundan şehir içi peyzajda kullanılabilir.

Kuraklığa dayanıklıdır [4].

Çok güzel bir sonbahar renklenmesi yapar, büyük gruplar halinde renk etkisi için kullanılabilir. Ormanlık alanlarda yangından sonra gelen öncü bitkilerdendir [1].

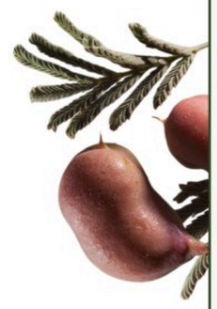
1.Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamış ders notları).
2.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, p. 894). Edinburgh University Press.
3.Anşin, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, odunsu taksonlar (KTÜ Orman Fakültesi Yayınları No. 19, 450 s.). KTÜ Orman Fakültesi.
4.https://www.ebben.nl/ni/treeebb/potremul-populus tremula/#?-search%5B0%5D=Populus%20tremula

F1: Mustafa VAR
F2: Natalia BORISOVA, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/235097321
F3: https://www.inaturalist.org/observations/234923706
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 9a

İyi gelişmiş kök sistemine sahip çok yıllık bitki...

Prosopis farcta

Çediotu

Fabaceae familyasında yer alan; alçak, dağınık, dikenli çıkıntıları olan gövdeye sahiptir. 30 ile 100 cm arasında boylanabilir [1,3]. Gümüşi renkli yapraklar her biri 8-12 çift yaprakçıktan oluşan iğne yaprak formundadır [1,3]. Çiçekler yaklaşık 25-40 x4-6 mm boyutundadır ve nisan–mayıs aylarında açar [1,2,3]. Sarı renge sahip çiçekler nispeten gösterişsizdir. Meyve 12-30 x 10-15 mm, ovalden dikdörtgene kadar, kıvrık, şişkin, koyu kahverengidir [1]. İyi gelişmiş kök sistemi ve rizomları toprağın 15-20 m derinliğine kadar uzanabilir [2]. 0-1400 m' de yayılış gösteren türe kumullarda ve çıplak alanlarda rastlanır. Genel dağılımı Arabistan, Mısır, Kıbrıs, İran, Suriye Çöl, Afganistan, Transkafkasya, Orta Asya'dır [4]. Türkiye' de Elazığ, Muş, Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş ve Diyarbakır çevrelerinde kayıt altına alınmıştır [5].

30-100 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri tercih eder.

Nem isteği azdır.

Kumlu topraklarda iyi gelişim gösterir.

Ortam sıcaklığı -15/-20 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Hafif tuzlu esintilere dayanıklıdır.

Kuraklık toleransı yüksektir.

Derin kök yapısı ile erozyona maruz kalan alanlarda onarım amaçlı kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Agirman, E., Celik, I., & Dogan, A. (2022). Consumption of the Syrian mesquite plant (Prosopis farcta) fruit and seed lyophilized extracts may have both protective and toxic effects in STZ-induced diabetic rats. Archives of Physiology and Biochemistry, 128(4), 887-896.
3. Öztekin, M. (2014). Rosmarinus officinalis L., Ünal Akkemik (Editör).Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları II, , Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 391.
4. NGBB (2024). Bizim Bitkiler. https://bizimbitkiler.org.tr.
5. Tübives, (2024). Türkiye Bitkileri Veri Servisi. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php

F1: https://www.inaturalist.org/observations/35690787
F2: https://www.inaturalist.org/observations/35690787
F3: https://www.inaturalist.org/observations/35690787
F4: https://www.inaturalist.org/observations/35690787

7b

DOĞAL

Sıcak ve kurak alanlara uyumlu dekoratif bir bitki...

Pterocephalus pinardii

Yurt Cücükotu

Bodur, yastık formlu, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler 1-4 cm boyunda, odunsu gövde tabanından çıkar. Yapraklar 10-20 mm boyunda, dikdörtgenimsi, yumurtamsı-mızraksı, keçemsi, derin loplu, saplıdır. Loplar tam kenarlı ya da 2-4 dişlidir. Çiçek sapları seyrek yumuşak ve uzun tüylü, yapraklardan uzun, tek başçıklıdır. Fillariler 8-12 mm boyunda, mızraksı, seyrek tüylü, taç yapraklardan kısadır. Taç yapraklar pembe, leylak veya mor rengindedir. Küçük brakteler 4-5 mm boyunda, seyrek tüylü; korona genişçe dişli ve tüylüdür. Çanak yapraklar 9-12 mm boyunda, 14-21 adet ve tüylüdür. Haziran-ağustos aylarında çiçeklenir. Kalkerli taşlık yamaçlarda; 1000-2800 m yükseltilerde yetişir. Yunanistan ve ülkemizde Güney Marmara, Orta Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Yukarı Fırat bölümleri ve Akdeniz bölgesinde yayılış gösterir[1,2,3].

1-4 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Işık seven bitkidir[4].

Nemli koşulları tercih etmez.

İyi drene edilmiş toprakları tercih eder.

Orta Avrupa'nın güneyindeki sıcak alanlarda yetişir.

Soğuk havalara duyarlı olduğundan, aşırı don koşullarına maruz kalmamalıdır.

Ortama adapte olduktan sonra kuraklığa dayanıklıdır.

Şehir içi, kaya, çakıl ve eğimli bahçelerde; saksı ve doğal görünümlü peyzajlarda kullanıma uygundur.

1. Matthews, V.A. (1972). Pterocephalus Vaill. ex Adanson. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 4, sayfa: 621-625, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.Y. (2012). Türkiye Bitkileri Listesi: Damarlı Bitkiler, sayfa: 319, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, Yayını, İstanbul.
3. Euro+Med Plantbase: https://europlusmed.org/cdm_dataportal/taxon/d424f69e-62bb-4c7b-8856-e392662acd08 (Erişim tarihi: 12.07.2025).
4. FloraVeg.EU: https://floraveg.eu/taxon/overview/Pterocephalus%20plumosus (Erişim tarihi: 12.07.2025).

F1. Mehmet ÇELİK, https://www.inaturalist.org/photos/259581928 (Erişim tarihi: 12.07.2025).
F2. Mehmet ÇELİK, https://www.inaturalist.org/photos/259581772 (Erişim tarihi: 12.07.2025).
F3. Mehmet ÇELİK, https://www.inaturalist.org/photos/259581923 (Erişim tarihi: 12.07.2025).
F4. Mehmet ÇELİK, https://www.inaturalist.org/photos/259581925 (Erişim tarihi: 12.07.2025).

İnsanlık tarihinin tüm zamanlarında adından bahsettiren şifalı bir meyve...

Punica granatum

Nar

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, orta-küçük büyüklükte, genellikle 2-5 m'ye kadar taç boyu yapabilen bir ağaç olmasına rağmen, bazı bölgelerde 10 m'ye kadar boylanabilir. *Punica granatum* var. *nana* bodur formu olup 1-1,5 m taç yapar. Nar bitkisi uzun ömürlüdür (200-300 yıl). Yaprakları sivri elips şekillidir. Çiçekleri iri, taç yaprakları çok katlı, taç yapraklarının renkleri beyaz, pembe, kırmızı veya bu renklerin karışımı olabilir. Nar meyveleri çiçeklenmeden 6-7 ay sonra derim olumuna gelir. Hasat ekim-kasım aylarında yapılır. Anavatanı Güney Asya, Kafkaslar, Yakındoğu olarak bilinir. Nar bütün dinlerde kutsal meyve olarak kabul edilir [1].

7a

KÜLTÜR

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Nar, iyi ışık isteyen bir bitkidir. Güneşli habitatları tercih eder.

Meyve olgunlaşma döneminde nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenaji iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir.

Subtropik iklim bitkisi olup kuraklığa az-orta dayanıklıdır.

Çiçek güzelliği, sonbaharda altın sarısı sararması ve meyve güzelliği ile çok değerli bir bitkidir. Meyveleri mineraller ve antosiyanin açısından zengindir.

1.Yılmaz , C. (2007). Nar. Hasad Yayıncılık, İstanbul.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

6a

DOĞAL

Koyu yeşil ve oval formu ile dört mevsim boyunca dekoratif bir seçenektir...

Pyracantha coccinea

Ateş Dikeni

Daha soğuk iklimlerde yarı-herdemyeşil, daha sıcak iklimlerde ise herdemyeşil olma eğiliminde olan ve 3 m boylanabilen dikenli bir çalıdır [1,2]. Genç sürgünler gri-tüylü ve dikenlidir. Yapraklar mızrak şeklinde, eliptik veya ters yumurtamsı-eliptik, 2-4 (-5) x 1-5 (-2) cm, kenarları testere dişlidir; özellikle gençken altta tüylü veya tamamen tüysüz, yaprak sapları 5-10 mm'dir. Çiçek kurulları, şemsiye biçiminde ve çok çiçeklidir. Çiçekler beyaz renkte ve 8 mm çapındadır. Çiçeklenme mayıs-haziran aylarında gerçekleşir [1,3]. Meyve küre, 5-7 mm çapında, çoğunlukla kırmızı, bazen sarı veya turuncu renktedir. Kireçtaşı yamaçlar, kumullar, açık ormanlık alanlar ve çalılıklarda, 30-1800 m yüksekliklerde yetişir.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da kısmi gölge olan yerleri tercih eder [4,5].

Düşük ya da orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir [4].

Drenajı iyi, killi, kumlu, pH'ı asidik ya da nötr toprakları tercih eder [4,5].

En iyi (18-27 °) sıcaklıklarda gelişir. Düşük sıcaklıklara ve dondurucu kışlara (-20° ve altı) dayanıklıdır.

Rüzgâra, hava kirliliğine dayanıklıdır [3,4,5].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [4].

Budamaya elverişli olduğundan peyzajda çit bitkisi olarak kullanılır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, p. 133). Edinburgh University Press.
2. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/pyracantha-coccinea/
3. https://www.ebben.nl/nl/treeebb/pycrcush-pyracantha-coccinea-red-cushion/#?search%5B0%5D=Pyracantha%20coccinea%20'Red%20Cushion'
4. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/pyracantha-coccinea/
5.Huxley, A. (1992). The New RHS Dictionary of Gardening. MacMillan Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 6b

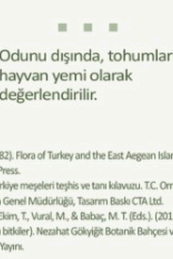

Dünyada en geniş yayılışını Türkiye'de yapan kanaatkâr bir Meşe türümüz...

Quercus cerris

Saçlı Meşe

Kışın yaprağını döken, tepe tacı yuvarlak, boyu 30 m'ye kadar ulaşan bir ağaçtır. Yaşlı bireylerde kabuklar derin çatlaklı, grimsi-beyaz renklidir. Yapraklar sığ ya da derin loplu (iki varyetesinin ayırım özelliği) şekil bakımından farklıdır ve lopların uçları kılçıksı sonlanır. Başta yaprak özelliklerine dayalı birçok lokal formu da bulunmaktadır. Yaprak sapı 2 cm'ye kadar olabilir. Kısa ve kalın bir sapta yer alan palamudun kadehinde saç şeklinde uzamış tırnaklar bulunur ve bitki, Türkçe adını buradan alır. Meyveler 2 yılda ve ağustos-eylül aylarında olgunlaşır. Dünya'da Yunanistan, Kıbrıs, Filistin, Transkafkasya, İran, Irak ve Türkiye'de genellikle Anadolu'nun iç kesimleri hariç, Trakya, Kuzey, Batı ve Doğu Anadolu'da 150-1850 m yükseltiler arasında yayılış göstermektedir [1,2,3].

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve güneşli habitatlarda yetişir.

Nem isteği kısmen yüksektir.

Hafif ıslak, drenajlı topraklarda yetişir. Balçıklı, tuzlu ve kireçli toprakları yeğler.

Ilıman iklim, güneşli ve kuru yamaçları sever. Soğuğa mutedil derecede dayanır.

Rüzgâra, dona ve kentsel alanlarda hava kirliliğine dayanıklıdır.

Derine giden kazık kökleri ile kurağa dayanıklıdır.

Odunu dışında, tohumları hayvan yemi olarak değerlendirilir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2.Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd.
3.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., & Babaç, M. T. (Eds.). (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını.

F1: Salih TERZİOĞLU
F2: https://kocaelibitkileri.com/quercus-cerris/
F3: Salih TERZİOĞLU
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:295941-1

DOĞAL 6a

Genelde bodur, sert ve batıcı yaprakları ile sıcak iklimlerin çalısı...

Quercus coccifera

Kermes Meşesi

Herdemyeşil genellikle 2-3 m'ye kadar (bazen 10-12m) boylanabilien çalı ya da küçük ağaçlardır [1]. Kabuk gri-kahverengi renkte boyuna yönde çatlaklıdır. Genç sürgünler sarımtrak parlak kahverengi yıldız tüylü daha sonra tüyler dökülür. Yapraklar taze iken açık sarımsı kahve/pembemsi renkte , olgunlaşınca deri gibi sert geniş yumurta 1,5-5x1-3 cm boyutlarında üst yüzü parlak koyu yeşil tüysüz,alt yüzü soluk yeşil ve çıplak nadiren seyrek kısa tüylüdür. Kenarları sivri keskin dişlidir.Meyveler 1,5-2 cm uzunluğunda, kadeh 1-2 cm çapında ve küresel, pulları dört köşeli uçları sivri ve batıcı geriye kıvrıktır. Sapsız ya da çok kısa saplıdır. Kadeh palamutun yarısını bazen 2/3'ünü içine alır. Meyveler Ekim-kasım aylarında olgunlaşır. Akdeniz ülkelerinde doğal olup ülkemizde Karadeniz, özellikle Batı ve Güney Anadolu'da makilikler içinde yayılmaktadır [2,3].

2-3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder, ışık isteği yüksektir.

Nem isteği düşüktür.

Ilıman iklimlerde ve daha çok sıcak bölgelerde yayılır.

Humusca fakir, kumlu-kumlu balçık, kireçli toprakları yeğler.

Kireçli topraklara, deniz soğuğuna ve hava kirliliğine dayanıklıdır. Verimsiz topraklarda erozyona dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Doğal formu güzel olduğu gibi budanarak form verilebilir. İsteklerinin az olması her türlü ortama uyum sağlaması nedeniyle sorunlu alanların iyileştirilmesinde sıklıkla tercih edilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Öztürk, S., 2013. Türkiye Meşeleri Teşhis ve Tanı Kılavuzu. TC Orman ve Su İşleri Bakanlığı, ORMAN Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 7a

Peyzaj ve endüstri için önemli, küçük bir ağaç...

Quercus infectoria

Mazı Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdemyeşil, boyu 1-4 m, nadiren 10 m'ye kadardır. Yaşlı gövde kabukları çatlaklıdır. Kenarları çoğunlukla ondüleli olan yaprakları, 4-8 testeremsi loplu veya tam kenarlıdır. Derimsi sertlikte yaprakların 10x4,5 cm boyutlarında, yumurta veya dar dikdörtgensi şekillerdedir. Bir yılda olgunlaşan meyvelerin 2/3'lük kısmı kadeh içinde kalır. Meyve sapsızdır, nadiren 5-10 mm sap görülebilir. Mazı arısının etkisiyle tomurcukta oluşan "Mazı" adlı patolojik oluşumlar çok karakteristiktir. Genellikle Anadolu'nun iç kesimleri hariç, Trakya, Kuzey, Batı ve Doğu Anadolu'da 150-1850 m yükseltiler arasında yayılmaktadır. Dünya'da Yunanistan, Kıbrıs, Filistin, Transkafkasya, İran ve Irak'ta yayılış gösterir[1,2,3,4].

1-4 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve güneşli habitatlarda yetişir.

Düşük nemli ve nemsiz alanları yeğler.

Humusça fakir, kumlu balçık derin toprakları sever. Taşlı ve kuru topraklara da uyumludur.

Ilıman ve yarı nemli iklimlerde yetişir.

Soğuğa kısmen, donlara mutedil derecede dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Rüzgâr perdesi olarak kullanılır. Ayrıca uzun süre yapraklı olması sebebiyle toz ve gürültü perdesi olarak da kullanılır. Mazıları tanen bakımından zengindir. Deri tabaklamada kullanılır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2.Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd.
3.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., & Babaç, M. T. (Eds.). (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını.
4.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: https://www.anitagaclar.gov.tr/detail/mazi-mesesi-quercus-infectoria/332
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:924449-1
F3: Salih TERZİOĞLU
F4: Salih TERZİOĞLU

Kuraklığa ve aşırı rüzgara dayanıklı, kazık kök yapan güzel bir meşe türü...

Quercus libani

Lübnan Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdemyeşil, çalı veya 12 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Kabuklar yaşlı bireylerde kırmızımtırak-gri renkli ve belirgin çatlaklıdır. Genç sürgünler kırmızımsı-kahverengi, önce tüylü-sonra çıplaktır. Mızrak şeklindeki yaprakların kenarları sivri-düzenli-keskin testere dişli, yaklaşık 12 cm uzunluğunda, 2-3 cm genişliğinde, yaprak sapı 1,5-2 cm kadardır. Çiçekler gösterişsizdir. İkinci yılda olgunlaşan meyveler hemen hemen sapsızdır (nadiren 1 cm). Meyve kadehi 2-3 cm çapında olup, kiremitvari pullarla örtülü, meyvenin yaklaşık 2/3'ünü içine almaktadır. Meyvenin hemen hemen tamamı ya da 2/3'lük kısmı kadeh tarafından örtülüdür. Ülkemizde Doğu Anadolu, Batı ve Anti-Toroslar'da yayılır. Ülkemiz dışında; Suriye, Kuzeybatı Irak ve Batı İran'da yayılmaktadır [1,2,3].

DOĞAL 7a

12 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatlarda yetişir. Gençlikte az ışığa kısmen toleranslıdır.

Düşük nemli ve nemsiz alanlarda yetişir.

Taşlı, kireçli derin toprakları yeğler. Ağır killi ve kumlu topraklara duyarlı değildir.

Ilıman, yüksek sıcaklık, kurak ve karasal bölgeleri sever.

Kuvvetli rüzgârlara dayanabilen ve erozyona karşı etkin kullanabilme potansiyeli olan bir türdür.

Derine giden kazık kök sistemi ile kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Budamaya dayanıklı bir türdür. Yerel halk tarafından kurutulup öğütülen tohumları tüketilmektedir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2.Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd.
3.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., & Babaç, M. T. (Eds.). (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını.

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:296386-1
F2: https://www.plantarium.ru/lang/en/page/image/id/169006.html
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:296386-1
F4: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Quercus_libani_seeds.jpg

DOĞAL 5a

Ilıman ve sıcak bölgelerde gölge amaçlı tercih edilebilecek bir ağaç...

Quercus petraea

Sapsız Meşe

30 m'ye kadar boylanabilen dar tepeli boylu bir ağaçtır[1]. Gövde genç yaşlarda pürüzsüz ilerleyen yaşlarda düzenli ve dar aralıklarla boyuna derin çatlaklı, açık gri-kahverengidir [2]. Tomurcuklar, 7 mm uzunluğunda, çıplak, sarımsı kahverengidir . Yapraklar; eliptik, ters yumurtamsı veya dikdörtgenimsi, 6-17 cm uzunluğunda, 3-9 cm genişliğinde; tabana doğru daralarak kama şekline veya çarpık yuvarlağa dönüşür [3]. Yaprağın üst yüzeyi parlak alt yüzeyi ise soluk yeşil, basılmış yıldız tüylerle kaplıdır [4]. Yaprak sapı 1-3,5 cm arasında değişir. Meyve kadehi sapsızdır. 10-20 mm boyutlarındaki meyve kadehi yarım küre veya armut formundadır [1]. Kadeh palamuttun 1/2'sini veya 2/3' nü kaplar. Meyve bir yılda olgunlaşır. Genellikle saf meşcereler kurar [4]. *Quercus libani, Quercus infectoria, Pinus boisseri, Quercus cerris* çalılığı, *Cedrus libani, Abies cilica* ile karışık ormanlar oluşturur [5].

30 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Nemli ortamlarda daha iyi gelişim sağlarlar.

İyi drenajlı ve besin açısından zengin toprakları tercih eder.

Ortam sıcaklığı -6 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kuraklığa ve hava kirliliğine orta derecede dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklığı orta derecedir.

Mobilya, Ahşap yapı, çit ve yelkenli gemi yapımında kereste olarak kullanılır. Park ve bahçelerde soliter bitki olarak tercih edilir.

1. Davis, P.H. (ed.), (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Eaton, E. G. S. D. J., Caudullo, G., Oliveira, S., & De Rigo, D. (2016). Quercus robur and Quercus petraea in Europe: distribution, habitat, usage and threats. European atlas of forest tree species, 160-163.
3. Akkemik, Ü. (2018). Quercus petraea (Mattuschka) Lieb., Ünal Akkemik (ed.), Türkiye'nin Doğal Egzotik Ağaç ve Çalıları II, , Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 391.
4. Hedge, I., Yaltirik, F. (1982). Quercus L. Davis P. H. (ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands 7. – Edinburgh. Ss 659- 683.
5. Streiff, R., Labbe, T., Bacilieri, R., Steinkellner, H., Glössl, J., & Kremer, A. (1998). Within-population genetic structure in Quercus robur L. and Quercus petraea (Matt.) Liebl. assessed with isozymes and microsatellites. Molecular Ecology, 7(3), 317-328.

F1: Cepnerk, https://www.inaturalist.org/observations/50745711
F2: Cepnerk, https://www.inaturalist.org/observations/50745711
F3: nina-houssais, https://www.inaturalist.org/observations/63638006
F4: nina-houssais, https://www.inaturalist.org/observations/63638006

DOĞAL 7a

Parlak yeşil yaprakları, genel görünüşü ve dayanıklılığı ile güzel bir peyzaj bitkisi...

Quercus trojana

Makedonya Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdemyeşil, yuvarlak tepeli, 18 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yaşlı bireylerde gövde kabukları küçük pullar halinde, dörtgensi biçimde çatlaklı ve açık gri-kahverengidir. Genç sürgünler kırmızımsı-kahve renklidir. Sivri uçlu yapraklar yumurta, uzun eliptik veya dar dikdörtgen biçiminde, kenarları hemen hemen düzenli-keskin testere dişli, 8 (-10) cm uzunluğunda, 1,5-3 cm ene sahiptir. Yaprak sapı yaklaşık 0,5 (nadiren 0,8) cm kadardır. Yaprak üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü açık yeşildir. İkinci yılda olgunlaşan meyveler hemen hemen sapsızdır (nadiren 1 cm). Kadeh pulları çokça varyasyon gösterir; ya birbiri üzerine sıkıca kapanmış ya da tabana doğru kıvrılmışlardır. Ülkemizde Kuzeybatı, Batı ve Güneybatı Anadolu'da, 300-1800 m yükseltilerde yetişmektedir. Ülkemiz dışında Güneydoğu İtalya ve Balkanlarda yayılış göstermektedir [1,2,3].

18 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder .

Yarı nemli ve kurak alanları tercih eder.

Derin ve verimli toprakları tercih eder, hemen her türlü toprağa karşı toleranslıdır.

Orta derecede sıcaklık ve dona dayanıklıdır.

Kirli havaya ve rüzgara dayanıklıdır.

Kurak ve sıcak lokasyonları tercih eder, kuraklığa dayanıklıdır.

Tohumları ve yapraklı sürgünleri hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Park ve bahçelerde soliter olarak ve yollarda alle ağacı olarak kullanıma uygundur.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Öztürk, S. (2013). Türkiye Meşeleri Teşhis ve Tanı Kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.
3.Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M. T. (Eds.), 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, İstanbul, 1290 s.

F1: https://www.actaplantarum.org/galleria_flora/galleria1.php?id=3098
F2: https://www.actaplantarum.org/galleria_flora/galleria1.php?id=3098
F3: https://cambriasalvatore.wixsite.com/flora-della-sicilia/quercus-trojana
F4: https://cambriasalvatore.wixsite.com/flora-della-sicilia/quercus-trojana

EGZOTİK

3a

Hoş kokulu çiçek kurulları ve çok kanaatkar olması ile öne çıkan egzotik bir tür...

Robinia pseudoacacia

Yalancı Akasya

Yaprağını döken, 25 m'ye kadar boylanabilen, seyrek dallı ve gevşek dokuda 8-10 m tepe çapı yapabilen istilacı bir ağaçtır. Gövde, açık kahverengi ve boyuna çatlaklıdır. 20 cm uzunluğunda tüysü özellikteki yapraklarda 7-19 adet bulunan yaprakçıklar 25-45 x 12-25 mm boyutlarında ve eliptik şekildedir. Mayıs-haziran aylarında açan beyaz renkli çiçekleri sarkık, yoğun, salkımlar halinde ve kokuludur. Bakla şeklindeki meyveleri, 5-10 x 1 cm boyutlarındadır. Dünyada Kuzey Amerika boyunca yayılır. Egzotik bir tür olmasına rağmen, Türkiye'nin kuzeyinde, özellikle Karadeniz kıyılarında ormanlık alanlarda doğallaşma eğilimindedir [1,2]. Ülkemizde çok yaygın olarak yol, refüj, parklar vb. yeşil alanlarda *Robinia pseudoacacia* var. *umbraculifera* (Top Akasya) adlı varyetesi kullanılmaktadır.

25 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek yörelerde yetişir.

Kuru ve humuslu topraklarda yetişir.

-35 ºC'ye dayanabilir.

Atmosfer kirliliğine ve tuzlu topraklara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçekleri hariç bitkinin tüm kısımları zehirlidir. Tıbbi alanda değerlendirilir. Kökleriyle havanın azotunu tutarak toprağı iyileştirirler. Yol ağacı olarak ya da rehabilitasyon projelerinde kullanılır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3). Edinburgh University Press.
2.Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. Orhan Ofset.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL

3a

Hoş kokulu pembe- beyaz renkli çiçeklere sahip dayanıklı çalı...

Rosa canina

Kuşburnu

Kışın yaprağını döken, 1,5-3,5 m'ye kadar boylanabilen, bazen tırmanıcı, sert dikenlere sahip, dik bir çalıdır. Bileşik yapraklı, yaprakçıkları donuktan saf yeşile değişen renklerde, 5-7 adet, dar eliptik, geniş yumurta şeklinde, 1-4,5 x 0,8-3,5 cm ebatlarındadır [1]. Çiçeklenme mayıs- haziran (-temmuz) aylarında ve yapraklanmadan sonra gerçekleşir. Çiçeklerin 1-3 adeti bir arada, pembe-beyaz renkli olup 4-5 cm genişliğindedir [2]. Çiçekleri hoş kokuludur. Meyveler, çiçek tablasından gelişen etli bir yapı (kuşburnu) içindeki çok sayıda akenden oluşur, oval veya dikdörtgen-elipsoid şekillerde, kırmızı-turuncu, çıplak ve pürüzsüzdür [1]. Afrika'dan Avrupa'ya, Orta Asya'dan Pakistan'a yayılış gösterir. Ülkemizde, kıyılar, kayalık yamaçlar, çalılıklar, çitler, ormanlar ve açıklıklar, çoğunlukla kireçtaşı üzerinde, 30-1700 (-2500) m yükseltiler arasında yetişir [1, 3].

1,5-3,5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Gölgede ve tam güneşte yetişebilir [4].

Nemli ortamları sever.

Kireçli ve besin maddesi zengin toprakları sever [5].

İdeal sıcaklık değeri 5-35 ºC'dir [6].

Bölge, habitat ve rakım değişikliğine toleransı yüksektir [7].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyvesi; şurup, reçel ve çay yapımında kullanılır. Orman alanları, çalılıklar, parklar, yol kenarları ve küçük bahçelerde yetiştirilmeye uygundur [8,9].

1-Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2-Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs(Vol. 3).
3-https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:731955-1
4-Kültür, Ş. (1998). Kuzey-Batı Türkiye'de yetişen yabanıl Rosa türleri üzerine farmasotik botanik bir araştırma(Unpublished doctoral dissertation). İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi.
5-Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları. (Orman Fak. Yayın No. 391).
6-https://www.picturethisai.com/wiki/Rosa_canina.html
7.Özçelik, H., Korkmaz, M., Özgökçe, F., Ünal, M., & Sakçak, S. (2013). Türkiye güllerinin (Rosa L. spp.) ekolojik ve coğrafi karakteristikleri. Süleyman Demirel University Faculty of Arts and Science Journal of Science, 8(1), 9-21.
8.https://www.gardenia.net/plant/rosa-canina
9.https://ensocentiemangonpiante.it/en/rosa-can-ina/?_gl=1*1rnl4mg*_up*MQ..*_ga*MTM3MzM4NjI5NjY4OS4xNzE5MzQxNzI4*_ga_B6BW2WMDW2*MTcxOTM3NzkzNi4yLjEuMTcxOTM3NzkzMy4wLjAuMA..

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 5a

Pembe çiçekli bodur gül...

Rosa pulverulenta

Bodur Gül

60 cm'ye kadar boylanabilen, kışın yaprağını döken, çok sık dallı yumak şeklinde bodur çalılardır. Gövdesi çok dikenli, bazen kalın ve oldukça düz, bazen tüylü salgılıdır. Yaprakları 3-7 parçalı, yuvarlak, eliptik, küçük, iki dişli yapıdadır. Çiçekleri açık pembe, kısa saplarda tek ve küçüktür. Çiçeklenme zamanı haziran-temmuz aylarıdır. Meyveleri kırmızı renkli, parlak, kıllı yapıda ve 1,5 cm kalınlığındadır. Dünyadaki yayılışı Güneydoğu Avrupa, Batı Suriye, Kıbrıs, Kafkasya, Azerbaycan, Ermenistan, Kuzey İran, Doğu Irak, Lübran ve Afganistan'dır. Ülkemizde Batı, Orta ve Doğu Anadolu, Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz'de yayılış gösterir [1-4].

60 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanlarda iyi gelişim gösterir.

Sıcak ve nispeten ılıman iklim koşullarını tercih eder.

Kuru ve az nemli toprakları sever.

-23 °C ile 35 °C arası sıcaklıkları sever.

Kurak alanlar, kayalıklar, kireçli ve kalkerli yamaçlar, taşlı dar geçitler ve çayır kenarlarında yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Beyaz çiçekleri bodur yapıları ile kaya bahçeleri ve kuru taş bahçelerinde kullanılabilir.

1.Kültür, Ş. (1998). Kuzey-Batı Türkiye'de yetişen yabani Rosa türleri üzerine farmasotik botanik bir araştırma (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi.
2.Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
3.Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Ders Notları). İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No. 391.
4.Tübives Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php)

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:733882-1
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:733882-1
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:733882-1
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:733882-1

6a

ENDEMİK

10-20 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve aydınlık ortamları tercih eder[3].

Az nemli ortamları sever[3].

İyi drene olan, kumlu–taşlı topraklarda yetişir[3].

Soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır; -15 / -20 °C'ye kadar tolere edebilir[4].

Düşük rekabetli ve kurak habitatlarda yaşayabilir[4].

Kuraklık stresine dayanımı yüksektir[3].

Kaya bahçeleri, yeşil çatı veya kurakçıl peyzaj çalışmalarında kullanılabilir.

1. Chamberlain D. F. ve Muirhead C. W. (1972). Rosularia (DC.) Stapf. Şu eserde: Davis, P. H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 4, sayfa: 214-224. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=karsilastir (Erişim tarihi: 26.08.2025).
3. Kelaidis, P. (2006). Rosularia. Cactus and Succulent Journal, 78(5): 231-236.
4. Mehdiyeva, N. P., Bussmann, R. W. Ve Paniagua-Zambrana, N. Y. (2024). Rosularia sempervivum A. Berger Crassulaceae. In Ethnobotany of the Caucasus, pp. 1-2. Springer, Cham.

F1: Christian Langner. https://www.inaturalist.org/observations/184226398 (Erişim tarihi: 25.08.2025).

Rosularia sempervivum

Som Kayakoruğu

Kireçtaşı kayalıklarında yetişen, pembe çiçekli ve etli yapraklı bir tür...

Yaprakları yeşil renkte, uzun stolonlar üzerinde yan rozetler oluşturmayan, çok yıllık bir sukulent bitkidir. Yapraklar etli bir dukya sahip ve bezeli tüylüdür. Çiçek durumu salkım şeklinde bir panikula halinde, çok saqyıda ve koyu pembe çiçekler taşır. Çiçek kurulu genellikle 5–15 çiçekten oluşur[1]. Haziran–ağustos ayları arasında çiçeklenir[2]. Yüzeysel ve lifsi kök sistemi, kayalık alanlarda tutunmaya ve sınırlı su kaynaklarından faydalanıp yaşamaya uygundur[3]. Tohumları kısa ve küt uçlu, dikdörtgensi şekildedir. Kayalık habitatlar, kireçtaşı kayalıkları, dik yamaçlar ve alpin çayırlarda yaşar. Türkiye'de Kars, Bitlis, Van ve Siirt'te yüksek dağlık alanlarda yayılış göstermektedir[1,2].

8a

DOĞAL

Kırmızı-pembe renkli, kuraklığa dayanıklı sukulent, yer örtücü bir bitki...

Rosularia serrata

Dişli Koruk

Hayatlarında bir kez çiçek açan, yanal rozetli, çok yıllık otsu bir bitkidir. Sıcak ve soğuk dönemlerde uyum sağlayarak kırmızı-pembe renk alan, sukulent bu türün çiçekli gövdeleri 10-25 cm uzunluktadır. Yapraklar 15-50 mm uzunlukta, mavi-yeşil renkli, saplı, ters mızraksı, sivri, tabanı dar, tüysüz, kenarları dalgalı dişlidir. Çiçek kurulu 35-150 çiçekli, uçta kısa saplı, altta uzun ve çıplak saplıdır. Çanak ve taç yapraklar 5 parçalı ve tabanda bitişik, 3-4 mm; taç yapraklar 5-6 mm ve açık mor renklidir. Erkek organlar 10 adet, taç yapraklara bağlı, pulları dik, tüysüz ovaryum 20 bölmeli, meyve 3,5-4-5 mm uzunluktadır. Çiçeklenme mayıs- haziran aylarında olur. Türkiye'de Asıl Ege ve Antalya alt bölgelerinde 20-720 m 'ler arasında yayılış gösterir[1-3,5].

10-25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever, kısmen gölgeye de tolerans gösterebilir[3,4].

Kurak yerleri tercih eder [3,4].

Genellikle iyi dreneli gevşek kireçli kayalık topraklarda iyi gelişir[3,4].

Optimum sıcaklık 20-25°C arasında olup soğuğa dayanıklıdır [3,4].

Akarsu vadilerindeki nemli kireçtaşı kayalıklarında ve steplerde, yarı-kurak alanlarda yayılış gösterir[1-3,5].

Kuraklığa fazla dayanıklıdır[3,4].

Çiçek yapısı ve renk değiştirmesi, kuraklığa dayanıklı olması ile peyzajda gruplar halinde kullanılır[3,4].

1. Chamberlain, D. Fve Muirhead C. W. (1972). Rosularia (DC.) Stapf. Şu eserde P.H. Davis (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 4, sayfa: 214-224. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Duman, H. (2000). Rosularia (DC.) Stapf. Şu eserde: Güner, A., Özhatay N., Ekim, T., Başer, K.H.C., (eds.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 11, sayfa: 122-127. Edinburgh University Press, Edinburg.
3. Eggli, U. (1988). A Monographic Study of the Genus Rosularia (Crassulaceae). Bradleya (Supplement), 6:1–118.
4. Farrell, C. R., Mitchell, E., Szota, C., Rayner, J. P. & Williams, N. S. G. (2012). Green Roofs for Hot and Dry Climates: Interacting Effects of Plant Water Use, Succulence and Substrate. Ecological Engineering, 49: 270-276.
5. Karaer, F. (2012). Rosularia (DC.) Stapf. şu eserde: Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M.T. 2012. (edlr.), Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Sayfa: 382-384. Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını. İstanbul.

F1: URL 1. https://yabanicicekler.com/flower/rosularia-serrata-467 İbrahim GEDİKOĞLU <bilgi@yabanicicekler.com (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F2: URL 1. https://yabanicicekler.com/flower/rosularia-serrata-467 İbrahim GEDİKOĞLU <bilgi@yabanicicekler.com (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F3: URL 3. https://www.cretanflora.com/rosularia_serrata.html (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F4: URL 3. https://www.cretanflora.com/rosularia_serrata.html (Erişim tarihi: 23.08.2025).

Akdeniz elementi, tırmanıcı bir bitki türüdür...

Rubia tenuifolia

Kızılboya

Sürünücü veya tırmanıcı özellikte gövdeleri ile yaklaşık 2 m'ye kadar boy yapan çok yıllık bir yarı çalıdır. Yarı her dem yeşil yapraklar çember şeklinde, düğüm başına 4-6 yaprak halinde, yaklaşık 10-35 x 2-11 mm, genişçe ters yumurtamsı veya oval ila dikdörtgenimsi biçimdedir [1]. Kısmi çiçek salkımları sadece yanal durumdadır. Nisan-mayıs aylarında oluşan küçük çiçeklerin taç yaprak rengi kremsi sarı ila sarımsı yeşil renktedir. Sonbaharda olgunlaşan siyah meyveler 4-6 mm çapındadır. Doğal olarak daha çok çalılık veya kalkerli kayalık yamaçlarda, 1500 m yükseltilere kadar görülebilir [1]. Türkiye'de Güney Marmara, Orta Karadeniz, Asıl Ege, İç Batı Anadolu, Konya, Antalya, Adana, Orta Fırat, Dicle alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir [2].

8a

DOĞAL

2 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder. Yarı gölgede yetişebilir.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

Geçirgen, kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik topraklarda gelişebilir [3].

Sıcak bölgeleri sever, -5°C den daha düşük bölgelerden kaçınır.

Fakir ve kireçli topraklarda yetişebilir. Deniz koşullarına dayanabilir.

Kuraklığa nispeten dayanıklıdır.

Geleneksel tıbbi kullanımları mevcuttur. Gövdelerden ve köklerinden boya elde edilir.

1.Davis, P.H. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 7, Edinburgh University Press, p: 857-860.
2.https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Rubia-tenuifolia
3.https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Rubia+tinctorum

F1:https://www.inaturalist.org/observations/117412244
F2:https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/050/xx5019_1713962340.jpg
F3:https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/050/xx5019_1713962337.jpg
F4:https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/050/xx5019_1713962343.jpg

DOĞAL 7a

Siyah meyveli sürünücü, yaprak döken çalı...

Rubus canescens

Çobanköstegi

Alçak boylu, genellikle sürünen bir çalı türüdür. Dallar genellikle tüysüz, ince ve kısa dikenlerle kaplıdır. Yapraklar üçlü veya bazen 5 yaprakçıktan oluşur. Yaprağın her iki tarafı da farklı renktedir [1]. Yaprakçıklar koyu yeşil veya grimsi yeşil üst kısım tomentoz veya çıplak, alt ise kısa kalın yıldız tüylerle kaplıdır. Yaprak kenarları dişli, uç kısımdaki yaprakçıklar saplı, kamaması, ters yumurtaması ve baklava dilimini andıran formalara kadar dönüşür [2]. Mayıs-ağustos ayları arasında çiçek açar [4]. Çiçek terminal bileşik salkım özelliği gösterir. Çanak yapraklar ovalden dikdörtgene kadar uzanır, sivridir ve çiçek açıldıktan sonra geriye kıvrılan kalın, yumuşak tüylerle kaplıdır [5]. 5–8 (-10) mm boyutundaki taç yapraklar beyaz renkte, ters yumurtaması veya dikdörtgenimsidir [3]. Üzümsü meyve tüysüz, sonbaharda olgunlaşır. 0-2150 m yükseltiler arasında yayılış gösteren bitkiye, açık orman, çalılık, taşlı yamaçlar, kıyılarda rastlanabilir.

1-2 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölge yerleri tercih eder.

Nemli ortamlarda daha iyi gelişim sağlarlar.

İyi drenajlı ve besin açısından zengin toprakları tercih eder.

Ortam sıcaklığı -10 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklığı orta derecedir.

Meyvesi gıda olarak tüketilir. Hobi bahçelerinde tercih edilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.), (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Dogan, Y., Baslar, S., Aydin, H., & Mert, H. H. (2004). Studies on the autecology of Rubus canescens distributed in Western Anatolian part of Turkey. Botanica Lithuanica (1392-3665), 10(1).
3. Kültür Ş., Eminağaoğlu Ö., (2018). Rubus L., Ünal Akkemik (ed.), Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları II, , Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 391.
4. Tomlik-Wyremblewska, A., Zieliński, J., & Guzicka, M. (2010). Morphology and anatomy of blackberry pyrenes (Rubus L., Rosaceae) Elementary studies of the European representatives of the genus Rubus L. Flora-Morphology, Distribution, Functional Ecology of Plants, 205(6), 370-375.
5. Assaifi, O., Abdallah, H., & El-Dakdouki, M. (2020). Antibacterial effect and phytochemical analysis of the shoot system of Rubus canescens DC. growing in Lebanon. BAU Journal-Science and Technology, 2(1), 9.

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:732864-1
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:732864-1
F3: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:732864-1
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:732864-1

DOĞAL 6b

Doğal yetişen, yarı otsu, çit olarak kullanılabilen tür...

Rubus ibericus

Malina

Herdemyeşil, yarı odunsu, 3 m'ye kadar boylanabilen bir türdür. Rubus discolor olarak da bilinir. Orman ve fundalıklarda, yol, bahçe içlerinde yetişen, çalı formlu veya sürünücü gövdeli bir türdür. Gövde kırmızımtırak renkte, sivri dikenlidir. Yapraklar 5 parçalı birleşik formdadır; yaprakçıkların üst yüzeyi tüysüz, alt yüzeyi tüylü, kenarları dişlidir. Çiçeklenme mayıs-ağustos aylarındadır. Çiçeklenen sürgünler 15-40 cm uzunlukta, çanak yapraklar tüylü, taç yapraklar beyazımsıdır. Türkiye'de Marmara ve Doğu Karadeniz alt bölgesinde doğal yayılış gösterir [1,2,3]. Peyzajda çit olarak kullanılabilir. Gövdenin dikenli olması bahçe kenar çiti açısından avantaj sağlar. Düzenli budama ister. Genel yayılışını Güney, Batı ve Orta Avrupa, Kafkasya, Lübnan ve Türkiye'de yapar. Ülkemizde Kuzey, Batı ve Güney Anadolu'da 1400 m yüksekliklere kadar dere boylarında, gölgeli veya güneşli alanlarda yayılmıştır.

3 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge alanları sever.

Orta seviyede nem ister.

İyi drene edilmiş, nemli, humuslu topraklarda iyi gelişir.

-18°C ile +35°C arasında sıcaklıklarda yetişir.

Ekolojik toleransı yüksektir.

Kuraklığa orta-iyi derecede toleranslıdır.

Park ve bahçelerde çit olarak kullanılabilir.

1. Ağaoğlu, S., Gerçekçioğlu, R. (2013). Üzümsü meyveler. Tomurcukbağ Ltd.Şti. Ankara. ISBN: 978-605-64181-1.
2. Davis, P.H., Mailke, R.D. (1970). Rubus L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 4, sayfa: 30-40. Edinburgh University Press, Edinburg.
3. URL 1. https://identify.plantnet.org/tr/cevennes/species/Rubus%20dis-color%20Weihe%208.%20Nees/data (Erişim tarihi: 04.08.2025).

F1: URL 2. www.plantnet.org (Erişim tarihi: 04.08.2025).
F2: URL 3. https://www.inaturalist.org/observations/268366362 (Erişim tarihi: 04.08.2025).
F3: URL 4. www.plantnet.org (Erişim tarihi: 04.08.2025).
F4: URL 5. https://www.inaturalist.org/observations/268366362 (Erişim tarihi: 04.08.2025).

DOĞAL 7b

Orman altlarının dikenli yaprakları olan, kırmızı meyveli bodur çalısı...

Ruscus aculeatus

Tavşanmemesi

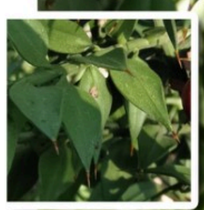
Bu bitki herdemyeşil olup, odunsu, dik ve sert bir gövdeye sahiptir. Gövdesi 20-50 cm boyundadır ve üzeri çizgili basit dallara ayrılmıştır. Dallar almaçlı olarak dizilmiştir, alt kısımlarda ise 3'lü çevrel dizilişler görülür. Yapraksı yapılar sert, geniş yumurtamsı veya mızraksı formdadır ve sivri uçludur. Boyutları 1-2,8 × 0,3-1,4 cm arasında değişir. Çiçekler üst kısımlarda yer alır ve çiçeklenme dönemi şubat-mayıs ayları arasındadır. Meyveler kırmızı renkte olup oldukça estetiktir [1-4]. Kuzey Batı Afrika, Batı Avrupa, Balkanlar ve Kafkasya anavatanı olup ülkemizde kuzey ormanlarının 0-800 m rakımları arasında önemli bir orman altı bitkisidir [2].

Tam gölgeli ya da yarı gölgeli alanlarda yetişir.

Nispeten sıcak ve ılıman iklim koşullarını sever.

Humusça zengin, havalanmış topraklarda iyi gelişir.

-10 ^{0}C ile +30 ^{0}C arası sıcaklık farklarına dayanabilir.

Nemli ve gölgeli alanların dışındaki alanlarda toleransı olmasına rağmen gelişimi zayıf kalır.

Nemli ortamlarda yetişmesine rağmen kuraklığa toleransı vardır.

Gölgeli alanlarda yaprak ve meyve estetiği ile kullanılabilecek bodur çalılardır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 8). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. Brickell, C. (Ed.). (2011). RHS A-Z encyclopedia of garden plants (4th ed.). Dorling Kindersley.
4. Wasson, R. J., & Turner, E. (1997). Botanica: The illustrated A-Z of over 10,000 garden plants and how to cultivate them. Dorling Kindersley.

F1: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=82904
F2: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=82904
F3: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=82904
F4: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=82904

6b

DOĞAL

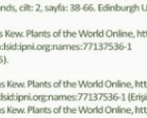

Beyaz çiçeklenen çok yıllık bir dağ bitkisi...

Sabulina juniperina

Harım Şiltesi

Sürünücü rizomlu, çok yıllık bir türdür. Gövdeler tüysüz, yatay veya yükselici, 10-30 cm, genellikle hafif dallı, kalın, sert ve sıklıkla kırmızıdır. Tüm yapraklar kısa ama belirgin şekilde saplı, etli, koyu yeşil, parlak, tamamen çıplaktır. Yaprak sapı 2-4 mm; yaprak ayası genişçe dikdörtgen, oval veya eliptik 15-35 x 8-26 mm'dir. Yaprak kenarları dişli veya neredeyse tamdır. Çiçek kurulları 2-6 adet ve 10-22 çiçeklidir. Çiçekte çanak yapraklar 2-2,5 mm'dir. Beyaz merkezli taç yapraklar koyu veya parlak mavi, 5-6 mm çapındadır. Kapsül meyve geniş eliptik veya dairesel, şişkin, 3-5 x 3-4 mm ve çanağa eşittir. Çiçeklenmesi mayıs-ekim ayları arasındadır. Dünya'da Avrupa, Kuzey Afrika Asya'da yayılır. Türkiye'de Istranca, Karadeniz, Kızılırmak, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van bölümlerinde; akarsular, bataklıklar, sulak çayırlarda 20-3200 m yükseltiler arasında yayılış gösterir [1].

5-25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş sever.

Nem isteği düşüktür. Kurak dağ koşullarına uyumludur.

Kayalık, taşlı ve iyi drene topraklarda yetişebilir.

Yüksek dağ iklimine uyumlu, soğuğa dayanıklıdır.

Kirliliğe duyarlı, yalnızca doğal ve bozulmamış habitatlarda yaşar.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Doğal dağ florasında değerlendirilebilir.

1. McNeill, J. (1967). Minuartia L. Şu Eserde: Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 38-66. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Royal Botanic Gardens Kew. Plants of the World Online, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77137536-1 (Erişim tarihi: 16.08.2025).

F1: Royal Botanic Gardens Kew. Plants of the World Online, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77137536-1 (Erişim tarihi: 16.08.2025).
F2: Royal Botanic Gardens Kew. Plants of the World Online, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77137536-1 (Erişim tarihi: 16.08.2025).
F3: Royal Botanic Gardens Kew. Plants of the World Online, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77137536-1 (Erişim tarihi: 16.08.2025).
F4: Royal Botanic Gardens Kew. Plants of the World Online, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77137536-1 (Erişim tarihi: 16.08.2025).

4a

DOĞAL

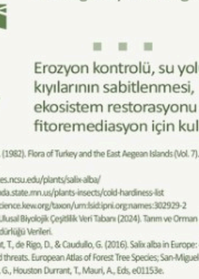

Hızlı büyüyen, ipeksi tüylü, soluk gümüş yapraklı, en boylu söğütlerden biri...

Salix alba

Ak Söğüt

Kışın yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formlu, boylu bir ağaçtır. Kabuk, derin çatlaklı ve gri renklidir. Dalları ince, dik veya sarkık, kahverengimsi veya kırmızımsı renklidir. Kabuğu soyulmuş odun pürüzsüzdür. Yapraklar 5-10 x 1-3 cm ebatlarında, ince dişli, gençken ipeksi yatık yoğun, sonraları hafif tüylüdür. Yapraklanmayla birlikte oluşan kedicikler yoğun, silindirik formdadır [1]. Çiçekler nisan-mayıs aylarında açar. Erkek kedicik sarı, dişi kedicik yeşilimsi renktedir. Kapsül tipi meyve ipeksi tüylere sahip çok sayıda tohum içerir [2]. Genel yayılışı Avrupa'dan Kuzey Çin'e, Kuzeybatı Afrika'ya kadardır. Ülkemizde göl, nehir ve akarsu kenarlarında 2000 m yükseltiye kadar görülmektedir [3,4].

30 m'ye
kadar boylanabilmektedir.

Işık isteği yüksektir [6].

Nemli ortamları sever.

Kumlu, siltli veya kireçli toprakları tercih eder. Köklerinin suya erişime ihtiyacı vardır [6].

Ilıman iklimlerde, ılıman kışlar, kısa kuraklık dönemleri olan sıcak yazlarda iyi yetişir [6].

Su baskınlarına karşı dayanıklıdır [6].

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Erozyon kontrolü, su yolu kıyılarının sabitlenmesi, ekosistem restorasyonu ve fitoremediasyon için kullanılır [6].

1.Davis, P H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/salix-alba/
3. https://www.mda.state.mn.us/plants-insects/cold-hardiness-list
4. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:302929-2
5.Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
6.Houston Durrant, T., de Rigo, D., & Caudullo, G. (2016). Salix alba in Europe: distribution, habitat, usage and threats. European Atlas of Forest Tree Species; San-Miguel-Ayanz, J., de Rigo, D., Caudullo, G., Houston Durrant, T., Mauri, A., Eds, e01153e.

F1: Oleg KOSTERİN https://www.inaturalist.org/observations/44841014
F2: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/014/ex1495_1719207775.jpg
F3: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/014/ex1495_1719207782.jpg
F4: Serdar ÖLEZ https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/014/ex1495_1719207782.jpg

DOĞAL 3b

Yapraklanmadan çiçekleri görülen bir söğüt türü...

Salix pseudomedemii

Kara Söğüt

Çalı veya ağaççık formunda 1,5-6 m kadar boylanabilen, kışın yaprağını döken bir bitkidir. Dalları koyu grimsi kahverengi ve sağlamdır. Yapraklar yoğun şekilde demetlenmiş, eliptik-dikdörtgen ila ters yumurtamsı, tepe sivri uçlu, (1,5-)6-8,5 x (1-)1,6-2,2 mm boyutundadır. Kedicikler; yapraklardan önce belirmekte olup belirgin saplıdır. Erkek çiçekler oval, en fazla 2x1,5 cm boyutlarında, sapçıklar dibe yakın kısımda tüylüdür. Dişi çiçekler; 7-12 mm, sap üstünde, silindirik şekilde meyvede 4-9 cm uzunluğundadır [1,2]. Mart-nisan aylarında çiçeklenme görülür. Kapsül, dar oval-konik ve tüylü yapıdadır. Türkiye'de doğal olarak Kars, Erzurum, Ağrı, Gümüşhane, Malatya, Adana, Tunceli, Sivas ve Kahramanmaraş bölgelerinde 400-2350 m yükseltilerde yetişir. Dere kenarları, nehir kıyıları, bataklık çalılıkları, nemli bölgeler ve orman alanlarındaki dere kenarlarında görülür [1,2].

1,5-6 m
arası boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder.

Nemli veya ıslak ortam tercih eder [3].

Kireçli topraklardan hoşlanmaz. Asitli toprakları tercih eder [3].

Ortam sıcaklığı -20°C üzeri olan bölgelerde yaşar.

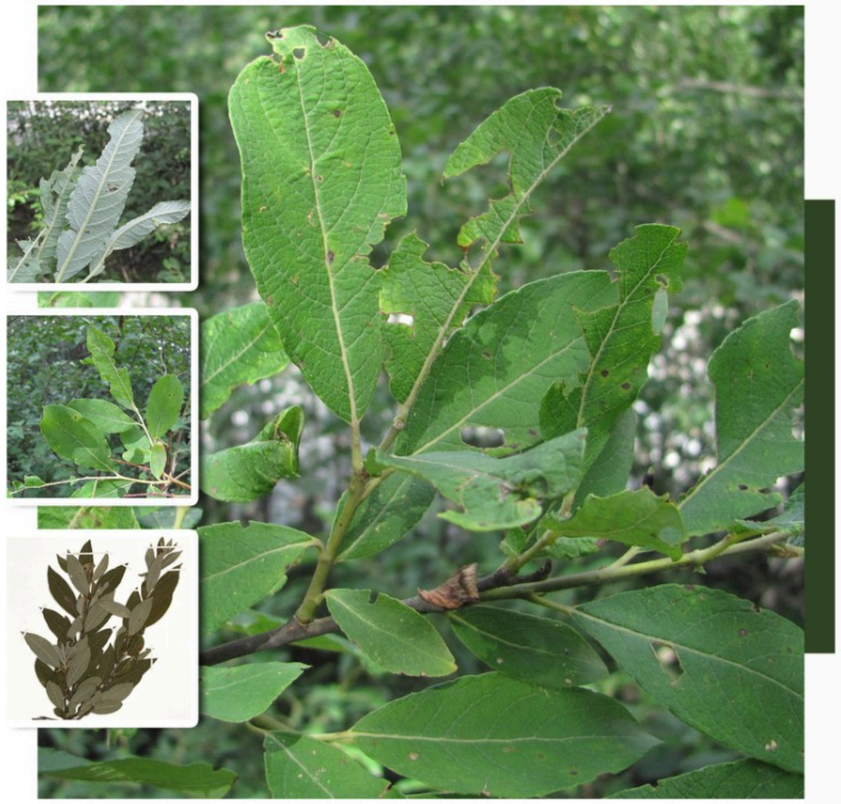
Kötü drenajlı, bataklık topraklar dahil çoğu toprağa dayanabilir. Soğuğa da dayanıklıdır [3].

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Çayırlar ve genellikle tarla kenarlarında sulama yapılarak yetiştirilir.

1.Davis, P. H. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, s. 694-716). Edinburgh University Press.
2.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları (684 s.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3.Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları No. 391). İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları.

F1: Gennadiy OKATOV https://www.inaturalist.org/observations/91818541
F2: Gennadiy OKATOV https://www.inaturalist.org/observations/91818541
F3: Gennadiy OKATOV https://www.inaturalist.org/observations/91818541
F4: Moskova Devlet Üniversitesi'nin Dijital Herbaryumu https://plant.de-po.msu.ru/open/public/item/MW0659587

DOĞAL 4a

Dik görünümlü gövdelere sahip, tıbbi bahçelerde kullanılabilecek bir adaçayı...

Salvia tomentosa

Şalba

Yaprak döken, 1 m'ye kadar boylanabilen bir yarı çalıdır [1,2]. Dikdörtgen şeklindeki gövdeleri dik görünümdedir. Yaprakları bölünmemiş, dar dikdörtgensi ya da yumurtamsı şekilde, yaprak kenarları küt dişçikli veya bütün görünümdedir. Nisan-ağustos bazen eylül aylarına kadar açabilen çiçekleri lila, mor veya beyaz renktedir. Dairesel şekilde görülen her bir çiçek durumunda 4-10 çiçek yer alır. Kireçli zeminler, magmatik yamaçlar, makilikler, çam ve meşe ormanlarında doğal olarak görülür [1]. IUCN Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi'nde en az endişe verici olarak yer alır [3]. Güneydoğu Avrupa'dan Azerbaycan'a kadar doğal yayılış alanına sahiptir [4]. Türkiye'de Karadeniz, Akdeniz, Ege Bölgeleri ve Istranca, Güney Marmara, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Fırat Bölümlerinin 90-2000 m rakım aralığında görülür [5].

1 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda yaşar.

Düşük seviyede nemli alanları sever.

Nemli, kuru, geçirimli, kireçli, hafif kumlu topraklarda yaşar.

-20 °C'nin üzerindeki sıcaklıklarda yaşayabilir.

Gölgede bulunmayan alanlarda soğuklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Gösterişli çiçekleri ve yapraklarıyla tıbbi bahçelerde, polinasyon bahçelerinde kullanılabilir. Yaprakları baharat, çay olarak kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 400–414). Edinburgh University Press.
2. Royal Horticultural Society. (n.d.). Salvia tomentosa. https://www.rhs.org.uk/plants/65433/salvia-tomentosa/details
3. Khela, S. (2013). Salvia tomentosa (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2013, e.T203263A2762666. https://www.iucnredlist.org/species/203263/2762666#assessment-informatin
4. Plants of the World Online. (2024). The Royal Botanic Gardens, Kew. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:457406-1 (Erişim Tarihi: 16/09/2024).
5. Celep, F., & Kahraman, A. (2012). Salvia. In Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:457406-1/images
F2: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/128114521
F3: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/128114521
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:457406-1/images

EGZOTİK 6a

Ilıman iklimde gelişebilen çok yıllık herdemyeşil çalı...

Santolina chamaecyparissus

Lavantin

Çok yıllık çalı formundadır. Tabandan çok dallanmış gövdeler 15-30 cm boylanabilir. Ters mızraksı, Gri-yeşil, yoğun tüylü, ince ve bölünmüş yapraklar 1,5-3 cm boyutlarındadır Yaz aylarında küçük, sarı, düğme şeklinde çiçekler üretir. Çiçekler, 2,5 cm'ye kadar uzayabilen uzun saplar üzerinde toplu halde bulunur. Çiçeklenme genellikle haziran-temmuz aylarında gerçekleşir [1]. Papatyagiller (Asteraceae) ailesinden bir türdür [2]. Kurak, kayalık alanlarda yetişir. Bu türün doğal yayılış alanı İspanya'dan Kuzeybatı Balkan Yarımadası'na kadardır [3].

15-30 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığına ihtiyaç duyar.

Düşük nem ihtiyacı vardır; kurak koşullara iyi adapte olmuştur.

İyi drene edilen, kuru, kireçli veya hafif alkali toprakları tercih eder.

Sıcak iklimlerde iyi gelişir; ılıman iklimlere de uygundur.

Sıcak, kurak ve kireçli toprakları sever; soğuklara kısmen dayanıklıdır.

Yüksek kuraklık toleransı gösterir.

Bahçelerde sınır bitkisi, yer örtücü olarak, aromatik yaprakları için baharat, parfüm ve geleneksel tıpta kullanılır.

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Edinburgh: Edinburgh University Press. sf. 252-253
2. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Santolina-chamaecyparissus
3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:241927-1

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:241927-1
F2: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:241927-1
F3: https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Santolina-chamaecyparissus
F4: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:241927-1

ENDEMİK

9b

5-10 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişir.

Düşük ve orta nemli alanlarda yetişir.

Kayalık ve taşlık alanları tercih eder.

Ilıman bölgelerde yetişir. -3 °C altındaki sıcaklıklara dayanıksızdır.

Soğuklara dayanıksız olup, ılıman bölgelerde kayalık ve taşlık alanları tercih eder.

Kurak koşullara dayanıklıdır.

Şifa-terapi, koku ve kaya bahçelerinde kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (1982). Satureja L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 314-323. Edinburg University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://bizimbitkiler.org.tr/yeni/demos/technical/ (Erişim Tarihi: 10.09.2025).

F1: Mehmet Çelik, Türkiye Bitkileri, https://turkiyebitkileri.com/foto%C4%9Fraf-galerisi/lamiaceae-ball%C4%B1babagiller/satureja-kayakeki%C4%9Fi/satureja-amani/29049-amanos-da%C4%9Flar%C4%B1-osmaniye.html (Erişim Tarihi: 11.09.2025)

Satureja amani

Amanos Kekiği

Kayalık alanlarda yetişen beyaz çiçekli, aromatik endemik bir bitki…

Tabanda kıvrımlı odunsu, yatık yarı çalımsı bir bitkidir. Gövdeler dallanmış, ince, yapraklı kısım 5-10 cm, tüylüdür; tüyler dik, çoğunlukla 0,1-0,2 mm uzunluğundadır. Yapraklar ters mızrak şeklinde, tabana doğru daralmış, 10-15 x 2-3,5 mm boyutlarında, grimsi renkte tüylerle kaplı, yaprak ucu sivri, yaprak kenarı seyrek dişlidir. Çiçek durumundaki çiçek kümeleri 2 çiçekli, çiçek sapları kısadır. Çiçek tabanındaki yapraklar çiçeğin 1,5 x 5 katıdır. Çanak yaprak 3-3,5 mm uzunluğunda, tüylü, çanak yaprak dişleri mızrak şeklinde olup çanak yaprağın ½'si kadardır. Taç yaprak 7-8 mm boyunda, beyaz renklidir. Ağustos ayında çiçeklenir. Türkiye'de Adana ve Hatay arasında Amanos Dağları'nda 1200-2000 m yükseltilerdeki kayalık ve taşlık alanlarda yayılış gösteren endemik bir bitkidir[1,2].

DOĞAL 7a

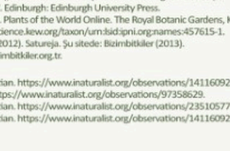

Fakir topraklarda yaşamaya elverişli bir yarı çalı...

Satureja cuneifolia

Kayakekiği

Dik veya yükselici formda, 12-40 cm civarında boylanabilen, çok yıllık bir yarı çalıdır. Gövdeleri geriye kıvrık ya da kısa havlı tüylerle kaplıdır. Yaprakları aniden sivri uçla biten kamaması ya da tersmızraksı şekildedir. Gümüşi renkteki yaprakları az pürüzlü ya da havlu gibi kısa tüylerle kaplıdır. Temmuz-ağustos aylarında açan çiçekleri çoğunlukla beyaz renkte, bazen de soluk lila rengindedir. Dairesel şekilde görülen her bir çiçek durumunda 2-6 çiçek yer alır. Doğal habitatı 300-2000 m rakım arasında kalan uçurumlar, kayalık alanlar, yamaçlar, kireçtaşı ve şist kayaçlarıdır [1]. İspanya, Güneydoğu Avrupa ve Irak'ta doğal yayılışa sahiptir [2]. Türkiye'de Akdeniz, Ege Bölgeleri, Güney Marmara ve Konya Bölümlerinde doğal olarak yer alır [3].

12-40 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneşte ve yarı gölgede yaşayabilir.

Kurak iklim şartlarında yetişir.

Kuru, kireçli, taşlı, geçirimli, hafif asidik ve hafif bazik topraklarda yaşayabilir.

Sıcak iklimleri sever.

Tuzlu ve çok asitli topraklarda yaşamaya elverişli değildir. Besince fakir toprakları tolere edebilir.

Kurak alanlarda yaşayabilir.

Kurakçıl peyzaj çalışmalarında, polinasyon bahçelerinde, kaya bahçelerinde, potasyum bağlayıcı olarak kullanılabilir.

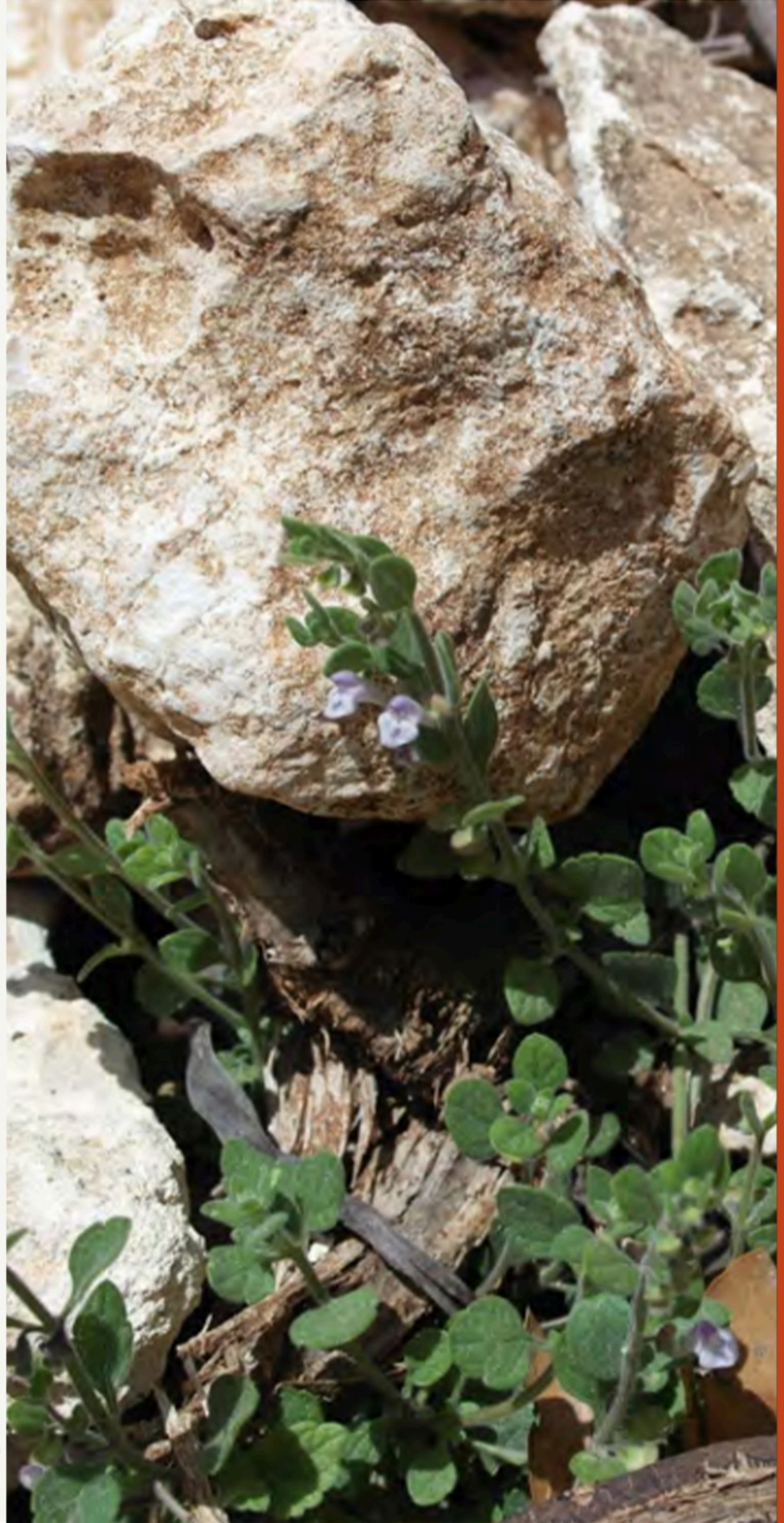
1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 314-317). Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. POWO. 2024. Plants of the World Online. The Royal Botanic Gardens, KEW. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:457615-1.
3. Öztekin, M. (2012). Satureja. Şu sitede: Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr.

F1: Cato, Sebastian. https://www.inaturalist.org/observations/141160922.
F2: Gjeldum, https://www.inaturalist.org/observations/97358629.
F3: Cato, Sebastian. https://www.inaturalist.org/observations/235105771.
F4: Cato, Sebastian. https://www.inaturalist.org/observations/141160922.

ENDEMİK

8b

20 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık alan ve yarı gölgeli yerlerde iyi gelişir[2,3].

Hava nemi isteği orta düzeydedir.

Kalker anakayada ve taşlık yamaçlarda iyi yetişir[1,2].

Gelişmesi için sıcak yazlara ihtiyaç duyar[2,3].

Soğuğa dayanıklıdır[2,3].

Kuraklığa dayanıklıdır[2,3].

Kaya bahçeleri ve yol kenarı bitkilendirme tasarımları için uygun; tıbbi bir türdür[3].

1. Edmondson, J. R. (1982). Scutellaria L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 78–100. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Minareci, E. & Pekönür, S. (2017). An Important Euroasian Genus: Scutellaria L. International Journal of Secondary Metabolite, 4(1): 35–46.
3. Doğan, Z. (2018). İlaç Hammaddesi Kaynağı Bazı Scutellaria L. Türleri Üzerinde Farmakognozik Araştırmalar (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TEZ/59782.pdf (Erişim Tarihi: 24.09.2025).

F1: Zeynep DOĞAN. https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TEZ/59782.pdf (Erişim Tarihi: 24.09.2025).

Scutellaria glaphyrostachys

Hoş Kaside

Kaya bahçelerinin tıbbi ve endemik türü...

Bitki ince gövdeli ve 8–18 cm boyundadır. Tabanda yarı-çalımsı, çok dallı ya da basit gövdelidir. Basit, yatık ya da yukarı yönelmiş salgı tüyleriyle yoğun bir şekilde örtülüdür. Yapraklar küçük, orta gövde yaprakları (yaprak sapı dahil) 20x10 mm büyüklüktedir. Yaprak kenarları kaba dişli, uçları küt ve tüylüdür. Çiçekler başak şeklinde, 5–10 cm uzunluğundaki salkımlarda gevşek veya orta yoğunluktadır. Brakteler eliptik, sivri uçlu hemen hemen sapsızdır. Çanak yapraklar çiçeklenme döneminde 3 mm, meyvede 7 mm'ye kadar uzamaktadır ve yoğun tüylüdür. Taç yapraklar kırmızımsı-mor renkli, 12–18 mm uzunluğunda; tüp kısmı dar ve dışı kadifemsi tüylüdür. Çiçeklenmesi haziran ayında gerçekleşir. Türkiye'de Antalya ve Adana bölümlerindeki maki toplumluları içerisinde, 305–2135 m yükseltiler arasında yayılış gösteren endemik bir türdür[1].

DOĞAL 7a

Menekşe rengi çiçekleri ile kayalık ve yamaç araziler için uygun doğal bir tür...

Scutellaria megalaspis

Koca Kaside

Gövde 35-50 cm, genellikle dik ve çok dallanmış, nadiren sürünücüdür. Gövdenin alt kısmı genellikle morumsu renkli, uzun ve/veya kısa basit tüylü, sıklıkla kadifemsi ve yukarıya yönelmiş kısa tüylüdür. Yapraklar belirgin şekilde saplı, lamina 7 x 6 cm kadar, genişçe oval-üçgen şekilli, kenarları oymalı ya da testere dişli, tabanı kesik ya da yürek şeklindedir. Çiçekler gevşek, başak şeklinde 20 cm'ye kadar uzunlukta bir salkım oluşturur. Brakteler genellikle çiçeklenme döneminde çanak yapraklardan daha uzundur. Çanak yapraklar çiçeklenme döneminde 4-5 mm, meyvede 13 mm'ye kadar uzar. Taç yapraklar soluk menekşe renginde, 12-17 mm uzunluğunda, tüp dıştan kısa tüylüdür. Çiçeklenmesi mayıs-temmuz ayları arasında gerçekleşir. Türkiye'de Yukarı ve Orta Fırat, Dicle, Adana ve Antalya bölümlerinde; karışık yaprak döken ormanlar ve kireçtaşı kayalıklarında, 540-1650 m yükseltiler arasında yayılış gösterir [1].

35-50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık veya yarı gölge bitkisidir [2,3].

Hava nemi isteği azdır.

Taşlık ve kalker kayalık yamaçlarda iyi yetişir [1,3].

Gelişmesi için sıcak yazlara ihtiyaç duyar [2,3].

Soğuğa dayanıklıdır [3].

Kuraklığa dayanıklıdır [2,3].

Kaya bahçeleri ve yol kenarı bitkilendirme tasarımları için uygun bir türdür [3].

1. Edmondson, J. R., 1982. Scutellaria. In: Davis, P. H. (ed.) Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Volume 7. Edinburgh University Press, Edinburgh, pp. 78–100
2. Çiçek, M., (2008). Türkiye Scutellaria L. (Lamiaceae) Cinsinin Revizyonu, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 296 s.
3. URL 1. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/scutellaria-serrata/ (Erişim Zamanı: 24.08.2025)

F1: inaturalist, m_gokmen, https://www.inaturalist.org/observations/40771208 (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F2: inaturalist, ibrahim_hirory, https://www.inaturalist.org/observations/285306132 (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F3: inaturalist, ibrahim_hirory, https://www.inaturalist.org/observations/285306132 (Erişim tarihi: 23.08.2025).
F4. Mustafa Gökmen https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/018/xx1847_0.jpg (Erişim tarihi: 23.08.2025).

DOĞAL 5a

Sarı renkli gösterişli çiçekleri ile iyi bir yer örtücü ve kaya bahçesi türüdür...

Scutellaria orientalis

Sarı Kaside

Dipten itibaren sürünücü, çok yıllık odunsu bir bitkidir. Gövdeler 5-45 cm, belirsiz dört köşelidir. Yapraklar saplı, yaprak ayası 5-30 mm büyüklüğünde, oval-eliptik-şeritsi ucu genellikle küt, dibi kama şeklindedir. Uzunluğu genişliğinin 1,5-2 katı kadar olup, hafif dişli ya da derin loblu, tüysüz ya da yoğun grimsi tüylüdür. Çiçekler uçta başak şeklinde kurullar oluşturur. Brakteler üst üste binmiş, büyüklük, şekil olarak çok değişken, Genellikle soluk yeşilimsi veya koyu morumsu renkte ve sapsızdır. Taç yapraklar 20-32 mm, genellikle sarı, bazen kırmızımsı benekli veya üst veya alt dudak kırmızı-tamamen pembe, parlak kırmızı, tuğla kırmızısı veya morumsu renktedir. İspanya ve Kuzeybatı Afrika'dan Uygur Özerk Bölgesi'ne kadar uzanan polimorfik bir türdür. Ülkemizde 16 alttürle hemen hemen her yerde yayılış göstermektedir [1].

5-45 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık veya yarı gölge bitkisidir [3].

Hava nemi isteği azdır.

Bozkırlar, kalkerli, volkanik, şistli ve kurak yamaçlarda yetişir [1,3].

Gelişmesi için yüksek sıcaklıklara gereksinim duymaz [1,2].

Donlara ve rüzgâra dayanıklıdır [1,2].

Kuraklığa dayanabilir [1,3].

Pastel sarı renkte çiçeklerle halı oluşturacak şekilde yayılan, kaya bahçeleri için kolay yetişen bir türdür [1,3].

1. Edmondson, J. R., 1982. Scutellaria L. In: Davis, P. H. (ed.) Flora of Turkey and the East Aegean Islands. cilt:7, sayfa 78-100, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Scutellaria-orientalis (Erişim tarihi: 16.07.2025)
3. URL 2, https://www.kevockgarden.co.uk/plantlist/plant.asp?SKU=2083&PlantName= Scutellaria_orientalis&PlantorBulb=Plants (Erişim tarihi: 16.07.2025)

F1: inaturalist "jeanpaulboerekamps" https://www.inaturalist.org/observations/67248042 (Erişim tarihi: 13.07.2025).
F2: Seyran PALABAŞ-UZUN
F3: inaturalist "Radoslawpuchalka" https://www.inaturalist.org/observations/99204980 (Erişim tarihi: 16.07.2025).
F4. Seyran PALABAŞ-UZUN

Sahil kesimlerinin kırmızı gövde kabuklu dev ağacı...

Sequoia sempervirens

Sahil Sekoyası

Herdemyeşil, 100 m'nin üzerinde boya ulaşabilen, 2,5–3 m gövde çapı yapabilen, konik tepeli bir ağaçtır. Çok düzgün bir gövde, kısa dar ve gayri muntazam konik bir tepe oluşturur. Yaşlı ağaçların gövde kabukları çok kalın (15–25 cm), boyuna çatlaklı, lifli ve tarçın kırmızısı renklidir. Yan dallar üzerindeki yapraklar, 1,5–2 cm uzunlukta, 2 sıralı gibi dizilmiş, alt yüzlerinde 2 stoma bandı bulunur. İkinci tip yapraklar ise ana sürgün uçlarında ve kozalak taşıyan verimli sürgünler üzerinde, 0,5–1 cm uzunlukta, biz gibi uçları sivri ve çok sıralı sarmal dizilişlidir. Birinci yılda olgunlaşan kozalak; 2–2,5 cm uzunlukta, yumurta biçiminde, 15–20 adet, kırmızımtırak-kahve renkli ve odunlaşmıştır. Kuzey Amerika'nın Pasifik sahillerinde sınırlı bir alanda doğal yayılma gösterir[1].

100 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerler ister.

Yüksek nem ister.

Nemli, serin ve derin topraklarda iyi gelişir. Kuru topraklar istemez.

Ilıman deniz ikliminde iyi gelişir. -10°C'ye kadar dayanıklıdır.

Kent ikliminin aşırı sıcaklarından olumsuz etkilenir.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Peyzajda, geniş yeşil alanlarda soliter kullanım için uygundur.

1. Zencirkıran, M. (2024). Peyzaj Bitkileri I (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae) (3. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. (Yayın No: 605, Fen Bilimleri: 57), Ankara.

F1: URL 1. https://landscapeplants.oregonstate.edu/ (Erişim tarihi: 11.07.2025).
F2: Murat ZENCİRKIRAN
F3: Murat ZENCİRKIRAN
F4: Murat ZENCİRKIRAN

ENDEMİK

7b

25-75 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli, açık alanları tercih eder.

Düşük nemli ortamları tercih eder.

Taşlı-kayalık, hafif, geçirgen ve iyi drene edilmiş toprakları tercih eder.

35–38 °C yüksek ve -15 °C'ye kadar düşen düşük sıcaklıklara dayanıklılık gösterebilmektedir.

Taşlık, açık yamaçlarda, makilik ve seyrek çalılıklar arasında yaşar.

Yüksek kuraklık ve uzun süreli susuz koşullarda bile yaşamını sürdürebilen bir bitkidir.

Mide ağrısı, boğaz iltihabı ve kan basıncını düzenleyici olarak kullanılır [2,3,4]. Kaya ve sağlık temalı bahçeler için uygundur.

1. Huber-Morath, A. 1982. Sideritis L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 198-199. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Baytop, T. (1999). Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi (Geçmiste ve Bugün). Nobel Tip Kitabevleri, II. Baskı ISBN, 975-420.
3. Fakir, H., Korkmaz, M. & Güller, B., 2009. Medicinal plant diversity of western Mediterranean regionin Turkey. Journal of Applied Biological Sciences, 3(2): 30-40.
4. Aneva, I., Zhelev, P., Kozuharova, E., Danova, K., Nabavi, S. F., & Behzad, S. (2019). Genus Sideritis, section Empedocla in southeastern Europe and Turkey–studies in ethnopharmacology and recent progress of biological activities. DARU Journal of Pharmaceutical Sciences, 27: 407-421.

F1: Rasim ÇETİNER

Sideritis pisidica

Eldiven Çayı

Parlak sarı çiçekli ve su kaybını en aza indiren endemik bir tür...

Çok yıllık, basit veya dallanmış yapıda, 25–75 cm boyunda, tabanı odunsu bir türdür. Gövdesi yoğun salgı tüylüdür. Orta gövde yaprakları yeşilimsi renkte, yoğun ağsı damarlıdır; 4–7 cm uzunluğunda, 0,5–2 cm genişliğindedir. Uçları hafif sivriden belirgin sivriye kadar değişir; kenarları tam ya da seyrek dişlidir. Çiçekler 3–15 halkada, her biri 6 çiçekli ve halkalar arası mesafe 1–8 cm'dir. Çanak yapraklar 8,5–10 mm uzunluğunda, doğrusal-mızraksı, sivri uçlu dişlidir. Taç yapraklar parlak sarı renkli, 9–13 mm uzunluğunda, iç yüzeyleri tüylü ve kahverengi çizgilidir. Temmuz–ağustos arasında çiçeklenme meydana gelmektedir. Endemik bir türümüzdür. Ülkemizde Güneybatı Anadolu'da, deniz seviyesinden 2100 metreye kadar, kuru kayalık yamaçlar ve meşe çalılıklarında yayılış gösterir [1].

DOĞAL 8a

Sarmaşık formda gelişen, çekici meyve görünümüne sahip dikenli bir çalı...

Smilax aspera

Gıcırdikeni

İnce, yumuşak sürgünleri ile zikzak dallanma yapan, 1-3 m'ye kadar boylanabilen, dikenli, herdemyeşil sarılıcı-tırmanıcı bir çalıdır [1,2,3]. Yapraklar kalp şeklinde-üçgenimsi-mızrak şeklinde, 3- 6 x 1,5-4,5 cm boyutlarında, tabanı genellikle yuvarlak kulakçıklı, yaprak kenarları seyrek dikenlidir [1]. Şemsiyemsi çiçek kurulu, 1-6 çiçekli ve çiçekler soluk yeşil, sarımsı-krem rengindedir [1, 4]. Erkek çiçek örtüsü parçaları 4-5 mm'dir. Çiçeklenme nisan-haziran (-eylül) arasında, sonbahar başına kadar görülür [2,4]. Çiçeklerin hoş bir kokusu vardır [5]. Meyve küre şeklinde, kırmızımsı veya siyah renklidir [1]. Türkiye'de Batı ve Güney Anadolu ile Adalar'da doğal yayılır. Daha çok makilik, çalılık, vadiler ve kayalık kireçtaşı yamaçlarda, sahillerin yakınında, 50-700 m arası yükseltilerde görülür [1].

1-3 m'ye
kadar boylanabilmektedir.

Güneşli ve yarı gölge yerleri tercih eder.

Nemli ortam tercih eder [6].

İyi drenajlı, kumlu, killi, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir [5, 6].

Ortam sıcaklığı 0 °C üzeri olan bölgelerde yaşar [7].

Soğuğa çok dayanıklı değildir.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Daha çok geçirimsiz çit bitkisi olarak ve bir desteğe yaslanarak yetiştirilir. Gıda, boya hammaddesi ve tıbbi bazı kullanımları mevcuttur [5, 8].

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol.8, pp.70–72). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal – Egzotik Ağaç ve Çalıları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. https://mexico.inaturalist.org/taxa/82903-Smilax-aspera
4. https://www.rhs.org.uk/plants/17427/smilax-aspera/details
5. https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Smilax+aspera
6. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Smilax+aspera
7. https://evrimagaci.org/tur/smilax-aspera-537
8. Patel, S., Biswas, B., Rambabu, K., Sundaram, E. N., & Arya, R. (2020). Pharmacognostical studies of Smilax asperaLinn.–A herbal drug. Indian Journal of Research in Homoeopathy, 14(4), 260-266.

F1: Ori FRAGMAN-SAPIR, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:541279-1/images
F2: Andra WAAGMEESTER, https://www.inaturalist.org/observations/55941501
F3: Robert H. WARDELL, https://www.inaturalist.org/observations/225951942)
F4: Egon KROGSGAARD, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:541279-1/images

DOĞAL 5a

Hoş görünümlü kırmızı meyveleriyle etkili, dikenli bir tırmanıcı...

Smilax excelsa

Dikenucu

Yaprak döken, 20 m'ye kadar uzayan, en azından alt kısımlarında dikenli gövde yapısında tırmanıcı bir bitkidir. Yumurtamsı, geniş, düz kenarlı yapraklarının tabanı yuvarlak şekilde, bazen de kalpsidir. Çiçekleri gösterişsizdir. Çiçeklenme mayıs ayında gerçekleşir. Şemsiye formunda görülen her bir çiçek durumunda 2-14 çiçek yer alır. Çiçek kurulun sapı uzunluğu her bir çiçeğin sapı kadar veya daha uzundur. Yaprak dökümünden sonra da bitki üzerinde belirli bir süre kalan gösterişli kırmızı meyveleri bulunur. Sulak alanların kenarında, vadilerde, ovalarda, yaprak döken ormanlar ve çam ormanlarında doğal olarak görülür[1]. Güneydoğu Avrupa'dan İran'a kadar doğal yayılış alanına sahiptir[1,2]. Türkiye'de Karadeniz, Akdeniz Bölgeleri ve Ergene, Çatalca-Kocaeli ve Asıl Ege Bölümlerinin 0-760 m rakım aralığında görülür [1,3].

20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölgeli alanlarda yaşayabilir.

Nemli havada yaşar.

Nemli, iyi drenajlı topraklarda yaşayabilir.

Aşırıya kaçmayan sıcak ve soğuk havalar yaşaması için idealdir.

Donlara dayanıksızdır. Su basan alanlarda yaşayabilir.

Orta seviye kuraklığa toleranslıdır.

Dikenli gövde yapısından dolayı dikkatli kullanılmalıdır. Estetik görünümlü meyveleri ile su taşkın alanlarında kullanılabilir.

1. Davis, P. H. 1984. Smilax L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 8, sayfa: 70-72. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. POWO. 2025. Plants of the World Online. The Royal Botanic Gardens, KEW. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:541432-1 (Erişim tarihi: 24.06.2025).
3. Ekim, T. 2012. Smilax L. Şu sitede: Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr (Erişim tarihi: 24.06.2025).

F1: Oleg KOSTERIN, https://www.inaturalist.org/observations/96695279 (Erişim tarihi: 24.06.2025).
F2: Alena RUCHKA, https://www.inaturalist.org/observations/49443464 (Erişim tarihi: 24.06.2025).
F3: Alena RUCHKA, https://www.inaturalist.org/observations/162896567 (Erişim tarihi: 24.06.2025).
F4: Yuriy DANILEVSKY, https://www.inaturalist.org/observations/102867839 (Erişim tarihi: 24.06.2025).

DOĞAL 3a

Yüksek rakımlı dağlık alanların süs örtüsüdür...

Sorbus kusnetzovii

Ufa

Kışın yaprağını döken, 4-5 m boyunda, yuvarlak formlu çalı veya ağaçtır. Kabuk sarımsı-gri renkte, pürüzsüz ancak lentisellidir [1]. Tomurcuklar 4-6 mm uzunluğunda ve çok pulludur. Koyu yeşil olan yaprakları 5-9 cm uzunluğunda, kenarları dişli, dar/elips şeklinde, tabanda ise kama şeklindedir. Yaprak sapı 10-13 mm'dir [1,2]. Çiçek salkımı 5-7 cm çapında, 23-40 çiçeklidir. Çiçekler 14-18 mm çapında, tüylü ve beyaz renklidir [1,2]. Çiçeklenme nisan-mayıs aylarındadır. Stiluslar 2-3 adet ve dipte bitişiktir. Parlak kırmızı renkli olgun meyveler 9-16 mm çapında, geniş yumurta biçiminde ve üzeri beyaz beneklidir. Kahverengi tohumların boyu 6-7 mm'dir. Yalancı meyvede tohum 3-4 adettir. Kayalık yamaçlardaki meşe ve ardız ormanlarında yetişir. Genel yayılışını Kafkasya, Lübnan ve Türkiye'de yapar [1].

4-5 m
arası boy yapmaktadır.

Kuraklığa dayanıklı, ışık ağaçlarıdır [3].

Orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir; ancak kuru yerlere adaptasyon sağlayabilir.

Dağlık alan koşullarındaki drenajı iyi olan hafif kireçli toprakları tercih eder.

Ekstrem soğuklara dayanıklıdır.

Atmosferik olaylara, rüzgârlara ve hava kirliliğine oldukça dayanıklıdır [3].

Kuraklığa karşı oldukça dayanıklıdır [3].

Peyzajda çiçek-meyve görsel kombinasyonu ile süs bitkisi amacıyla kullanılır. Meyveleri besin olarak tüketilen tıbbi bir bitkidir [3].

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, s. 153). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalıları (s. 555).
3. https://www.tropikmeyveci.com/siradisi-meyve-agaclari/uvez-yetistiriciligi-ve-yetistirme-sartlari/

F1: Ahmet DEMİRTAŞ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Sorbus%20kusnetzovii
F2: Ahmet DEMİRTAŞ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Sorbus%20kusnetzovii
F3: Ahmet DEMİRTAŞ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Sorbus%20kusnetzovii
F4: Ahmet DEMİRTAŞ, https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Sorbus%20kusnetzovii

Küçük, beyaz çiçekleri ile görsel ziyafet sunan, kuraklığa dayanıklı bir türdür...

DOĞAL 6a

Sorbus torminalis

Akçaağaç Yapraklı Üvez

Kışın yaprağını döken, 20-25 m boylanabilen, geniş, dağınık ya da piramidal tepeli ağaçlardır. Kabuk, koyu gri renktedir [1]. Tomurcuklar 3-5 mm çapında, küre şeklinde ve parlaktır [1,2]. Yaprak sapı 15–50 mm'dir. Yapraklar 5-13 cm, üst yüzü koyu yeşildir. Yaprak alt yüzü önceleri seyrek tüylü olup sonraları bu tüyler dökülür. Çiçek kurulu 10-15 cm olup 20-60 çiçeklidir. Çiçekler beyaz renkli, 12-15 mm çapında ve çanak yapraklar tüylüdür [1]. Çiçeklenme yaz başında olur [2,3]. Meyve 12-18 mm, elips, önceleri sarı, sonra kahverengi renktedir [1,3]. Türkiye'de en geniş yayılışını Trakya, Marmara Bölgesi ve Batı Karadeniz de yapar. Genellikle deniz seviyesinden 2200 m yükseltiye kadar yayılış gösterebilir [4].

20-25 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve tam ışık alan yerleri tercih eder [3].

Orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir; ancak kuru yerlere adaptasyon sağlayabilir [3].

Gelişimini, kireç veya kil bakımından zengin derin topraklarda yapar. Asidik (pH 3,5) veya bazik (pH 8) topraklarda da yetişebilir [3,4].

Ilıman iklimlere uyumludur; ancak -40 °C'ye kadar soğuğa karşı da dayanıklıdır [3].

Rüzgâra, hava kirliliğine ve dona karşı dayanıklıdır [3].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [3].

Peyzajda soliter kullanımı görülür. Meyveleri yöre insanı tarafından besin olarak tüketilir ve tıbbi amaçla kullanılır [3].

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, s. 155). Edinburgh University Press.
2.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalıları (s. 560).
3.Güngör, I., & Others. (2007). Bitkilerin dünyası, bitki tanıtımı detayları ile fidan yetiştirme esasları (s. 92). [ISBN 975-94874-0-7].
4.Can, E. (2012). Bazı Üvez (Sorbus spp.) türleri tohumlarının çimlendirilmesinde katlama ve fitohormonların etkileri (Yüksek Lisans Tezi).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL

8a

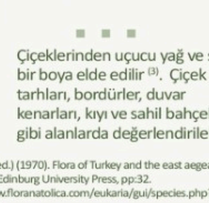

Hızlı büyüyen ve parlak sarı çiçekleri ile dikkat çeken bir maki bitkisi...

Spartium junceum

Katırtırnağı

Dik bir formda yaklaşık 1-3 m kadar boy yapan, gövde ve sürgünleri yeşil, çok dallı, yaprak döken bir çalıdır. Yapraklar seyrek, 15-25 mm, basit, dar eliptik biçimlidir. Salkım şeklinde parlak sarı renkli çiçekler (5-20 çiçekli) nisandan temmuza (eylül) kadar görülür ve hoş kokuludur. Bakla meyve siyah, esmer renkli 6,5-8,5 x 0,6 cm boyunda, 12-20 tohumludur [1]. Meyve ve tohumlar zehirlidir [2]. Güney Avrupa, Kırım, Batı Suriye ve Kuzey Afrika'da genel yayılışını yapan bitki, Türkiye'de Istranca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Asıl Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde, maki ve deniz kayalıklarında,1-600 m yükseltilerde doğal yayılış göstermektedir [1].

1-3 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Düşük nem ihtiyacı bulunur.

İyi drenajlı, geçirgen, kireçli ve kumlu topraklarda gelişim gösterir.

Ortam sıcaklığı -10°C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Fakir topraklarda yetişebilir. Azot sabitleyicidir. Atmosferik kirliliğe ve deniz maruziyetine dayanabilir [3].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçeklerinden uçucu yağ ve sarı bir boya elde edilir [3]. Çiçek tarhları, bordürler, duvar kenarları, kıyı ve sahil bahçeleri gibi alanlarda değerlendirilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.) (1970). Flora of Turkey and the east aegean islands. Vol.3, Edinburg University Press, pp:32.
2. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Spartium-junceum
3. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Spartium+junceum

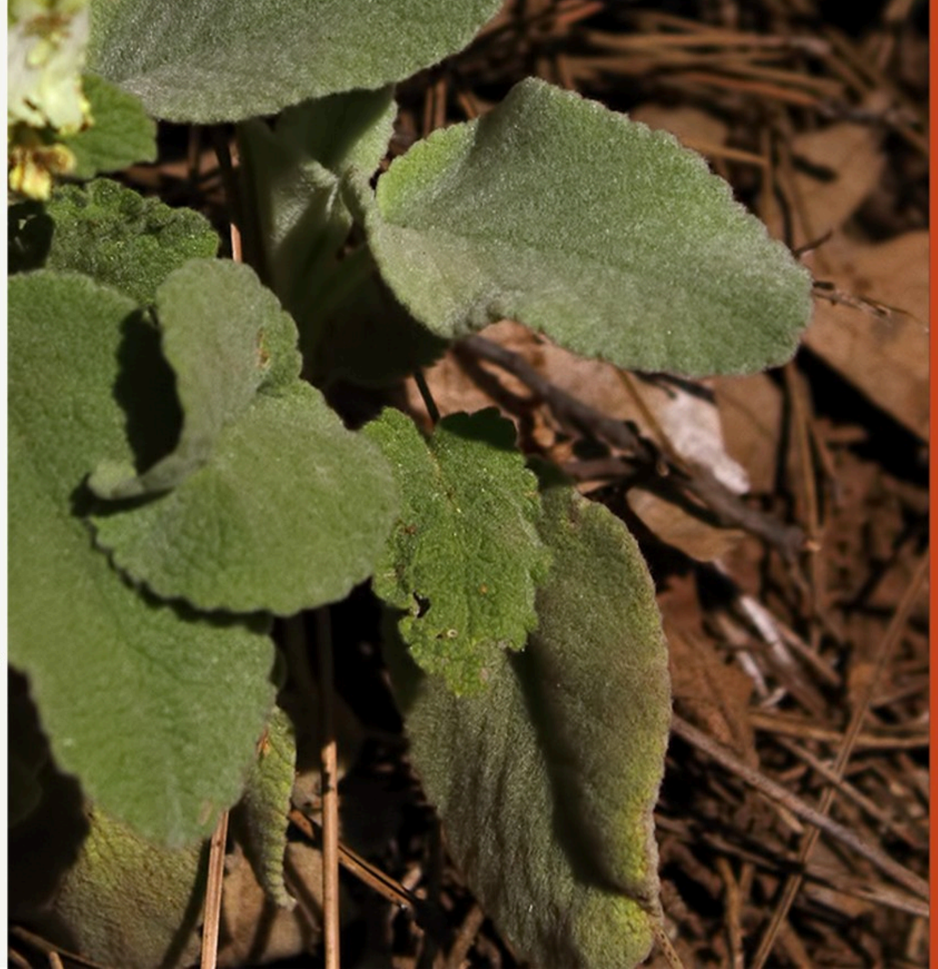
F1: Müberra PULATKAN
F2: Müberra PULATKAN
F3: Müberra PULATKAN
F4: Müberra PULATKAN

ENDEMİK

Tam güneşli alanları tercih eder[3-5].

Orta derece nemli toprakları tercih eder[3-5].

İyi drene, taşlı kireçli topraklar ister[3-5].

Sıcak ve kurak iklimlerde yetişir[3-5].

Kayalık ve kireçtaşlı rüzgârlı yamaçlara toleranslıdır[3-5].

Uzun süreli kuraklığa dayanıklıdır[3-5].

Peyzajda süs bitkisi olarak uygun ekolojik koşullarda, dikkatli ve denetimli biçimde kullanılabilir.

1. Akçiçek, E. (2012). Kalınkarabaş. http://www.bizimbitkiler.org.tr (Erişim Tarihi: 04 08 2025).
2. Bhattacharjee, R. (1982) Stachys L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 226–227. Edinburgh University Press, Edinburg.
3. FloraVeg.EU (2025). https://floraveg.eu/taxon/ (Erişim Tarihi: 04 08 2025).
GBIF Global Biodiversity Information Facility https://www.gbif.org/species/7832758/ (Erişim Tarihi: 04 08 2025).
4. Rock Garden Plants. https://flora.kadel.cz/dk/kvCard5170.html (Erişim Tarihi: 04 08 2025).

F1: Mehmet ÇELİK https://www.inaturalist.org/photos/258851327 (Erişim Tarihi: 04 08 2025).

Stachys amanica

Kalınkarabaş

Zorlu habitatlara uyum sağlamış, endemik bir tür…

Yarı odunsu, çok yıllık bir bitkidir. Tabanda verimsiz rozet yapraklara sahiptir. Çiçekli gövdeler kısa, yaklaşık 5–10 cm, salgılı ve seyrek tüylüdür. Taban yaprakları dikdörtgensi (2–2,5 × 1–1,5 cm), kenarları belirsiz dişli, tabanı hafif yüreğimsi; sapları 2–4 cm uzunluğundadır. Gövde ve çiçek yaprakları hemen hemen sapsızdır. Çiçekler 2–3'lü halkalar hâlinde, her halkada 5–7 çiçek bulunur. Çanak çan biçiminde, 5–6,5 mm, seyrek tüylü; dişler üçgensi-mızraksıdır. Taç sarımsı beyaz, 11–12 mm'dir. Meyve 0,7 × 0,5 mm, ters yumurtamsıdır. Nisan–temmuz aylarında çiçeklenir. Tür, 200–2135 m yükseltilerde, Hatay, Adana ve Gaziantep illerinde yayılış göstermektedir[1,2].

DOĞAL 5a

Kuraklığa dayanıklı, çiçek güzelliği ile dikkati çeken bir yer örtücü...

Stachys annua

Hacıosmanotu

Sürünücü veya yaklaşık 8-50 cm uzunluğunda dik, yoğun ya da seyrek tüylü çiçekli gövdelere sahip çalımsı, çok yıllık ya da bir yıllık bir bitkidir. Tabandaki yaprakları 1-4,5 x 0,5-2,5 cm boyutlarında ve oval-dikdörtgen-mızrak şeklinde, gövde yaprakları ise 1-3 x 0,5-1,5 cm boyutlarında ve oval-eşkenar dörtgen-geniş mızrak şeklindedir. Aynı eksen etrafında 4-8 adet bulunan çiçekleri kırmızı lekeli, krem sarısı renkte ve 13-19 mm boyutlarındadır [1]. Türkiye'de Güney Marmara, Karadeniz, Ege, İç Anadolu bölgelerinde, Çatalca-Kocaeli, Yukarı Sakarya, Orta ve yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Antalya ve Adana yörelerinde doğal yayılış göstermektedir [1,2].

8-50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölgeli alanları tercih eder.

Nemli alanları tercih eder.

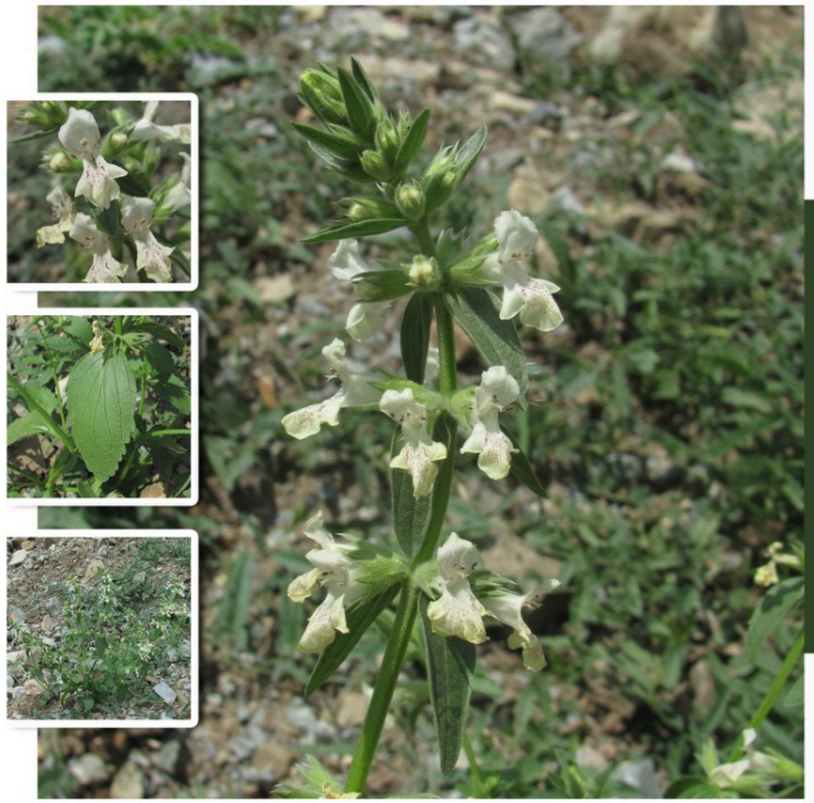
İyi drenajlı, orta derecede verimli topraklarda iyi gelişir.

Sıcak ortamlara dayanıklıdır.

Kuru topraklara, fakir ortamlara, kuru yamaçlara ve sahil koşullarına dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Bitkinin toprak üstü kısımları ilaç sanayinde değerlendirilmektedir. Peyzajda yer örtücü ve bordür bitkisi olarak ya da kaya bahçelerinde kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press.
2. https://bizimbitkiler.org.tr/yeni/demos/technical/
3. Bursal, E., Taslimi, P., Gören, A. C., & Gülçin, İ. (2020). Assessments of anticholinergic, antidiabetic, antioxidant activities, and phenolic content of Stachys annua. Biocatalysis and Agricultural Biotechnology, 28, 101711. https://doi.org/10.1016/j.bcab.2020.101711

F1: Gennadiy Okatov, https://www.inaturalist.org/observations/93233804
F2: Gennadiy Okatov, https://www.inaturalist.org/observations/93233804
F3: Gennadiy Okatov, https://www.inaturalist.org/observations/93233804
F4: Gennadiy Okatov, https://www.inaturalist.org/observations/93233804

ENDEMİK 5a

30-60 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölgeli alanları tercih eder.

Nemli alanları tercih eder.

İyi drenajlı, orta derecede verimli topraklarda iyi gelişir.

Sıcak ortamlara dayanıklıdır.

Kuru topraklara, kuru yamaçlara ve fakir ortamlara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Gıda ve ilaç sanayinde değerlendirilir [3]. Peyzajda yer örtücü ve bordür bitkisi olarak ya da kaya bahçelerinde kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press.
2. https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=5-tachys-sparsipilosa

F1: https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:459987-1

Stachys sparsipilosa

Seyrek Deliçay

Zorlu koşullara dayanıklı, kaya bahçeleri için güzel bir yer örtücü...

Odunsu gövdeli, 30-60 cm uzunluğunda dik büyüyen çiçekli gövdelere sahip bir bitkidir. Yaprakları 2,5-5 x 0,3-0,8 cm boyutlarında mızrak şeklindedir. Çiçekleri 12,5-14 mm ve leylak-soluk pembe renktedir. Çiçek yaprakları çizgisel-mızraksı, 0,8-2,5 x 0,2-0,3 cm boyutlarında ve dikenli uçludur. Türkiye'de Orta Kızılırmak, Adana alt bölgelerinde, Kayseri ve Aksaray yörelerinde doğal olarak yayılış gösterir [1,2]. Doğal ortamlarında 400-1300 m yükseltiler arasında, dik kireçtaşı yamaçlarında ve kızılçam ormanlarının alt bitki örtüsü olarak bulunur [1].

5a

DOĞAL

Hoş kokulu çiçekleri ve meyve salkımları ile göze çarpan bir çit bitkisi...

Staphylea pinnata

Ağızlıkçalısı

Yaprak döken, 6 m civarında uzayabilen, çalı veya ağaççık formunda bir bitkidir [1,2]. Yaprak ekseninin ucunda bir yaprakçık olacak şekilde, karşılıklı 2 ya da 3 çift yaprakçığa sahiptir. Sivri uca sahip yaprakçıklarının kenarı sivri ve ince dişli yapıda olup tüysüzdür [1]. Bileşik salkım çiçek durumuna sahiptir [1]. Hoş kokulu çiçekleri çan şeklinde ve beyaz renklidir [1,3]. Çiçeklenme nisan-mayıs ayları arasında gerçekleşir. Kapsül şeklindeki soluk yeşil meyveleri yuvarlak görünümde, kağıtsı yapıdadır [1,3]. IUCN Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesinde, en az endişe verici türler kategorisindedir [4]. Ormanlar, çalılıklar, uçurumlar ve kayalık alanlarda görülür [1,3,4]. Güney Avrupa ülkelerinden Kafkasya'ya kadar yayılış gösterir [1]. Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi ve Güney Marmara, Adana Bölümlerinde, 0-1500 m rakım aralığında doğal olarak görülür [1,5].

6 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş, yarı gölge ve tam gölge alanlarda yaşayabilir [1,2].

Nemli alanlarda yaşayabilir.

Nemli ve iyi drenajlı topraklarda yetişebilir [1,2].

Sıcak ve ılıman iklimleri sever.

Donlara dayanıklıdır [2]. Eğimli alanlarda yaşamaya elverişlidir [4].

Tuzluluğa dayanıklı değildir.

Hoş kokulu çiçek ve meyveleriyle estetik görüntü sağlar. Çit oluşturma ya da tozlaştırma amaçlı bahçelerinde kullanılabilir.

1. Davis, P H., Coode, M. J. E., & Cullen, J. 1967. Staphylea L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 520. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1: https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Staphylea+pinnata (Erişim Tarihi: 24.06.2025).
3. Missouri Botanical Garden. Staphylea pinnata. https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=287253&isprofile=1&basic=Staphylea%20pinnata (Erişim Tarihi: 24.06.2025).
4. IUCN. 2017. Staphylea pinnata (errata version published in 2018). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T83827703A123855346. https://www.iucnredlist.org/species/83827703/123855346 (Erişim Tarihi: 22.06.2025).
5. Ekim, T. (2012). Staphylea L. Şu sitede: Bizimbitkiler (2013). http://www.bizimbitkiler.org.tr (Erişim Tarihi: 24.06.2025).

F1: Markus KRIEGER, https://www.inaturalist.org/observations/207139892 (Erişim Tarihi: 24.06.2025)
F2: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/64177445 (Erişim Tarihi: 24.06.2025)
F3: Natalia PIKALOVA, https://www.inaturalist.org/observations/207751930 (Erişim Tarihi: 24.06.2025)
F4: Mustafa GÖKMEN, https://www.inaturalist.org/observations/41103219 (Erişim Tarihi: 24.06.2025)

7b

DOĞAL

Beyaz, yoğun ve hoş kokulu çiçekleri ile güzel bir peyzaj elemanı...

Styrax officinalis

Ayıfındığı

Yaprağını döken, yuvarlak formlu, 6 m'ye kadar boylanabilen, çalı ya da küçük ağaçlardır. Genç sürgünler ve tomurcukları yıldız şeklinde tüylüdür. Yaprakları genişçe elipten ovale dönük şekilde, 5-9,5 x 3,5-6,5 cm, parlak yeşildir. Çiçekler beyaz renkte 3-6 adet salkım halinde, hoş kokuludur. Meyve küre şeklinde, sert, 1,2-1,4 cm çapında, sert, yoğun bir şekilde yıldız tüylerle kaplıdır. Meyvesi tek tohumlu; eylül ayından kasım ayına kadar olgunlaşır ve dekoratiftir. Tohumları parlak, sert, 9-12 mm çapındadır. Maki alanları, kızılçam ormanları ve yaprak döken çalılıklarda 1-1500 m'ye kadar yayılış göstermektedir. Türkiye'de Balıkesir, Bursa, Samsun, Konya, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Hatay'da doğal yayılış göstermektedir [1,2].

6 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.

Nemli ortamları sever.

Geçirimli ve nemli toprakları sever.

Ilıman iklimde yetişir.

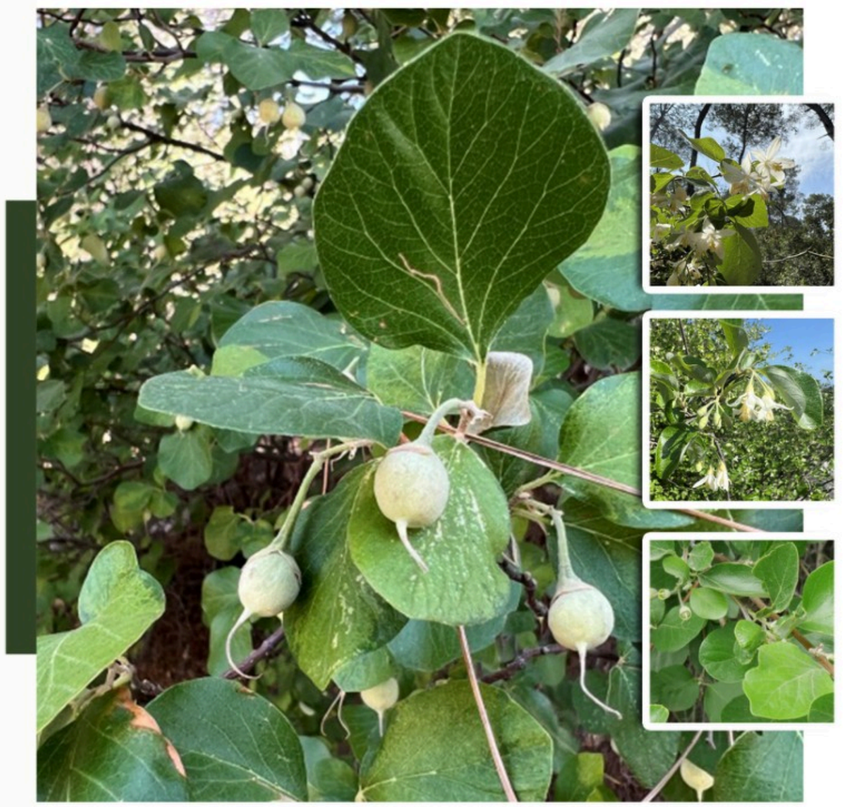
Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç sanayinde kullanılmaktadır.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6). Edinburgh University Press.
2.Idzojtic, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.

F1:Mustafa VAR
F2: Mustafa GÖKMEN. iNaturalist. https://www.inaturalist.org/lifelists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=61872.
F3:Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

7a

DOĞAL

Çiçek güzelliği olan ve kıyı peyzajları tuz serpintilerine uyum için ideal bir bitki...

Tamarix smyrnensis

Ilgın

Kışın yaprağını döken, 5 m'ye kadar boylanan, yaygın ve sarkık dallı, kırmızımsı kahverengi veya kahverengi kabuklu çalı veya küçük bir ağaçtır [1]. Küçük pul yaprakları sivri uçlu ve 1,5-3,5 mm uzunluğundadır. Nisan-ağustos arası çiçeklenir. Çiçekleri 5 parçalıdır. Çanak yaprakları 0,5-1 mm boyutunda her bir çiçeğin sapından daha uzundur. Taç yaprakları 1,5-2 mm uzunluğunda, çoğunlukla pembe renktedir[2]. Doğal yaşam alanı Güneydoğu ve Doğu Avrupa'dan Pakistan'a kadardır. Türkiye'de doğal olarak kuzey, orta, batı, güney ve güneydoğu Anadolu'da nehir kıyılarında ve deniz seviyesinden itibaren 1000 m yükseltilere kadar yayılış gösterir [1].

5 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.Gölgede büyüyemez.

Kuru veya nemli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş, tınlı, killi, kumlu topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik topraklara kadar değişen çeşitli ortamlarda yetişebilir [3].

Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Az bakım ister. Deniz etkisine ve tuzlu topraklara çok dayanıklıdır[3].

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kıyı peyzajlarında hem estetik hem de fonksiyonel olarak kullanılabilir.

1.Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 349-351). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2.Baum, B. (1968). Tamarix. In G. T. Tutin, V. H. Heywood, N. A. Burges, D. M. More, D. H. Valentine, S. M. Walters, & D. A. Webb (Eds.), Flora Europaea: Rosaceae to Umbelliferae (Vol. 2). Cambridge University Press.
3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:828217-1

F1: Steve DANIELS, https://www.inaturalist.org/observations/2980310
F2: Mustafa VAR
F3: https://botany.cz/cs/tamarix-smyrnensis/
F4: https://botany.cz/cs/tamarix-smyrnensis/

Güneşli kayalık yamaçların gümüşi yapraklı, etkileyici türü...

Tanacetum densum

Kırk Pireotu

Dik veya yükselici, ince yapılı, dallı, odunsu köklü bir yarı çalıdır. Gövdeler (7-)15-25 cm, yapraklı, beyaz yumuşak tüylüdür. Üreyimsiz sürgünlerin yaprakları ve çiçekli gövdelerin taban yaprakları 2-pinnatisekt, oval veya geniş eliptik ana hatlı ve yoğun olarak gümüşü beyaz yumuşak tüylerle kaplıdır. Gövde yaprakları daha küçüktür. Kapitulumlar 3-7(-18) adet seyrek veya yoğun şemsiyemsi kurullar oluşturur, bazen de tek olarak bulunur. İnvolukrum 5-8(-10) mm genişliğinde; brakteler mızraksı ya da şeritsi-dikdörtgenimsi, 2,5-4,5 x 1 mm ve genellikle beyaz-kaba tüylüdür. Kenarları ve tepe kısımları soluk veya kahverengi zarımsıdır. Işın çiçekleri 12-15(-20) adet, sarı renkli tepede 3 lobludur. Disk çiçekleri 2,75-3 mm'dir. Akenler 5-8 kaburgalı, gri-kahverengi, 2-2,5 mm boyundadır. Çiçeklenmesi haziran-ağustos aylarında gerçekleşir. Türkiye'de Orta ve Yukarı Kızılırmak, Yukarı Fırat ve Adana bölümlerinde; kireçtaşı kayaları ve yamaçlarında, 1500- 2500 m yükseltiler arasında yayılış gösterir [1].

1. Grierson AJC (1975). Tanacetum L. (emend. Briq.) in P.H. Davis (Ed.) "Flora of Turkey and the East Aegean Islands", Edinburgh: Edinburgh University Press, 5: 256–292.
2. URL 1. https://www.bethchatto.co.uk/a-z-plants/tanacetum-densum-subsp-amani.htm (Erişim tarihi: 25.08.2025).
3. URL 2. https://www.highcountrygardens.com/product/perennial-plants/tanacetum-densum- amani?srsltid=AfmBOor4Ymgr44ZU_v1Y8AuVTX0XQ7_EgGPtUNxNbfwUxPDIBrUihrs (Erişim tarihi: 25.08.2025)

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

6b

DOĞAL

25 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık alan güneşli alanlarda iyi yetişir [2].

Tam ışık alan güneşli alanlarda iyi yetişir [2].

Hafif bünyeli, iyi drene olmuş topraklarda yetişebilir [2].

Sıcak iklimleri tercih etse de düşük sıcaklıklara da dayanıklıdır [3].

Soğuğa karşı dayanıklıdır [1,2].

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır[2,3].

Sıcak ve kurak bölgelerde park ve bahçeleri güzelleştirmek için gösterişli bir yer örtücüdür [2,3].

6a

DOĞAL

Budanarak form verilmiş bireyleri ile tarihi bahçeler başta olmak üzere tüm yeşil alanları süsleyen zehirli bir bitki...

Taxus baccata

Porsuk

Herdemyeşil, 10-15 (25) m'ye boylanabilen, 10-15 m çapında yuvarlak bir tepe tacı yapan, sık dokulu bir ağaçtır. Gövde kabuğu kırmızı-kahve renkli ve ince, pullu ve çatlaklıdır [1,2]. İğne yaprakları iki sıralı, 1-3 cm uzunluğunda, uçları sivri, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü açık yeşil renktedir. Arillus adı verilen etli, genelde kırmızı (bazen turuncu) renkli bir meyve örtüsü ile çevrili tohumları vardır [2]. Arillusları hariç yaprak, tohum, sürgün ve kabuk gibi tüm bitki kısımları zehirlidir. Avrupa, Kafkasya, Kuzey İran ve Batı Himalayalar'da yayılır. Türkiye'de Kırklareli, İstanbul, Bolu, Kastamonu, Artvin, Kütahya, Denizli ve Hatay yörelerinde, 1000-1900 m yükseltiler arasında doğal yayılış gösterir [1]. Ticarileşerek fidanlıklarda üretilen onlarca renk (Aureovariegata, Summergold), form (Fastigiata, Fastigiata Robusta, Fastigiata Aureamarginata, Repandens, Nana) çeşitliliğine sahiptir [3].

10-15 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam ya da yarı gölge alanları tercih eder.

Ilıman deniz iklimlerin hakim olduğu yüksek hava nemine ihtiyaç duyar.

İyi drene edilmiş kuru veya nemli topraklarda iyi gelişir. Kuru asidik ve ağır killi toprakta da yetişebilir.

Soğuk (-25º C'ye) ve sıcaklara dayanabilir.

Kentsel kirliliğe, gölgeye ve soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Bitkinin meyve eti hariç tüm kısımları son derece zehirlidir. Budanabilir, iyi bir çit bitkisidir. Görüntü ve gürültü perdesi olarak kullanılabilir.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, p. 544). Edinburgh University Press.
2. https://www.treesandshrubsonline.org/articles/viburnum/viburnum-opulus/
3.Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalıları (p. 236).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Kurakçıl alanlarda yer örtücü olarak kullanılabilecek kanaatkâr bir tür...

Telephium imperati

Zulzula

Gövdeleri yere yatık yarı çalımsı bir bitkidir. Gövdeler 10-30 cm uzunluğundadır. Yaprakları 7-15 × 2-6 mm boyutlarında, eliptik ters yumurtamsı, az sivri, altta belirgin orta damarlıdır. Simoz çiçek kurulları kısa saplı birkaç çiçekten oluşur. Çanak yapraklar 3-5 mm uzunluğunda, dikdörtgenimsi ve hemen hemen çanak yapraklar kadardır. Kapsül meyve 5-6 × 3 mm, kahverengimsi-yeşil ve parlaktır. Tohumlar 11-18 adettir. Çiçeklenme mayıs-temmuz aylarında olur. Tür kuru taşlı ve kayalık yamaçlar, çam ormanları ve meşe çalılıklarında yayılır. Dünya'da Yunanistan, Kıbrıs, Batı Suriye, Suriye Çölü. Kuzeybatı İran ve Kafkasya'da yayılış gösterir. Türkiye'de Batı-Orta Karadeniz, Asıl Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya ve Fırat, Erzurum-Kars, Antalya, Adana ve Orta Fırat Bölümlerinde subsp. orientale alttürü bulunur [1].

Açıklıklarda ve yarı güneşli alanlarda bulunabilir [3].

Düşük hava nemine toleranslıdır [2].

Soğuk ve rüzgârlara dirençlidir [1,2].

Çevresel koşullara dayanıklılık yeteneğiyle bilinir. Soğuk aylarda tomurcuklar uyku dönemine girer [2].

İyi drenajlı tınlı toprağı tercih eder. Toprağın çok fazla nem tutmaması önemlidir [2].

Sıcak bölgelerdeki kuraklığa dayanıklıdır [1,2].

Kökleri havadaki azotu bağlar. Peyzajda kaya bahçesi ve bordür bitkisi olarak değerlendirilebilir.

1.Demiriz, H. 1984. Telephium L. Şu eserde: Davis P.H. (ed.) (1965-1985). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 2, sayfa: 97-98. Edinburgh University Press, Edinburg.
2.URL 1. https://earthone.io/plant/telephium%20imperati
(Erişim Tarihi: 15.05.2025)
3.Güzel, A. (2024). Telephium imperati'nin Lc-Ms/Ms ile Polifenollerin Taranması ve Antioksidan Özellikleri. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 12(1): 305-316.

F1:URL 2. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:sid:ini.org:names:364710-1
(Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

7b

DOĞAL

10-30 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

8a

DOĞAL

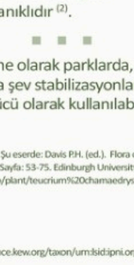

Gösterişli çiçeklere sahip, kurakçıl peyzaja uygun kanaatkâr bir tür...

Teucrium chamaedrys

Kısamahmut

Tabanda odunsu-rizomlu çok yıllık, küçük çalımsı bir bitkidir. Gövde yerden 5-50 cm uzunluğundadır. Yapraklar ters yumurtamsı-dikdörtgenimsi, kenarları genellikle dişli veya tam, kısa loplu, tabanda kama şeklindedir. Çiçek kümeleri yoğun veya gevşek, 4-8 çiçekli, brakteler gövde yapraklarından farklı; çiçekler kısa saplıdır. Çanak tüpsü-çan şeklinde, tabanda hafif tümsekli, dişler üçgen-mızrak şeklinde, yaklaşık benekli uçlu, kenarları genellikle yoğun kısa, seyrek uzun tüylü veya sadece uzun tüylü veya çıplak, genellikle morumsudur. Taç yapraklar kırmızımsı-mor, çanak yaprakların iki katı büyüklüğündedir. Haziran-eylül ayları arasında çiçeklenir. Orman açıklıkları, uçurumlar, yamaçlar ve bozkırlarda 1600 m'ye değin yayılış gösterir. Avrupa-Sibirya elementidir. Dünyada Avrupa'nın büyük bir kısmında, Türkiye'de ise tüm bölgelerde bulunur [1].

5-50 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan açıklıkları tercih eder [2].

Bitki orta derecede nemden hoşlanır ve aşırı soğuktan korunmalıdır [2].

Drenajı iyi tınlı toprakları tercih eder. Kötü toprak koşullarına dayanabilir [2].

Ilıman sıcaklıkları sever [2].

Aşırı don olaylarından etkilenir [2].

Akdeniz kuraklığına dayanıklıdır [2].

Küme olarak parklarda, yamaç veya şev stabilizasyonlarında yer örtücü olarak kullanılabilir [2].

1.Ekim, T. 1982. Teucrium L. Şu eserde: Davis P.H. (ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 7, Sayfa: 53-75. Edinburgh University Press, Edinburg.
2.URL 1. https://earthone.io/plant/teucrium%20chamaedrys (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

F1: Ali TOPAL
F2: Alper UZUN
F3:URL2.https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:460310-1 (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F4:URL3.https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:460310-1 (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

Genç iken piramidal, yaşlandıkça tepesi dağılan pul yapraklı ağaçlar...

Thuja occidentalis

Batı Mazısı

Herdem yeşil, 15 - 20 m boylanabilen, 60 - 90 cm çap yapabilen, genç iken piramidal, dar ve sık dallı, ileri yaşlarda tepesi bozulan, dalları aşağıya doğru sarkan bir ağaçtır. Gövde kabukları ince, boyuna çatlaklı, kırmızımtırak - gri kahverenginde ve liflidir. Sığ, yaygın bir kök sitemine sahip olduğu için gövdenin dip kısımları düzensiz bir şekilde genişlemiştir. Sürgünlerin geniş yüzeylerinde yer alan pul yapraklarının sırtında küresel yağ bezeleri bulunur. Sürgünlerin üst yüzleri mat, koyu yeşil veya mat sarımtırak yeşil, alt yüzleri ise açık yeşil renklidir. Yumurta biçiminde ve ortalama 1 cm çapında olan ve bir yılda olgunlaşan kozalaklar kısa sürgünlerin uçlarında terminal olarak bulunur. Çok sayıda kültivara sahiptir. Kuzey Amerika'nın doğusu, özellikle göller bölgesi ile Kanada'da doğal yayılma gösterir[1].

15-20 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

5b

EGZOTİK

Güneşli yerler ister.

Yüksek nem ister.

Kanaatkâr olup derin ve drenajı iyi alanlarda iyi gelişir.

Serin yerlerden hoşlanır. Kış soğuklarına karşı dayanıklıdır.

Kış yanıklıklarına hassastır[2].Hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa orta derecede dayanım gösterir.

Peyzajda, geniş yeşil alanlarda tek veya küçük gruplar halinde kullanılabilir. Makasa yatkındır ve çit yapımı ve bodur kültüvarlar kaya bahçelerinde kullanılır[1].

1. Zencirkıran, M. (2024). Peyzaj Bitkileri I. (Açık Tohumlu Bitkiler-Gymnospermae). 3. Basım. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic.Ltd.Şti. Yayın Nu: 605, Fen Bilimleri: 57. 475 s. Ankara.
2. Breen, P. (2008). *Thuja occidentalis*. Landscape Plants. Image, Identification, Information. Oregon State University, Department of Horticulture. https://landscapeplants.oregonstate.edu/

F1: Van Den Berk Nurseries. https://www.vdberk.com/trees/thuja-occidentalis/
F2:Murat ZENCİRKIRAN
F3:Murat ZENCİRKIRAN
F4:Murat ZENCİRKIRAN

9a

DOĞAL

Gösterişli çiçeklere sahip, kurakçıl peyzaja uygun kanaatkâr bir tür...

Thymbra spicata

Zahter

Kısa boylu, hoş kokulu ve küçük salgı tüylü bir çalıdır. Çiçekli gövdeler (10-40 cm) yükselen veya dik, bazen ikiye dallanmıştır. Gövdenin karşılıklı iki yüzeyinde geriye kıvrık tüyler vardır. Yapraklar mızrak şeklinde ve kenarları tam olup, gençken üst yüzleri içeriye bakacak şekilde katlıdır. Uçları küt ve tüysüz, tabana doğru kenarda seyrek kirpiklidir. Çiçek kurulu oval-dikdörtgen şeklindedir. Yoğun (6-10 adet) çiçek kümelidir. Brakteler mızrak şeklinde, genellikle kısa kirpiklidir. Brakteoller benzerdir, yoğun uzun kirpikli ve morumsudur. Çanak yapraklar 4-6 mm, meyvede morumsu-kahverengi olup kısa sürede dökülür. Taç yapraklar mor, leylak veya pembe, 12-16 mm, salgı tüylüdür. 1000 m'ye kadar kuru, kireçli-kayalıklarda, çalılıklarda, frigana ve bozkırlarda bulunur. Avrupa'dan Türkiye'ye, Anadolu'nun sahil çevrelerinde ve Güneydoğu Anadolu'da yayılır [1, 2].

10-40 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam ışık tercih eder. Bu nedenle güneşe bakan yamaçlarda bol bulunur [2].

Kuru nemsiz Akdeniz iklimini tercih eder [2].

Kireçli karstik alanları tercih eder [2].

Yaklaşık 30 ila 40°C'ye kadar olan sıcaklıklara dayanabilir [2].

Kurak iklimlere ve topraklara oldukça dayanıklıdır [2].

Akdeniz kuraklığına dayanıklıdır [3].

Öbekler halinde kullanılabilir. Zahter'den yüzyıllardır gıda (baharat, bitki çayı, salata) ve halk ilacı olarak faydalanılmaktadır [3,4].

1.Davis, P.H. 1982. Thymbra L. Şu eserde: Davis P.H. (ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 7, Sayfa: 382-384. Edinburgh University Press, Edinburg.
2.Plants of the World Online, 2020. Plants of the World Online [link] (erişim: 10.07.2025)
3.Baytop, T. 1999. Türkiye'de Bitkilerle Tedavi – Geçmişte ve Bugün, Nobel Tıp Kitabevleri, İlaveli II. Baskı, İstanbul.
4.Kızıl, S. (2010). Determination of essential oil variations of Thymbra spicata var. spicata L. naturally growing in the wild flora of East Mediterranean and Southeastern Anatolia regions of Turkey. Industrial Crops and Products 32: 593–600.

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

9b

DOĞAL

Akdeniz bölgesinde yetişen uzun boylu, kırmızı çiçekli kekik türüdür ...

Thymus eigii

Çalı Kekik.

Çalımsı, tabanda odunsu bir bitkidir. Çiçekli gövdeler zayıf, dik ve 50 (-60) cm boyunda olup tüm yüzeyi tüylüdür. Yapraklar 14-20x2-4 mm boyutlarında, dar mızraksı ya da şeritsi ve tüysüzdür. Yaprak kenarı düz veya seyrek küçük dişli, yağ damlacıkları renksiz veya bordo renklidir. Yanal damarlar zayıftır. Çiçek durumu baş şeklinde ve 2 x 2 cm boyundadır. Brakteler 17x8 mm boyutlarında, tüylü ve kenarları kirpiklidir. Brakteol küçüktür. Çanak yaprak 6-7 mm boyunda, silindirik şekilli ve tüylüdür. Taç yaprak 10 mm ve gül kırmızısı rengindedir. Haziran-temmuz aylarında çiçeklenir. Doğu Akdeniz bölgesinde, Türkiye'de Amanos dağlarında 150-1000 m yükseltilerde, maki ve kızılçam orman açıklıklarında yayılış gösterir[1,2,3].

50-60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişir.

Düşük ve orta nemli alanlarda yetişir

Kumlu, Kumlu-tınlı topraklarda daha iyi gelişir.

-3 °C'ye kadar dayanıklıdır.

Soğuklara dayanıksız olup, ılıman bölgelerde maki ve kızılçam orman açıklıklarında yayılış gösterir.

Kurak koşullara dayanıklıdır.

Şifa ve terapi, koku bahçelerinde, doğal peyzaj tasarımlarında kullanılabilir.

1. Jalas, J. (1982). Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 361, Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Yıldız, B., Tümen, G., Demirkuş, N., Adigüzel, N., Akyalçın, H. ve Bahçecioğlu, Z. (2004). Türkiye'de Yetişen Thymus L. (Lamiaceae) Türlerinin Revizyonu ve Türlerin Üzerinde Palinolojik ve Kimyasal Araştırmalar. TUBİTAK Proje Raporu: sayfa: 79, Proje No: TBAG-1715 (198T003) Balıkesir.
3. URL 1. https://bisimbitkiler.org.tr/yeni/demos/technical/ (Erişim Tarihi: 10.09.2025).

F1: Yelda Büyükaşık GÜZEL, Türkiye Bitkileri, https://turkiyebitkileri.com/-foto%C4%9Fraf-galerisi/lamiaceae-bal%C4%B1babagiller/thymus-kekik/thymus-eigii/18787-hatay.html (Erişim Tarihi: 10.09.2025).
F2: Yelda Büyükaşık GÜZEL, Türkiye Bitkileri, https://turkiyebitkileri.com/-foto%C4%9Fraf-galerisi/lamiaceae-bal%C4%B1babagiller/thymus-kekik/thymus-eigii/18786-hatay.html (Erişim Tarihi: 10.09.2025).

F3: Kayıkçı, S. ve Güzel, Y. (2023). Evaluation of Local Wild Plants, Including Recently Discovered Endemics, as Ornamentals: the EXPO-2021 Hatay, Türkiye Example. ANADOLU, J. of AARI, 33 (1):95-308.

F4. Esra GÜVEN

5a

DOĞAL

Kalkerli ve step alanlarda yetişen hoş kokulu kekik türüdür...

Thymus kotschyanus

Kekik

Tabanda dallanan, dik gelişen, cüce çalımsı yapıda ve 3-15 cm boyunda bir bitkidir. Gövdesi 4 köşeli, tüylüdür; yanal yaprak demeti yoktur. Yapraklar 9-13x4,5-6 mm boyutlarında, yumurtamsı veya mızraksı şekilli; kenarı kirpikli olup yağ damlacıkları koyu renkli, yanal damarlar genellikle 3 çifttir. Çiçek durumu sık, 1-2 x 1-1,5 cm boyutlarında, bazen de ayrı kümeler halindedir. Brakteler yapraklara benzer; brakteoller küçük olup 0,5-1,5 mm uzunluğundadır. Çanak yaprak 4-5,2 mm uzunluğunda, silindirik ve sık yağ damlacıklarıyla kaplıdır. Taç yaprak 6-7,5 mm beyaz veya soluktan koyu pembeye kadar renklenme gösterir. Mayıs-temmuz ayları arasında çiçeklenir. Kafkasya, Azerbaycan, Irak, İran ve Türkiye'nin doğusunda, 800-2500 m yükseltilerdeki kalkerli ve step bölgelerde yayılış gösterir[1,2,3].

3-15 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli ortamları sever.

Düşük nemli alanlarda yetişir.

Kalker kayalık ve taşlı alanlarda yetişir.

Soğuklara karşı dayanıklıdır.

Soğuk ve kurak koşullara dayanıklı olup, kayalık ve taşlık alanları tercih eder.

Kurak koşullara dayanıklıdır.

Tıbbi aromatik bahçelerde, kentsel peyzaj tasarımlarında vurgu amaçlı kullanılabilir.

1. Jalas, J ve Davis, P.H. (1982). Şu eserde: P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 7, sayfa: 368. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. Yildiz, B., Tümen, G., Demirkuş, N., Adigüzel, N., Akyalçın, H. ve Bahçecioğlu, Z. (2004). Türkiye'de Yetişen Thymus L. (Lamiaceae) Türlerinin Revizyonu ve Türlerin Üzerinde Palinolojik ve Kimyasal Araştırmalar. TUBİTAK Proje Raporu: sayfa: 110, Proje No: TBAG-1715 (198T003) Balıkesir.
3. URL 1. https://bizimbitkiler.org.tr/yeni/demos/technical/ (Erişim Tarihi: 10.09.2025)

F1: Wa'el Almatni, iNaturalist, https://www.inaturalist.org/photos/204226770 (Erişim Tarihi: 14.09.2025)
F2: Wa'el Almatni, iNaturalist, https://www.inaturalist.org/observations/120730717 (Erişim Tarihi: 14.09.2025)
F3: Ömer El-Halebi, NCBT, http://ncbt.gov.sy/bio_sections/thymus-kotschyanus/ (Erişim Tarihi: 14.09.2025)
F4: Wael Al-Matni, http://ncbt.gov.sy/bio_elements/thymus-kotschyanus-fam-lamiaceae/ (Erişim Tarihi: 14.09.2025)

Kuraklığa dayanıklı ve aromatik kokulu yer örtücü bir bitkidir...

Thymus sipyleus

Sipil Kekiği

Kışın yaprak döken, kısa boylu (1-10 cm), oldukça sık yastık formu oluşturan yer örtücü odunsu bir yarı çalıdır. Çiçekli gövdeler dik durur ve tüm yüzeylerinde geriye kıvrık tüyler bulunur. Nod araları yaprak boyundan daha kısadır. Koltuklarda, oval, sıkıca iç içe geçmiş çapraz yaprak kümeleri bulunur. Gövde yaprakları 3-6 mm ve ovalden mızrak şekline değişir, gland bezeleri genellikle yoktur. Brakteoller 1-1,5 mm, genellikle çiçek saplarından daha uzundur. Kaliks 3,2-3,8 mm, yeşil, ± çan şeklinde; kaliks dudakları ± eşit ve tüpsü şekildedir. Korolla beyaz-pembe, 5-6 mm'dir. Dağ bozkırları ve kayalık yamaçlarda 2700 m'ye kadar olan yükseltilerde bulunur. Türkiye'de Batı, Güney ve İç Anadolu'da özellikle İzmir, Balıkesir, Ankara, Erzincan, Malatya, İçel, Antalya illerini kapsayan alanda doğal yayılış göstermektedir [1,2].

9a

DOĞAL

1-10 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Kökleri gölgede olacak şekilde tam ışık altında güneşe doğru yönlenmeyi tercih eder.

Oldukça düşük hava nemi su isteği vardır. Yağış bakımından oldukça kanaatkârdır.

Litofitik bir tür olduğundan çoğunlukla toprak yüzeylerindeki ve dağlık yamaçlardaki kaya çatlaklarını tercih eder [4,5].

Sıcaklık isteği ortalama değerlerin üzerinde olup, -6,7 ºC soğuklara kadar dayanabilmektedir [5,6].

Soğuğa karşı dayanıklıdır ancak habitat tahribatından kolay etkilenir.

Yastık formu ve küçük yaprakları ile kuraklığa dayanıklıdır.

Peyzajda yer örtücü bitki olarak değerlendirilir. Sahip olduğu uçucu yağlar antioksidan ve anti mikrobik bakımdan değerlidir [6,7].

1. Davis PH 1965-85. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol I-IX., Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Plants of the World Online 2020. Plants of the World Online
3. Flora Anatolica, https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/003/ix315 _0.jpg
4. PlantNet. https://identify.plantnet.org/tr/k-world-flora/observations/1020293884
5. UK Wild Flowers, https://www.ukwildflowers.com/Web_pages/thymus_sipyleus.htm
6. Yaşar, S., & Sicim, N. (2021). Üretiminde çeşitli gübre karışımları uygulanmış ve farklı zamanlarda hasat edilmiş kekik (Thymus sipyleus BOISS. subsp. sipyleus BOISS. var. sipyleus L.) bitkisinin uçucu bileşen grupları. Bilge International Journal of Science and Technology Research, 5(2), 111-117.
7. Yiğitkan, S., Fırat, M. 2024. Thymus canoviridis Jalas ve Thymus sipyleus Boiss. Türlerinin Uçucu Yağ İçerikleri ve Biyolojik Aktiviteleri. J. Fac. Pharm. Ankara / Ankara Ecz. Fak. Derg., 48(3): 1068-1077.

F1: Alper UZUN
F2: Alper UZUN
F3: Alper UZUN
F4: Alper UZUN

DOĞAL 5a

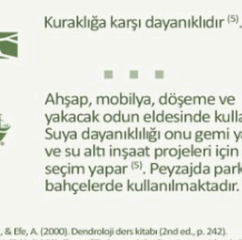

Geniş dalları ve ince dişli kenarlara sahip, küçük yapraklarıyla bilinen uzun ömürlü ağaç...

Ulmus minor

Ova Karaağacı

Kışın yaprağını döken, 30 m boylanabilen, geniş tepeli, yanlara doğru sarkık dallı ağaçtır. Gövde gri-esmer renkte, derin çatlaklıdır. Sürgünler ince, kırmızı-kahve renkte, çıplak veya sık beyaz tüylüdür [1]. Yapraklar eliptik/ters yumurtamsı şekilde, 9(-11) x 4(-6) cm, ucu sivri, dip asimetrik, çarpık, kenarlar çift sıralı dişli, üst yüzü parlak ve çıplak, alt yüzü çıplak, yan damarların ana birleşiminde tüy demetçikleri bulunur [1,2]. Yaprak sapı 6-12 mm'dir [1]. Çiçek kurulları sık demet halinde, kırmızı-mor renktedir. Çiçeklenme yapraklanmadan önce, bahar başı veya ortasında olur. Kanatlı nus meyveler 1,5-2 cm uzunluğunda, ters yumurta biçiminde, dip tarafı kama şeklinde, açık kahverengidir [1,3]. *Ulmus minor* subsp. *minor* ve *Ulmus minor* subsp. *canescens* olmak üzere iki alttürü bulunur [1].

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve kısmi gölgeli alanlarda yetişebilir [3].

Nemli hava koşullarını tercih eder [3].

Nemli, verimli, iyi drene edilmiş tınlı topraklarda en iyi şekilde büyür, ancak çoğu toprağa ve daha kuru bölgelere uyum sağlayabilir [4].

-23°C soğuğa dayanıklıdır.

Rüzgâra, hava kirliliğine ve tuza karşı oldukça dayanıklıdır [5].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır [5].

Ahşap, mobilya, döşeme ve yakacak odun eldesinde kullanılır. Suya dayanıklılığı onu gemi yapımı ve su altı inşaat projeleri için iyi bir seçim yapar [5]. Peyzajda park ve bahçelerde kullanılmaktadır.

1.Yaltırık, F., & Efe, A. (2000). Dendroloji ders kitabı (2nd ed., p. 242).
2.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 646–647). Edinburgh, Scotland: Edinburgh University Press.
3. https://www.ebben.nl/ni/treeebb/ulmminor-ulmus-minor/#?-search%5B0%5D=Ulmus%20minor
4. http://www.mobot.org/gardeninghelp/plantfinder/
5. https://plants.ces.ncsu.edu/plants/ulmus-minor/

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

DOĞAL 5b

Gösterişli çiçeklere sahip, soğuğa ve kuraklığa dayanıklı, kanaatkâr bir tür...

Veronica anagallis-aquatica

Sugedemesi

Gövdeleri kalın, içi boş, çıplak, 30-120 cm, dik, genellikle hemen hemen dallı bir bitkidir. Yapraklar çıplak, nadiren en üstteki salgı tüylü, ayası 30-100 × 10-35 mm, oval, eliptik veya dikdörtgen, küt, genişçe mızrak şeklinde, hemen hemen sivri, orta ve üstteki yüreksi, gövdeyi sarar; kenarları testere dişli-tama yakındır. Kurullar 20-50 çiçeklidir. Brakteler doğrusal-mızrak şeklinde, sivridir. Meyve sapları 4-8 mm'dir. Çiçekte çanak 2-2,5 mm'dir. Taç lavanta ila soluk soluk leylak renkli, 4-6 mm çapındadır. Kapsül meyve dairesel, şişkin, 2,5-4 × 2,5-4 mm, çanağa eşit veya biraz kısa, tüysüz veya seyrek kısa tüylüdür. Tohumlar 40-70, eliptik ve dairesel, plano-konveks, 0,5-0,7 × 0,4-0,5 mm, nokta benzeri kalazalı. Mart-eylül arasında çiçeklenir. Deniz seviyesinden 2350 m'ye değin dereler, hendekler, kıyılar, bataklıklar, sulak çayırlarda bulunur. Türkiye'de çok yaygındır.

30-120 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ister, gölgede yetişmez [2].

Nemi iyi tutan tınlı toprağı tercih eder, bu nedenle toprağın sürekli ıslak kalması gerekir [2,3,4].

Hafif kumlu, orta tınlı ve ağır killi, hafif asidik, nötr ve bazik, iyi drene topraklarda yetişir [2,3,4].

18-27° sıcaklık aralığında iyi gelişir. -10°C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilir [2,3,4].

Islak toprağı tercih eder ve suda yetişebilir, ayrıca kayalık ortamları tercih eder [2].

Kuraklık toleransı düşüktür, ancak soğuklara karşı daha dayanıklıdır [2,3,4].

Sucul ekosistem kenarlarında ve kaya bahçelerinde yer örtücü olarak kullanılabilir [1,2,3].

1. Fischer M.A. 1978. Veronica L. Şu eserde: Davis, P.H. (ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 6, Sayfa: 689-753. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Veronica+anagallis-aquatica#:~:text=Suitable%20for%3A%20light%20(sandy),and%20can%20grow%20in%20water. (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
3. URL 2. https://www.picturethisai.com/faq-temperature/Veronica-anagallis-aquatica.html (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
4. URL 3. https://earthone.io/plant/veronica%20anagallis-aquatica?srsltid=AfmBOcoOvHFGOvh-Wgj8loK1h93IlodRSPd3_AfOwPGhgesnM9ZZAfcr (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

F1: URL 4. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Veronica+anagallis-aquatica#:~:text=Suitable%20for%3A%20light%20(sandy),and%20can%20grow%20in%20water. (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F2: URL 5. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Veronica+anagallis-aquatica#:~:text=Suitable%20for%3A%20light%20(sandy),and%20can%20grow%20in%20water. (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F3: URL 6. https://maltawildplants.com/PLNT/Veronica_anagallis-aquatica.php (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F4: URL 7. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cd/Veronica_anagallis-aquatica_1_jpg.jpg (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

DOĞAL 5b

Bahardan kış mevsimine kadar uzun süre çiçekli sulak alanların vazgeçilmez türü...

Veronica beccabunga

At Teresi

Sürünücü rizomlu, çok yıllık bir türdür. Gövdeler tüysüz, yatay veya yükselici, 10-30 cm, genellikle hafif dallı, kalın, sert ve sıklıkla kırmızıdır. Tüm yapraklar kısa ama belirgin şekilde saplı, etli, koyu yeşil, parlak, tamamen çıplaktır. Yaprak sapı 2-4 mm; yaprak ayası genişçe dikdörtgen, oval veya eliptik 15-35 x 8-26 mm'dir. Yaprak kenarları dişli veya neredeyse tamdır. Çiçek kurulları 2-6 adet ve 10-22 çiçeklidir. Çiçekte çanak yapraklar 2-2,5 mm'dir. Beyaz merkezli taç yapraklar koyu veya parlak mavi, 5-6 mm çapındadır. Kapsül meyve geniş eliptik veya dairesel, şişkin, 3-5 x 3-4 mm ve çanağa eşittir. Çiçeklenmesi mayıs-ekim ayları arasındadır. Dünya'da Avrupa, Kuzey Afrika Asya'da yayılır. Türkiye'de Istranca, Karadeniz, Kızılırmak, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van bölümlerinde; akarsular, bataklıklar, sulak çayırlarda 20-3200 m yükseltiler arasında yayılış gösterir [1].

10-30 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli bölgeleri tercih eder [2,3].

Nem ihtiyacı vardır [2,3].

Zayıf drenajlı, orta derecede verimli ıslak toprakta yetişir [2,3].

Soğuğa ve donlara karşı dayanıklıdır [1,2,3].

Çoğunlukla sulak alan ve kıyı habitatında bulunur [3].

Soğuğa ve donlara karşı dayanıklı olup kuraklığa karşı toleransı düşüktür [2,3].

Gıda ve tıbbi amaçlı kullanımlarının yanı sıra, kelebek ve su bahçelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilebilir [2,3].

1. Fischer M.A. 1978. Veronica L. Şu eserde: Davis, P.H. (ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Cilt: 6, Sayfa: 689-753. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. https://temperate.theferns.info/plant/Veronica+beccabunga (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
3. URL 2. https://nas.er.usgs.gov/queries/greatlakes/FactSheet.aspx?species_ID=261 (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

F1 URL 3. https://www.citizenscience.lu/en/science/species/animals/european-speedwell-veronica-beccabunga (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F2 URL 4. https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640X480/013/xx1382_1723433191.jpg (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F3 URL 5. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:811680-1 (Erişim Tarihi: 15.05.2025)
F4 URL 6. https://www.inaturalist.org/observations/136952601 (Erişim Tarihi: 15.05.2025)

5b
EGZOTİK

Yaban hayatı için yazın kırmızı meyve, kışın ise sığınak hizmeti sunan bitki...

Viburnum rhytidophyllum

Buruşuk Yapraklı Kartopu

Herdemyeşil, 4 m boyunda, sürgünleri önce sık-açık kahverengi yıldız tüylü [1], sonrasında kaybolan, kırmızımsı-kahverengi ya da gri-siyahımsı, silindirik formda, tüysüz, dağınık ve yuvarlak lentiselli çalıdır. Tomurcukları çıplak, yapraklar karşılıklı, sürgün uçlarında yoğunlaşmış, kulakçıkları olmayan bitkidir. Yaprak sapı yeşil, kalın, yaprak ayası 8-18(-25) × (1,5-)2,5-8 cm boyutlarında, buruşuk, derimsi yapıda[2], uzunca yumurta ya da mızrak formunda, üst yüzü pürüzsüz, parlak yeşil, alt yüzü sıkça boz ya da sarımsı yıldız tüylüdür[1]. Yaprakların alt ve üstü birbirinden belirgin farklıdır. Yaprak kenarları düz veya belirsiz dişli, yaprak ucu hafif sivri veya küttür. Nisan-Mayıs ayında açan çiçekler sarımsı-beyaz renkte ve çok küçük olup şemsiye kurulu oluşturur[2]. Meyve elips formda, tek tohumlu ve eriksidir[3] önceleri kırmızı, sonra parlak siyah renklidir[1]. Orta ve Batı Çin'de doğal yetişir[3].

4 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlara ihtiyaç duyar, ancak yarı gölgeye de dayanır[4]. Koyu gölgeyi tolere eder[5].

Nemli ortam sever.

İyi drenajlı asidik toprak ister [5].

20-35 °C arası sıcaklık idealdir.

Hava kirliliğini tolere eder.

Kuraklığa kısmen dayanabilir.

Gruplar halinde-diğer türlerle karışık halde ya da çit bitkisi olarak kullanılır. Meyveleri son derece dekoratiftir. Kelebekler için dikkat çekicidir[4].

1. Gökmen, H. (1977). Kapalı Tohumlular (Angiospermae), Cilt: 2. sayfa. 649, Ankara.
2. URL-1: http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=2&taxon_id=200022505 (Erişim Tarihi: 15.08.2025)
3. Dirr, M. (1998). Manual of Woody Landscape Plants, p. 1082-1083,
4. URL-2: https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?kempercode=e890 (Erişim Tarihi: 15.08.2025)
5. URL-3: https://landscapeplants.oregonstate.edu/plants/viburnum-rhytidophyllum (Erişim Tarihi: 15.08.2025)

F1: Hatice YILMAZ
F2: Hatice YILMAZ
F3: Aysel ULUS
F4: Aysel ULUS

Yaban hayatı için besin sağlayan, yaprak döken ağaçlarda kışın göze çarpan bir ökseotu...

6a
DOĞAL

Viscum album

Ökseotu

Herdemyeşil, 80 cm'ye kadar boylanabilen, yarı parazit bir çalıdır. Ters yumurtamsı-dikdörtgensi görünümdeki yaprakları, paralel şekilde duran 3-5 damarlı ve küt uçludur. Mart-haziran ayları arasında açan çiçekleri gösterişli değildir. Beyaz veya sarı renkli meyveleri yapışkan, küremsi ya da armutsu şekildedir [1]. IUCN Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi'nde en az endişe verici olarak sınıflandırılmıştır [2]. Çeşitli ağaç türleri üzerinde yaşam alanı bulan bu tür, 300-2000 m rakım aralığında yer alır. Kuzey Afrika, Orta ve Güney Avrupa ve Ilıman Asya ülkelerinde yerel türdür [1]. Türkiye'nin Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz Bölgeleri ve Yukarı Sakarya Bölümünde doğal yayılış alanlarına sahiptir [3].

80 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da yarı gölge alanlarda yaşayabilir.

Düşük seviyede nemli alanlarda yaşar.

Nemli, hafif asidik, kireçli toprakları tercih eder.

Ilıman ve sıcak iklimleri sever.

Soğuklara dayanıklıdır.

Nem ihtiyacı vardır. Kuraklığa dayanıklı değildir.

Meyveleri yaban hayatı için besin sağlar. Bitkinin tamamı düşük seviyede zehirlidir. Konakladığı dalların ölümüne yol açabileceği için dikkatli kullanılmalıdır. Yaprak döken ağaçların üstünde kışın estetik

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 547-548). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Chappuis, E. (2014). Viscum album (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species, 2014: e.T203473A2766017. https://doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-3.RLTS.T203473A2766017.en
3. Kandemir, A. (2012). Viscum. In Bizimbitkiler (2013). Retrieved September 17, 2024, from http://www.bizimbitkiler.org.tr

F1: Shynder, Oleksandr, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/189976765.
F2: Davydov, Denis, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/41096131
F3: POWO. 2024. Plants of the World Online. The Royal Botanic Gardens, KEW. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300881-2/images.
F4: Davydov, Denis, iNaturalist. https://www.inaturalist.org/observations/41096131

DOĞAL

5b

Ülkemizin kıyı ekosistemlerinin mor çiçekli çalısı...

Vitex agnus-castus

Hayıt

Genellikle 2-3 m bazen 6 m'ye kadar boylanabilen [1], dağınık ve seyrek dallı, bazen yarı odunsu karakterli, kışın yaprağını döken çizgisel formlu çalılardır. Yapraklar, dar dar eliptik-mızraksı formlar (ışınsal) biçimde 5-7 parçalıdır. Yaprakçıklar tam kenarlı, uzunca oval şekilli, sivri uçlu, üst kısmı koyu yeşil renkli, alt yüzleri ise beyazımtırak tüylüdür. Çiçeklenme gevşek, çok dallı ve çok sayıda çiçekten oluşur, hoş kokulu, leylak-pembe veya mor-pembe, nadiren kirli beyaz başak veya bileşik başak şeklinde, mayıstan hazirana kadar açar. Doğal yayılışını, Karadeniz'den Balkanlar'a, Güney Rusya'ya, Transkafkasya'ya, İran'a ve Kıbrıs'a kadar oldukça geniş bir coğrafyada yayılış gösterir. Türkiye'de kuzeyden güneye tüm kıyı kentlerimizin hemen her birinde, kısmen de Güney Doğu Anadolu bölgesinde doğal olarak bulunur [2-4].

2-6 m'ye
arası boylanmaktadır.

Tam güneşli ya da yarı güneşli alanları tercih eder.

Kuru ya da yarı nemli ve iyi drenajlı alanları tercih eder.

Geçirgen ve kumlu toprakları sever.

-27 °C'ye kadar dayanabilir.

Kurak ve nispeten nemli alanları tercih eder.

Kuraklık toleransı orta düzeydedir.

Tıbbi amaçlarla kullanımının yanı sıra kurak ve kumlu topraklarda yetişmesinden ve mor renkli çiçek estetiği ile hem estetik hem de fonksiyonel amaçlarla kullanılabilir.

1. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi (Basılmamıştır).
2. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
3. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4. TÜBİVES Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php)
5. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:865568-1

F1: Durmuş KOYUN
F2: Mustafa VAR
F3: TÜBİVES Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index-.php)
F4: Mustafa VAR

KÜLTÜR

5b

Meyvesi ve yaprağı tüketilen, duvar ve çitlerin tırmanıcı çalısı...

Vitis vinifera

Asma

Yaprağını döken, 10-20 m tırmanabilen, sarılıcı bitkilerdir [1]. Kabuk; açık gri/yeşil olup hızla gri/kahverengiye dönüşür. Sonunda gri olur [2]. Yaprakları; yuvarlak-kordat, 7-15 cm genişliğinde, 3-5 lobludur [1]. Çiçeklenme zamanı mayıs ve haziran aylarıdır. Çok küçük, yeşil çiçeklere sahiptir [2]. Meyveleri, küresel, siyah, parlak, 7-8 mm çapında, sulu, ete yapışık, renksiz, 1-2-3-4 tohumlu ve meyve salkımları sarkıktır. 15-300 ayrı üzüm meyvesi içeren salkımlarda meyve verir ve hazirandan kasıma kadar olgunlaşır [3,4]. Genel yayılışı Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'dır. Türkiye'de Karadeniz sahil şeridi hariç tüm satıhta yayılış gösteren kültür bitkisidir. Duvar ve çitlerde tırmanıcı olarak kullanılır [2].

10-20 m'ye
kadar tırmanmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder [2].

Yüksek nemli ortamları sevmez [4].

İyi drenajlı toprakları tercih eder [4].

15–40 °C sıcaklıkta yetişir[4].

Nemli bölgeler dışında tüm toprak koşullarını tolere eder [2].

Kuraklığa toleranslıdır.

Tırmanıcı bitki olarak, duvar oluşturma amacı ile peyzajda kullanılır.Meyvesi taze ve kurutulmuş olarak yenir. Meyve suyu, tatlandırıcı üretiminde, şarap yapımında , yaprakları pişirilmiş olarak tüketilir.

1- Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs. Vol. 3.
2- Davis, B. (1990). The gardener's illustrated encyclopedia of climbers & wall shrubs : a guide to more than 2000 varieties including roses, clematis and fruit trees
3- İdilJtKİ, M. (2019). Dendrology: cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
4- Hussain, S. Z., Naseer, B., Qadri, T., Fatima, T., & Bhat, T. A. (2021). Fruits grown in highland regions of the Himalayas. Cham, Switzerland: Springer International Publishing.

F1: Joe Dillon https://www.inaturalist.org/observations/203201902
F2: andrey_p https://www.inaturalist.org/observations/116964997
F3: andrey_p https://www.inaturalist.org/observations/116964997
F4:Patrick Hacker https://www.inaturalist.org/observations/77824261

4b

EGZOTİK

Gövdesi olmayan 1–1.5 m uzunluğunda çiçek sapına sahip egzotik bir tür...

Yucca filamentosa

İplikli Avize Çiçeği

Gövdesi olmayan, çiçek sapı taşıyan bir bitkidir. Yapraklar düz, 45-60x(2,5-) 4-5 cm boyutlarında, hemen hemen sert, sivri-batıcı uçlu, tüysüz veya seyrek ve zayıf tüylü, hemen hemen mavimsi yeşil renkte olup, kenar lifleri ayrılarak kıvrılan ipliksi şeritler oluşturur. Çiçek sapı 1–1.5 m uzunluğunda, dallar esnek, ayrık ya da yukarı yönelmiş, bezeli veya bezesiz tüylüdür. Mayıs-haziran aylarında açan çiçekler brakteli ve saplı, 3-5 x 1.2-3 cm boyutlarında, mumsu beyaz renkte veya krem ya da yeşil tonlardadır. Meyve kapsül, yumurtamsı-silindirik, küt üç köşeli, 5-6 cm uzunluğunda, yeşil renkli olup olgunlaştığında kahverengiye döner. Amerika Birleşik Devletleri'nin doğu kıyılarına özgüdür. Güney Avrupa'da doğal olarak yetişir. Türkiye'nin Kuzey ve Kuzeybatısın'da park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir[1].

45-60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam Güneşli alanları tercih eder[2,3].

Az nemli alanları tercih eder[3].

Drenajı iyi kumlu toprakları tercih eder[3].

Soğuğa karşı dayanıklıdır[2,3].

Dona karşı toleranslıdır[2,3].

Kuraklığa karşı dayanıklıdır[4].

Peyzajda bordür bitkisi, erozyon kontrolü, kaya bahçeleri vb., alanlarda soliter veya gruplar halinde değerlendirilebilir[4].

1. Tan, K. (1984). Yucca L. Şu eserde: Davis, P.H. (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands. cilt: 8. Sayfa: 357. Edinburgh University Press. Edinburg.
2. Brickell, C., (Ed.) (1994). The Royal Horticultural Society Gardener's Encyclopedia of Plant and Flowers. Dorling Kindersley Limited. London. ISBN: 0-7513-014-77.
3. Foulis, L. ve ark. (2013). Botanica, h.fullmann publising GmbH, Postdam, Germany. Printed in China. ISBN: 978-3-8480-0287-0.
4. https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Yucca+gloriosa

F1: Steven Rowe: Yucca filamentosa: Steven Rowe tarafından 01:44 ÖS saatinde 24 Haziran 2023 gününden Tallulah Falls, GA, USA konumundan · iNaturalist
F2: Mark G: Yucca filamentosa: Mark G tarafından 01:39 ÖS saatinde 08 Ekim 2023 gününden Midway, AL 36053, USA konumundan · iNaturalist
F3: Mark G: Yucca filamentosa: Mark G tarafından 01:39 ÖS saatinde 08 Ekim 2023 gününden Midway, AL 36053, USA konumundan · iNaturalist
F4: Mark G: Yucca filamentosa: Mark G tarafından 01:39 ÖS saatinde 08 Ekim 2023 gününden Midway, AL 36053, USA konumundan · iNaturalist

9b

DOĞAL

Çorak toprakların yeşillendirilmesinde kullanılabilecek sukulent bir bitki...

Zygophyllum album

Balduz

Çalımsı, yatay veya yükselici, çok dallanmış çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler belirgin eklemli, kül renginde, gençken tüylü, sonra çıplaktır. Gövdeler köşeli, gri ila turuncu kabukludur. Yapraklar çok etli, yaprak sapı kısa, yaprakçıklara benzer, gövde üzerinde karşılıklı dizilmiştir. Yaprakçıklar 4-8 x 2-3 mm, düz, dikdörtgen veya eliptik, bazen ters yumurtamsı, uç kısımları küt ve tüylüdür. Çiçekler yaprak koltuklarında tek ve sapsızdır. Çanak yapraklar 2-3 mm ve tüylüdür. Taç yapraklar beyaz, kaşık şeklinde, 3-4 mm'dir. Meyve kapsül, yıldız şeklinde, 5-7 x 5-6 mm, derin 5 loplu, serbest ve 1-2 tohumludur[1]. Türkiye'nin güneyindeki sahillerde kumullar ve tuzlu düzlüklerde yayılış gösteren bu tür Türkiye dışında Ege Adaları, Kıbrıs, Arabistan ve Kuzey Afrika'da yayılış gösterir[2].

Tam güneş ışığını sever.

Kurak yerleri tercih eder.

Tuzlu toprakları tercih eder.

Farklı sıcaklıklara tolerans gösterebilir.

Kuraklığa dayanıklı, çevresel şartlara karşı geniş toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tuzcul toprakların peyzajında kullanılır.

1. Coode, M.J.E. (1967). Zygophyllum L. Şu eserde: Flora of Turkey and the East Aegean Islands, cilt: 2, sayfa: 491-492. Edinburgh University Press, Edinburg.
2. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax-_id=2289 (Erişim tarihi: 02.09.2025).

F1. Ahmet İLÇİM
F2. Ahmet İLÇİM
F3. Ahmet İLÇİM
F4. Ahmet İLÇİM

08. TABLOLAR

Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni
4	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı
5	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç
6	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç
7	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu
8	*Ampelopsis orientalis*	Bikir Asması
9	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu
10	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı
11	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin
12	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven
13	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı
14	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu
15	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk
16	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu
17	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı
18	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri
19	*Calicotome villosa*	Keçiboğan
20	*Capparis spinosa*	Kebere
21	*Casuarina cunninghamiana*	Demirağacı
22	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri
23	*Cedrus libani*	Toros Sediri
24	*Celtis australis*	Çitlenbik
25	*Cerasus mahaleb*	Mahlep
26	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı
27	*Ceratonia siliqua*	Keçiboynuzu
28	*Cercis siliquastrum*	Erguvan
29	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden
30	*Cistus salviifolius*	Kartli
31	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı
32	*Clematis vitalba*	Akasma
33	*Colutea cilicica*	Patlangaç
34	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı
35	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği
36	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı
37	*Convolvulus oleifolius*	Sürmeli Yayılgan
38	*Cornus mas*	Kızılcık
39	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı
40	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı
41	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası
42	*Crataegus monogyna*	Yemişen
43	*Crataegus orientalis*	Alıç
44	*Cupressus sempervirens*	Servi
45	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi

Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
46	*Daphne oleoides*	Gövçek
47	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü
48	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı
49	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde
50	*Ephedra foeminea*	Borotu
51	*Ephedra major*	Hum
52	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu
53	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu
54	*Erica manipuliflora*	Püren
55	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife
56	*Eucalyptus camaldulensis*	Sıtma Ağacı
57	*Euphorbia rigida*	Sütleğen
58	*Fagus orientalis*	Kayın
59	*Ficus carica*	İncir
60	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu
61	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu
62	*Galium incanum*	Külah İplikçiği
63	*Genista albida*	Ak Borcak
64	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni
65	*Genista januensis*	Yer Borcağı
66	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu
67	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu
68	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık
69	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı
70	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik
71	*Inula viscosa*	Sümenit
72	*Jasminum fruticans*	Boruk
73	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç
74	*Juniperus drupacea*	Andız
75	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç
76	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç
77	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç
78	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı
79	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni
80	*Linum tenuifolium*	Narin Keten
81	*Lonicera caucasica*	Çakkana
82	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu
83	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu
84	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu
85	*Maclura pomifera*	Ayıdutu
86	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması
87	*Micromeria myrtifolia*	Boğumluçay
88	*Morus alba*	Ak Dut
89	*Morus nigra*	Kara Dut
90	*Nerium oleander*	Zakkum

Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
91	*Olea europaea*	Zeytin
92	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran
93	*Ononis spinosa*	Kayışkıran
94	*Onosma alborosea*	Kaya Emceği
95	*Onosma inexspectata*	Mor Emzik
96	*Onosma trapezuntea*	Duvar Emceği
97	*Origanum amanum*	Büyük Mercan
98	*Origanum bargyli*	Yarpuz Mercanı
99	*Origanum laevigatum*	Kır Mercanı
100	*Origanum syriacum*	Hababa
101	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı
102	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı
103	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme
104	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba
105	*Phyla nodiflora*	Suçileği
106	*Pinus brutia*	Kızılçam
107	*Pinus halepensis*	Halep Çamı
108	*Pinus nigra*	Karaçam
109	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı
110	*Pistacia terebinthus*	Menengiç
111	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı
112	*Plocama calabrica*	Belumçalısı
113	*Populus tremula*	Titrek Kavak
114	*Prosopis farcta*	Çediotu
115	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu
116	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni
117	*Quercus cerris*	Saçlımeşe
118	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi
119	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi
120	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi
121	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi
122	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya
123	*Rosa canina*	Kuşburnu
124	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül
125	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu
126	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk
127	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi
128	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi
129	*Salvia tomentosa*	Şalba
130	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin
131	*Satureja amani*	Amanos Kekiği
132	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği
133	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside
134	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside
135	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside

Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
136	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı
137	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa
138	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez
139	*Spartium junceum*	Katırtırnağı
140	*Stachys amanica*	Kalın Karabaş
141	*Stachys annua*	Hacıosmanotu
142	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay
143	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı
144	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın
145	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu
146	*Taxus baccata*	Porsuk
147	*Telephium imperati*	Zulzula
148	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut
149	*Thymbra spicata*	Zahter
150	*Thymus eigii*	Çalı Kekik
151	*Thymus kotschyanus*	Kekik
152	*Thymus sipyleus*	Sipil Kekiği
153	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı
154	*Vitis vinifera*	Asma
155	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği
156	*Zygophyllum album*	Balduz

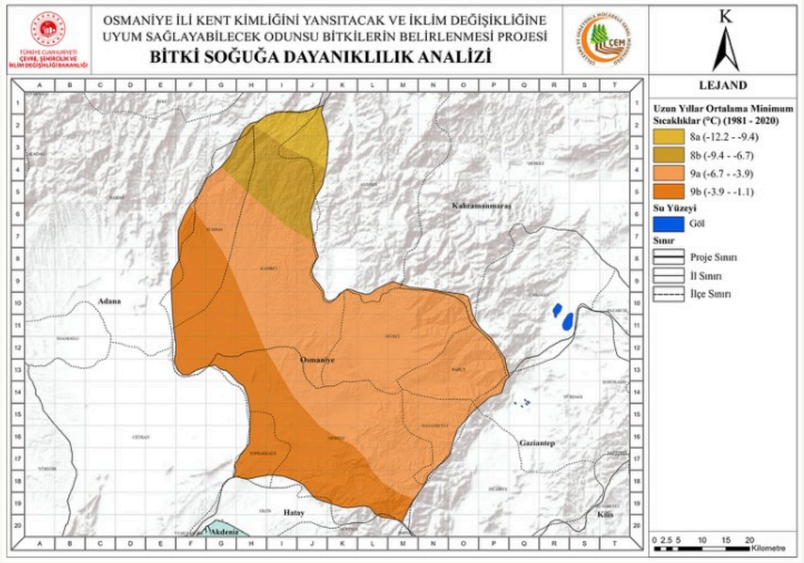
Kuraklığa Orta Derecede Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı
2	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç
3	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi
4	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç
5	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu
6	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği
7	*Carpinus orientalis*	İstiriç
8	*Castanea sativa*	Kestane
9	*Catalpa bignonioides*	Katalpa
10	*Cytisus drepanolobus*	Has Kuşçubuğu
11	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu
12	*Laurus nobilis*	Defne
13	*Liquidambar orientalis*	Anadolu Sığla Ağacı
14	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı
15	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni
16	*Punica granatum*	Nar
17	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe
18	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya
19	*Rubus canescens*	Çobanköstegi
20	*Rubus ibericus*	Malina
21	*Salix alba*	Ak Söğüt
22	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni
23	*Smilax excelsa*	Dikenucu
24	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı
25	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu
26	*Vitex agnus-castus*	Hayıt

Kuraklığa Dayanıklı Olmayan Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	*Alnus orientalis*	Zorkun
2	*Citrus limon*	Limon
3	*Citrus reticulata*	Mandalina
4	*Citrus sinensis*	Portakal
5	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı
6	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli
7	*Euonymus latifolius*	İğağacı
8	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu
9	*Platanus orientalis*	Çınar
10	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt
11	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası
12	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı
13	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi
14	*Veronica beccabunga*	At Teresi
15	*Viscum album*	Ökseotu

Doğal, Egzotik, Kültür Bitkilerinin Soğuğa Dayanıklılık Derecesi

8A Bölgesinde Kullanılabilecek Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	5B
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	4B
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	6A
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	5A
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	6A
6	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	4A
7	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	4A
8	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi	4A
9	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç	6B
10	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	3A
11	*Alnus orientalis*	Zorkun	6A
12	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	4B
13	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	8A
14	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	7B
15	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	7A
16	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	7A
17	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	6B
18	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	6A
19	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	6B
20	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	4A
21	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	6B
22	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı	6B
23	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	6A
24	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	7B
25	*Capparis spinosa*	Kebere	8A
26	*Carpinus orientalis*	İstiriç	5B
27	*Castanea sativa*	Kestane	5B
28	*Catalpa bignonioides*	Katalpa	6B
29	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri	7B
30	*Cedrus libani*	Toros Sediri	7A
31	*Celtis australis*	Çitlenbik	6B
32	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	4A
33	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	4B
34	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	6B
35	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	7B
36	*Cistus salviifolius*	Kartli	8A
37	*Clematis vitalba*	Akasma	5A
38	*Colutea cilicica*	Patlangaç	6A
39	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	6B
40	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	8A
41	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	7B
42	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı	8A
43	*Cornus mas*	Kızılcık	4A
44	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	6A
45	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	6A
46	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası	6B
47	*Crataegus monogyna*	Yemişen	4A
48	*Crataegus orientalis*	Alıç	5A
49	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	4A
50	*Cupressus sempervirens*	Servi	7B
51	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	7B
52	*Daphne oleoides*	Gövçek	5B
53	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	6A
54	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	8A
55	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde	7A
56	*Ephedra foeminea*	Borotu	6B
57	*Ephedra major*	Hum	4A
58	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	7A
59	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	6B
60	*Erica manipuliflora*	Püren	8A
61	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	8A
62	*Euonymus latifolius*	İğağacı	4A
63	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	6B
64	*Fagus orientalis*	Kayın	6A
65	*Ficus carica*	İncir	7B
66	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	6A
67	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	7B
68	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	8A
69	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	8A
70	*Genista albida*	Ak Borcak	6B
71	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	7A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
72	*Genista januensis*	Yer Borcağı	8A
73	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	7B
74	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	7A
75	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	5A
76	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	7A
77	*Jasminum fruticans*	Boruk	7A
78	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	3A
79	*Juniperus drupacea*	Andız	7A
80	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	4B
81	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	6A
82	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç	5B
83	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	8A
84	*Laurus nobilis*	Defne	8A
85	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	6A
86	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	6A
87	*Lonicera caucasica*	Çakkana	5A
88	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	7A
89	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	7A
90	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	8A
91	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	8A
92	*Maclura pomifera*	Ayıdutu	6A
93	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması	4A
94	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı	7A
95	*Morus alba*	Ak Dut	5B
96	*Morus nigra*	Kara Dut	6B
97	*Nerium oleander*	Zakkum	8A
98	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	5A
99	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	6A
100	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	6A
101	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	8A
102	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	7B
103	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	7B
104	*Pinus brutia*	Kızılçam	7A
105	*Pinus nigra*	Karaçam	4A
106	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	7B
107	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	7B
108	*Platanus orientalis*	Çınar	6A
109	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı	6A
110	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	6A
111	*Populus tremula*	Titrek Kavak	2A
112	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	7B
113	*Punica granatum*	Nar	7A
114	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	6A
115	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	6B
116	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	6A
117	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	7A
118	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	7A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
119	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	5A
120	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	7A
121	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya	3A
122	*Rosa canina*	Kuşburnu	3A
123	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	5A
124	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	6A
125	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	8A
126	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	8A
127	*Rubus canescens*	Çobanköstegi	7A
128	*Rubus ibericus*	Malina	6B
129	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	7B
130	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	6B
131	*Salix alba*	Ak Söğüt	4A
132	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	3B
133	*Salvia tomentosa*	Şalba	4A
134	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin	6A
135	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	7A
136	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	7A
137	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	5A
138	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası	7A
139	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	7B
140	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	8A
141	*Smilax excelsa*	Dikenucu	5A
142	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	3A
143	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	6A
144	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	8A
145	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	5A
146	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	5A
147	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	5A
148	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	7B
149	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	7A
150	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	6B
151	*Taxus baccata*	Porsuk	6A
152	*Telephium imperati*	Zulzula	7B
153	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	8A
154	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı	5A
155	*Thymus kotschyanus*	Kekik	5A
156	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	5A
157	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	5B
158	*Veronica beccabunga*	At Teresi	5B
159	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu	5B
160	*Viscum album*	Ökseotu	6A
161	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	5B
162	*Vitis vinifera*	Asma	5B
163	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği	4B

8B Bölgesinde Kullanılabilecek Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	5B
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	4B
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	6A
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	5A
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	6A
6	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	4A
7	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	4A
8	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi	4A
9	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç	6B
10	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	3A
11	*Alnus orientalis*	Zorkun	6A
12	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	4B
13	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	8A
14	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	7B
15	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	7A
16	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	7A
17	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	6B
18	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	6A
19	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	6B
20	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu	8B
21	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	4A
22	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	6B
23	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı	6B
24	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	6A
25	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	7B
26	*Capparis spinosa*	Kebere	8A
27	*Carpinus orientalis*	İstiriç	5B
28	*Castanea sativa*	Kestane	5B
29	*Casuarina cunninghamiana*	Demirağacı	8B
30	*Catalpa bignonioides*	Katalpa	6B
31	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri	7B
32	*Cedrus libani*	Toros Sediri	7A
33	*Celtis australis*	Çitlenbik	6B
34	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	4A
35	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	4B
36	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	6B
37	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	7B
38	*Cistus salviifolius*	Kartli	8A
39	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı	8B
40	*Clematis vitalba*	Akasma	5A
41	*Colutea cilicica*	Patlangaç	6A
42	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	6B
43	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	8A
44	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	7B
45	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı	8A
46	*Cornus mas*	Kızılcık	4A
47	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	6A
48	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	6A
49	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası	6B
50	*Crataegus monogyna*	Yemişen	4A
51	*Crataegus orientalis*	Alıç	5A
52	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	4A
53	*Cupressus sempervirens*	Servi	7B
54	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	7B
55	*Daphne oleoides*	Gövçek	5B
56	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	6A
57	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	8A
58	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde	7A
59	*Ephedra foeminea*	Borotu	6B
60	*Ephedra major*	Hum	4A
61	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	7A
62	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	6B
63	*Erica manipuliflora*	Püren	8A
64	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	8A
65	*Euonymus latifolius*	İğağacı	4A
66	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	6B
67	*Fagus orientalis*	Kayın	6A
68	*Ficus carica*	İncir	7B
69	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	6A
70	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	7B
71	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	8A
72	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	8A
73	*Genista albida*	Ak Borcak	6B
74	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	7A
75	*Genista januensis*	Yer Borcağı	8A
76	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu	8B
77	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	7B
78	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	7A
79	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	5A
80	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	7A
81	*Jasminum fruticans*	Boruk	7A
82	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	3A
83	*Juniperus drupacea*	Andız	7A
84	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	4B
85	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	6A
86	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç	5B
87	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	8A
88	*Laurus nobilis*	Defne	8A
89	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	6A
90	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	6A
91	*Lonicera caucasica*	Çakkana	5A
92	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	7A
93	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	7A
94	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	8A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
95	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	8A
96	*Maclura pomifera*	Ayıdutu	6A
97	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması	4A
98	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı	7A
99	*Morus alba*	Ak Dut	5B
100	*Morus nigra*	Kara Dut	6B
101	*Nerium oleander*	Zakkum	8A
102	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	5A
103	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni	8B
104	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	6A
105	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	6A
106	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	8A
107	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	7B
108	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	7B
109	*Pinus brutia*	Kızılçam	7A
110	*Pinus nigra*	Karaçam	4A
111	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	7B
112	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	7B
113	*Platanus orientalis*	Çınar	6A
114	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı	6A
115	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	6A
116	*Populus tremula*	Titrek Kavak	2A
117	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	7B
118	*Punica granatum*	Nar	7A
119	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	6A
120	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	6B
121	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	6A
122	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	7A
123	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	7A
124	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	5A
125	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	7A
126	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya	3A
127	*Rosa canina*	Kuşburnu	3A
128	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	5A
129	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	6A
130	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	8A
131	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	8A
132	*Rubus canescens*	Çobanköstegi	7A
133	*Rubus ibericus*	Malina	6B
134	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	7B
135	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	6B
136	*Salix alba*	Ak Söğüt	4A
137	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	3B
138	*Salvia tomentosa*	Şalba	4A
139	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin	6A
140	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	7A
141	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside	8B
142	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	7A
143	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	5A
144	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası	7A
145	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	7B
146	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	8A
147	*Smilax excelsa*	Dikenucu	5A
148	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	3A
149	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	6A
150	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	8A
151	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	5A
152	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	5A
153	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	5A
154	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	7B
155	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	7A
156	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	6B
157	*Taxus baccata*	Porsuk	6A
158	*Telephium imperati*	Zulzula	7B
159	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	8A
160	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı	5A
161	*Thymus kotschyanus*	Kekik	5A
162	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	5A
163	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	5B
164	*Veronica beccabunga*	At Teresi	5B
165	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu	5B
166	*Viscum album*	Ökseotu	6A
167	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	5B
168	*Vitis vinifera*	Asma	5B
169	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği	4B

9A Bölgesinde Kullanılabilecek Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon	No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	5B	48	*Cornus mas*	Kızılcık	4A
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	4B	49	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	6A
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	6A	50	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	6A
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	5A	51	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası	6B
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	6A	52	*Crataegus monogyna*	Yemişen	4A
6	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	4A	53	*Crataegus orientalis*	Alıç	5A
7	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	4A	54	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	4A
8	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi	4A	55	*Cupressus sempervirens*	Servi	7B
9	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç	6B	56	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	7B
10	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	3A	57	*Daphne oleoides*	Gövçek	5B
11	*Alnus orientalis*	Zorkun	6A	58	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	6A
12	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	4B	59	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	8A
13	*Ampelopsis orientalis*	Bikir Asması	9A	60	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde	7A
14	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	8A	61	*Ephedra foeminea*	Borotu	6B
15	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	7B	62	*Ephedra major*	Hum	4A
16	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	7A	63	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	7A
17	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	7A	64	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	6B
18	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	6B	65	*Erica manipuliflora*	Püren	8A
19	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	6A	66	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	8A
20	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	6B	67	*Eucalyptus camaldulensis*	Sıtma Ağacı	9A
21	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu	8B	68	*Euonymus latifolius*	İğağacı	4A
22	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	4A	69	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	6B
23	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	6B	70	*Fagus orientalis*	Kayın	6A
24	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı	6B	71	*Ficus carica*	İncir	7B
25	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	6A	72	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	6A
26	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	7B	73	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	7B
27	*Capparis spinosa*	Kebere	8A	74	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	8A
28	*Carpinus orientalis*	İstiriç	5B	75	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	8A
29	*Castanea sativa*	Kestane	5B	76	*Genista albida*	Ak Borcak	6B
30	*Casuarina cunninghamiana*	Demirağacı	8B	77	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	7A
31	*Catalpa bignonioides*	Katalpa	6B	78	*Genista januensis*	Yer Borcağı	8A
32	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri	7B	79	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu	8B
33	*Cedrus libani*	Toros Sediri	7A	80	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	7B
34	*Celtis australis*	Çitlenbik	6B	81	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	7A
35	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	4A	82	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	5A
36	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	4B	83	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	7A
37	*Ceratonia siliqua*	Keçiboynuzu	9A	84	*Inula viscosa*	Sümenit	9A
38	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	6B	85	*Jasminum fruticans*	Boruk	7A
39	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	7B	86	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	3A
40	*Cistus salviifolius*	Kartli	8A	87	*Juniperus drupacea*	Andız	7A
41	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı	8B	88	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	4B
42	*Clematis vitalba*	Akasma	5A	89	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	6A
43	*Colutea cilicica*	Patlangaç	6A	90	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç	5B
44	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	6B	91	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	8A
45	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	8A	92	*Laurus nobilis*	Defne	8A
46	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	7B	93	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	6A
47	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı	8A	94	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	6A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
95	*Liquidambar orientalis*	Anadolu Sığla Ağacı	9A
96	*Lonicera caucasica*	Çakkana	5A
97	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	7A
98	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	7A
99	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	8A
100	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	8A
101	*Maclura pomifera*	Ayıdutu	6A
102	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması	4A
103	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı	7A
104	*Micromeria myrtifolia*	Boğumluçay	9A
105	*Morus alba*	Ak Dut	5B
106	*Morus nigra*	Kara Dut	6B
107	*Nerium oleander*	Zakkum	8A
108	*Olea europaea*	Zeytin	9A
109	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	5A
110	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni	8B
111	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	6A
112	*Onosma trapezuntea*	Duvar Emceği	9A
113	*Origanum amanum*	Büyük Mercan	9A
114	*Origanum laevigatum*	Kır Mercanı	9A
115	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	6A
116	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	8A
117	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	7B
118	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	7B
119	*Pinus brutia*	Kızılçam	7A
120	*Pinus halepensis*	Halep Çamı	9A
121	*Pinus nigra*	Karaçam	4A
122	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	7B
123	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	7B
124	*Platanus orientalis*	Çınar	6A
125	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı	6A
126	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	6A
127	*Populus tremula*	Titrek Kavak	2A
128	*Prosopis farcta*	Çediotu	9A
129	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	7B
130	*Punica granatum*	Nar	7A
131	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	6A
132	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	6B
133	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	6A
134	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	7A
135	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	7A
136	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	5A
137	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	7A
138	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya	3A
139	*Rosa canina*	Kuşburnu	3A
140	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	5A
141	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	6A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
142	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	8A
143	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	8A
144	*Rubus canescens*	Çobanköstegi	7A
145	*Rubus ibericus*	Malina	6B
146	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	7B
147	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	6B
148	*Salix alba*	Ak Söğüt	4A
149	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	3B
150	*Salvia tomentosa*	Şalba	4A
151	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin	6A
152	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	7A
153	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside	8B
154	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	7A
155	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	5A
156	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası	7A
157	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	7B
158	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	8A
159	*Smilax excelsa*	Dikenucu	5A
160	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	3A
161	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	6A
162	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	8A
163	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	5A
164	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	5A
165	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	5A
166	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	7B
167	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	7A
168	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	6B
169	*Taxus baccata*	Porsuk	6A
170	*Telephium imperati*	Zulzula	7B
171	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	8A
172	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı	5A
173	*Thymbra spicata*	Zahter	9A
174	*Thymus kotschyanus*	Kekik	5A
175	*Thymus sipyleus*	Sipil Kekiği	9A
176	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	5A
177	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	5B
178	*Veronica beccabunga*	At Teresi	5B
179	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu	5B
180	*Viscum album*	Ökseotu	6A
181	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	5B
182	*Vitis vinifera*	Asma	5B
183	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği	4B

9B Bölgesinde Kullanılabilecek Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
1	*Abies cilicica*	Toros Göknarı	5B
2	*Acantholimon acerosum*	Pişikkeveni	4B
3	*Acantholimon armenum*	Kurre Dikeni	6A
4	*Acer hyrcanum*	Taraklık Ağacı	5A
5	*Acer monspessulanum*	Fransız Akçaağacı	6A
6	*Acer negundo*	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	4A
7	*Acer platanoides*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	4A
8	*Aesculus hippocastanum*	Atkestanesi	4A
9	*Ailanthus altissima*	Kokarağaç	6B
10	*Alnus glutinosa*	Kızılağaç	3A
11	*Alnus orientalis*	Zorkun	6A
12	*Alyssum condensatum*	Kuduzotu	4B
13	*Ampelopsis orientalis*	Bikir Asması	9A
14	*Anarrhinum orientale*	Süpürgeotu	8A
15	*Andrachne telephioides*	Duvarnohutu	7B
16	*Arbutus andrachne*	Sandal Ağacı	7A
17	*Arceuthobium oxycedri*	Ardıç Güveleği	7A
18	*Artemisia absinthium*	Acı Pelin	6B
19	*Astragalus cephalotes*	Başlı Geven	6A
20	*Astragalus plumosus*	Tavşantopağı	6B
21	*Ballota saxatilis*	Nemnemotu	8B
22	*Berberis vulgaris*	Kırmızı Meyveli Karamuk	4A
23	*Bituminaria bituminosa*	Asfaltotu	6B
24	*Buddleja davidii*	Kelebek Çalısı	6B
25	*Buxus sempervirens*	Osmanlı Şimşiri	6A
26	*Calicotome villosa*	Keçiboğan	7B
27	*Capparis spinosa*	Kebere	8A
28	*Carpinus orientalis*	İstiriç	5B
29	*Castanea sativa*	Kestane	5B
30	*Casuarina cunninghamiana*	Demirağacı	8B
31	*Catalpa bignonioides*	Katalpa	6B
32	*Cedrus deodara*	Himalaya Sediri	7B
33	*Cedrus libani*	Toros Sediri	7A
34	*Celtis australis*	Çitlenbik	6B
35	*Cerasus mahaleb*	Mahlep	4A
36	*Cerasus prostrata*	Taş Kirazı	4B
37	*Ceratonia siliqua*	Keçiboynuzu	9A
38	*Cercis siliquastrum*	Erguvan	6B
39	*Cistus creticus*	Pembe Çiçekli Laden	7B
40	*Cistus salviifolius*	Kartli	8A
41	*Citrus reticulata*	Mandalina	9B
42	*Citrus sinensis*	Portakal	9B
43	*Clematis cirrhosa*	Bahar Sarmaşığı	8B
44	*Clematis vitalba*	Akasma	5A
45	*Colutea cilicica*	Patlangaç	6A
46	*Convolvulus arvensis*	Tarla Sarmaşığı	6B
47	*Convolvulus cantabrica*	Çadırçiçeği	8A
48	*Convolvulus dorycnium*	Bağarcık Urganı	7B
49	*Cordyline australis*	Kordilin-Lahana Ağacı	8A
50	*Cornus mas*	Kızılcık	4A
51	*Cornus sanguinea*	Yaban Kızılcığı	6A
52	*Cotinus coggygria*	Boyacı Sumağı	6A
53	*Cotoneaster dammeri*	Ayı Üzümü Muşmulası	6B
54	*Crataegus monogyna*	Yemişen	4A
55	*Crataegus orientalis*	Alıç	5A
56	*Cruciata taurica*	Kırım Güzeli	4A
57	*Cupressus sempervirens*	Servi	7B
58	*Cyclotrichium origanifolium*	Dağnanesi	7B
59	*Cytisus drepanolobus*	Has Kuşçubuğu	9B
60	*Daphne oleoides*	Gövçek	5B
61	*Daphne sericea*	Tavukbüzüğü	6A
62	*Ecballium elaterium*	Eşek Hıyarı	8A
63	*Elaeagnus pungens*	Dikenli İğde	7A
64	*Ephedra foeminea*	Borotu	6B
65	*Ephedra major*	Hum	4A
66	*Eremogone acerosa*	Sivri Kumotu	7A
67	*Eremogone drypidea*	Ova Kumotu	6B
68	*Erica manipuliflora*	Püren	8A
69	*Erysimum scabrum*	Sülün Zarife	8A
70	*Eucalyptus camaldulensis*	Sıtma Ağacı	9A
71	*Euonymus latifolius*	İğağacı	4A
72	*Euphorbia rigida*	Sütleğen	6B
73	*Fagus orientalis*	Kayın	6A
74	*Ficus carica*	İncir	7B
75	*Fumana aciphylla*	Kır Güneşotu	6A
76	*Fumana arabica*	Arap Güneşotu	7B
77	*Galium incanum*	Külah İplikçiği	8A
78	*Galium rotundifolium*	Koru Yoğurtotu	8A
79	*Genista albida*	Ak Borcak	6B
80	*Genista anatolica*	Kandaş Dikeni	7A
81	*Genista januensis*	Yer Borcağı	8A
82	*Haplophyllum buxbaumii*	Sedefotu	8B
83	*Haplophyllum suaveolens*	Taş Sedefotu	7B
84	*Hedera colchica*	Kara Sarmaşık	7A
85	*Hedera helix*	Duvar Sarmaşığı	5A
86	*Hippocrepis emerus*	Gevrecik	7A
87	*Inula viscosa*	Sümenit	9A
88	*Jasminum fruticans*	Boruk	7A
89	*Juniperus communis*	Bodur Ardıç	3A
90	*Juniperus drupacea*	Andız	7A
91	*Juniperus excelsa*	Boz Ardıç	4B
92	*Juniperus foetidissima*	Kokulu Ardıç	6A
93	*Juniperus horizontalis*	Yayılıcı Ardıç	5B
94	*Juniperus oxycedrus*	Katran Ardıcı	8A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
95	*Laurus nobilis*	Defne	8A
96	*Linum obtusatum*	Akdağ Keteni	6A
97	*Linum tenuifolium*	Narin Keten	6A
98	*Liquidambar orientalis*	Anadolu Sığla Ağacı	9A
99	*Lonicera caucasica*	Çakkana	5A
100	*Loranthus europaeus*	Ardıçburcu	7A
101	*Lotus dorycnium*	Kaplanotu	7A
102	*Lotus graecus*	Ak Kaplanotu	8A
103	*Lotus hirsutus*	Kıllı Kaplanotu	8A
104	*Maclura pomifera*	Ayıdutu	6A
105	*Malus floribunda*	Japon Süs Elması	4A
106	*Melia azedarach*	Tesbih Ağacı	7A
107	*Micromeria myrtifolia*	Boğumluçay	9A
108	*Morus alba*	Ak Dut	5B
109	*Morus nigra*	Kara Dut	6B
110	*Nerium oleander*	Zakkum	8A
111	*Olea europaea*	Zeytin	9A
112	*Onobrychis cornuta*	Kuşkaçıran	5A
113	*Ononis pusilla*	Yaltak Dikeni	8B
114	*Ononis spinosa*	Kayışkıran	6A
115	*Onosma alborosea*	Kaya Emceği	9B
116	*Onosma inexspectata*	Mor Emzik	9B
117	*Onosma trapezuntea*	Duvar Emceği	9A
118	*Origanum amanum*	Büyük Mercan	9A
119	*Origanum bargyli*	Yarpuz Mercanı	9B
120	*Origanum laevigatum*	Kır Mercanı	9A
121	*Origanum syriacum*	Hababa	9B
122	*Paliurus spina-christi*	Karaçalı	6A
123	*Phagnalon rupestre*	Kaya Bozçalısı	8A
124	*Phillyrea latifolia*	Akçakesme	7B
125	*Phlomis viscosa*	Yağlı Çalba	7B
126	*Phyla nodiflora*	Suçileği	9B
127	*Pinus brutia*	Kızılçam	7A
128	*Pinus halepensis*	Halep Çamı	9A
129	*Pinus nigra*	Karaçam	4A
130	*Pinus pinea*	Fıstık Çamı	7B
131	*Pistacia terebinthus*	Menengiç	7B
132	*Platanus orientalis*	Çınar	6A
133	*Platycladus orientalis*	Doğu Mazısı	6A
134	*Plocama calabrica*	Belumçalısı	6A
135	*Populus tremula*	Titrek Kavak	2A
136	*Prosopis farcta*	Çediotu	9A
137	*Pterocephalus pinardii*	Yurt Cücükotu	7B
138	*Punica granatum*	Nar	7A
139	*Pyracantha coccinea*	Ateşdikeni	6A
140	*Quercus cerris*	Saçlımeşe	6B
141	*Quercus coccifera*	Kermes Meşesi	6A

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
142	*Quercus infectoria*	Mazı Meşesi	7A
143	*Quercus libani*	Lübnan Meşesi	7A
144	*Quercus petraea*	Sapsız Meşe	5A
145	*Quercus trojana*	Makedonya Meşesi	7A
146	*Robinia pseudoacacia*	Yalancı Akasya	3A
147	*Rosa canina*	Kuşburnu	3A
148	*Rosa pulverulenta*	Bodur Gül	5A
149	*Rosularia sempervivum*	Som Kayakoruğu	6A
150	*Rosularia serrata*	Dişli Koruk	8A
151	*Rubia tenuifolia*	Kızılboya	8A
152	*Rubus canescens*	Çobankösteği	7A
153	*Rubus ibericus*	Malina	6B
154	*Ruscus aculeatus*	Tavşanmemesi	7B
155	*Sabulina juniperina*	Hanım Şiltesi	6B
156	*Salix alba*	Ak Söğüt	4A
157	*Salix pseudomedemii*	Kara Söğüt	3B
158	*Salvia tomentosa*	Şalba	4A
159	*Santolina chamaecyparissus*	Lavantin	6A
160	*Satureja amani*	Amanos Kekiği	9B
161	*Satureja cuneifolia*	Kayakekiği	7A
162	*Scutellaria glaphyrostachys*	Hoş Kaside	8B
163	*Scutellaria megalaspis*	Koca Kaside	7A
164	*Scutellaria orientalis*	Sarı Kaside	5A
165	*Sequoia sempervirens*	Sahil Sekoyası	7A
166	*Sideritis pisidica*	Eldiven Çayı	7B
167	*Smilax aspera*	Gıcırdikeni	8A
168	*Smilax excelsa*	Dikenucu	5A
169	*Sorbus kusnetzovii*	Ufa	3A
170	*Sorbus torminalis*	Akçaağaç Yapraklı Üvez	6A
171	*Spartium junceum*	Katırtırnağı	8A
172	*Stachys amanica*	Kalın Karabaş	9B
173	*Stachys annua*	Hacıosmanotu	5A
174	*Stachys sparsipilosa*	Seyrek Deliçay	5A
175	*Staphylea pinnata*	Ağızlıkçalısı	5A
176	*Styrax officinalis*	Ayıfındığı	7B
177	*Tamarix smyrnensis*	Ilgın	7A
178	*Tanacetum densum*	Kırk Pireotu	6B
179	*Taxus baccata*	Porsuk	6A
180	*Telephium imperati*	Zulzula	7B
181	*Teucrium chamaedrys*	Kısamahmut	8A
182	*Thuja occidentalis*	Batı Mazısı	5A
183	*Thymbra spicata*	Zahter	9A
184	*Thymus eigii*	Çalı Kekik	9B
185	*Thymus kotschyanus*	Kekik	5A
186	*Thymus sipyleus*	Sipil Kekiği	9A
187	*Ulmus minor*	Ova Karaağacı	5A
188	*Veronica anagallis-aquatica*	Sugedemesi	5B

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Zon
189	*Veronica beccabunga*	At Teresi	5B
190	*Viburnum rhytidophyllum*	Buruşuk Yapraklı Kartopu	5B
191	*Viscum album*	Ökseotu	6A
192	*Vitex agnus-castus*	Hayıt	5B
193	*Vitis vinifera*	Asma	5B
194	*Yucca filamentosa*	İplikli Avize Çiçeği	4B
195	*Zygophyllum album*	Balduz	9B

Osmaniye

İlçe Ölçeğinde Bitki Seçiminde Soğuğa Dayanıklılık Kriterlerine Göre QR Uygulaması

BAHÇE

DÜZİÇİ

HASANBEYLİ

KADİRLİ

MERKEZ

SUMBAŞ

TOPRAKKALE

Bitki Katalog Rehberi...

Işık İsteği

Nem İsteği

Toprak İsteği

Sıcaklık İsteği

Ekolojik Koşullara Uyum

Kuraklığa Dayanıklılık

Kullanım Alanları

Kaynakça

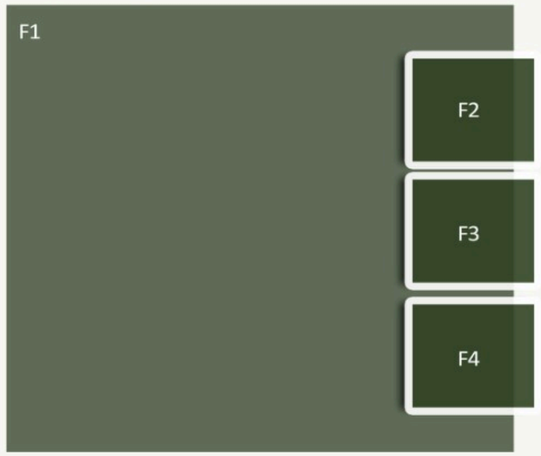
Fotoğraf Kaynağı

Coğrafi Yayılış Haritası

Kitapta kullanılan tüm coğrafi yayılış haritaları
Bizim Bitkiler® (2024). Sürüm 3.1. İnternette yayınlanmıştır; http://bizimbitkiler.org.tr/v3/demo/details.php?id=6308 (erişim tarihi 1 Eylül). kaynağından alınmıştır .

Fotoğraf Yerleşim Rehberi

TEŞEKKÜR

Bu kitap; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nce "Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler Projesi" kapsamında hazırlanmıştır. Desteklerinden dolayı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'ne şükranlarımızı sunuyoruz.

Ayrıca:

• Çalışmanın Meteorolojik altlığını oluştururken verileri temin eden Meteoroloji Genel Müdürlüğüne,

• İl bazında bitki varlığına ilişkin listelerin hazırlanmasında "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı" verilerinden yararlanmamıza ve eksikliği duyulan bazı fotoğraflara erişimi sağladıkları için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne,

• Bitkilerin Türkiye'deki yayılışı hususunda, haritalardan ve bazı görsellerden yararlanmamıza olanak tanıyan Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Müdürlüğü'ne,

• Fotoğraf arşivlerindeki görselleri bizimle paylaşan Sayın Mustafa GÖKMEN, Sayın Serdar ÖLEZ ile Kew Royal Botanic Garden, International Dendrology Society, iNaturalist.org ve floranatolica kuruluşlarına, bu eserin yazar kadrosunda yer alan kıymetli yazarlarımıza,

• Bu kitaba yönelik sağladıkları kıymetli katkılardan dolayı Yıldız Teknik Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nin değerli öğretim üyelerine en içten teşekkürlerimizi sunarız.

...